

૧૫૫
૧૯૫૬

નસીયતે બાગ
૧

જેહાંને પાક

(બે ભાગ સાથે)

(કુલ નસીયત ૧૪૦૦)

બેત—

નેકો બદીથી નેક સીજ ઠારી લીચીય બી કંઈ
બદો નેકીને બદ કહી હાંસીલ કરે ન કંઈ
જીવો તો મધમાખને ડંખેથી કરેય મધ
મીસાલ તેજ નેકોબી હાંસીલ કરે છ કંઈ.

કીમત માત્ર રૂ. ૧.

ચયનાર,

કમતરીન

ફરામરોઝ અરદેશીર આશા (માસ્તર)

મુબંઈ:

ફેદિ પ્રીટીંગ પ્રેસમાં

ગણપત રામાચરાય પ્રીટરે છાપ્યું છે.

(ફોટો, ચારસો બજાર સીટ—તંબુ ૧ લે. માપત્ર બોવડાંગ.)

૧૯૦૬

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૬૮૬ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ જ સીદ્ધે બાગ

વિષય દ- : દ

નસીબતે બાગ

વ

જેહાંને ખાક

(જે ભાગ સાથે)

(કુલ નસીબત ૧૪૦૦)

- (આ કેતાબ અમીર, ફકીર-આલા, અદના-મ ઈદ, બુવાન-
ઉસ્તાદ, ચેલો-ધર્મગુરુ, બાપણુકર્તા-થીઆસોફીસ્ટ, અને
શાયરો-સર્વેને અબ્યાસ માટે ઉધ્યાગી છે.)

કીમત માત્ર રૂ. ૧.

રચનાર,

કમતરીન

ફરામરોઝ અરદેશીર આશા (માસ્તર)

મુબઈ:

ફાઈ પ્રીટીંગ પ્રેસમાં

ગણપત રામાચાર્ય પ્રીટર છે.

(કોટ, પારસી બજાર સોટ-નંબર ૧ લેા, માપલા બોલકીંગ.)

૧૯૦૬.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કૉપીરાઈટ-સંગ્રહ

૪૬૬ ૧૬૮૬

REGISTERED FOR COPYRIGHT

Act XXV. of 1867.

આ કેતાબ સને ૧૮૬૭ ના રપમાં કાયદા મુજબ રજીસ્ટર
કરવામાં આવી છે.

અર્પણ પત્રિકા.

નેક નામવર

શેઠ દોરાબજી દીનશાહ એડનવાળા

તે

મરહુમ થએલા મરહુમ સાહેબ, શેઠ કાવસજી દીનશાહ એડનવાળા કે જે, બાહોશ નરે, તમામ એડનના ઉપર સહાસીક વેપાર ખીલવી, એક રોહન-શાહની મીસાલ રાજ્ય ભોગવી, બેહેસ્તનશીન થયા છે, જેની લગામ હાલ પાણી હૈયાતજ છે, તે બહોજલાલી ભોગવનારના, મજકુર નેક ભાઈ, જે આપણા હાલના બુજરગ, કદરવંતા, અને હાતમ દીલના ધાર્મિક સદગુ-સ્થે, પોતાની જીવાની તેમજ જર્ઝી વખતે, પોતાના દીનદાર ભાઈઓને રોજીએ લગાડવા, હરેક પ્રકારનું શુભ ઉત્તેજન અને હિંમત આપી આ-ગળ પાડવા, અને સખાવતી કરેા ખુશ્લો કરી, ગુપ્ત તેમજ બહાર મદદ કરવા, પોતાનો બેમુજી કાળો આપ્યો છે અને હુન્નુસુધી પોતાના પાક મહુજબપર જાનફેશાની કરી, નમનતાઈ સાથ, અદના જરથોસ્તીઓપર રહેમદીલી ખતલાવી, તેમને આગળ વધારવાને કોશેશ કરતા રહ્યા છે. એવા ભલા, દીનચુસ્ત, એકમાર્ગી અને દાદ હૈડે ધરનાર બુજરગને, નેમની ઈધાની, હુમેશ તલક રાખવા આ નીતીનસીબતના ઉમદા જવાહીરો મોટાં માન સાથ, આ નાચીજ ખંદો અરપણ કરે છે!!!

બેત:—હજાર શુક, કે, ચશમ અઝરખતમ નયખર શુદ
મોરાદે દીલ કે જે હરખાસ્તમ મયસ્સર શુદ

માયની:—ખોદાતાલાના હજારો હજાર શુક ગુન્નફંકુ કે મારી ચશમ, તારો ચહેરો જંયાથી રોશન થઈ, મારા દિલની મુશદ જે હું ખુદાથી ચહાડિંકું તે, મને મળી છે!

બેત:—હમશાલ ખખ્તે તો શીરોઝ પાદ
હમરોઝગારે તો નૌરોઝ પાદ

માયની:—તારું ખખ્ત, તારું નસીબ, વખોવખ ફતેહમંદ થાવ! તારો તમામ જમાનો નૌરોઝતા જેવો થાવ! આમીન!

ખાકસાર ખયરઅંદેશ,
ફરામરોઝ અરદેશીર આશા.

સાંકળ્યું.

ભાગ ૧ લો.

						પાનું
સચેની એકત્ર કરજ	...	...	...	...	...	૪
માતપીતાની કરજ	...	...	...	...	...	૬
કેલવણી	...	...	...	...	...	૮
દોલત	...	...	...	...	...	૧૨
અકકલ	...	...	...	...	...	૧૪
દ્રેસ	...	...	...	...	...	૧૮
તાબેદારી	...	...	...	...	...	૨૦
કરજ	...	...	...	...	...	૨૪
પરગણુ કામ	...	...	...	...	...	૨૬
લાયારી	...	...	...	...	...	૨૮
ખોરાક	...	...	...	...	...	૨૯
કાયદો	...	...	...	...	...	૩૧
તગત	...	...	...	...	...	૩૨
દોસ્તી	...	...	...	...	...	૩૪
એળ--સહયતા--ભરોસો	...	...	...	...	...	૩૭
તંદોસ્તી	...	...	...	...	...	૪૧
ગરેહ	...	...	...	...	...	૪૩
પુરા હવસો	...	...	...	...	...	૪૭
અશોધ	...	...	...	...	...	૪૯
પાણીને જમીનની સ્વચ્છતા	...	...	...	...	...	૫૩
નુંરી ચીજો (આતશ--સુર્ય ચંદ્ર--તાગ અને ચેરાગ)	...	...	...	...	...	૫૫
સખાવત	...	...	...	...	...	૬૧
દસ્તુરાધ	...	...	...	...	...	૬૩
ધર્મેની ખારીકી	...	...	...	...	...	૬૫
સદરાની ખારીકી	...	...	...	...	...	૬૯
કુસ્તી વિગેરેની ખારીકી	...	...	...	...	...	૭૦
ખંદગીની તાસીર	...	...	...	...	...	૭૨
ખંદગી પછીની દુવા	...	...	...	...	...	૭૮
મગજનો અસરકારક કાળુ	...	...	...	...	...	૮૦

ભાગ-૨

ખુદરતને ખતકતનો ચિનાર (સેવટ સુધી)	...	...	...	૧૦૧

સુધી પનક.

નસીઅત	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૧૯	અનક	અનેક
૨૧	પહેલ	પહેલાં
૭૬	પોતાનું	પોતાનું
૧૭૨	હોસ	હોય
૧૬૯	દેસ્તથી	દોસ્તથી
૨૦૭	કરોએ	કરીએ
૨૬૦	શ્વેટ	શ્વેટ
૩૨૭	નુંરી	નુંરી
૩૩૨	દીકરા	દીકરી
૩૫૧	હવાલ	હવાલે
૫૮૪	વખતે	વખતે
૫૮૮	હેરાંન	હેરાંત
૫૯૨	તમારો	તમારી
૬૨૭	બદીથ	બદીથી
૬૨૮	વડવાઓની	વડવાઓના
૭૧૬	કુલપનથી	કુલપાનથી
૯૬૭	વહાલાં	વહાલો
૧૦૭૯	થવ	થઈ
”	દેધ	દેવ
૧૧૫૧	નિહ	નહી
૧૨૬૦	ખુરા	ખુરી
૧૨૬૦	કરવો	કરશે
૧૩૮૨	નવગુણો ગુણો	નવગુણો
”	સર્વાતમ	સર્વોતમ
”	નાદાર	નાદાંત
”	સખજોટ	સખજોટ

નામની ટીપ નીચે મુજબ—

૭

આગમજથી ધરાક થનારા શેઠો તેમજ બાધ સાહેબોનો ઉપકાર માનવાની અદના ફરજ સમજાએ છીએ. તેમજ પ્રગટ થયા પછી કેટલાક સાહેબોએ કેતાબ ખરીદવાની ફરમાસ કરી છે, તેઓ સાહેબોનો પણ આ ટકે અહેશાન માનીએ છીએ.

કેતાબ.

શ્રી શહેરે મુંબાઈ:-

૧૦૧ શેઠ સાહેબ દોરાબજી દીનશાહ એડનવાલા

૫ „ જરથોસ્તી બાઈઓ

૫ „ આશા કુટુંબ

૩ „ રસ્તમજી હોશાબાઈ શેઠના

૨ „ કાવસજી દાદાબાઈ દુબારા

૨ „ રસ્તમજી કુવરજી શેઠના

૨ „ હોરમસજી કુવરજી શેઠના

૨ „ કુવરજી રસ્તમજી શેઠના

૨ „ કામાજી બમનજી કામા

૨ „ ધનજીભાઈ બમનજી લાંમ

૨ „ અરદેશર શાપુરજી નારીએલવાલા

૧ „ બરબોરજી કાવસજી શેઠના

૧ „ દી કે. મોતીવાલા

૧ „ રસ્તમજી ધનજીભાઈ આદરબાદ

૧ „ પેસ્તનજી એદલજી ચબ

૧ „ ફરામજી એદલજી બત્તીવાલા

૧ „ ફરામજી જમશેદજી શાએર

૧ „ ફરામજી દસ્તુર ખોરશેદજી થાનેવાલા

૧ „ દાદાભાઈ નશરવાનજી જેહાગીરજી વાડીઆ

૧ „ મેરવાનજી હોરમસજી નીકલશન

૧ „ જમશેદજી ભીખાજી પંચકી

૧ „ અરદેશર બેજનજી પારખ

- ૧ શેઠ સાહેબ મનચેરશાહ બમનજી ચોઠીઆ
 ૧ „ હોરમસજી મેરવાનજી નારીચેરવાળા
 ૧ „ નવરોજી દાદાભાઈ કાતરક
 ૧ „ દાદી લીમજી ખાતલીખોઈ
 ૧ „ પીરોજશાહ ધનજીભાઈ શરાફ
 ૧ „ હોરમજીદ શહેરીઆર ઇરાંની
 ૧ „ ધનજીભાઈ ફરાંમજી કંટૂકટર
 ૧ „ એદલજી ફરાંમજી કાવારાના
 ૧ „ કાવસજી ખરશેદજી દુઆશ
 ૧ „ નવરોજી સોરાખજી તલાટી
 ૧ „ અરદેશર જમશેદજી ઉમરીગર
 ૧ „ કેખશી સોરાખજી ઝવેરી
 ૧ „ ખરજોરજી જીવણજી મીસ્ત્રી
 ૧ „ રસ્તમજી લીમજીભાઈ પાંડે
 ૧ „ ફરેદુન બમનજી ઇરાંની
 ૧ „ પેરતનજી હીરાજી માસ્તર
 ૧ „ એદલજી જમશેદજી મીસ્ત્રી
 ૧ „ ખરશેદજી કાવસજી ફરનજીઆ
 ૧ „ દારાખશાહ ફરાંમજી ખરાસ
 ૧ „ અરદેશર આદરજી સંજના
 ૧ „ દોરાખજી દીનશાહ ખેલગામવાલા
 ૧ „ સોરાખજી અરદેશર વાડીઆ
 ૧ „ બહેરામજી પી. માદન
 ૧ „ દીનશાહ સોરાખજી મેસમેન
 ૧ „ દીનશાહ ખેજનજી કાતરક
 ૧ „ દા. હીરજીભાઈ શાપુરજી પાવડી
 ૧ „ મનચેરશાહ જમશેદજી ખીલીમોરીઆ

૧ શેઠ સાહેબ જમસેદજી માણેકજી બીલીમોરીયા (એમ. એ.)

૧ „ કાવસજી કોલાજી તવડીયા

૨ મીસ સી. એન. મીસ્ત્રી

૧ મીસીસ જીવણબાઈ ભીખાજી ગાંધી

શ્રી શહેરે કલકત્તા

૧૫ શેઠ સાહેબ પેસ્તનજી એદજી ગઝદર

૫ „ એમ. એન. મહેતા

૫ „ આર. દી. મહેતા (સી. આઇ. ઇ)

૫ „ એફ. દી. માદન

૫ „ માહીઆર દી. દસ્તુર

૨ „ કુવરજી બીલીમોરીયા

૧ „ એચ. એન. કુપરની કુંપની

૧ „ દી. ઇ. તક્વાડી

રંગુન

૧ „ એફ. એચ. સીધવા

કરાંચી

૧ „ મુન્સેમાન એમર મરચંટ

નાગપુર

૧ „ સોરાબજી ડોશાભાઈ કોટવાલ

૧ „ સોરાબજી ધનજીભાઈ રાંડેલીયા

ભુસાવલ

૧ „ મનચેરશાહ માણેકજી ગણુદેવીયા

૧ „ મનચેરશાહ ધનજીભાઈ લાલા

તલોડા (ખાનદેશ)

૧ „ મનચેરશાહ હોરમજી કોચબીજડર

પુતા

૫ શેઠ સાહેબ દીનશાહ મેરવાન ધરાંની

સીકંદરઆખાદ

૧ „ આર. જે. પારખ (મરચંટ)

વલસાડ

૧ „ ફરતમજી બરબોરજી દાબડી

બીલીમોરા

૧ „ કે. એલ. બીલીમોરીઆ

ગણદેવી

૧ ગણદેવી રીડીંગ રૂમ એન્ડ લાયબ્રેરી

૧ ફાયર ટેમ્પલ (અગીઆરી)

નવસારી

૧ શેઠ સાહેબ પ્રવસજી એદલજી મહેતા

મુરત

૧ „ જમશેદજી નવરોજી ગણદેવીઆ

અમદાવાદ

૨ „ પી. ધનજીભાઈની કુંપની

૧ „ જમશેદજી અસપંદીઆર

૫ યાઈ સાહેબ દીનયાઈ સોરાખજી એનજીનીયર

ખુલાસો !

મધ્યમ પાક પરવરદેગાર, જે, અશોમાં અશો છે, અને તમામ એલમ અને ખુશીમાં એકદો છે ! અને પાક પેગમબર જરાથુસ્ત, જેના પવિત્ર રૂપ પર હજારઘણી બલકે દશ હજાર ઘણી આફ્રીન હોળે ! એઓનાં નામની મદદથી અને સંપુર્ણ બક્ષેશથી, આ ક્રમતરીન ખાકસાર “આશા” તમામ નેક બખત જરથોસ્તીઓને, તથા સર્વે ગુજરાતી વાંચકોને આ પુસ્તક ફકટ અકકલ પર રચાયલું છે (જેમાં કેટલાક દાનાધના સોખનેા નસીબતો તથા તમામ નીતી વચનોથી સમાવશ થયેલો છે તે જાહેરમાં લાવવાને એક અદના ફરજ સમજે છે !

આ કેતાબની સમજ અને લખાણ, તદન ખુલ્લા આકારમાં તેમજ છુટથી કરવામાં આવું છે. અને વળી હેંડીગો રાખીને કામ કરવામાં આવું છે. પહેલો ભાગ, ઉતરતો દરજ્જે (એટલે, એક તબક્કો પછી બીજો, એવી રીતે ગોઠવવામાં આવ્યો છે) અને બીજો ભાગ તમામ સમ જવા લાએકતો અને જાડી સમજસાથ ગોઠવવામાં આવ્યો છે તે એવી મતલબથી કે આ કેતાબનું સમતોલપણ જળવાઈ રહે અને વાંચનારને ઉત્તેજન મળી શકે ! અવલથી આખર સુધીનો ભાગ મારી નાકુશ અકકલ મુજબ તેમજ અનેકવાર જગરી જેસભર ચાલુ લાગણીની અસરથી રચવામાં આવ્યો છે. છતાં, પાછળથી થોડીક બાબતો રદ કરી, દરીયાના મોતી સમાન આ કેતાબમાં દાનાવોનાં જીજ મતો કોઈ કોઈ જગ્યાએ મુકવામાં આયાં છે ! જેથી વાંચનારને પુરતો દરયાફત કરવાની, એકએકના સંબંધથી વધુ ધ્યાન રોકવાની, અને અભ્યાસ કરવાની, ગોચા એક જાતની સાખીતી અને ખુશાલી પેદા થાય !

આ ક્રમતરીન કમાણી કરવાને અર્થે બહાર પડ્યો નથી, પણ માત્ર નજીવી કીમત રાખી કોઈબી રીતે ખર્ચ નીકળી જાય અને તમો વાંચનારને અનેક રીતનો પ્રાયદો મળે, એવી આશાથીજ આ જગરી કામ માત્ર ખુદાના નામથી એક ફરજ સમજી બહાર પાડું છું ! હું. પોતે

કાંઈ અભ્યાસી યાતો થીઓસોફીસ્ટ નથી. તેમજ દલગીરછું કે આજ સુધી ચોક્કસ સન્નેગોને લીધે, જોઈતી ટકા મળી પણ નથી. નીચલું ટુંક વર્તીતપરથી, તમો જોશો કે, આજદીનતલક ગરીબાઇપર મુસ્તકીમ રહી, તેમજ હાલનાં ૨૫ વર્ષની ઉંમર દરમ્યાનના પહેલાં ૯ વર્ષ ધણાંજ ગાફિલરીને અને અત્યંત નાદાંતયત ખવાસમાં નીકળ્યાં હતાં તે વખતે, મને મારા ઉસ્તાદ અને માતાપોતા નહિ સુધારતે તો, હું આજે નસીઅત નહીં કરતે, પણ સેતાન લોકોના સરદારમાં મારું નામ ખપતે ! એવો મારો પોતીકો ખુરો હાલ પહેલાં હતો ! પણ માણસાઇ ઉંમર જેમ વધે છે, તેમ મુંસીબતી અને ઠોકરો ખાઇ, જાંદગીમાં નધારેલો ફેરફાર થાય છે, તેનીજ રીતે છેલ્લાં ૧૬ વર્ષ એક માર્ગી રીતે પસાર થયાં છે ! જેનો ગુપ્ત અનુભવ, તંનપર કંટાળો લાગે એવાં કામો ખમવવાં, આગળ વધવાનો જોખમ, ખોરાકની વિપત્તી તેમજ શાંતપણાની અનેક ઠોકરો ખમ્યાથી, જે મને દરેક લાગુ, તેનોજ માત્ર અનુભવ મેળવતો ગયો.

મારા પ્રીય વાંચકો ! તમો તપાસસો કે, ઈનશાંનો માત્ર પોતાના હાથ પગપર મુસ્તકીમ રહે છે, અને જાતી અનુભવ મેળવવાની કોશેશ કરે છે, તેઓ પોતા માટે અત્યંત જોખમ ખેડે છે ! જેનાં ફળો તેઓને કોઈપણ કારણે ભવિષ્યમાં, મળી શકે છે એમાં કાંઈ નવાઈ જેવું નથી !

જમાના પછી જમાનાના દાનાવો અને ફીલસુફો યથ ગયા તેઓ સાથે સરખાવતાં આ મુફલેસની કીમત રેતીના દાંણાની મીસાલ થાય છે. તેઓની કીર્તી ! મગજની ઊંઘાઈ ! અને ખુદરતના ભેદોની ચાવી આ દુન્યામાં મેલી ગયા છે ! જેઓની તારીફ કરતાં આ જમાનો હેરત થાય છે ! અને વણી વેળા ગાફિલ પણ યથ જાય છે !

ફકટ મારી મુળ મતલબ એજ છે કે, આદમી કોઈપણ રીતે ખુરાં કામો કરવાથી અટકે અને ઈનશાંતયતપણું પકડી દિલના ખુરા દુવસો-અદેખાઇ કીનો, અણુધટતા ખર્ચ, તકાબરી, આળસાઈ, જુઠાઇ, દુસ્મનાઈ એ સર્વ દૂરકરી, ફકટ નીતીમાન અને અશોઈનો માર્ગ પકડે, કારણ કે અશોઈ સીવાયના દરેક માર્ગ ખોટા અને તકલીદી

છે. અને આત્મમાને જીંદગી અ ને જીંદગી બાદ નાહકનો આગળ
(કુ:ખ) આપવાને માટે છે!

એલમ તથા અદ્ય આદ્યો પ્રકટ ખુદાઈ માર્ગ બહાર કરે છે! આ
ખાકી દુન્યામાં બીજો એવો નફો, તેમજ મહાભારત જેખમ કોઈજ
નથી, કે જે આ બે ચીજની હરીફાઈ કરી શકે એલમ પ્રકટ અમ અને
રંજ ખેંચાથી મળે છે, અને અદ્ય આદ્યો (ડીસીપ્લીન) દુન્યાની રાહ-
રસ્મ પ્રમાણે પીછાંણી મેળવાય છે!

જો, આ નસીઅતમાં કાંઈ અસર અને વજુદ જેવું નહીં હોય તો
સોએ ત્રણ નસીઅતપર અમલ કરવો બહેતર છે! યાતો, છેલ્લો એક એક
સદીનો આંકડો તમો વાંચકોને ઉત્તમ છે!

ફરીથી એકવાર જણાઈં છું કે, આ સેવકને કોઈપણરીતે અબ-
યાસ નથી. તેમજ પોતાની ગણતરી પણ કરી શકતો નથી. પણ માત્ર
જીગરની લાગણી બહાર કાઢી જીંદગીનું પહેલું પગથિ બંધું છે!
જેના આધારપર તમો વાંચકોએ વિચાર કરવાનો છે!

અવલયા આખરસુધી તે કીરતારને હાજર નાજર જાણી સેવક
કામ ઉપાડ્યું છે. માટે કોઈને, કોઈ પણ તરાંહની હરકત થાય, યાતો
વધુ છુટ લીધેલી જણાય તો મુંજને દરગુજર કરશો.

લાં છું છું,

તમારો સદા નીરદોષ

કમતરીન “ આશા ”

તા. ક.— માનપુર્વક અરજ ગુજાઈં છું કે કોઈ પણ બાબ-
દનો ખુલાસો નહિ સમજાણ પડે, તો, બા ખુ-
શી જણાવશો તેમજ કોઈ પણ કસુર નજર આવે,
તો. મહેરબાની કરી ધ્યાન ખેંચશો.

મુંબઈ તા. ૧૫ મી આગષ્ટ સને ૧૯૦૬.

بنام ایزد بخشنده و بخیر بخش

नसीअते भाग

१

જેહાંને ખાક.

હમ નશીએહ અઝ કેતાબ મખાહ
કેયું સાહેબ ખુઅદ ગાઓ બગાહ.

ઓ કદરવાન! તારા સોબતી લેખે સારો ચોપડી સિવાય
તું બીજા કોઈને પસંદ ના કર! કારણ કે, કેતાબ, એ, એવો
સાથી છે, કે, જ્યારે જ્યારે પણ તું માંગશે ત્યારે ત્યારે તે તારો
સાથી થઈ શકશે.

ચુઆમદ બજુમબેશ નખોસ્તીન કલમ
બનામે જેહાંન આફીન ઝદ રકમ.

પહેલ પહેલાં જ્યારે કલમે હિલવા માંડ્યું, (ઇઆને લખવાનું
શરૂં કીધું,) ત્યારે કલમે જેહાંનના પેદા કરનારના નામનો
અક્ષર લખ્યો.

પ્રુદરતની તારીફ.

અય કિરતીવંન કિરતાર! તું એક છે! એક હતો, અને હમેશ તલક એકજ રહેશે!

તું માલેક! હસ્તીનો પેદા કરનાર સાહેબ છે! તું મહાન પિતાએ નાપ્રુદીના પરદામાંથી હસ્તી પેદા કીધી!!! તો અમ બંદાઓ તુંજની શી ગણતરીમાં અય! પરવર! અક્રલમાં તુંજ પુરો છે! મદદમાં મદદગાર માત્ર તુંજ છે! સચ્ચાઈમાં સાચો છે! કાયદામાં સંપુર્ણ છે! એન્સાફમાં અદલ છે! સખી દાતાર માત્ર તુંજ છે! અને ચમત્કારમાં ચમત્કારીક છે!!

માટે તકલીદી જેહાંનના સર્વે ઈનશાંનો આપણે ઉપલા કાનુનો રતીભાર ધરાવતા હોઈએ તો ચુપકીદી એખત્યાર કરતા રહેવું! પણ ગરૂરીનો આંઉસ દિલમાં કદી રાખવો નહિ.

અય ખોદાવંદ! તુંજની પ્રુદરતનો ફકત એકજ ખ્યાલ, અગરચે આ ખલકતના શખ્સોને (તું) જાહેર કરે! તો તેઓ ગાર્ફલ થઈ જાય છે!

જો ઇનશાનો દરિયા પુરીને જમીન ખરોબર કરે ! ધરતીના
ઊંડા ખાડા પુરીને એક સરખી જમીન બનાવે ! પણ એક વેંટનો
ખાડો કોઈ મહાન નરે પણ આજદિન તલક (સુધી) પુર્યો નથી
એ ખેહદ તાન્નુખી ભર્યું છે ! જો એ ખાડો (વેંટનો) પુરાયો, તો
રંજ અને ગંજ હોયજ નહિ, નેકી અને બદીની પીછાંણુ થાય
નહિ; પ્રમાણીક પાણું અને ચોરી લૂટફાટ જેવું હોય નહિ; સ્વાર્થ
અને આપ સ્વાર્થનો વિચાર થાય નહિ; દેશમાં હુનર, કળા, અને
વેપાર વનજ વ્યાપી નોકળે નહિ; અને એકંદર રીતે જોતાં, દુન્યાનું
નામ નિશાંનજ હોય નહિ ! તો તે છે ફક્ત 'વેંટનો ખાડો' !!!
(૭વતું દાજખ) ઓ જેહાંનદાર ! આ ચિજનો ઊંડો વિચાર
કરતાં અને તારી અચુક ખુદરતનો ખ્યાલ કરતાં, આ નાકેશ
કલમ તાવદાંન (કમજોર) બની જાય છે !

સર્વની એકત્ર કરન:

(૨) હવે આપણુ બંદાઓએ દરયાકત કરવો જોઈએ કે આ દુન્યામાં આપણે જન્મ લીધો એ શા અર્થે ? બીજો વિચાર એ કરવો કે આપણુ સર્વે કોણુ છઈએ ? ત્રીજો ખ્યાલ એ કરવો કે આપણુ પાછા ક્યાં જનાર છઈએ ?

(ક) આ ખાકી જેહાંનમાં જન્મ લીધો છે, તે માત્ર પોતાને સુખ આપવાને ખાતર નહિ, પણ એક બીજાને સુખ આપી, પોતાને સુખ મળવા બરોબર ગનવા માટે છે !

(ખ) હરેક જણુ પોતે કોઈજ નથી, પણ તે પેદા કરનારના હવમાંનો એક બારીકમાં બારીક હવ છે ! (રોશની) અને તે હવ વખત આવવે (સંપુર્ણ નેકી પછી) હવ સાથે પાછો મળી જનાર છે ! તો આપણુને સજવર છે કે હરપળે નેકીમાં મશગુલ રહેવું !

(ગ) સર્વે ખાકમાંથી ઉત્પન્ન થયું છે ! અને મરણુ બાદ ખાકી શરીર પાછું ખાકમાં જનાર છે ! અને બીજું રૂપ ધારણુ કરનાર છે માટે આ બાબદ ખરાં એકીનથી મગ્જ પર ડસાવવી જોઈએ ! અને દુન્યાની અંદર પોતીકા હવને અનેક રંજો આપી ખાક મિસાલ હરેકે થવું જોઈએ ! (એટલે કે બેહદ નમનતાઈ રાખવી જોઈએ) તોજ આપણું રહેડાંણુ આખેરીયત બહેસ્તમાં થશે ! (યાને ખડું સુખ બોગવીશું.)

(૩) જંગી બાદ કરણી મુંજબ બહેસ્ત યા દાજબ મળનાર છે એવું સમજવું નહિ જોઈએ! પણ આપણી કરણી મુંજબના અનેક તબક્કા રચાયેલા છે!

(૪) પુરામાં પુરો તબક્કો આ ખલકત છે માત્ર ! માટે આપણી કરણી હરપજે એવી રાખો કે ફરીથી આ પાપી જેહાંનના દિવાર જોવાની દરજ નહિ પડે !

(૫) અગરચે આપણી પુરી કરણી, બલી કરણી કરતાં ઓછી હશે તો એકાએક બહેસ્ત મળનાર નથી ! પણ બીજા સારા તબક્કાપર મુકાનાર છઈએ !

(૬) ગેતી (આ જેહાંન) અને મોનોઇ (ઉપલી જેહાંન); પણ આ બે ખલકત, ચઢ, ઉતર, પંકતીમાં છે, તેવીજ રીતે એમાં અનેક દરજજા રચાયેલા છે !

માત પિતાની ફરજ

(૭) જો એક બાળકની કરણી ખુરી માલુમ પડે, છતાં તે કિરતાર સાત વર્ષ સુધી દરગુજર કરી શકે! સખબ, તે બાળક દુન્યા તેમજ ખુદરતથી નીરદોષ છે, તેમજ ગાર્હલ છે! તે દરમ્યાન તેને પોતાના બાળપણમાં કશી રીતની માહીતી નથી!

(૮) આ બાળપણનો વખત પસાર થયા પછી, તેની કરણીનું, સર્વે તોલ થાય છે! માટે બાળકોએ હુમેશાં ખબરદાર રહેવું! કારણ, માતપિતા યા કોઈ પણ (વખત પસાર થયા પછી) જવાબદાર નથી રહેતું.

(૯) મા બાપોની આંઈનફરજ, એજે, તેઓએ પોતીકાં બચાંને સાત વર્ષ સુધી ખુબ મહેનત કરી ઉધ્યાગી ચીજો શીખવવી! તોજ તેનાં શુભ ફળ, આપોઆપ મળી શકશે!

(૧૦) માતપિતાને જે ફરજ અદા કરવાની છે તે માત્ર એજ છે કે ફરજદાને કુમળાં મજબૂર, પહેલાં ધર્મ, નીતિરીતિ, ઘર સંસારી બાદ—માનમરતબો—અને મલાજો શું છે એ વિગેરેનો પુરતી રીતે બોધ આપવો.

(૧૧) નાનપણમાં બચાંનું મજબૂર એક કોરા કાગજ મીસાલ છે; માટે બહુ યા ખુદ, જે પણ મુકશે, તેનાં ફળ પાછળથી ઉત્પન્ન થશે, એ નિશ્ચય માનજો!

(૧૨) જો એક બચ્ચું માતપિતાને રંછદા (દુખી) કરતું હોય, તેના હોકમનો હરઘડી અનાહર થાય, તો તેમને ઘટે છે, કે એક સાચા ઉસ્તાદના હાથમાં મુકવું, પણ નાંખતી કરવી નહિ, કારણ તેની ઉમર મોટી થયા બાદ ‘મેંનેજ’ કરતાં એહદ મુશ્કેલી થઈ પડે છે.

(૧૩) બાળક સાત વર્ષની ઉમરનું થયું, ત્યાં સુધી તેના માત-પિતાની હરેક સારી કેળવણી ખરેખરી વાજબી લેખાશે, ત્યારબાદ તેને શાળામાં મુકવું, કે જેથી તેના માર્ગમાં કોઈ પણ પ્રકારની તકલીફ રહે નહિ.

(૧૪) જે વખતથી તે શાળા (નીશાળ) માં જતું થયું, તે વખતથી મા બાપે તલાસ રાખતા રહેવું કે તે નિશાળમાં સારો દેખાવ (અલ્યાસ) કરે છે કે નહીં; ઉસ્તાદની ફરમાન ખરદારીને, માન આપે છે કે નહિ; તેની ચાલચલણ બહાર કેવા પ્રકારની છે; નડારા સોખતીઆ સાથે ફરહર કરે છે કે નહિ પિગેરે.

(૧૫) જો તે આ ઉપલા કાનુંનોથી ઉલટું માલુમ પડે, તો, શિક્ષકને પહેલાં જણાવ્યા અગાઉ તેની પુરતી ખબર તેમજ ધમકી આપવાને ચુકવું નહિ જોઈએ !

(૧૬) અગર માતપિતા જાણ્યા છતાં, આ બાબદમાં નાંખતી કરશે તો બાળક ન ધારેલી રીતે બુરા તબક્કાપર આસ્તે આસ્તે મુકાઈ જશે ! જેથી હરેકને ખમવું પડશે અને તેનો જોખમ પહેલાં તેના માત પિતાને શીરે હોય છે !

૧૭ એક ફરજંદ પોતા જોશું શીખી રહે, તો તેની ખુદરતી (મુંખ્ય) લાંછનપર છુટથી જવાદેવું અને તેના વાળીઆએ એ વિશે કશો અટકાવ કરવો નહિ! સખખ, તે બચ્ચાંનો બવિધનો લાભ લુટેલો કહેવાય!

૧૮ પણ જો તે ફરજંદ લોકોનું સાંભળી અને જોઈ ‘હું તો આ કરું અને પેલું તો મને પસંદ પડે નહિ’ એવું જાહેર કરે જ એના બાબમાં તદ્દન ઉલટું હોય! તો તેનો ત્યાંથીજ અટકાવ કરવો બહેતર છે!

૧૯ શીખી રહ્યાબાદ હુંનરની યા કોઈ પણ ધંધાની તજવીજ કરે પણ જો તેની પાસે પૈસાના સાધન નહિ હોય તો તેના ખેશીઆએ (સગાં વહાલાં) તેની અરજ કબુલ રાખી તેને આગળ વધવા દેવું, કે જેથી પાછળથી બીજાઓને તેનાથી અનેક લાભો સમાવલા છે!

૨૦ એક ચીજ શીખો ! તેપર મન સાથ તકરાર કરો ! પછી અમલ કરો ! અને તેનો શું બદલો મલે છે તે જોતા રહો, તોજ તમે જ્ઞાની બનશો, પણ ગમે તેમ ઝખાંનનો ઉધ્યાગ કરવામાં કંઈ ખરું જ્ઞાન કહેવાતું નથી.

૨૧ એક સ્ત્રી જતીને કેળવણી આપવી હોય, તો તેને પહેલ ઘરસંસારી બાબદ શીખવવી, સ્ત્રી જતીનો મલાજે શું છે, તે મક્રમ પણ જાણાવવો, ફરમાન-બરદારી (તાબેદારી) કેમ અને કેવી રીતે કરવી વિગેરે સલાહ આપવી.

૨૨ જેમ એક ખીલતું ફૂલ બાગને દીપાવે છે, અને લોકોને હેરાત કરે છે; તેમ સ્ત્રીએ પણ ભલી તાલીમ લેઈ પોતાના ઘરનો શણગાર કરવો જોઈએ, અને બીજાઓને સારો છાપ બેસાડવો જોઈએ.

૨૩ સ્ત્રી છે તે ફકટ ઘરની રાંણી છે, અને મરદ, જે, છે, તે બહારનો રાજ છે !

૨૪ સ્ત્રીએ હમેશાં ચતુર કામ કરવું, પોતાને છાજતી કેળવણી લેવો, ઘરસંસારી બાબદો પર પુખ્ત ધ્યાન આપવું, પોતાના ઘણીને માનની નજરથી જોતા રહેવું, કરકસરમાં કદી પછાત પડવું નહિ.

૨૫ કોઈ પણ ગ્રહસ્થ કેળવણી આપે તો પહેલાં, ધર્મ સંબંધી બાબદ, નીતી રીતી શીખવતા રહેવું. પણ ફકત ચોપડીના પાઠો પર ધ્યાન આપવું નહિ.

૨૬ કોઈ પણ કેળવણી બાબે હમેશાં આડકટરા સવાલો પૂછતા રહેવું, પણ સીધે રસ્તે કોઈને પણ એકદમ મૂકવું નહિ !

૨૭ અગર સવાલનો જવાબ ખરો મળે, છતાં, તેને પહેલાં ખોટો ગણી, અનેક સવાલો તે પરથી લંબાવતા રહેતું અને ત્યાર બાદ ખુલ્લો રસ્તો જાહેર કરવો, એવા પ્રકારનું શીક્ષણ મગ્ગપર અસર કરે છે! અને તેનાં જ્ઞાનની સંપૂર્ણ પીછાંણુ થાય છે!

૨૮ પથ્થરપર પાણી રેડે, તેટલોજવાર તેનો ભીંનાસ રહે છે! તેમજ, ઉસ્તાદો ખોદાઈ જ્ઞાન વગર, ગમે એવી સારી કેળવણી આપી શકે, છતાં એવી કેળવણી થોડાજવાર મગ્ગપર ઠસી રહે છે એ નીશ્રય માનવું! કારણુ શરીરી વિકાપેટને ખાતર છે અને આ-ત્મીક વિકા ખુદાને જઈ મળવા માટે છે.

૨૯ છોકરાઓ અને છોકરીઓને સજવર છે કે અલ્યાસ પછવાડે પોતાનો બધો વખત લીએ તેના કરતાં થોડો વખત ખુદાની (એબાદત) બંદગીમાં ગુજારે, તો, મગ્ગને બેહદ શાંતી મળે!

૩૦ તમારી કેળવણી યા તમારું કામ એ પણુ એક ખોદાની બંદગી છે! પણુ જ્યાં મૂંઘી બારે હક્રતાળાની તમારા ઇગરમાં ધાસ્તી કોતરાર્થ રહે નહિ, ત્યાં મૂંઘી તમારા પોતીકા કામમાં અનેક રીતની નુકશાંની છે!

૩૧ તમારા કામમાં તમોને ફરસુદ નહિં મળતી હોય-છતાં તમારું એકીન તે દાદગર દાવરને અરપણુ કરવા માંગતા હો, તો, તે મહાનપીતા તમોને જોખી મદદ તેમજ જોખી વખત આપતો જ્હેશે એ અનેક દાખલાથી પુરવાર થયું છે!

૩૨ હમે'શા શાળામાં હુનરકળાની કેળવણી પણ આપતા રહેતું, જેથી તેઓને આપઁએપત્યારી ભોગવવાની ટક મળે, અને રોજબાજે કોઈ પણ પ્રકારની અડચણ પડે નહિ !

૩૩ જેમ વધુ વિદ્યા હાંસલ કરો તેમ વધુ નમનતાઈ એપત્યાર કરો, કે જેથી તમારી ખરી કીમત બૂજાય અને તમો દેશના પ્રતીનીધી થાવ.

૩૪ વિદ્યા જીંદગીનું ધરખમ આડ છે; પણ વિદ્યા લેઈ નાનુક-પાણું બતલાવોએ, સહાસ અને બલાઈના કામો લોકોને માટે નહિ કરોએ, તો, તે આડની કુંમળી હાંપડી છે ! તેમજ એવી વિદ્યા દેખડાવીને જીવને ખુશ કરવા બરોબર છે !

૩૫ દૌલતપર ગરૂ, ના રહેશો, સખખ દૌલત કોણુની રહીને
વળી તમારી રહેવાની ?

૩૬ દૌલત જે છે તે, એક ઊડતાં પક્ષીની માફક છે, (જેમ
એક પક્ષી બીજાં ઝાડ ઉપર ઉડે છે તેમ) જે દૌલત આને
તમારા હાથમાં, તેજ, પળભારમાં બીજાનાં હાથમાં.

૩૭ દશા, વિસા ને ત્રીસા, આખર એ નહિ કરે કોઈના
ખીસા !!! માણસની દશ, વીસ, યા ત્રીસ વર્ષ મૂંઝી પૈસાની જાહો-
જલાલી હોય છે, પણ એનો સુ ઉચ્ચોગ નહિ થાય તો એ ચીજ
હરેકને અરધી વગરનો કરી નાંખે છે !

૩૮ જો તમે ગરીબાઈમાં ઉર્ચ્યા હોય, તો, છવ રંજદા કર-
વાનું યા દલગીર થવાનું વિચારવું નહિ જોઈએ પણ કાળજી,
અને આપ બળથી, ગરીબાઈમાંથી તવંગરીમાં જવાનું જરૂર હોમે'શા
વિચારવું ઘટે છે.

૩૯ પૈસાદાર આદમીને મુખ્ય કરી ગરીબાઈનો ખ્યાલ આવતો
નથી પણ ગરીબને ગરીબાઈનો તેમજ તવંગરીનો ખ્યાલ પહેલાં
આવે છે.

૪૦ પૈસાદારને જેટલી મુશ્કેલી આ જેહાંનમાં ખેંચવાની છે, તેના કરતાં મોઢા ઘણી આફટ લાચારીમાં મપડાયલાંઓને હોય છે, છતાં તેમની મુશ્કેલી બહાર આવતી નથી.

૪૧ એક મુશ્કેલી સહન કરવાથી અને તેપર જોસ્તેજો કરવાથી જ્ઞાનનો રક્તે રક્તે વધારો થાય છે !

૪૨ અય ખાકીઓ ! જો તમો મુશ્કેલી ખમતા હો, અને તેથી અનુભવ મેળવવા ચહાતા હો, તો તમારો સનમુખ પૈસો ધુળ સમાન છે !

૪૩ અગર તમો તવંગરીમાં ઉઠ્યા હો, તો પણ દુન્યાના સમાગમમાં આવી, હરેક ખેતો જોતા રહેજો ! અને મુશ્કેલીમાંથી પસાર થવાનું દરેક વિચારજો ! સખખ ધનશાંતને દુઃખ કોઈ પણ વખત સહન કરવાનું છે ! અને પૈસાની રેલછેલ જાવેદાંન તલક રહેતી નથી.

૪૪ પૈસો એ જાળ છે પણ અક્કલ તેનો સલાહ કારક દોસ્ત છે ! જેઓને અક્કલ નહિ, તેઓને પૈસો બડીમાં દાખલ કરે છે !

૪૫ પૈસાનું મુખ તકલીદી છે, રંજનું મુખ જાંદગી સુધીનું છે

૪૬ દોલત જ્યારે થાય છે આંખોથી અપંગ,
ભલાઈ કરેચ બદસે-ને ભુંડાઈ નેંક સંગ.

૪૭ જો તમે દુન્યામાં રહી અકલ મેળવવા ચલાતા હો, જો તમે આ દુન્યા અને ઔદાની ખુદરતનો ચમતકાર જોવા માંગતા હો, તો, તે કિરતાર પાસે ફકટ 'આફ્ટનો વરસાદ' માંગજો, કે જેથી આપોઆપ નેક ખુદ્ધી મળે.

૪૮ દુન્યામાં કોઈ પણ લાલચનું ધ્યાન પુગાડવા નહિ માંગો પણ અકલનું ધ્યાન હરેક દેકાણે લગાડો.

૪૯ અકલ જેનું કિંમતી ગૌહર દુન્યામાં કોઈને બીનું હાથ લાગશે નહિ, એની આગળ સર્વે જર જવાહીર તથા ખજાનો કાંઈજ નથી.

૫૦ માત્ર અકલથી દુન્યા જીતાય છે, એ ચીજ વારંવાર મહા ભારત લડાઈઓને સલાહ, સંપન્નમાં મૂકે છે! અને અંચારી ચીજો, રોશન થાય છે!

૫૧ પાંચ ખુબરગ આદમીની સંદ્ધમાં પહેલાં ખીરાજને અને તમોને જે લાયક માલુમ પડે, તે એક છાપની માફક મગજપર કોતરી રાખજો!

૫૨ માલમતા ચોરાઈ જશે! જન્મલુંભી કોઈ કાલે છોડવી પડશે, દોસ્ત આસનાવો લાંબોવાર નીલશે નહિ, સગાં-

સનેહીઆ હમેશા રહેશે નહિ, માતપિતાનો વહાલ અને છુટ કદી
હાંદગી સુધી મળી શકશે નહિ, પણ જો તમારી સાથે એક ચીજ
રહે, તો તે ફક્ટ 'બુદ્ધીથી મેળવેલો અનુભવ છે'!

૫૩ કમ અક્કલી માણસ આડે રસ્તે (ખરાબ માર્ગે) જાય
તો આંધન ફરજ અક્કલવાળા માણસની છે કે તેને સીધે રસ્તે
ઉતારવો, તોજ તેની અક્કલમાં વધારો થશે, અને તેની સારી
પીછાંણુ થતી રહેશે.

૫૪ જેહાંનમાં કોઈ કમ અક્કલી અને વળી કોઈ અક્કલી;
માટે કોઈએ એ વિષે હસાઈ કરવી નહિ, સખબ એમાં ખોદા
રાજ નથી.

૫૫ અક્કલ ઘરને ખુંણે મળી આવતી નથી; પણ દુન્યાના
આદમીઓને કામ પાડી જોવાથી, શાંતપણે તરેહવાર જાતની ઠોકરો
ખમવાથી, તેઓનાં આચાર વિચારનું તોલ કરવું, અને પડતો
અનુભવ હગલે ને પગલે મેળવવો, જેનું નામ 'અક્કલ'

૫૬ અક્કલનો ઉપયોગ શું કરવો અને શું નહિ કરવો, એ
બધું તમારા હાથમાં છે! અને તેનાં ફળ પણ તમોનેજ
ચાખવાનાં છે!

૫૭ માલેતોબર, શેઠ, ખલકતની સર્વે ચીજો ખરીદી શકે
પણ જો તે નહિ ખરીદી શકે તો માત્ર 'અક્કલ' છે.

૫૮ જેમ ઉંમર મોટી તેમ દાંતાવ તરીકે લેખાય નહિ,
પણ હમેશા અક્કલથીજ દાંતાવ આદમી ગણાય છે. પછી તે હોય
જુવાન યા હોય તે જઈ.

૫૯ અકલનું તોલ તમારે ખરાબર કરવું હોય, અને એક માંમા આદમીનું બંડોળ જોવું હોય, તો તે છે:--

સત્યતાનું મુળ—સત્યતાની ડાળીઓ અને સત્યતાનું ઉલટું જુડ.

૬૦ જે માણસ થોડું ખોલે અને ઘણું સાંભળે, તે સૌના કરતાં વધું અકલમંદ થાય છે.

૬૧ જેઓ પોતાની ઝખાન છતાં વધુ ખોલે નહિ, તેઓને કમ અકલી તરીકે એકદમ પીછાંણુશો નહિ અને તરેહવાર જાતનાં 'વિવેચનો' લગાડી, તેની આખરૂં ઊંઘાડી પાડશે નહિ.

૬૨ કોઈનો નમુનેદાર ટ્રેસજોઈને અકલની ધમારત કદી બાંધશે નહિ; પણ પહેલાં તેમને કસી જોઈ માનપાંત આપતા રહેજો.

૬૩ જેણેક ગરીબાઈમાં ઉદ્યો હોય, પણ અકલમાં પુર હોય, અને ધારોકે તેઓનો પોશાક એક મરતબે ઉતરતો હોય, છતાં તમારી ફરજ છે કે તેમને પહેલાં માનની નજરથી જોવું, પણ તેમની હાલત જોઈ, તીરસ્કાર કરવો નહિ.

૬૪ પહેલાં આદમીનું તોલ જે પોશાક ઉપરથી થાય છે તે ફકટ 'ચશ્મ' ને આધીન છે, પણ વાતચીત કરવાથી જે તોલ થાય છે તે મજબૂત સ્વાધીન છે.

૬૫ તમો લાચાર હોવ, પણ ઈજ્જત આખરૂંમાં રહેવાને પસંદ કરતા હો અને કદાપી તમોને મોંઠા આદમીના સમાગમમાં આવું પડે, તો તમારા બદનના ઢાંકણને છાજવું (લાયક) રાખજો.

૬૬ કોઈબી રીતનો ભપકો કરવો યા ફીકીરી હાલત જાહેર કરવી તેના કરતાં મધ્યમ માર્ગ બહેતર છે. જેથી કરી તમારે માટે, વિચાર કરવાની ઠક કોઈને મળે નહીં.

૬૭ તમે પોતે દાનાવ, હો, પણ બીવકુદ્ આદમી તમોને તેનો સંક્રમાં ગણવા ચહાતો હોય, છતાં, તમારે એક હરફ બોલવો સખ-વર નથી પણ ત્યાથી દૂર રહેવું, તમારા લાભમાં છે.

૬૮ એક અક્કલવાળો શખ્સ ન ધારેલી રીતે કસુર કરે, તો તેને દરગુજર કરવો; સખખ, માણસ નામે ભૂલને પાત્ર છે.

૬૯ એક આદમી પોતે ગમે એવો ગરીબ હોય, પણ જો તે ઇજ્જત આપરમાં અને ખુદ્દિમાં પુર હોય, તો સેંકડો રૂપીઆનો હીરો તેની આગળ ન કામ છે.

૭૦ એક કીંમતી હીરો ઘરમાં પ્રકાશે પણ અક્કલ અને ઇજ્જત આપર દુન્યામાં પ્રકાશે, એટલુંજ નહીં, પણ બીઆબાંન જંગલમાં રોશની પાંથરે છે.

૭૧ કોઈની અકકલપર અંજાઈએ નહીં, અને બીવકુદ્ કાઈને ધીક્કારીએ નહીં.

૭૨ જે પહેલાં બીવકુદ્ હોય તે પાછલથી અકકલમંદ માણસ થાય; અને જે અક્કલમંદ હોય, તે ગેર ઉચોગ કરી પોતાને બીવકુદ્ બનાવે.

૭૩ અક્કલના અનેક તબક્કા રચાયલા છે. જેમ માણસ વધુને વધુ અક્કલ મેળવે છે. તેમ તેનો તેજસ્વી ચલકાટ પૂરાઓ ખમી શકતા નથી તેથી તેને 'વિચીત્ર' માં થેડવે છે (તો જો કે, તે, પોતે તેમ હોતો પણ નથી)

૭૪ કીમતી ટ્રેસ ક્યારે પહેરીએ કે જ્યારે તમારી કીમત
પણુ તેવા ટ્રેસની મીસાલ હોવી જોઈએ

૭૫ રેશમી કપડાંનો બનાવનાર કીડો છે અને સુતરાઉ કપ-
ડાંની નીંપજ ધરતીથી છે.

૭૬ રેશમી કપડું કીમતમાં મોંઘું છે પણ ટકાઉમાં સસ્તુ
છે! (જલદી ફાટી જાય છે)!

૭૭ બદન પર એકની એક ચીજ રાખ્યાથી નુકસાનકારક
છે! અને કપડું વધુવાર જવાબ દેતું નથી, માટે હમેશાં અદલ
બદલ ચીજ રાખ્યાથી શરીરને તાજગી મળે છે! અને બીજી રીતે
શોભા મળે છે!

૭૮ ટ્રેસની નકલ કરવી અથવા સોંગ કાઢવો, એ સાંકડા, ને
હલકા મનના માણસોમાં એક ધ્યાસી અને સાધારણ રમુંજ હોય છે!
પણુ સમજી માણસોમાં એ, એક ધિક્કાર ભરેલો અને નહીં માફ
થઈ શકે એવી ચીજ હોય છે!

૭૯ પોતાની ઐબ ઢાકવા અને ઉંચમાં ખપવા દ્રેસપર પૈસા-ની બરબાદી કરવી નહીં કારણુ એક પુટલી (ડાલ) ને દ્રેસથી દીપાવવામાં આવે તો તે પહેલાં, શોભી નીકળશે પણ જ્યારે તેપરથી દ્રેસ પાછો કાઢવામાં આવે ત્યારે તે પોતાનું અસલ રૂપ ધારણુ કરશે. માટે હમેશાં મગ્જને શાંત રાખી દરયાફત કરવો.

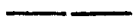
૮૦ કીમતી પોશાક સાદને નાજુક બનાવે છે, ચાલચલાણુમાં હરેક રીતના ફરફાર કરે છે, ચહેરાને ગરૂરીનું રૂપ આપે છે, અને રોજ બરોજ એના ખ્યાલથી આદમી અપંગ બની જાય છે,

૮૧ જેઓ હરવખત પોતાના બંદનની શોભાલીએ તેઓને તેઓના કામમાં ગાર્ફલ બાણુજો.

૮૨ આપણી હસાઈ કોઈ નહીં કરે, આપણને રૂબરૂ યા યાજળથી કોઈ પણ આંગળી નહીં બતલાવી શકે, તેવો દ્રેસ કરવો લાયકનો છે કે જેથી કોઈને પણ આપણને માટે, ખ્યાલ કરવાની ટક મળે નહીં.

૮૩ તમારા દ્રેસને તમારી અખાન મીસાલ કરો યા તમારી અખાંનને દ્રેસ મીસાલ કરો.

૮૪ તમે તમારી નજરમાં ડીક માલુમ પડે છે તે વિચાર કરો, તેના કરતાં લોકોની નજરમાં તમે કેમ શોભો છો તેનો પહેલાં વિચાર કરો.

તાબેદારી.

૮૫ નોકરી નામે નફ્ટ છે અને હુનર યા ધંધો આપએ-
ખત્યારછે. તાબેદારી એ પ્રકારની છે:-૧ જાંણી જોઈને ગુલામ-
ગીરી કરવી ૨, કામ બજાવી આપએખત્યારીમાં રહેવું

૮૬ રોજ બાપે હંમેશા નમનતાઈ વાપરવી પણ ગરીબાઈ
દેખાવવી નહી; કારણ ગરીબાઈનો લાભ નીચમાં હોય છે.

૮૭ નોકર કરતાં એક હુન્નર વાળો આદમી દીવસના બાર
કલાક કામ કરી ભલી છંદગી ગુજરે છે. તે પોતે સંતોષી હોય છે
તેમજ આપએખત્યાર હોય છે.

૮૮ રાજાની યા તપંગરોની તાબેદાર કરવી એમાં કાંઈ મોટાઈ
સમજવી નહી !

૮૯ રાજાની તાબેદારી કરી તેની ખુશી આગળ ચોકેલા
રહેવું, તેના કરતાં બીજાની તાબેદારી કરી પોતા જોગું થન મેળવી
રાત્રે નિરાંત સુવું બહુતર છે.

૯૦ એવા શખ્સોની તાબેદારી કરવી જરૂર જણાયતો, હંમેશાં
પોતાના મલાજમાં રહેવું, પણ નીચ મતલબ સારવી નહી. નહી
તો પાછલથી હાથ ધોવાનો (દલગીર થવાનો) વખત આવશે.

૯૧ એક લાચાર શખ્સ કોઈ પણ ગ્રહસ્થ આગળ રોજ બાબે માંગણી કરે, તો, બનતી જોગવાઈએ તેને સાધન કરી આપવું પણ નાસીપાસ થવા દેઈ, જવા દેવો નહીં ! કારણુ ઘણી વેળા તે તૂટેલા અતઃ કરણનો માણસ નાસીપાસીમાં મૂકાઈ જાય છે.

૯૨ રોજ માટે પુરતી તમાસ કર્યા વગર અને પાકકો બંદા-બસ્ત વગર, પગલું બહાર કાઢવું નહીં.

૯૩ રોજ બાબે નીકળવું પડેતો, તાબેદારી ઇમાનદારીથી કરવી, એક સોખન બોલવાની કોઈને ઠક આપવી નહીં; હમેંશા કામપર ચોકસ રહેવું અને પોતાની ઇજ્જત આબરૂ પર બેહદ ચુસ્ત રહેવું, કારણુ કે આવા ગુણો ધરાવયાથી તમોને કોઈની સાથે પણ કશી રીતની, ધાસ્તી નથી.

૯૪ તમારા કામમાં હરઘડી ઝોટી રીતે અપમાન મળે તો તમારી અકકલ હુશ્યારી અને નમ્રતાથી જવાબ માંગજો અગર એ બાબદમાં નાંખતી નાંખતી કીધી તો ગરદન વધારે નમેલી જોઈ, વધુ દબાણ થવું રહેશે.

૯૫ પચાસ વર્ષ એક શેઠની તાબેદારી કરો પણ આખેરીયત બે ઇજ્જતમાં ઉતરવાનું છે. કારણુકે તમો ગમે એવા પણ સાચ્યા હશે, છતાં શેઠ પોતાનો સોખનજ કબૂલ રાખશે.

૯૬ તમારું રોજનું સાધન જન્મ ભુંમીમાં થતું હોય, તો, તમારી પોતાની મરજી વગર બહાર જવાની હીંમત કરશો નહિ.

૯૭ નોકરી બજાવી ઘરનો રસ્તો સીધો લેજો, તોજ તમારી કીંમત બૂજશે.

૯૮ તમારા શેઠની ઘંઘાધાપાની છૂપી ખારીકી યા રીતીનીતી કોઇ દાસ્ત યા ફર્મનાં માણસોને કદી કહેશો નહિ.

૯૯ દરખાંનની નોકરીમાં હુશ્યારી જેવું કંઈ નથી. પણ જે વેળા છૂપા ટ્રેસમાં રાજ આવીને, તેને કસોટીપર મૂકે છે, તે વેળા તેના ખરી બાહોશી છે. માટે તમારી ફરજ, ફક્ત ઇમાનદારીથી બળવો; એ વખતે કોઈનું માન અપમાન સમજવાનું નથી.

૧૦૦ પારકાની તાબેદારી કરવાનો તીરસ્કાર હોય, તો, અણ-ગમતી રીતે કોઈની નોકરી કરી દિલ દુખાવવું, તેના કરતાં ઘરનો રસ્તો ભલો છે !

૧૦૧ જેમ રાજને ખેડૂતની ખૂટ હોય છે, તેમ શેઠને નોકરની ખૂટ હોય છે. બંનેને એકમેકની ગરજતો ખરી, માટે કોઈએ પણ તકોખરી રાખવી નહિ.

૧૦૨ જો એક પીતા પોતાના ફરજંદ તર્ફ માનની નજરથી નહિ જોય, તો તે ફરજંદ વખત આવવે, તેવુંજ માન તેના પીતાને આપતો રહેશે.

૧૦૩ તેમ શેઠીયાઓ નોકરની કદર નહિ બુજે અને તેમની સાથે જખરજસ્તીથી કામ લેવાનું સમજતા હોય, તો નોકર તાબેદારી, ઇમાનદારીથી કરી શકેજ નહીં.

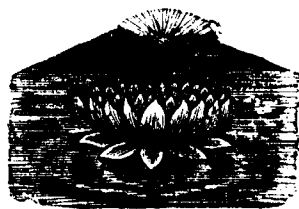
૧૦૪ કામ જોવાને ભણું ઇચ્છે, તો દાંમને પણ ભણું ઇચ્છે !

૧૦૫ ગમે એવા નોકરને હુકમ કરીએ તો નમનતાઈ રાખ્યે, જ્યો, કામ સહેલાઈથી પાર ઉતરે !

૧૦૬ નોકર તાબેદારી કરવા બંધાય, નાહકનાં તાંનાંજનીનાં સોખન માંભળવા બંધાય નહી.

૧૦૭ જેમ દુઃખ વગર ખરું સુખ ભોગવવાની આશા ફીકટ છે તેમ તાબેદારીની સમજ અને કદર પીછાણવા વગર એકદમ શેઠાઈ કરવી, એ, એક જાતની છૂપી ગરૂરી છે, કે, જે ગરૂરી સળંગ દાદરની મીસાલ થઈ રહી ચઢનારના પગ અને હાથ ભાંજ નાંખે છે.

૧૦૮ દુન્યાની તમામ જાતની તાબેદારી (પછી તે નફા પાંચની યા હોય તે હજારોની) પણ એ સર્વે બંદીખાનું છે, માટે તાબેદારને ઘટેચકે એ બંદીખાંનામાં ન, રેહતાં, પોતાના ભવિષ્યને આપ અખત્યાર બનાવવા, જોઈતી ટકો હાથ કરતા રહેવું.

કરજ.

૧૦૯ કરજથી તુરતની ગરજ સરે છે, પણ કરજથી કરજમાં રહેવું પડે છે!

૧૧૦ કોઈને લેણદેણ કરશે નહિ, અને ઘણીજ લાચારીએ કરવું પડે, તો લેખીત કામ કરવું; એમ નહિ ધારવું કે આ મારો દાસ્ત છે અને ભરોસાને લાયક છે!

૧૧૧ જે ઘણી આપીને માંગે, તેની અકલ જાય આંગે!

૧૧૨ પારકાનું આશીઆણું માંથે લેવું અને, તે, સંપુર્ણ અદા કરવું, છતાં, તે ઘણીને ભવિષ્યમાં ગેર લાભ સમાયતો છે.

૧૧૩ સગાં સ્નેહીઓમાં અને દાસ્તોમાં કરજ કરીએ, તેના કરતાં બહારથી કરવામાં લાખ દરજ્જે મોંઠાઈ સમાયલી છે.

૧૧૪ કોઈ સાથે દગો ફટકો રમી પેટ ભરવું, તેના કરતાં કરજ કરવું શ્રેષ્ઠ છે!

૧૧૫ દગો કોઈનો સજો થતો નથી.

૧૧૬ દગો ફટકો રમી પૈસા કઢાવવા નહિ. દુન્યાની કોરટમાં તાલતલાવતથી છૂટી જઘએ પણુ ખુદરત કદી છોડે નહિ. જ્યારથી દગો થયો ત્યારથી તેનું 'પાપ' અને તેનું 'વ્યાજ' શરૂ થયું જેની અરઘી એ અરઘી અદા કર્યા વગર આ જેહાંનમાં છુટકો નથી.

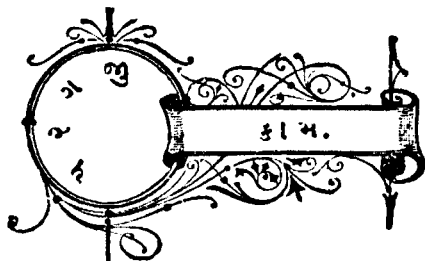
૧૧૭ ખુદરતની લાકડીનો અવાજ ન્યારોજ (ગેબી) છે. માટે જે પડે, તેનો શાંતપણે દરયાફત કરીએ.

૧૧૮ લાચારી, બોગવી, આપએખત્યારી, અને મલાજો રાખવો, એના જેવી પાદશાહી દુન્યામાં કદી કોઈને હાથ લાગી નથી.

૧૧૯ કરજ આજે એક અરઘીનું અને આવતી કાલે રૂપીયાનું; માટે, જેમ બને તેમ, પહેલાં અરઘીને અટકાવવાની દોશીશ કરજો.

૧૨૦ કરજને નમનતાઈથી બોલાવો તેના કરતાં ઉધ્યોગને આજીજીથી બોલાવો.

૧૨૧ કરજથી દૂર, તે ધાસ્તીથી દૂર, અને જે ધાસ્તીથી દૂર, તેમાં છે ખુદાઈ શુર.

૧૨૨ પારકાનું કામ માંયે લઈએ તો કોઈને દોઢીયાંનો ફાયદો દેખાવીએ, પણ દોઢીયું ગજવાંને નહિ દેખાવીએ.

૧૨૩ તમારાં પ્રમાણીકપણાથી તમાને એક હાથ તર્ફ ખુદરત કસી જાય; અને બીજા હાથ તર્ફ અનેક કામો મલતાં રહે, માટે, સર્વેના સોખનને “હા” નો એલકાળ આપશો; કારણ જે માણસ પોતાના જીવનમાંથી ફક્ત ‘હા’ નો સોખન કાઢે, તે માણસ આખી-રીયત તમામ ચીતારને વશ કરે છે.

૧૨૪ કામથી અરઘીનો ફાયદો નહિ, મળે, છતાં સંતોષ રાખીએ. કારણ, હરેક કામથી, માહિતગારી મળે છે; દુન્યાના તરેહવાર જાતના રંગો તપાસવાનું મળે છે; અને માણુમાઈ પીછાંન. કેમ કરવી, તેનો ખ્યાલ થાય છે.

૧૨૫ તમારું પ્રમાણીકપણું, ભલાઈ, નમનતાઈ અને કુનેહ ચાર ચીજો સૂર્યની તેજ રોશની છે ! કે જે રોશની રાત દીન દરેક જગ્યાપર પંથરાતી રહે છે. અને વળી ભલાશેહનશાહના તખ્તપર જવાને પણ લેશબાર ઢીલ કરતો નથી.

૧૨૬ પ્રમાણીકપાણું અને સરચાઈપર ગરૂર નહિ રહીએ; પણ નમનતાઈપર જવેદાંન સુધી ગરૂર (મુસ્તકીમ) રહીએ.

૧૨૭ પારકાનું કામ બજાવી દૂર રહેવું, પણ, ઊપકારની લાગણી દરશાવી નીચ મતલબ સારવી નહિ.

૧૨૮ ભલાઈ કરીએ, પણ ભલાઈના બદલાપર બેસી, આપણું જાતી ભવિષ્ય ખોલું નહિ.

૧૨૯ ઊપકારનો બદલો અપકારમાં મલે, તો, ફિકર નહિ, પણ તેને દાખલો બેસાડવા ઊપકારની લાગણી પડતી મૂકવી નહિ.

૧૩૦ નીચ મતલબ સારીને પેટ ભરીએ, તેના કરતાં, ઘરનો સુતરો ખોરાક ખાઈએ તો જીવનમાં ખુશરૂતી તાકાત મલે.

૧૩૧ કોઈના ફરમાવેલાં કામપર, એકથી વધુ વાર ખુલાશો માંગીને ઢીલ કરીએ, પણ કામ બજાવતાં કોઈ રીતની ઢીલ કરીએ નહિ.

૧૩૨ તમારા કામનું દુર અંદેશીપણું જાલવતા રહેજો; પણ વહેમી માણસોના વિચાર જાલવશો નહિ.

૧૩૩ તમે ચોક્કસ કામે બહાર જાવ, તો, કામનો ભરમ પણ (ચોક્કસ) રાખજો.

૧૩૪ આપના હાથમાં એક ચીજ પકડવી, એ કાંઈ શરમ નથી. પણ ખાલી હાથને શોભાવવાનું એક કાયદો ભરેલું હથીયાર છે.

૧૩૫ પહેલ માણસ કરતાં કરેલ ચરત, અને કરેલ કરતાં ફરેલ ચરત.

૧૩૬ ગમે એવો એક માણસ ચોપડીનો કીડો હોય (બેહદ અભ્યાસવાલો) તેનાં કરતાં, કરતો કાવતરો આદમી વધુ ચાલાક છે, અને કરેલનાં કરતાં, કુન્યાની થોકરો ખાનાર અને રંજખેંચી અનુભવ મેળવનાર 'પાવડો છે, કે જેની આગળ કુન્યા 'મુંગું પક્ષી' છે, પણ તેની પીડ પાછળ 'ઊડતું પક્ષી' છે.

લાચારી.

૧૩૭ લાચારી, ખુદરતી આફ્ટ અને તલવારનો ઝટકો, ખમી શકાશે પણ કોઈનો નાહકનો 'સંતાપ' ખમાશે નહિ.

૧૩૮ તમારી લાચારી વખતે ખોરાક નહિ મલે, તો મગજ પર કાણુ રાખી પાણી જેવા નિર્મળ ખોરાક પર રહેજો.

૧૩૯ લાચારી ભરૂંસેદાર શખ્શ વગર કોઈને પણ દરશાવશો નહિ.

૧૪૦ સુતરા ખોરાક પર, વખત ગુળરી, ખરાં: અંતકરણથી તે દાતારના શુક ગુળરજો. સર્વ સાથ ખુશ ચહેરો રાખતા રહેજો! તમારા જીગરને એક વેળા સંતોષ જેવી ચીજ મળી કે દુન્યાની લાલચો વશ થઈ, અને ખુદરતી શકતીએ પાદશાહી મેળવી, એમ બાણુજો.

૧૪૧ સખુરી રાખવી તો બેહદ મુશ્કેલ છે, પણ તેનાં ફળનો મીઠાસ આ દુન્યામાં મળતો નથી.

૧૪૨ સેંકડો રંજો મલે, પણ સખુરી રાખો અને તેનો બદલો ફકટ ખોદાની દરગાહમાં માંગો. બક્ષેસ કરનાર નામવાલો તે છે!! ધનસાફનો ચહાનાર માત્ર તેજ છે!!!

૧૪૩ જેમ એક તાડના ઝાડને સીધું ઉગતાં અનેક મુશ્કેલી માર્ગમાં પડે છે, અને આખરે તેનાં પાતરાં તેની ટોચ પર જઈને ઊગે છે. અને ત્યાર બાદ દુન્યાના વૃક્ષો (ઝાડ) સાથે ટકર ઝીલે છે.

૧૪૪ તેંમ, તમે શુક કરનારા શખ્સો! મુશ્કેલી દરમ્યાન સખુરીથી સીધો રસ્તો કાપજો, તમારું શરીર એની માફક રાખજો, અને દુખના દરીયાનું માથાં પર ચોમેર તાજ નમાવી, ખલકતાના લોકને બહેર કરશો.

— — —

ખોરાક.

૧૪૫ તરેહવાર જાતના મીશતાનો લઈએ, તેના કરતાં એક ચીજ ખાધી તે, સાત ચીજની બરાબર છે.

૧૪૬ મીંટ (માંસ) નો ખોરાક લઈએ તેનાં કરતાં વેળ-
ટેબલનો ખોરાક કીંમતી છે.

૧૪૭ ૧) વેજટેબલથી પારકું લોહી આમેજ થતું નથી; ૨) એ ચીજ મગ્ગને વિકરાળ કરતું નથી; ૩) તબીયતમાં હમેશાં સુધારે થતો રહેછે ૪) પૈસાનો ખંચાવ થાય છે.

૧૪૮ જ્યાં ચલાણુ નહિ હોય ત્યાં તમારી ફરજ સમજને કામ લેવું, પણુ, ખોદા ખાતર તમારે લીધે, કુટુંબને હરકત પહોં-
ચાડવી નહિ !

૧૪૯ ચરબીવાળા ખોરાકથી દુર નહિં રહીએ, તો તનમાં ન ધારેલાં દુઃખ ઉત્પન થાય છે.

૧૫૦ નીચમીત અને થોડો ખોરાક લીધાથી કામપર ચાલાક થવાય છે, અને પાચન શક્તીમાં બિગાડો થતો નથી.

૧૫૧ મોંઢાને દુન્યાના મેવા ગમે, પણ તેના ગુણો તંગીમાં માલુમ પડે.

૧૫૨ પાંચ માણસમાં ખાવાનું ઇજ્જન હોય તો હાથને તકલીફ આપે તેના કરતાં, તમારી વિચાર શક્તીને વધુ તકલીફ આપત્તે. સખખ, માણસાઈ પીછાન ખાતુંવેળા સારી રીતે થાય છે !

૧૫૩ ખાનાપર બીજી ચીજ કરતાં પાણી લેવું ગુણકારું છે, પણ તેનો ગુણ થોડાને માલુમ છે કે જ્ઞેઓ તેની આગળ જાય.

૧૫૪ ખાતું હમેશા ધીમે લેવું અને ત્યારબાદ ફરહર કરવું કુજ્જેથી તબીયતમાં ગેરફાયદો નહિ થાય.

૧૫૫ ડાકેલા આદમીએ એકદમ પાણી લેવું નહિ અને એકી તાંસે તે પીવું પણ નહિ.

૧૫૬ ખાનાં નજદીક કોઈપણ માણી યા બાળક આવે તો તેને, પહેલાં તે ન્યામત ચખાડવી.

૧૫૭ માણસને દુધનો ખોરાક ઘણી વેળા પાચન થતો નથી; તેથી ગોઠે ગોઠ લેવો ગુણકારો છે.

કાયદો.

૧૫૮ કાયદાપર અમલ કરજો પણ તેનો અનાડર કદી કરશો નહિ.

૧૫૯ કાયદાથી જે ઉલટું ચાલે તેને પહેલાં કાયદો બતલાવી પગલું આગળ ધરવું.

૧૬૦ ધર્મ ગુરૂનો, પેગમ્બર સાહેબનો, ઉસ્તાદનો, માત પીતાનો, શેઠનો હોકમ કદી તોડશો નહિ.

૧૬૧ કુન્યાની રાહ રસ્મ પ્રમાણે, જે ઉલટું હોય, એવું તમો જાણો, તો, તમારી ગરીબાઈ વખતે ચુપકીદી પકડજો.

૧૬૨ નીચ આદમીની ચુંગાલમાં જો એક ગ્રહસ્થ ફસી જાય, કે જ્યાં તેણે ગરૂરીથી કાયદો તોડ્યો હોય, તો, તેની સાથે નમ- નતાઈ વાપડવામાં કાયદો છે; એમ નહિ કરીએ, તો ગ્રહસ્થપણાને નીચું જોવાનો વખત આવે !

૧૬૩ કાયદો સર્વેને લાગુ પડે, પછી તે હોય શહેનશાહ યા ફકીર.

૧૬૪ કાયદાને માન આપજો, પણ જ્યાં ચલણ નહિ હોય, ત્યાં નીરદોષ બાળક માફક રહેજો ! જ્યારે તમારા હાથમાં કાણુ આવે, ત્યારે અદના તેમજ આલા બંનેને બતલાવતા રહેજો. અને જીંદગી તલક ખરા કાયદાથી કામ લેજો, નહિતો કાયદાનો ભંગ કીધેલો કહેવાશે, અને ખોદાની ખફગી શીરે ઉતરશે.

૧૬૫ જે દશમાં યા કોમમાં કાયદો નહિ હોય, ત્યાં કુન્યાની સીતી નીતી જેવું કદી હોયજ નહિ.

૧૬૬ જે માણસ પોતાના માત પોતાને માન આપે છે, અને ખોદાને હરેક કામપર, પોતાની જાણે ઉપર રાખે છે, તે માણસ જેટલો કાયદામાં પુરવીન છે, તેટલો બીજો કોઈજ નથી.

લગ્ન:—

૧૬૭ હમેંશા જીવવાન વયે સૌએ લગ્નના ગાંઠથી જોડાતું બહેતાર છે !

૧૬૮ લગ્નના ગાંઠથી એક બીવકુદ્ર આદમી અને ઉછાછલો આદમી હમેંશા ઇજ્જત આપડમાં રહે છે, અને ગુજરાનનું સાધન ખોલી કાઢવાને ઢીલ કરતો નથી.

૧૬૯ છોકરીના માબાપ તરફથી જે હકક (વાજખી) મળતો હોય, તેજ, ફકટ, મરદે સ્વીકારવો જોઈએ.

૧૭૦ જો એક જવાન, લગ્નના સમયે છોકરીના માબાપને ઉલટું સુલટું સમજાવી રૂપીઆની માગણી કરે (જેનાપર તેનો દાવો નહીં ચાલતો હોય) તો, તે જવાન, પોતે વેચાયલો કહેવાય; કારણ કે છોકરીના માબાપે રૂપીઆ આપી ખરીદ કીધો (જેમ રૂપીઆ ખર્ચી એક ચીજ ખરીદી લેવાય છે તેમ) માટે ઉધરતા જવાનો ! જતી ખુદ્દીથી ખ્યાલ કરશો.

૧૭૧ પૈસાપર કુદકો મારવો તેના કરતાં, ખાંદાની આદમી પર, કુદકો મારવો જીંદગી સૂઝી ધરખમ આસરો છે.

૧૭૨ લગ્નની હોંસ સૌ કોઈને હોસ, પણ, ભવ ગુજારવો દુઃખ-દાયક હોય છે.

૧૭૩ જ્યાં સૂઝી તમારો પગ, મક્કમ હોય નહીં, ત્યાંસૂઝી સંપુર્ણ વિચાર વગર પગલું ભરસો નહીં.

૧૭૪ પરણી રહ્યાબાદ, જોડાંમાં કોઈ રીતની ભાંજગડ પડે, તો, માબાપો ગુનાહને પાત્ર નથી.

૧૭૫ જે લગ્નનો કાલ તોડે તે આ જોહાનનો અને જોહાનો ગુનેહગાર છે.

૧૭૬ લગ્નનો કાલ તૂટે, તો, પંચના અકાબરોએ છૂપી ખબર લેવી, પણ એ પગલું બહાર જવા દેવું નહીં.

૧૭૭ લગ્નના આશીરવાદ દીધાબાદ હમેશા ધર્મ ગુરૂએ, વાયજ આપતા રહેવું, અને તેની બારીકી મજબૂર ડસાવવી. જોયો તે જોડાંને સુખી અને સફળ છાંદગી, કેમ અને કેવી રીતે ગુજારવી, તેનો મજબૂર અસરકારક છાપ બેસે.

૧૭૮ લગ્નપર હમેશાં સખાવતનો દરવાજો ખોલવો એના જેવાં શુભ સગન અને દુવા બીજી નહીં હશે.

૧૭૯ જો એક બળતો દિવો પવનના સપાટાથી ગુમ નહીં થાય, અને ચોમેર અંધારું નહીં થતું હોય, તો લગ્નના ટાંકણે હજારો રૂપીઆનો ધુંમાડો કરી લોકોમાં રંગ જમાવવો બહેતર છે.

દાસ્તી.

૧૮૦ એક ગાર્ફલ આદમીની દાસ્તી કરીએ, તેના કરતાં મરનાર આદમી સાથે દાસ્તી કરવી કીમતી છે.

૧૮૧ નાદાંન દાસ્ત કરતાં દાનાવ દુશ્મન બને.

૧૮૨ નાદાંન છોકરાની દાસ્તી કરીએ નહિ, અને તેને ભરમ આપીએ નહિ, નહિ તો એ ઈજ્જત થવું પડે, અને ઘણી વેળા જનન, હાથથી જાય!

૧૮૩ દાસ્તી તો નામે ખરાબ છે, પણ રાખવી હોય, તો મલાજમાં રહેવું, પણ કોઈની દાસ્તીમાં, કામ છોડી ચકચૂર થવું નહિ.

૧૮૪ પૈસાદારની દાસ્તી કરીએ, તો, તેની માફક તમારે થવું જોઈએ અને વખત આવે ગંમખાર હાલતનો વિચાર પણ રાખવો જોઈએ.

૧૮૫ બેરાદર! જોહાંનમાં કોઈ તમારો દુશ્મન થતો હોય તો પહેલાં દાસ્તીથી છે.

૧૮૬ દુશ્મનોનું લશ્કર આગળ પાછળ નહિ રાખવું હોય, તો દાસ્તી કરો નહિ.

૧૮૭ દાસ્તી કરવી સહેલ છે, પણ નીલાવવી મુશ્કેલ છે.

૧૮૮ ખરો દાસ્ત તેને જાણી કે તમારી રૂબરૂ વાખવા ખીકરે નહિ.

૧૮૯ જે દુશ્મન તમારી ખરી એબને બહાર લાવે અને તેપરથી તમને જે ઘડા મળે તો તે દુશ્મન નહિ, પણ સલાહ-કારક દાસ્ત કહેવાય!

૧૯૦ દાસ્તી રાખતાં જુગ જુગ વહી જાય, પણ એક મીનીટમાં તેનો અંતમ (છેડો) આવે.

૧૯૧ ખરાબ દાસ્તોમાં ક્રિયાથી ઈનશાંન શુભ લક્ષણ ભૂલી જાય છે. પોતાના કામ પર બીલકુલ ધ્યાન આપતો નથી, અને એશ આરાંમમાં પોતાનો વખત ગુજારે છે! જેનાં માઠાં ફળ, તરેહવાર રીતે પાછળથી નીપજે છે!

૧૯૨ સલાહ કારક દાસ્ત બે મળે, પણ આડો રસ્તો દે-ખાડનારની ગણતરી પણ નહિ થાય.

૧૯૩ માણસોની સંખ્યા પીછાંણ થયા બાદ દાસ્તીનું સાદું રાખો; જેથી તમારા જાતી ગુણોમાં વધારો થાય અને હિંમતથી તમો આગળ વધો.

૧૯૪ જે દાસ્ત તમને મતલબથી ઢાંકવા માંગે તેની સાથે દૂરથી વહેવાર રાખો!

૧૯૫ નવસો દાસ્તનું મંડળ બનાવો તેના કરતાં નવ દાસ્ત એવા રાખો કે, તેઓની ગરજ સારે.

૧૯૬ * નવનો આંકડો શુભ છે, કારણ કે-નવના પાવરાની તદખીર ઝારજ દીસે છે.

* ૯ નો ટેબલ આખો બોક્ષવો અને જે આંકડો આવે તેનો સરવાળો કરવો તો પાછા ૯ આવશે $૯ \times ૨ = ૧૮$ ($૧ + ૮ = ૯$) તેમજ નવ પા, નવું અરધુ ને નવ પોતું નો જે હિસાબ આવે તેનો પણ સરવાળો ૯ આવશે.

૧૯૭ દાસ્તી નામે પસંદ નહિ કરતા હો, તો, છંદગી તલક એક 'દાસ્ત'ને પકડી રાખજો! જે દાસ્ત દિન રાત તમારી આગળ રહેશે; જેને તમે જોશો નહિ, પણ તે તમોને ગુપ્ત જોશે; જે વાત કરશે નહિ પણ જોખી નસીબત કરશે; જે ચારી (મદદ) દેનાર છે, પણ ચારી લેનાર નથી; તમે તેના દુશ્મન થાવ, પણ કદીખી તે દુશ્મન નહિ થાય!

૧૯૮ મક્કારી જેહાંનમાં એવો વફા દાસ્ત હોય, તો, જેહાંન, જફા શું કરવા ખમે?

૧૯૯ દુશ્મનથી ડરો તેના કરતાં દસ્તથી વધુ ડરો!

૨૦૦ જ્યાં મૂંઘી જાણીતા ગુણોના ઝાડના થડપર, કલમ કરવામાં આવતી નથી ત્યાં મૂંઘી તેની ખરી પીછાણ થતી નથી, તેમજ દાસ્તી પહેલાં દેખાવથી હોતી નથી પણ આસ્તે આસ્તે કામનો સંબંધ રાખવાથી ખરી દાસ્તીના ગુણો માલમ પડે છે!

૨૦૧ જે કોઈ બીજાને દુખ દય, તો તેને ઘટેય કે અગર
મને કોઈ દુખ દય, તો કેવું લાગે છે!

૨૦૨ કોઈની ઐય ઉંઘાડવી હોય તો ખરડેલી આંગળીને
સાફ કરી ઐવું કામ કરતા રહેવું.

૨૦૩ ખોદા ઐયનો ઢાંકનાર છે, તો પછી ઇનશાંતની શું જરૂર છે?

૨૦૪ ખોટી રીતે જે દાસ્ત કોઈની ઐય ઉંઘાડતો હોય
તો તેણે સાંભળશો નહિ, નહિ તો વખત આવવે તમારી ઐયની
સુગંધી બીજાને મળતી રહેશે!

૨૦૫ પોતાની બડી ઢાંકી સંતોષ પાંખવો પણ પારકાની
બડી માંથે લેવી નહિ!

૨૦૬ કોઈનો બેદલરંમ જાણો તેના કરતાં તમારા અંતઃકર-
ણનો બેદ જાણવાની પહેલાં દોશોશ કરો!

૨૦૭ કોઈની મશકેરી કરોએ નહિ, અને કરોએ તો સર્વેજણ
(ઊંચયાનીંચ) ની ખમી જઈએ!

૨૦૮ કોઈની હસાઈ કરવામાં માન સમજતા, હો, તો મંડ-
ળીમાં, તમે અપમાન પણ સમજતા રહેજો!

૨૦૯ ગ્રહસ્થપાત્રું વાપડતા હોતો, પહેલાં ડોક, નીચી રાખી, સર્વેને માન મરતબો, અંદાસર આપતા રહેજો; અને હરેક જાણુ-સાથ દયાની નજરથી જોજો, તો, એમાંજ, તમારી ખરી પીઠાણુ છે!

૨૧૦ લોકોના કહેવાપર અને બોલવાપર ભરોસો રાખ્યે નહીં; રાખ્યે તો મળેલો લાભ પણુ જતો રહે.

૨૧૧ દોસ્ત આસ્નાઓપર અને કુટુંબમાં પણુ ભરોસો બારીકીથી મૂકજો! આ બે દિલ, બે વક્ષ જમાનાઓ, ભલા ભલાઓના મગ્ગપર કાણુ લીધો છે, માતે એંતીને ચાલશે.

૨૧૨ જેટલું આપ બળથી કામ થાય છે, અને દુન્યામાં નામના મેળવાય છે, તેટલું પારકી મદદથી કદી થતું નથી.

૨૧૩ કામમાં બે દરકાર રહો, અને ચોક્કસ વખતે તમારી નેમેલી ફરજ અદા નહીં, કરો, તો, માર્ગમાં આર્ચીંતી આફતો મળશે, અને કામમાં વધુને વધુ રોકાણુ થશે.

૨૧૪ તમારું વચન એક રાખજો; જે મોઢેંથી બોલો તે પાછું ફરશે નહીં. કારણુ, એક મોખનના માણસ આગળ સેતાનનું તમામ કૌવત નાબુદ થતું જાય છે. તેમજ આ દુન્યાના બંદીબાનાની તેને જરા પણુ ધાસ્તી હોતી નથી.

૨૧૫ તમારી કબુલેલી ચીજપર કોઈ રીતનો દગો જાહેર થાય, છતાં સામાં ધણી સાથ કોઈ પણુ બાબદપર ઉતરવું લાયક નથી. પણુ તેને રાજી રાખી, બોદાની અદાલતમાં તેનો બદલો માંગો!

૨૧૬ પાંચ દિવસમાં એક ચીજ થતી હોય તો પહેલાંથી એક અઠવાડીઆનો ભરોસો આપો; અને તે ચીજ જલદીથી બજાવી, સપુ-રદ કરજો.

૨૧૭ જૂઠા વાયદા આપીએ નહી, કે, જેથી કામનું દાંમક પાચે નહી.

૨૧૮ કામ પર ચોકસ હશે, તો, સંકડો કામો, એકલે હાથે બળવી, પાછા ફારેગ થશે; અને વળી મગ્ગ એટલું શાંત રહેશે, કે, તમારાં કીધેલાં કામનો ખ્યાલ વઘીક આવશે નહી.

૨૧૯ જો એક ઘડી આજ, પાંચનું હોય, યા પચાસનું હોય પણ તેને ચોકસ ઠાંધમે એક હાથથી ચાવી આપવામાં આવે, તો કોઈ રીતનો ફરક માત્ર મ પડતો નથી, અને લાંબો વખત જવાબ આપે છે.

૨૨૦ તેવીજ રીતે તમારા અંતઃકરણના સર્વે સાંચાઓને ચાવી આપી એવા ચલાવતા રહો, કે, હરઘડીએ હરેક કામને ખાતર તમોને ચોકેલા (હુશ્યાર) રાખે!

૨૨૧ એક મહાભારત કામ કરો, તો આગળથી વિચાર કરો; જમણી અને ડાબી બાજુની કુંનેહ હાથ કરો; તમારી હાલત તરફ નજર ફેંકો; અને, ત્યારબાદ જો તમારામાં હિંમત આવે તો, ફકટ ખોદાની મદદ માંગો! બીજાઓની પરવાર કદી કરો નહિ! અને સર્વે બારીકી હાથ ધરી, ચાહોમ પગલું બહાર કાઢો, માર્ગમાં બેહદ મુશ્કેલી મળશે, પણ કદી ગુંચવાશે નહિ, અને પાછો રસ્તો લેશે પણ નહિ, તોજ તમારૂં બીજાનું સુખ શાંતીમાં કરશે!

૨૨૨ કોઈ પણ પુંજીયનું કામ કરતાં તમારી મદદ નેક આદમો થોડાં મળશે, માટે તમો મુસ્તકીમ રહેજો. જ્યાં ખોદા પાધરો છે ત્યાં તમારો વેરી આંધળો છે!

૨૨૩ નહવાં કામને ખાતર પણ વિચાર કરીએ, જેથી બીજાં કામો કરવામાં તમોને કિંમતી મદદ મળતી રહે!

૨૨૪ તમારા કામમાં સુજ પડતું નહિ હોય તો પાંચ સારાં અને કુનેહ માણસોની નસીએત લઈએ, અને જાતી હુશ્યારીથી તેનો 'તોર' શોધી કાઢ્યે!

૨૨૫ કેઈ ચીજ કરવી, અને કેઈ ચીજ નહિ કરવી, એને માટે તે હક્કતાળાએ દરેકને ચશ્મ ખુલ્લી આપી છે!

૨૨૬ અજાણ્યા આદમીની મુલાકાતે જઈએ તો ઘરમાં દાખલ થઈએ, તેઆગમજ બહારથી ઇશારતમાં કામ લેઈએ; એમાં ખરી સભ્યતા છે!

૨૨૭ ઘરે મુલાકાત કરનાર શખ્સને પહેલાં બેઠક આપીએ, ત્યારબાદ ગોફતેગો કરીએ. પાણુ કદી નજરથી વાત કરીએ નહિ; પછી તે હોય લાચાર યા પૈસાથી ભરપુર!

૨૨૮ જે માણસ હરેક કામમાં દૂર અંદેશી હોય, તો, તે પોતાના ઘરમાં કુલની સુગંધી રોજબરોજ પાથરેલી રાખે છે!

તસીઅત

૨૨૯ તસીઅત આગળ દોલત ચાલતી આવેછે!

૨૩૦ જેહાનના લોકો ત્રણ દુઃખ ભોગવે છે, જેમાંનું પહેલું ખુદરતી, બીજું કોદાળી મારીને લીધેલું (એટલે જાણી જોઈને લેવું) ત્રીજું નીચ આદમીઓનો નાહકનો સંતાપ (દુઃખ).

૨૩૧ ખુદરતી દુખનો ઉપાય જોદા ગુપ્ત કરે છે, માટે એ બાબદ સખુરી રાખજો! તમારું દિલ ખાલેસ છે તો પછી તમોને કશી ધારતી નથી!

૨૩૨ જાણી જોઈને લીધેલાં દરદનો ઉપાય હજારો પૈસાની ધુળ-ધાંણી કરેછે, છતાં દુઃખ દર્દે થતું નથી.

૨૩૩ એક ખિમાર આદમીની સારવાર ઘણીજ શાંત રીતે કરવી, પણ તે પર ઘણો વહાલ દેખડાવીએ તો, પાંચ દહાડે જતું દુઃખ, પંદર દહાડા સુધી દર્દે થાય નહિ.

૨૩૪ સાધારણ ખીમારી પર ઘરના ઉપાયો લાગુ પાડવા, પણ ઘણી ગડબડ, એવી વખત સારી નથી.

૨૩૫ જો એક બિમારી નહિ જતી હોય, તો, જાણીતા દાઠ ની ટ્રીટમેન્ટ લેવી, પણ ગભરાત કરી પાંચ દાકતરને બોલાવ્યે તો કેસમાં બીગાડો થશે, અને બિમારના મગજ પર ઘણી માડી અસર થશે!

૨૩૬ તમારાં સાધારણ દુઃખને યાદ કરો, તેના કરતાં, તમારાં કામને પહેલાં યાદ કરો.

૨૩૭ તમે ન, ધારેલી રીતે દુઃખ, ખમતા હો, અને તમારી સારવાર અર્થે કોઈ નહિ હોય, તો હિંમત રાખી, તમારાથી, બીજાં વધુ દુઃખીઓનો વિચાર કરો! એવો મજબુત દાખલો મગજ પર એસાડી તે દાકતરને ગુપ્ત અરજ ગુજરે! જેથી દરદ તમારું ઘર મુંઝે મોંઢે છોડી જશે!

૨૩૮ કોઈપણ દરદનો ઉપાય કરો તેના કરતાં આગળથી અટકાવ કરો.

૨૩૯ ઘણી વેળા ધનશાંતિનું દુઃખ વાજીંત્રથી દર્દ થઈ શકે છે! સખખ, વાજીંત્રના મધુર સરોદો તે બિમાર રાખસના વિચાર તરફ જવાથી, તે, પોતાનો દુખનો ખ્યાલ કરતો નથી; જેથી ધીમે ધીમે તેને શાંતી મળે છે!

૨૪૦ દુઃખ થાય તો હરકત નહિ, પણ એક વેળા દુઃખનો વિચાર મગજ પર સામેત થયો, તો, બે હદ ધાસ્તી છે.

ગરેહ.

૨૪૧ ગરેહ એટલે સંપુર્ણ રીતે આફત ભોગવી ગરાવાનો વખત

૨૪૨ ગરેહ અને પનાતી-ચોકસ વખતનાં હોય છે. (જેમ એક બંદીવાનને ચોકસ વર્ષની ટેપ મારવામાં આવે છે તેમ)

૨૪૩ ગરેહના વખતે, જે માણસે પડતાં દુખનો અનુભવ મેળવ્યો, તેને હૃદયીનો અનુભવ મળ્યો, એમ જાણો !

૨૪૪ એ બદ સીતારો ઇનશાંનને હરેક નજીવા કાંમને ખાતર પણ વમળમાં નાંખે છે; રોજના રસતા બંધ થાય છે; અને ઉંઘડે કે ખુદરતી રીતે પાછા બંધ થઈ જાય છે.

૨૪૫ પ્રમાણીકપણાંથી અને ચોકસાઈથી એ સીતારમાં, ઇનશાંન ગાર્ફલ થઈ જાય છે; અને રંજ ખેંચતાં, ગંજ મળતો નથી.

૨૪૬ જ્યાં સૂધી સીતારો બદલાય નહી, ત્યાં સૂધી દરરોજ ન ધારેલી આફ્ટો પડ્યા કરશે. અને પૈસો મેળવેલો હાથમાંથી જતો રહેશે.

૨૪૭ એવા વખતે કામ હાથ ધરીતો, પંદર વખત વિચાર કરે; અને નહીં તો, ઘરના ખુણે બેસો.

૨૪૮ દુન્યાના સમાગમમાં કદી આવશે નહીં; ઇજ્જતથી ખેંચી જતાં થવાનો વખત આવશે; તમારી કદરનો ઇન્સાફ કોઈ આપશે નહીં.

૨૪૯ એ વખત ચાર જાતનું દુઃખ ખમવું પડશે, એક ખુદરતી, બીજું, નંદારેલીરીતે તબીબીઅતનું, ત્રીજું પડતા વખતનો નીચ લાભ લેઈ વગોવવાનું, ચોથું ખરીખંત છતાં-રજક રોજી બાળે ગમખાર હાલતનું

૨૫૦ આ વખતે, સખુરી રાખજો, અને કોઈ સાધન મળે તો નીંભાવ કરજો જેથી મગ્ગને થોડી ઘણી તાજગી મળે !

૨૫૧ તમારી ચાલ બદલાયા પછી તમારાં ભલાંને કાજે કોઈ હાથ પકડીને લેઈ જાઓ !

૨૫૨ જેમ એક ઝાડનું પાંદડું ક્યારે ઉગશે અને ક્યારે ખરી પડશે તેની ખબર નહીં પડે ; તેમ, નસીબ ક્યારે સુએ અને ઉઠે, તે કેમ માલુમ પડે ?

૨૫૩ કમનસોબે, ભડું કામ કરતાં અડધી મળે નહીં પણ અડધી ગજવાંમાંથી કાઢવી પડે.

૨૫૪ જેમ બદ વખત પૂરો થાય તેમ, બેહદ આફટો (જંદગીમાં) જોયલી નહીં હોય અને સાંભજેડી પણ નહીં હોય) પડતી રહેશે.

૨૫૫ એક પછી એક ચાર દિશાનો ફટકો ખમાય, પણ ચાર દિશાનો સાંમટો ફટકો પડે તો ઇનશાન દિવાનો બને.

૨૫૬ જેહાંનમાં કોઈ તકદીર ખાલતું હોય તો ખોદાને તદબીર બતલાવવા સૌ કોઈ નીકળે !

૨૫૭ સ્વપ્નાની તાસીર જોઈએ, પણ તકદીરની તાસીર જોઈએ તો જોરેમંદ આદમી નાતવાન બને !

૨૫૮ તમારા બદ વખતે, ખોદા પાસે ચારી માંગતા હો, તો, ખરાં એકીનથી બંદગી (ચોકસ) કરવાનું જરી રાખો તો તમને અનેક ફાયદા છે ! તમારી સખુરીનું જોર તથા અફલનું કૌવત વધતું રહેશે !!

૨૫૯ ગરેહ કરતાં ગરીબાઈ લાખ દરજ્જે, બહેતર છે!

૨૬૦ બદ વખત બૂઠાપણાં કરતાં, જવાનીમાં હજાર ઘણું
ઘટ છે.

૨૬૧ સો, પડે ન એકે ગણે નહિ તેના જેવો કમબખ્ત બીજો
નહિ હશે! કારણકે ખુદરતી આફટ, ખોદ તાલાની કીમતી બક્ષે છે.
જે ફકત ખરો ચિતાર તેના ખ્યાલમાં ઊતારે છે!

૨૬૨ ખૂરા વખતે જે માણસ ખૂરાઈતો વેશ લીએ તો તેણે
શિક્ષાની લાકડીને, ચોરી કીધી એમ જાણો.

૨૬૩ આસમાની ચક્ર જ્યાં સૂધી શીરપર લટકેલું હોય, ત્યાં-
સુધી, ધીરજ રાખી નેકીમાં મશગુલ રહીએ તો, ચક્ર પિત્યાબાદ, આ
જેહાંન, કેવા રંગ, રૂપ, ધારણ કરેછે તેનો વિચાર કરવાની ફરજ
ફરીથી પડે નહિ!

૨૬૪ આસમાને જે બનાવ બનવા માટે ચોકસ લેખ માર્યા છે
ત્યાં સર્વે જણુ લાચાર છે!

૨૬૫ આ બેઠંગી આસમાનનો એવોજ રવઈઆ છે, કે એક
માનવીને કબી આસમાનની ટોચે ચઢાવે અને કબી સીહા ખાક કરતાં
નીચે આટવી નાંખે!

૨૬૬ જમાનો પોતાના ફાંટા મુજબ એકનેગંજ બક્ષરી શહેન-
શાહ બનાવે છે, અને તે ફાંટો ફરતાંજ તેના પાઉંમાં બેડી નાંખી
બંદીવાન કરે છે.

૨૬૭ આ ખેવફ આસમાન જ્યારે કોઈની પેશાની (નિંદાર) પર, મહેરબાનીના હાથ પસવારે ત્યારે નિશ્ચય માનવું કે તેની પીઠ પછવાડેથી એવી તરાપ મારશે કે તે બિચારાને ઘરતી પણ જગા આપશે નહિ!

૨૬૮ ઓ પ્રીય વાંચનાર! એની બક્ષેશ પર ગરૂ ના રહો; એની બશેશની હથેલી પર માવો છે; પણ હથેળી તજે, સેંકડો જાતની રંજો, સફ સમારીને ઊભેલી છે.

૨૬૯ આ દુન્યામાં કોઈપણ આદમી સુખી નથી; જેની પાસે સરખત છે તેની પાસે પીવાનું કપ (પ્યાલું) નથી, અને જેની પાસે કપ છે તેની પાસે સરખત નથી. (એટલે કે જેને ત્યાં અકલ હોય, ત્યાં પૈસા નહિ, અને પૈસા હોય ત્યાં અકલ નહિ!

બૂરા હવસો.

૨૭૦ દિલના બૂરા હવસો, એ, હેરેમનની શકતી છે, અને દિલના નેક વિચાર એ ખોદાઈ શકતી છે!

૨૭૧ હેરમેન કાંઈ ચાર પગ અને બે માથાં ધરાવતો નથી; અગર ધરાવે તો, આ જેહાંનના બૂરાં માણસો છે!

૨૭૨ પરવરદેગારે દરેક જણને ભલી તેમજ બૂરી શકતી આપી, આપજોખત્યાર બનાવ્યાં છે. માટે ઇનશાંન જે તબક્કાપર રચાશે, તેવાંજ તેને ફળ મળશે!

૨૭૩ નેકી બદી દાનો હય પેદા, વળી જયસા કરના વયસા ભરના, દુન્યામે ઠેરહેના, તું કહેના માન લેમેરા.

૨૭૪ પહેલાં નેકી, પછી બદી જાહેર થઈ, માટે જેતું કરશો તેવું જ આ દુન્યામાં રહી પાંમશો! એમ તમે ખાતરીથી માનજો.

૨૭૫ જે શજ્સ ખોદાઈ માર્ગ પર ચાલ્યો તો હેરેમનતું નામ નિશાન હોતું નથી (એટલે તે કાંઈ બૂર કામ કરતો નથી.)

૨૭૬ જે શબ્દ ધોદાના દરબાન મુંઝવે ઉલટો ચાલે, તો હારેમનની ખૂરી શક્તી (એટલે બદનની ખૂરી શક્તી) તેના પર ગાલેબ થાય છે! (એટલે ખૂરી લાલચોને વશ થવું પડે છે.)

૨૭૭ આદમીના, એ હાથ, એક જમનો અને હાથો, પણ આખરે જમનો હાથ, હાથો હાથ પર ફાવી શકે છે!

૨૭૮ તેમ જે હાંનના નેક મરદો! એ શક્તીમાંની એક ખુદાઈ, અને બીજી હેરેમનની છે; પણ આખરે ખુદાઈ, હેરેમનની શક્તીને જર કરે છે (રાજ્ય ભોગવે છે.)!

૨૭૯ જેવારે એક ખૂરી માણસ જળમાં સપડાય છે, ત્યારે તેની ખૂરી શક્તી કામ કરતી નથી, પણ ખુદરતી શક્તી તેને આજુરદ (કુખી) કરે છે.

૨૮૦ જે એક સારથી માણસ કેઠે ફસી જાય, તો ખુદરત તેનાથી દૂરજશે નહીં; પણ તેના અદલ એન્સાફથી કોઈ પણ પ્રકારે બંચાવી લેશે! માટે તમારો જાન 'એના' પર ફીદા કરો!

સ્વચ્છતાઈ. (અશોઈ)

૨૮૧ તમારી બે બગલ કરણીની કેતાબ છે; જેમાંની-૧, અશોઈ અને ૨, અશોઈપર અમલકરી બીજને અશો બનાવવા.

૨૮૨ તમારી પવિત્રાઈનો હિસાબ માંગતા હો, અને તેની પુરવારી જોઈતી હોય, તો રાત દિવસ તમારી કમરને પૂજતા રહો !

૨૮૩ જરતોસ્તી ધર્મ બાળ કરતાં બારીક છે ! તો, સમજુઓ ! ધ્યાન ધરો કે, અશોઈ એ તે શું ચીજ હશે !!

૨૮૪ પરવરદેગારથી બીજો આલા દરજ્જો તમે જોવા ધચ્છતા, હો, તો, ફકટ અશોઈ છે.

૨૮૫ જો ધર્મની ક્રિયા કરતાં એક બાળ (નસીબ) ક્રિયાના કામમાં પડેતો, આખી ક્રિયા રદ બાતલ થાય છે ! તેમ, જો, તમારી પવિત્રાઈ નહીં હોય તો, ફરેસતાઈ ખસલતના વિચારો તમારા મગજને, તે, ક્યાંથી આવે ?

૨૮૬ જોદા પોતે અશોમાં અશો છે, ત્યારે આપણે અશોઈ નહીં રાખ્યે તો, જોદાના બંદા કયાંથી જાળખાઈએ ?

૨૮૭ જો દુન્યામાં પવિત્રાઈની નીસ્તી હોત, તો, સેતાનની ખુદરતમાં હસતી હોત.

૨૮૮ અશોઈ ત્રણ જાતની છે-૧ તનની અશોઈ, બીજી મનની, અને ત્રીજી આત્માની અશોઈ.

૨૮૯ જોણે આત્માની અશોઈ રાખી, તેણે બહેસ્તની અશોઈનો પાયો નાંખ્યો.

૨૯૦ બાળની સ્વચ્છતાઈ તેલથી કરો તેના કરતાં નિર્મળ પાણીથી કરો તો બહેતર છે!

૨૯૧ જેમ જમીન પર ઘાસ ઉગેછે તેમ શરીર પર બાળ ઉગેછે!

૨૯૨ માથાં પર એહદ બાળ રાખ્યે તો મજબૂત શાંતી નહિ મળે!

૨૯૩ જ્યાં સુધી એક ખેતરમાંથી ઘાસ કાપી કાઢવામાં આવતું નથી ત્યાં સુધી તે ચોખ્ખું માલુમ પડતું નથી તેમજ મગજ પરથી બાળનો ભાર ઝાઝો થાય નહિ (કાપી નાખીએ નહિ) તો આચાર વિચાર સ્વચ્છ દીસે નહિ!

૨૯૪ જે બાળ ખરીને પડીએ, તે નસો કહેવાય.

૨૯૫ જો પગ ઊંઘાડા રાખીને ફરીએ તો પગને તુકશાંત છે, તેમ જો માથું ઊંઘાડું રાખીને ફરીએ તો માથાંના ચોક્કસ ભાગને ઈબ્બ થાય છે!

૨૯૬ નસો અંગ પર પડે અને તેનો ઉપાય, તુરત નહિ કરીએ, તો, માણસને અપવીત્ર તથા રોગી બનાવે છે!

૨૬૭ નખ ઘણી ઝેરી વસ્તુ છે; બદનની રસી (વોહી) નખમાં ભરાઈ જાય છે, જે આપણને તેજ વખત માણુમ પડતી નથી!

૨૬૮ નખ મોઢામાં દાખલ થયાથી તેનું ઝેર અંદર ઊતરે છે, અને બિમારી પેદા કરે છે.

૨૬૯ કોઈપણ ચીજ દાંત વતી કરતીને ખાંધાથી મોંઢાંની 'લખ' અંગ પર પડે છે; જેથી તે ચીકણા પદાર્થ શરીરને તંદરેસ્તીમાં બીજાડો કરે છે!

૩૦૦ દાંત તથા હોઠ હંમેશાં સાફ રાખવા, નહિ તો એક ગ્રહસ્થને પણ ઘણી વેળા નીચું જોવાનું થાય!

૩૦૧ મોંઢાની ખરાબ હવા તમને માણુમ પડશે નહિ, પણ સામાં ઘણીને તુરત માણુમ પડશે, માટે, એ બાબે ચોક્કસાઈ રાખવી.

૩૦૨ તમારા હાથે કોઈબી રીતની સહેજ પણ રસી લાગે તો તુરત તેને સાફકરી બીજું કામ કરવું.

૩૦૩ બીંત સમજથી રસી જેવી ઝેરી વસ્તુની પરવાર નહિ કરીએ, તો, તેનાં ફળ મુંગે મોંઢે આપનને આપવાં પડે!!

૩૦૪ ઐરાતે બાળકનો જન્મ આપ્યા બાદ લગભગ ૪૦, દિન સૂંધી અલાહેદાં રહેવું; એ તેના લાભમાં ઉત્તમ છે!

૩૦૫ બાળકનો જન્મ આપ્યા બાદ, ઐરાતને પવિત્રાર્થનું એટલે હદ સૂંધી ફરમાન છે કે, જો, તેમાં સહેજ પણ કસુર આવી, તો, ખુદરતી રીતે, માંઠો બનાવ (કોઈ પણ પ્રકારની હરકત) બનવાને ઢીલ થતી નથી.

૩૦૬ દસ્તાન જે, છે, તે, ઐરાતને રાહતના દિવસ છે, અગર કહો કે, એ, બીલકુલ અપવિત્રાર્થના દિવસ છે.

૩૦૭ એવા દિવસોપર, જો, તેઓ જાણી જોઈને દૂર નહિ રહ્યાં
એદરકારી વાપડી, ખુદરતના માનને એક અપમાન તરીકે જાણ્યું તો
બીજા ગુનાહ જોદા તફ્ફી એઓ, માટે થોડાજ હસ્તીમાં હશે!

૩૦૮ જેઓએ (આરતોએ) બેબારીકીપર કાબુ લીધો, અને
પરવરદેગારના ફરમાનને એક ફરજ સમજ્યાં, તો, તેઓ, અને
તેમનાં ફરજદ આસુદગીમાં રહ્યાં; અને તેમના શરીર પણ, પહેલ-
વાનની મીસાલ થયાં એમ જાણુજો!

૩૦૯ પહેલવાંન જે બને છે, તે જોરાકથી નથી બનતો, પણ
ખુદરતના કાયદાને બધી રીતે માન આપી, 'તેની શક્તી'ને પોતા
તરફ ખેંચવાથી બને છે!

૩૧૦ જેમ, પારકાં માણસના ગુણની પીઠાંણુ આપણને, તુરત
મળી શકતી નથી, તેમ પારકાં લોહીની શાબીતી જોદા સીવાય બીજા
કોઈને થતી પણ નથી.

‘પાણી, ને, જમીનની સ્વચ્છતાઈ’

૩૧૧ પીવાતું પાણી હમેંશા સાફ રાખ્યે જેથી તખીઅતમાં બીગાડો થાય નહિ.

૩૧૨ પાણીમાં બેમાલુંમ કચડું, અને યવજંતુ રહ્યાથી, તે જગરમાં અનેક દરદો પેદા કરેછે.

૩૧૩ પાણીમાં નસો જેવી ચીજ નાખ્યે નહિ; અને કદાચીતને જોઈએ, તો તુરત તેને બહાર કાઢી નાંખ્યે.

૩૧૪ નદિ દરિયાના પાણીમાં, કશી રીતનો નસો જોવામાં આવે, તો તેને બહાર કાઢી, થોડું પાણી કોઈબી રીતે દૂર કઢાવીએ; સખખ તે થોડું બીગડેલું પાણી હજારો આદમીને નુકશાનકારક છે !

૩૧૫ થંડાં પાણીથી બદન સ્વચ્છ કરીએ, તો, સરદી પેવશ થાય; માટે, થોડું ગરમ પાણી બદનને ઘણું જ ફાયદાકારક છે !

૩૧૬ ભીંનાશવાળી જગ્યાએ મુંકામ કરીએ નહિં અને ઇમારત કદી બાંધીએ નહિ.

૩૧૭ અપજોયું પાણી ઉપયોગમાં લેવું; પણ જાણીજોઈ, પાણી બરબાદ કરીએ, તો, ખોદા રાજ નથી.

૩૧૮ ખુદરતી ચીજનો ગેરઉપયોગ કરવો એ તમોને પોતાને ગેરઉપયોગ કરવા બરોબર છે (એટલે ગુનાહ લાગુ પડેછે.)

૩૧૯ જમીન, જ્યાં, લોકોનો આવજવ થતો હોય, તો તેના-
પર કબ્જો ગલીચી કરવી નહિ.

૩૨૦ ગલીચ જગાપર જો, કાંઈ જોવામાં આવે તો, ફકટ
'જીવ, જંતુ,' અને 'દુર્ગમીહવા' છે !

૩૨૧ વપડાસવાળી જગ્યાપર, બાળ, નખ, તેમજ ખરાબ
વસ્તુ નાંખ્યે, તો, ગુનાહતું કામ છે !

૩૨૨ દુન્યામાં ન ધારેલી રીતે આફ્ટનો વરસાદ પડતો હોય !
દુકાળથી લોકોને વિપત્તી પડતી હોય ! મહાભારત આગ અને રેલના
ચમત્કાર બનતા હોય ! તો એ સર્વે 'બદીતું મુળ' છે; અને તે
મુળને નાખુદ કરનાર (દાખલો ખેસાડનાર) 'ધરતી માતા' છે.

૩૨૩ સવારે તેમજ રાત્રે, જમીન માતાને નમન કરજો !
અને માફી ચહાજો, જે, "મુંજ અદનાથી કાંઈપણ ગુનાહ થયા
હોય, તે માફ કરે."

૩૨૪ ઇનશાનો ! જો દુન્યામાં આવી બદી પસંદ કરવા
માંગતા, હો, તો પહેલાં વિચારજો, કે હમો શાપર ચાલીએ છઈએ
અને શાપર મુંકામ કરીએ છઈએ!!

૩૨૫ ખુદરતી આફ્ટોનું મૂળ કારણ ફકટ 'બદી' છે અને
અને જે વખતે બદીનું જોર વધુ પંથરાશે, તે વખતે, 'ધરતી માતા'
બીલકુલ સાંખશે નહિ. અને ખુદરતી 'મારો' એવો ચલાવશે કે, એક
ગામ નહિ એક શેઠર નહિ, પણ આખો દુન્યાને ભોગવવું પડશે !
અને ઇનશાંનો ગાફેલીયતમાં મૂકાંઈ જશે ! માટે, બાઈઓ ! તમારાં
ભલાંને ખાતર, પળેપળ ખબરદાર રહો !!

નુરિ ચીઝો.

(આતશ, સૂર્ય, ચંદ્ર, તારા અને ચેરાગ.)

૩૨૬ આ નુરિ ચીઝોને જ્યાંથી જુઓ, ત્યાંથી નમન કરજો, અને પાપની તોજેશ કરજો.

૩૨૭ ખોદા પોતે એક શેશનીનો અરો છે. ત્યારે તમારે તેના દિવાર જોવાં હોય તો તેની પેદાયશ કીધેલી નુરિ ચીઝોમાં તપાસતા રહેવું.

૩૩૦ તે માલિકે હરફ જેહાંને તેની ખુખીનો ચલકાટ આ જેહા-
નને નહિ બદ્યો હોત, તો, આપણુ સર્વ એક પળભાર પણ ઠકી
શકીએ નહિ !

૩૩૧ કોઈ માણસ દુન્યાથી અંધારો હોય (વેવડ દેવડ નહિ)
પણ આ નુરિ ચીઝોથી કદી પણ અંધારો હોય નહિ !

આતશ.

૩૩૨ પાક આતશ અહુરમઝ્દના દીકરા તરીકે ગણાય છે
અને ધરતી ને પાક આવાં અરદવીસુર માતા, દીકરા તરીકે લેખાય છે !

૩૩૩ ત્યારે, આતશ, આપના મુરખીના મુરખી છે. અને
ધરતી ને આવાં અરદવીસુર માતા, આપની માતાની માતા તરીકે છે,
માટે, પહેલાં તમારો જ્ઞાન એનાપર કીદા કરો !

૩૩૪ આતશ રોશન કરો, તે પહેલાં તમારો હાથને રોશન કરો (પવિત્ર બનાવો).

૩૩૫ જોણે આતશને રાતદીત પવિત્ર રાખ્યો, (તેની પુખ્ત રીતે જળવણી કીધી) તો, તેના ઘરથી હારેમનની શકતી (બૂરી શકતી) નાબુદ થઈ; તેનું ઘર સુખ સંપન્નમાં રહ્યું; અને તેની મુરાદમાં આયદ સફળ થયો!

૩૩૬ અપવિત્ર હોઈએ (એટલે ફરમાન મુજબ નહિ ચાલનારાં હોઈએ) તો પાક કેબલા આગળ (પાક મકાન) બંદગી કરવાનું દરેસ્ત વિચાર્યે નહિ. પણ ત્યાંથી સહેજ દૂર જગાપર જઈ ખોદાને યાદ કરવો એ આપણા લાભમાં ઉત્તમ છે!

૩૩૭ કોઈપણ દિવસ પાક મકાનમાં હસખોલ કરવી નહિ; પણ બંદગી કરી રહ્યાબાદ, એક પળ ભાર નકામી રીતે, ત્યાં ઊભા રહેવું સજવર નથી.

૩૩૮ પાક કેબલા આગળ, પલંગ યા બીજાનું કદી કાજે રાખવું નહિ; મગર ફરજ, પડે તો, ઘણી દૂર જગ્યાએ મૂકવું.

૩૩૯ આતશ જેવી તુંરી ચીજને કુકચે નહિ, કારણ એ પોતાને તુંકશાન કરવા જોગ છે! અને દુઃખને ખોલાવવાનું કારણ છે!

૩૪૦ આતશ સાહેબ, આપનો ખિરાક તૈયાર કરે છે; અને નહિં કે, આપને તેનો ખિરાક કરીએ બીજો, તો આપને, તેનાં ફરમાનબરદાર કાંય નહિ થઈએ? (થવું જ જોઈએ).

૩૪૧ જે માણસ આતશને હલાકી (તુંકશાની) પહોંચાડે, તે પોતાને હલાકી પહોંચાડવા બરોબર છે! એમાં આતશને કશી રીતનું તુંકશાન થતું નથી.

૩૪૨ જેમ મશ્કેરી કરનાર શખ્સ, બીજાની હસાઈ કરી જીવને ખુશ કરે છે. તેમ, આતશને કુંકનાર શખ્સ આસાએશ વખતે, એક 'મોંજ' સમજે છે.

૩૪૩ આતશ-બહેરાંમ-પાદશાહનું પાક મકાન જે છે, તે, ફકટ "ખોદાવંદ તાલાની દરગાહ" છે.

સૂરજ.

૩૪૪ જે વારે સૂરજની રોશની બિછાનાં પર પડે (પહોર ફાટે) તે વારે તેને ઉઠી નમન કરજો ! તેનું ઝખાનપર નામ મૂક્યા-વગર, તમારા કામનું પગલું બહાર ધરશો નહીં.

૩૪૫ જો સૂરજની રોશની આ ખાકી જેહાંનને નહીં મળત તો કોઈ પણ માણસ યા જાન, જનાવર, આ દુન્યામાં જીવી શકત નહીં.

૩૪૬ જો સૂરજ જેવી રોશની નહીં હોય તો રાત અને દિનમાં કશો ફરક હોય નહીં.

૩૪૭ સૂરજના ઉગવાથી સર્વ ખૂરી ચીજો નાબુદ થાય છે અને પાણી જેવી ચીજને સાફ બનાવે છે.

૩૪૮ સૂરજને હમેશા યાદ કરીએ પણ તેની તરફ ચશ્મ ફરવવાને યાદ કરીએ નહીં.

૩૪૯ જો, એક રાજ ચકચકીટ તલવાર ધરાવતો હોય, જો તે તલવારથી આખી દુન્યાને માહૂત કરતો હોય, પણ સૂરજના કીરણ આગળ તેની તલવાર રતીભાર નથી.

૩૫૦ સૂરજની રોશનીમાં એવો બેદી ચમત્કાર છે, કે તેને જોતાંને સાથ હરેમનને નમી જાય છે;

૩૫૧ સૂરજની રોશની સાંજ સૂંધી મળ્યા બાદ પોતાનું ચક્ર-ચક્રીત તાજ ત્રણ ચીજોને હેવાલે કરે છે—**સુરજ ચંદ્ર ને તારા.**

૩૫૨ આ ત્રણ નું ચીજો જેવારે, પોતાના માથાંપર તાજ ઝુંકાવે છે, ત્યારે બધીનું જોર આવીને ઉમું રહે છે !

૩૫૩ જેમ રોશની થંડી છે, તેમ હરેમન દિલની ખુરી શકતી વધુને વધુ પગપેસારો કરે છે (જેવી રીતે નીચું સર નમાવવાવાળા) પર રાપશાપ કરવાવાળા ફાવી જાય છે તેમ)

ચંદ્ર.

૩૫૪ ચંદ્ર જેમ પોતાનો ગતીમાં (હિલચાલમાં) કરકસરી-ઓ છે તેમ તમો પોતે થજો !

૩૫૫ ચંદ્ર જેમ પંદર દહાડે મોટો થાય છે (પુનેમ વખતે) અને શીઠા રાતને તેજસ્વી રોશનીમાં ફેરવી નાંખે છે, તેમ તમો પણ તમારી ભર જીવાનીમાંજ સર્વે રંજ ખેંચી, દુન્યામાં નામાંકીત થઈ જશો!!

૩૫૬ ચંદ્ર જેમ મહિનાની આખેરીએ, પાછળી રાત્રે પોતાનું ઝુંકતું તેજ આ ધરતી પર પાંથરી, ગુમ થઈ જાય છે, તેમ દાનાવો! તમારી રોશની (નેક કરણી) બૂઠાપણામાં પાંથરી લઈ જોહાંનમાંથી કૂચકરી, ખાદાની દરગાહમાં જઈ પહોંચશો!

સીતારો.

૩૫૭ સીતારા (તારા) એ ઇનશાનનું નસીબ અને કમનસીબ-
પર કાબુ રાખી શકે છે.

૩૫૮ જ્યાંસૂધી જે ઇનશાનનો સીતારો બુલંદ છે ત્યાંસૂધી
તેને કશી રીતની હરકત નથી. (પછી તે હોય ભલે યા ખુરો!)

૩૫૯ એક નેક આદમી સીતારાની ગીરડશીમાં સપડાયો હોય
પણ ચોકસ મુદત વગર તેના પર મેહર ફરીવળવી મુશ્કેલ છે!

૩૬૦ સીતારાને હરબડી માન આપજો! દુન્યાની ચડતી, ને
પડતીનો કાબુ આપર સુધી, એઓના હાથમાં છે.

૩૬૧ સીતારાની રોશની, એ આપની આંખની રોશનીની
મીસાલ છે!

૩૬૨ મુરજ, ચંદ્ર અને તારા પોતાના દરજ્જામાં એક બીજા-
થી ઓતરતા છે! છતાં, પછેપછ એક બીજાને જાહેદાનસૂધી મદદ
કરવામાં, તત્પર છે!

૩૬૩ તેમ જો જેહાંનના ઇનશાનો! તમારા હરેક કામમાં
એઓની મીસાલ ચોકસ રહેજો; ઓંચ યા નીચ પંકતીમાં હો, છતાં,
તમારી છાંદગીના છેડા સૂધી એક બીજાને મદદગાર થઈ પડશે! અને
સુખ સંપન્ન, ને, લલાઈમાં તમારો વખત ગુજરશે!

ચેરાગ.

૩૬૪ જે માણસ પોતાના ઘરના દિવાને, સ્વચ્છ નહિં રાખે, તો,
તે પોતે પણ અસ્વચ્છ છે; અને તેનું બીજું કામ પણ બેઠકાર છે.

૩૬૫ દીવો જે છે, તે રાતની વખતનો પાસખાન છે (રખેવાળ).
 ૩૬૬ જો, દીવાજેવી રેશની રાતની વખતે નહિં હોય, તો
 ફરેક ખુશીખુરમી પણ હોયજ નહિ!

૩૬૭ જ્યારે દિવો, તમારી પાસખાની કરવા આવે, ત્યારે
 તેને ભલા આશીરવાદથી બોલાવી, તેની પનાહ માંગજો!

૩૬૮ તમારો જાની દોસ્ત, રાતની વખતે, મેળવવો હોય,
 તો, તે 'દિવો' છે.

૩૬૯ દિવાની રેશનીથી, રંગમાં વધારો થાય છે. અને સર્વે
 ચહેરા આનંદી દીપી નીકળે છે;

૩૭૦ જ્યારે દિવો પોતાના ઘેરમાં, આસાએસ લેવા જાય છે,
 ત્યારે કરોડોની રચના ધૂળમાં પોતાનું મુકામ કરે છે,

૩૭૧ તમેને પરવરદેગારે ખુલ્લી ચશ્મ આપી છે, પણ તમે
 જ્યાંસુધી આંખપર નુંરી ચીજો લેતા નથી ત્યાંસુધી અંધારું સીવાય
 બીજું કશું જોઈ શકતા નથી; માટે હરપળે આ નુંરી ચીજોનો જોડો
 ઉપકાર માનો, તેટલો થોડો છે!!

સખાવત.

૩૭૨ સખાવતનો દરજ્જો દુન્યામાં આલા (ઉંચો) છે !

૩૭૩ જો એક ખાનું પકાવવામાં મીઠું નહીં નાંખ્યે, તો તે ખાનું સ્વાદીષ્ટ કહેવાતું નથી; તેમ, જો ઇનશાન પોતાની દાલતનો ચાલતા વખતમાં સુભ ઉપયોગ નહીં કરે, તો તેની દાલત બરબાદ સમજવી

૩૭૪ દાલતમંદ શખ્સો પૈસો ધરાવે છે, તેઓ, ખોદાના માત્ર પ્રતીનીધી છે ; અને તે પ્રતીનીધીઓ મુંક્લેસોપર હુમેંશા દખ્ખ-રેખ રાખવી સજવર છે ! (એટલે તેઓએ, તાંગીમાં આવેલાંને તાંગી વગરના કરવાના છે.)

૩૭૫ પરવરદેગાર ચાહેસો, એક પળભારમાં પ્રતીની-ધીઓ પાસેથી પૈસો લેઈ, બીજાને સ્વાધીન કરે !

૩૭૬ એક ચીજપર કાટ ચઢે, તેના કરતાં, તે સાફ થાય, તે બહેતર છે, તેમ દાલતને રાખી કાટ ચઢાવવા કરતાં, તેને ઉપયોગમાં લેવી કીમતી છે !

૩૭૭ જેમ એક મોટું ઝાડ બીજાં, નાના ઝાડને ઢાંકી નાંખે છે, તેમ સખાવત, સુર્વે એબને ઢાંકે છે, અને દુન્યામાં મશહૂર કરે છે;

૩૭૮ ગુજરાંન જોગું પણ મળતું હોય, તો, પહેલાં, અરધી, દુકાની, લાચાર બેચારોને આપજો, પણ દિલ સખ્ત કરશો નહિ.

૩૭૯ તમારી બહારની માયા અને કદર, જો સખાવત કહેવાય નહિ.

૩૮૦ કોઈ પણ પ્રકારની અંતકરણની લાગણી (માયા-કદર) એ પણ ખુદ સખાવતનું બીજું નામ છે !

૩૮૧. સખી દિલના આદમીઓ! દોલત સખાવતમાં આપી એટલે કમો, થઈ ગેઈ એમ, ના, સમજતા; પણ અરધો સખાવતમાં આપશો, તો, ગેબો રીતે રૂપીઓ ગજવામાં મૂકશો.

૩૮૨ સખાવત કરો તો હંમેશાં જમના હાથથી કરજો, અને હાથા હાથને ખજર પડવા ના દેતા (એટલે ગરીબની ગરીબાઈ ઊંઘાડી પાડતા ના)

૩૮૩ જો એક શખ્સ પોતે સખાવત કરી-બીજાઓપર પોતાના કાબુ ચલાવવા માંગતો હોય તો, તેવા શખ્સે પોતાના કુટુંબ કબીલામાં સખાવત કરવી બહેતર છે.

૩૮૪ લૂટેલો પૈસો, જો કોઈ માણસ, મુદ્દસોને આપી દેય તો, તે કામ પણ એક સવાખકારક છે !

૩૮૫ કંલુસ માણસ સખાવત નહિં કરતાં, પોતાની છંદગી પછી વારસોને ખેરાત કરવાનું ફરમાવે, તો, તે, કીધેલી સખાવતથી, તેનું પુણ્યનું કામ હાંસલ થઈ શકે નહિ ! કારણ દરેકે, જો, કંઈ કરવું છે, તે પોતાની છંદગી દરમ્યાન, પછીથી નહિ.

૩૮૬ સખાવતનું નામ, લાચાર ખેચારોમાં છે, પૈસાદારોમાં એ જાજે નહિ ! સખખ, રોગીને દવા અપાય છે, નીરોગીને અપાતી નથી.

દસ્તુરાઈ.

૩૮૭ જેમ એક આલા દરજ્જાને કશી રીતની એમ હોતો નથી તેમ દસ્તુરના નામને કોઈપણ પ્રકારની કસુર રહેવી નહિં જોઈએ.

૩૮૮ આલા દરજ્જા 'દસ્તુર'નો છે, તેથી ઉતરતો 'મોખિદ' નો અને મોખિદથી ઉતરતો 'એરવદ'નો છે.

૩૮૯ દેશનો પાદશાહ તેમજ દસ્તુર એક મરતબાના છે, તેવીજરીતે માનને લાયકના છે!

૩૯૦ અશોઈ (પરહેજગારી, રાસ્તી) એ સઉથી સરસ ન્યામત તથા સુખ છે, માટે એ પ્રમાણે દસ્તુરો અમલ કરે, તો, ઝોદા તરફની બીજી બક્ષેશ તેઓ માટે, વધુ નથી! (એટલે ઉપલી ચીજ દરેકને માટે ગનીમત છે)

૩૯૧ બોય દેનાર દસ્તુરોએ હમે'શા પાકીજગી વાપરવી-તેઓએ, કોઈ સાથે બહારની વાતમાં જોળાવું નહિ; તેમજ બહારના દખાવોપર ધ્યાન આપવું નહિ; લોકોની પારકી હકીકતો જાણી મગજપર ઠસાવવી નહિ.

૩૯૨ પાક મકાનમાં હમે'શા ઝોદાતાલાનો ખ્યાલ થાય, બી-જાઓનો ખ્યાલ કરીએ તો, મગજ ખાલેસ થાય નહિ.

૩૯૩ દસ્તુરોએ હમે'શા યઝદાનની બંદગીપર મશગુલ રહેવું,

૩૯૪ ,, પોતાનો જે હક્ક વાજબી લેખાય તેજ માત્ર સ્વીકારવો!

૩૯૫ દસ્તુરોએ હમેંશા દરેક ન્યામતપર શુક ગુજરવા પણ
લાલચને વશ થવું નહિ!

૩૯૬ „ સરચાઇ અને પ્રમાણીકપણાંપર મવકલ રહેવું

૩૯૭ „ પોતાનો ઝખાન તથા મગજ શાંત રાખવું!

૩૯૮ „ દયાનત સાફ રાખી યોદ્ધાની દરગાહ તરફ
નજર ફેંકવી!

૩૯૯ „ વાયેજ જોજોગ કરી, ધર્મની ખારીકી સમ-
જવી, અધર્મીઓને ધર્મી બનાવવા!

૪૦૦ „ પોતાનો ટેક, મલાજો સાલસાધ, માનમર-
તબો, જીવની માફક ડગલેને પગલે સાચવવો!

૪૦૧ „ જાંમાંનો માનમરતબો હલકો ગણવો નહિ
જોઈએ કારણકે ખુદાઈ જાંમે તેઓને
વારસામાં મળતો આવેલો છે! અને એમાંજ
તેમની જવેદાંન સૂધી નોંકે જળવાયેલી છે!

૪૦૨ „ ધર્મનું જ્ઞાન ઉસ્તાદો પાસે અંદગી તલક
લેતા રહેવું અને પોતાના ફરજદાને તેજ
રસ્તે મૂકી માજ્ઘ્યસની ધર્મપર ફીદાય-
ગીરી દિલોજનથી બતલાવવી કે જોયી ધર્મની
ખારીકીની બીજાઓને પીછાંણુ થાય!

‘ધર્મની ખાશીકી’

૪૦૩ જો ભાઈ જ્યાં, ધર્મ નહિ હોય, ત્યાં ધર્મનું ઝનુન હોયજ
ક્યાંથી ?

૪૦૪ ધર્મ નહી હોય તો, શુભ કર્મ ક્યાંથી હોય ?

૪૦૫ જો ધર્મી હોય તેમના મગ્ગ ડામાંડોળ હોય
છે ! પછી તે, હોય શીખેલા યા દોલતમંદ !

૪૦૬ ધર્મ વગર માયા અને સંભાવત કદી, રહેતી નથી.

૪૦૭ ધર્મ પાલનાર હરેક કામને ખાતર બે બાબુ તપા
સે છે અને પછી પગલું હાથ ધરે છે !

૪૦૮ બીન ધર્મી હમેંશા એક કામને ખાતર ઘોળી બાબુપર
મુકાઈ જાય છે ! માટે, તમોને સજાવર છે કે, કાળી બાબુ પહેલા
દખડાવશે નહી ! પણ તેને ઘડો લેવા દેજો અને ત્યારબાદ
નસીઅતથી નવાજતા રહેજો !

૪૦૯ જો એક બીન ધર્મી તમારું પોતાનું સમજે નહી,
તો, તેની સાથે ‘ખાઈ’ ભોડશે નહી. પણ રફતે રફતે તેને રાહપર
લાવજો; જો તમારી કીર્તીનું તોલ થાય.

૪૧૦ બેદીલ (નાલાયક) આદમી સાથે ધર્મની બારીકીપર ઉતરશે નહીં ; સખબ સોહા રંગનાં વાદળાં, તેની તરફ ફરી વળ્યાં છે, માટે, તમોને અને તમારા બાપીકા ધર્મને અપજ્ઞતામાં મૂકશે.

૪૧૧ જ્યાં સૂઝી એક વાદળ સરજને ઢાંકી નાખે નહીં ત્યાંસૂઝી, તેની રોશની બલકતને મળે છે-તેમજ જ્યાંસૂઝી અંધ-કાર, અશ્મપર ફરી વળે નહિ, ત્યાંસૂઝી, તો, ધર્મની રોશનીને કોઈ પણ પ્રકારની હરકત હોતી નથી.

૪૧૨ રાજ, યા કોઈ રાજસ ધર્મમાં વતલાવવા માંગે, તો તમારા જાનની પરવાર કદી કરશે નહીં. કારણ જાન એજ તમારો પાછ-ળથી ધર્મ છે, અને ધર્મ એજ તમારો પોતીકો જાન છે !

૪૧૩ હરેક જાતના ધર્મ જૂદા નથી, પણ ફકલ તેઓ એકજ બોધને માનનારા છે ! માત્ર તેની ક્રિયા કામમાં ફરક છે.

૪૧૪ તમારા ધર્મને જેવું માન આપો, તેવીજ માનની લાગણી બીજા ધર્મ પર બતલાવતા રહો !

૪૧૫ દરેક ધર્મવાળાએ પોતાના ધર્મ પર ચુસ્ત રહેવું જોઈએ (જાનરેશાની કરવી જોઈએ)

૪૧૬ એક માણસ ખરો ધર્મી છે, કે, ધર્મનું ડાળ રાખે છે, ને જાણવાને ખાતર બારીકીથી નેંગાહ રાખે, કે જ્યાં ખરું જોઈ જાણવાનું તમોને મન થાય !

૪૧૭ જ્યો, પોતાની ઝખાંત સંભાળી, જો સંસ્કૃતિને વખાણી, ફક્ત સુખ વખતે પ્રમાણીકપણું અપત્યાર કીકું, પોતાના જાનની કદર નહીં બુજતાં, પરલોકની કદર બુજી, અમે બોધાને બોધ તરીકે હરખે પીછાણ્યા (તેનો ' જોઈ રાખ્યો) તેજ ખરો ધર્મી છે !

૪૧૮ જે શખ્સે, હક્રતાલાને, બે ઘડી પણ યાદ નહિં કીધો, તેની ખુદરતી ચીજોનો પોતાના છગરમાં ખ્યાલ નહિ કીધો, તે, તે, માનવી, પોતાને ભૂલ્યો, અને પોતાના માત પિતાને પણ ભૂલ્યો !

૪૧૯ જેમ એક બત્તીને બુજવીએ, તે, તે તુરત બુજવાતી નથી, પણ ધીમે ધીમે પોતાના હાથથી બુજાઈ જાયછે ! તેમ, જ્યારે, બદ-નમાંથી, જાનં, જવાનો પસાર થાયછે, ત્યારે, તે, એકદમ જતો નથી, પણ ધીમે ધીમે, નીકળી, પછી, સદાનો ગુન થઈ જાયછે !

૪૨૦ જાનં, જતો વખતે, કોઈએ પણ વિલાપ કરવો નહિ ! કારણ એ વખતે તે શખ્સનો 'જાનં' ઘણો આનુરદ્ધ (દુઃખી) થાયછે !

૪૨૧ કોઈપણ રવાન આગળ, જાનં કીદા કરશે નહિ ! પણ બારે હક્રતાલા પાસે, તેના રૂઢને ભલી કુવા માંગતા રહેજે ! અને તમારાં અંતઃકરણને તમોજ 'સધીઆરો' આપજે !

૪૨૨ આ ખલકતમાં, એક પણ ઘર એવું નહિં હશે, જે, મરણથી અળગ હોય—(એટલે મોંતતો દરેકને ત્યાં છેજ).

૪૨૩ રવાનની ક્રિયા, હરેક જણે, વખત જોઈને કરતા રહેવી; એમાં કોઈ આ જેહાંનનો યા ખુદાનો ગુનેહગાર નથી !

૪૨૪ રવાનની ક્રિયા હમેશાં, ધર્મ ફરમાવે, તેમ કરવી ! તેમજ આપની નાકેશ (સાદી) અક્રલ મમાણું કરવી ! પણ બીજાને પગલે, આપણે ચાલવું નહિં જોઈએ.

૪૨૫ કોઈની કબર આગળ જઈ હસો નહિ ! કારણ આખરે મુંજનો, તુંજનો એજ હાલ છે !

૪૨૬ જો કોઈ શખ્સની ખાએસ રવાનની પાયદસ્ત પછવાડે જવાની નહિ હોય, છતાં, છેલ્લી ઘડી, તે 'અરોફરોહર'ને માનની ઈધાણી દાખલ, ૨૫ થી ૩૦ કદમ સાથે જવું, બેહદ રવા છે !

૪૨૭ ગંભીરાર્થમાં ભાગ લેવો, એ આપણને પોતાને ગંભીર બનાવવા બરોબર છે! તેમજ જીવનમાં ખુદરતનો અચુક ખ્યાલ ઉત્તમ કરે છે!

૪૨૮ રવાનને અવલમંજલ પહોંચાડ્યા પછી, ઘરે પાછા ફરતાં, પોતાનું કંઈ જમીન પર લંગાડ્યા બાદ ત્રણ વખત પાક કલામ ભણવાની દરેકને ફરજ છે. જે જાહેર કરે છે! જ, આ! અગ્રો રવાન!
૧-“તું મીઠી સાથે હાલમાં મળી ગયું છે; ૨, પણ, હું આ દુન્યામાં હોવા છું, ૩, છતાં મારા વખત, પણ, તારાજેવો થવાનો, માટે, હું ત્રણ વાર પરોમાન થઈ, તને છેલ્લી ઘડી યાદ કરતો જાઉં છું.”

‘ સદરાની બારીકી ’ (સુધ્ધરાહ)

૪૨૯ જેમ, સદરો વણતમાં બેહદ બારીક છે, તેમ હર-
પણે તમારે, કામમાં બારીકીથી લડત કરવી જોઈએ !

૪૩૦ જેમ, સદરાની બોંધ ટુંકી છે, તેમ જીંદગી ટુંકી છે,
એમ જાણો !

૪૩૧ સદરાનું ગેરેબાન, એ તમારું ચુસ્ત એંકીન, અગર
તમારું એંકીન એક નહીં હોય, તો, ખુદરતને કદી પોછાણો નહીં !

૪૩૨ જેમ, સદરો સાદો, તેમજ દરેક માટે, એક ચીતનો છે,
તેમ પૈસાદારો અને ગરીબો બારે હક્કતાલાની નજરમાં એક છે !

૪૩૩ ગેરેબાન આગળનો ભાગ વડવા તરીકે છે, સદરાનો
ઉપજો ભાગ, તમો પોતે છો, અને પાછળનો ભાગ તમારા પછીના
આવનારાઓ તરીકે લેખાય છે !

૪૩૪ સદરાની ત્રણ સરેહ, નીતી, મુખ અને જ્ઞાનની નિશાની
બતલાવે છે !

‘કુસ્તી’

૪૩૫ કુસ્તી હમેંશાં મેંઢાનાં ઉનની વણવામાં આવે છે, સખખ મેંઢું નામે ગરીબ છે, માટે, તેની માફક તમારે નિરદોષ થવું જોઈએ !

૪૩૬ કુસ્તીના આંટા ત્રણ છે—હુમત, હુજત અને હુવરેસ્ત (એટલે નેક વિચારવું, નેક બોલવું, અને નેક કામો કરવાં) એમાંની એક પણ ચીજ પર જોણે અમલ નહિ કીધો, તે માજદયસનાન, કહેવાય નહિ !

૪૩૭ કુસ્તીના ગાંઠ ચાર છે ૧, અહુરમજદ એક છે, ૨, મજદયસની દીનનો પાયો ફકત સરચાઈ પર રચાયેલો છે, ૩, મજદયસની દીનનો ફેલાવો કરનાર અશો જરાધુશ્ત છે ! ૪, નેક વિચારવું, ને, નેક બોલવું !! જેવોકાલ પરવરદેગારને આપો, તે પ્રમાણે તમારે બળ લાવવું જોઈએ, નહીંતો, ગુનાહનો રસ્તો મોકળો છે ! (બુલ્લો છે).

૪૩૮ કુસ્તીના તાર બોતેર, જે, યજશનીના બોતેર તારની નીશાની છે ! (જે એક પાકીજી રાખનાર શાંત મગજથી ધંજશને લાણે, તો તે બોદાઈ બસારત (ફરેસ્તાઈ રૂપ) જરૂર બા જરૂર જોશે !

૪૩૯ કુસ્તીની લરી છે, છે, જે છ ગંધબારની નિશાની બહર કરે છે !

૪૪૦ ગંધારનો દિવસ, એટલે કે રૂતુના બદલાવવા સાથે પરવરદેગારની સ્તુતી કરી, ન્યામત ચાખવાનો દિવસ !

૪૪૧ ગંબારવખતે, પૈસાદારોએ તથા મુશ્કેલોએ એક-
મેક સાથે હળીમળી, ખાંતું લેવું; પણ જુદાઈનો ગાંઠ રાખવો નહિ;
સબબ, ઓદાનો નજરમાં, (એટલે ઓદાનના મકાનમાં) અદના
તેમજ આલા, એક છે !

૪૪૨ જશનો કરવાં, એ, લોકોને દેખાડવાને ખાતર નથી,
પણ ઓદાતાલાની ગુપ્ત બંદગી કર્યા બાદ, તેની ન્યામતના
શુકાંના બર લાવવા, અને એક દિલથી પોતામાં 'ઝંઘરાણું' કરી, જાત
ભાઈઓને મદદ કરવા અર્થે છે.

૪૪૩ મારા મીય વાંચનારા ! તમારા બદનપર અનેક તરાં-
હની 'બારીકી' ભરપૂર છે, તેનો, જો, તમે રાત દીન ફકટ ખ્યાલજ
કરતા રહો, તો, નેંકી તમોને, બીન બોલવે સલામ કરશે !!

બંદગી

૪૪૪ હંદગી ખાસ અસ્ત, અરાયે બંદગી સ્ત;
હંદગી બી બંદગી, શરમીંદ ગીસ્ત!

ધનશાંતો! તમારું હવયું, બંદગી ઉપર છે!

બંદગી વગરની હંદગી, ધુળ સમાન છે!

૪૪૫ તમારા આખા દિનનું કામ, એ, પણ, એક, ખરી બં-
દગી છે, પણ, તમારા કામમાં, સરચાઈ, તથા પ્રમાણીકપણાના, યુંજી
પ્રકાશવા જોઈએ!

૪૪૬ જોવાની ન્યામત, ચાખતાં, પહેલાં, અને ચાખી રહ્યા-
બાદ, તેને નમન કરજો! અને તેની ખુદરતી ન્યામતને યાદ કરી,
તે દાતારના શુક યુજરજો!

૪૪૭ ઐદાના બંદાઓ! ચાહેસો પાક મકાનમાં બંદગી કરો! દરિયાની સપાટીપર જવ! પહાડો અને જંગલ ખેડો! યા, ઘરના સ્વચ્છ, ખુંણાપર જઈ, બંદગી કરો! પણ જ્યાં મગજ શાંત નહિ, ત્યાં, દુન્યાની લાલચ સિવાય, બીજો જ્યાસ ઉત્પન્ન થાય નહિ!

૪૪૮ એક દિલની, બંદગી, ઐદાની દરગાહમાં કબૂલ છે, ફકત નહિ, કબૂલ હોય, તો, તે સામા ધણીને દેખાડવાનું 'ડાલ' છે!

૪૪૯ બંદગી કરો, ત્યારે, બેહદ સત્યતા, ગંભીરપણું, તેમજ સ્વચ્છતાઈ રાખતા રહેજો!

૪૫૦ બંદગી, સર્ફ કપડાં પર, કરવી, મરદાને રવા છે, કારણ, સર્ફ કપડાંપર, જો કોઈ ડાગ પડ્યો હોય, તો, તુરત માહુંમ પડી આવે છે, તેમ, તમારા બદનના ભલા, યા, ખૂરા વિચાર તેજ ઘડી, તમારી બંદગીમાં 'હમાજ્જર' કરેછે!

૪૫૧ બંદગી કરતાં, હમેંશા, બંને, પગ સાથે રાખજો, હાથ અડબ આડાબોથી રાખવા, બદનને કદી હીલાવવું નહિ, અને ચશ્મ ફકટ, એક બાજુ પર ટાંકવી! અને પછી તમો પોતાની મેજે, દર્યાફત કરશો, કે, બંદગી, એ, તે, શું ચીજ છે!!!

૪૫૨ બંદગી વખતે સેંકડો જણાં, તમારી આસપાસથી પસાર થઈ જાય, છતાં, તમારી ચશ્મ, તમારી આગળથી પસાર થવી નહિ જોઈએ!

૪૫૩ જો, બીલડીંગના પાચો, મજબુત નહિ હોય, તો, એક મહા-ભારત બીલડીંગ તૂટી પડે છે, તેમ, જો, કસ્તી કરવાનો પાચો મજબુત નહિ હોય (મગજ શાંત નહિ હોશે) તો, આખી બંદગી કીધેલી, રદ સમજવી!

બંદગી કરવાની રીત ચાર છે.

૪૫૪ એક, પોતાની મુરાદ ચલાવવાની; બીજી, પરવરદેગારને હરપજે ઝોડી રાખી, કામમાં, તેના કરમાન મુજબ ચાલવાની, ત્રીજી, કુન્યાપર બાંકણ મૂકી, તેની ઇશ્કમાં જવાની (મળી જવાની)! અને ચોથી, પાપ ઘણું થઈ, લોકોમાં ઊંઘાડા પડવાનો વખત આવે છે, ત્યારે “હમો, કશામાં નથી, એવો દેખાવ કરી, ઇનશાનોનું મન મનાવા કીજે છે!”

૪૫૫ જો, તમો ઝોદાનો ઝોડી રાખી, આશ્ત વખતે, મુરાદ ઇચ્છો, અને, તે, જો અમુક વખતે સફળ નહિ, થાય, છતાં દલગીર થશો નહિ! પણ જો તમારી ખરાં અંતઃકરણની બંદગી હશે તો, તે, ચીતેલી મુરાદ પાછળથી જરૂર, ખર આવશે!

૪૫૬ તમારી હરેક મુરાદ ફક્ત ઝંકીનથી (સચ્ચાઈથી) સફળ થશે! પણ, જો, કબુલ નહિ થાય, તો, તે, ‘દૌલત’ છે!

૪૫૭ દૌલત મળ્યાથી ઘણું નેક ઇનશાનો, બડીમાં, મળી જાય છે! જેનો ખ્યાલ, દુરઅંદેશીથી, તે, ‘દાદગર દાવર’ને હોય છે; માટે, તેની તરફથી જે કાંઈ થાય, તેજ સાફ છે!

૪૫૮ કોઈપણ શખ્સ, બેહદ લાચારીમાં મૂકાયો હોય, અને ઝોદાનો, એબાદત વખતે, પાક આતશ પર પુરાબો, મુકવાનું તેનાથી નહિ બને, તો, તેને બેફિકર રહેવું, અને દલગીર થવું નહિ; સબબ, તે ફિરતારને સર્વે રોશન છે!

૪૫૯ જો, તમો, ગરીબાઈમાંથી, ઊંચ પંકતીમાં મૂકાયાં હોય છતાં, પાક જગ્યાપર જે વખતે બંદગી કરો, તે વખતે, તમો

ગરીબાઈના પોશાકમાંજ 'સજ' થતો, જેથી, તમે ખુદરતી ખ્યાલ જરૂર કરી શકશો !

૪૬૦ ઘણો ભપકો કરી, પાક મકાનમાં આવી, બંદગી, કરવી એ બંદગીના નામને 'જેબ' (માન) આપનારૂં નથી !

૪૬૧ તમારી હાલતપર નેગાહ કરી દિલનો શણગાર કરો, તેના કરતાં, તરેહવાર જાતની સુગંધી, આતશપર મૂકી શણગાર કરો યાતો, ધર્મના કામમાં આપો તો, તમને બેહદ ખુશાલી જાહેર થશે ! અને લાખો લાખ દુવા મળશે !!

૪૬૨ જો, કોઈ બંદો, ગેરફતારીમાંથી છૂટવા, તે પરવરદેગારની મેહર માંગે ! જો, તે શખ્સ, બોદાની રાત દિન બંદગી કરી પોતાના પાપની તોજેશ કરે ! પણ આ નેંક ઇનશાનો ! બોદા ઇન્સાફીનો ઇન્સાફી છે, માટે, અરજ, તે, કબુલ કેમ રાખશે ? તેથી સજવર છે કે, એક બીજા તર્ફ મેહરની નજરથી જોતા રહેતું ! અને પાપનો અટકાવ કરવો, જેથી તે, અહુરમજદ, તમારી અરજ ફકત, અદલ ઇન્સાફથી કબુલ રાખશે !

૪૬૩ જરથોસ્તી ધર્મ મુજબ, 'ન્યાએશ' અને સખત કાબુ ધરાવનારી 'યસ્તો,' જો કોઈ બંદો દિનપર દિન ભાણવાનું ચાલુ રાખે, તો, તેઓ, તેનાં ઝબુન ગંમને છોડશે ! હિંમત, વધુ ને વધુ થશે, દરેક ફટકા ખમવાનું ખુદરતી કૌવત મળશે, અને અફલ હુશ્યારીનો મકાશ, ચોમેર પંથરાશે ! માટે, તમારૂં ઝબાનનું એકીન ના રાખતા, પણ ખુદ ઇગરનું એકીન રાખજો !

૪૬૪ એબાદત (બંદગી) ગુજારો, તે વખતે અંતઃકરણમાં વિચાર કરો, કે, તમારી નેકી અને બદી શું છે ? સખબ, દરેક

બંદાને, નેકી, અને બદીનો હિસાબ જાહેરાત તલક રાખવાનો છે ! માટે ફરજ આપની છે, તે પરવરદગારને એમાં કશું લાગતું વળગતું નથી !

૪૬૫ સારંગી અને વાજાંતર પર બંદગી કીધેલી, જોદાની ખુદરતનો લેશભાર ખ્યાલ રજુ કરતી નથી, પણ ખાલી શોર બકોર કરી દિલને રીજવે છે !

૪૬૬ ગંભીર અને શાંત મગજની બંદગી ફકટ જોદાની ખુદરતની બરોબર પીછાંણુ કરાવે છે !

૪૬૭ દુન્યાની લાલચોને વશ કરી, જો, કોઈ શખ્સ જોદાનું નામ પોતાની જાણપર મુકી (જોઈ રાખી) સાદી બંદગી ગુજરે તો, તે પણ એક બંદગીજ છે, અને તેને પણ ખુદરતી આગાહી મળતી રહેશે !

૪૬૮ જેમ કરતી કરવાનો પાપો મજબુત છે, તેમ બંદગી કર્યાબાદ દુવાનો પાપો અસરકારક છે !

૪૬૯ તમે બારેહકતાળા પાસે દુવા ગુજરો, તો, પહેલાં જ્યાં બંધ કરો, અને પછી, તેની ચારો માંગો ! કે જેથી તમારું મગજ કેટલું ખાલેસ છે ! તમે દુન્યા અને ખુદરતાને કેટલાં પાણીમાં તરી શકો છો તેની સંપૂર્ણ કસોટી થાય !

૪૭૦ જ્યારે અમુક જગ્યાપરથી બંદગી કરી રહ્યાબાદ પગલું બહાર કાઢતું પડે છે, તે વખતે જો તમેએ ઘણી ગંભીર રાખી હશે, તો તમારું જીરેમંદ શરીર બીલકુલ હલકું પડી જશે ! તમારાં પાપ ઘોવાઈ જતાં તમેને પોતાને માલુમ પડશે!! અને આજે-

રીયત, તમારા માર્ગમાં આ જેહાંનનો દેખાવ ‘ખાંક’ સમાન થઈ પડશે!! એના ચિતારની પુરવારી પવિત્રાર્ધપર રચાયેલી છે !

૪૭૧ તમારી મુરાદ બર લાવવા માંગતા હોતો, તે પ્રમાણે અમલકરી રંજ ખેંચો, અને તેના જે રૂળ હક્કતાળા પાસેથી મળે તે, તમારી મુરાદ અગર કહો કે દુવા, પણ માંગી મુરાદ, હાંસલ થઈ શકતી નથી).

૪૭૨ બંદગી સીવા નથી-હાં છે બંદગીનું કામ
બંદગી સીવા થાશે, હાં વેરાંન તમામ !

ખોદાની સેફતમાં ફરેક માટે, અંદગી પછીની 'દુવા.'

૪૭૩ અય અહુરમજદ! 'તું એક' છે અને તું વળી 'એક' હતો ને 'એકજ' રહેશે.

૪૭૪ તેં મીનોઈ અને ખાકી જેહાંન પેદા કીધી, અને તેમાં તારી ખુદરતી અનેક ચીજ સમાયલી છે:-જેવી કે, આસમાન, સુરજ, ચંદ્ર, તારા, હવા, પાણી, આતશ, જમીન, આડપાન, પશુ, માણસ વિગેરે! તો, આ પરવર! તુંજનો જેટલો અદેશાંન માનીએ તેટલો ચોડો છે!

૪૭૫ તારા નેક વચનોથી, તારા નેક સોખનથી, તારાં નેક કામોથી આદમ જાત ઉલટી તો હશે, માટે એટલો ગુનાહ દરગુજર કર!

૪૭૬ તારો બંદો ખાકી છું! તેમજ ગુનાહથી ભરપુર છું! માટે, તારી આગળથી મુજને હાંકી ના કાઢ; મારી તરફ રહેમદીલી ખતલાવી, મારો ગુનાહ માફ કર!!

૪૭૭ તુંજની મારાપર અનેક નવાજેશ છે, પણ મુજ તરફથી ગુનાહ સીવાય બીજું કશું હોતું નથી.

૪૭૮ આ કિરતાર! તારી પાસે, સોતું, રૂપું યા પૈસા ટકો નથી માંગતો, પણ ચાર ચીજનો આ જેહાંનમાં હાજતમંદ છું!

૪૭૯ પહેલું નેક તોફીયત, બીજું ધજજત આબરૂમાં રહેલું, ત્રીજું આપએખત્યારી, અને ચોથું તાંદૂસ્તી.

૪૮૦ તારો બંદો! ખુદરતી જેહમત (કુ:ખ) ખેંચવાને પુરતો
ખાએસમંદ છે! પણ તે સહન કરવાને મુજને 'યારી' બક્ષ!

૪૮૧ સરોપ ઈજદની પાસખાની હોજો! જેથી હરેમન
નાપાક (ખુરી શકતી) મારા મગજની શાંતીને હરકત નહિ
પહોંચાડે!

૪૮૨ જેવારે મારા હરીરી મારા માર્ગમાં નુકશાંન પહોંચાડે!
તેવારે ઝા કરદેગાર! તુંજ સમાન મારો બંચાવ કરનાર કોઈ નથી,
ઝેવો ચોક્કસ ખ્યાલ મારા મગજ પર બેસાડ!

૪૮૩ સર્વ ધનસાન તેમજ સઘળાં માંણી સલાહ સંપન્ન
તેમજ સુખમાં હોજો!

૪૮૪ સઘળાં અશો ફરોહરોને બહેસ્ત હોજો!

૪૮૫ આ ખાકી જેહાંનના દરેક માણુમ પોતાની કાંઈને
કાંઈ આશા પર લવે છે, માટે તેમની નેક મુરાદ સફળ હોજો!

૪૮૬ મારા કામમાં, જે કાંઈ ભલું થતું હોય, તે માટે ઝા
પરવર! તું મારી મદદ પહોંચ, અને હમેશા તારી પનાહમાં
મુજને રાખ!

૪૮૭ તુંજનો મરહુ મમાણુ સર્વે જેહાંન હોજો!! આમીન!

૪૮૮ જીડી કાયા, માયા અને છે જીડો તમામ સંસાર !

૪૮૯ જો ભાઈ ! શરીર ધુળ સમાન છે; એ બેવડા અને ડગાખોર છે; તમારો જાન જ્યારે અમર રહેશે ત્યારે એ ખાકમાં જશે; માટે તમારા જાનની દરકાર રાખી, નેંકી કરો !

૪૯૦ અરે ધનશાન ! માયા અને મોહીની તકલીદો છે તેમજ, એ બોલબોલતાં, આંખનો પલકારો છે, માટે, એ તર્ફ તમારું સર ના કરતા !

૪૯૧ જો દાનાવ ! આ દુન્યામાં ભવ ગુજરવો, એ સ્વપ્નામાં મુસાફરી કરવા ખરોખર છે ! અને 'સન્યાસી'ને 'ચોગી'ના કટ્ટો શનુ છે !! જેણે આ ત્રણ ચીજને હાથમાં લીધી (કાણુ મેળવ્યો) તેણે, દુન્યાને પોતાની આંગળીપર નચાવી એમ જાણજો ! અને તેજ ખરી માતો સપુત છે !

૪૯૨ મરદ પોતાની છુપી વાતનો ભરમ સ્ત્રીને કહેવો નહિ; કારણ વખતના વહેવા સાથે, બીજાને મોઢે, તે વાત જરૂર જશે!

૪૯૩ દુન્યામાં, સ્ત્રી જાત એક રોશની છે, જેને ત્યાં એ રોશની નથી, તેનું ઘર હમેશાં શીહા (અંધારું) હોય છે.

૪૯૪ જોરત ઘરનું 'તાજ' છે, અને તે વળી, મગજના કાંધ સાથે ઘરનું 'ખાક' છે, માટે, એની ખટપટમાં મરદ બીન વિચારથી પડવું સજવર નથી.

૪૯૫ ઘર સંસારી બાબદમાં, કોઈપણ મરદ વચમાં આવવું, એ ખુદરતી કાયદાથી ઉલટું છે.

૪૯૬ જોરતને ઘરની લગાંમ આપવી પણ તે લગાંમનો કાબુ, મરદ હમેશાં છુપી રીતે (દુરથી) રાખવો જોઈએ!

૪૯૭ ઘરની જોરત જ્યાં સાથે મળે ત્યાં ઘરની એબનાં કુલ પહેલાં કુટેછે! અને મરદો જ્યાં સાથે મળે, ત્યાં, પોતાની અફલની તારીફ પહેલાં કરતા રહે છે.

૪૯૮ મરદને ઘટેય કે પોતાની 'મરદાંતગી' જાળવવી, અને સ્ત્રીને ઘટેય કે પોતાનું 'સ્ત્રીપણું' જાળવવું. એના જેવી શોભા દુન્યામાં બીજી કોઈજ નથી!

૪૯૯ ઈનશાંતોમાં 'સ્ત્રી' અને જાનવરોમાં 'ગાય' એ જ ચીજમાં, તે પરવરદેગારે, બેહદ માયા મૂકી છે, તથા એઓ નિર-દોષ છે, માટે, નાનપણથી જે બોધ આપશો, તે પોતે, અખ-ત્યાર કરશે.

૫૦૦ જો, એક માળાપ પોતાની દિકરીને હદથી જ્યાદા છૂટ બસે, તો, તે, તેના માતાપીતાને એક બોજ સમાન થઈ પડે છે, કારણ સ્ત્રીનો મગજનો કાબુ હમેશાં નાજુક હોય છે!

૫૦૧ ફરજદેએ પોતાનાં વડવાઓના પગલે ચાલી, તેમનો માન મરતબાપર ગરૂર (મુસ્તકીમ) રહેલું.

૫૦૨ ઝાડ એક દાણામાંથી પેદા થાયય પણ દાંણા તે ઝાડની જડ અને હાલીઓમાંથી છૂટો પડી જાયય, તેમ, તમામ જે હાંન પરવરદેગારે પેદા કીધી છે, અને તેને પેદા કરી પોતે સરવેથી આગળ થઈ બેઠા છે.

૫૦૩ જે શખ્સ હક્કની રાહને સમજ્યો અને તેને પહોંચી ચૂકો, તે હમેશતલક છવતો છે!!

૫૦૪ ઇનશાનો ત્રે ફનાં અને ફકીરીનો રસ્તો હાથ ધરે, તો તેઓ આરાંમથી રહેછે, અને જેઓ દુન્યાના ફાંદામાં પડેછે તેઓ હમેંશા ગેરફતાર છે.

૫૦૫ ફકીરી હક્કતાળાને પીછાણવાની તવંગરી છે, પણ પૈસાની તવંગરી કાંઈ હક્કતાળાને માટે નથી માટે, ખોટી રીતે ફકીરી જાહેર કરી, એના નામને બદલામી આપવી નહિ.

૫૦૬ ગરીબો જેટલા સુખી છે, તેના કરતાં બીજી રીતે વધુ દુખી તવંગરો છે! પણ ગરીબો એ વાત ધ્યાનપર લેતા નથી, એ બેહદ અફસોસકારક છે!

૫૦૭ હંકારની જગાએ લાયકી મુકામ કરે નહિ, ત્યાંસૂધી પરવરદેગારપર જાન ફીદા કરવો ના રવા છે!

૫૦૮ તમે તમારા ઉસ્તાદ થાવ, કે જેથી બીજા ઉસ્તાદની તલબમાં જવું પડે નહિ!

૫૦૯ તમે તમારી પરીક્ષા કરો અને તે પ્રમાણે ચાલો, પણ દાસ્તો અને, પારકાંઓ પાસે બારબોજથી પરીક્ષા કરાવી, કીર્તી જાહેર કરો નહિ!

૫૧૦ જેઓ નામથી ખાલી હાકમાઈ કરી રહ્યા છે, તેઓના કસુરો બહાર આવતા નથી, પણ જેઓ પોતાના કામથી હાકમાઈ કરવા બહાર પડે છે, તેઓના મહેજ કસુરો જગ જાહેર થાય છે, એ બહુજ શરમભરેલું છે!

૫૧૧ બહારના ઈન્સાફ કરવામાં મોટું માન સમજાવે, પણ ઘરના ઈન્સાફી હજી સુધી પડી રહ્યા છે, માટે, એની પહેલાં દાદલેવ!

૫૧૨ દોસ્તોમાં, નામ મશહૂર કરવા, બલાઈ સમજી, સખાવતી ઝરો ડીક ખોલો છે, પણ ઘરના, અને રસ્તેના દરવીશો અરધી અરધીના ટવળે છે, માટે જરા દિલ પીગળાવો!

૫૧૩ જો એક માતા પોતાના બાળકને દૂધ નહિ ધવડાવે, અને પારકી સ્ત્રીના હાથમાં, તે બચ્ચાંને મૂકે, તો તે બચ્ચાંનો હક્ક લૂટેલા કહેવાય, એટલુંજ નહિ, પણ તેનો ગુનાહ તેની માતાને લાગે!

૫૧૪ પણ જો એક આરત પુરતીરીતે દૂધ ધરાવી, નહિ શકે, અને ફરજ્યાત તે બાળકને બીજી સ્ત્રીના હાથમાં આપવું પડે, તો હમેંશા કોઈ જાણીતી, અને પવિત્ર સ્ત્રીના હાથમાં સોંપવું.

૫૧૫ જો એક તરતના ઉગતા વેળાને બીજી જગ્યાપર લેઈ જઈને ઉગાડવામાં આવે તો તે ઉગતો નથી, (તો જો કે જમીન તો તેની તેજ છે) માટે, માતાઓ, પાંચવાર દરયાફત કરશો!

૫૧૬ જેવું જેવું દૂધ, તેવીજ તેની મજ્જ શકતી, અને તેવોજ તેનો ઉંચરભાવ અંમ નક્કી માનજો!

૫૧૭ જો એક માતા પોતાના બાળકને અમુક વખત સુધી ફક્ત પોતાના દૂધથીજ ઉછેરે, તો તે બચ્ચું જીંદગીતલક આસુદગી ભોગવે છે, તેમજ તેની મજ્જશકતી પણ ઘણીજ ચપલ હોય છે!

૫૧૮ જનવરમાં એક ગાયે પોતાના બચ્ચાંને જન્મ આપ્યો, કે તુરત, તેના તરફ એટલી રહેમદિલી અને માયા બતાવશે કે તેબચ્ચાંની આગળ કોઈ ઈનશાંન પણ આવવાની હિંમતકરી શકશે નહિ!

૫૧૯ જ્યારે સર્વે પ્રાણી કરતાં, ઈનશાંનો અક્કલમાં, સર્વોપરી ગણાય છે, તો, આપના કામમાં, અક્કલનો સુ ઉપયોગ નહિ કરી, તેઓથી (પ્રાણીથી) ઉતરતા થવું, એ શોભાને, કલંગ લગાડવા જોગ છે!

૫૨૦ જે માણસને આઈતો લાભ મળે, તે, પૈસાની કદર કેમ ખુજે?

૫૨૧ જે બાબદપર કોઈપણ ઈનશાનની અક્કલ કામ નહિ કરે, તેને તકદીર તરીકે પીછાણી; પણ જે દુન્યાની રાહરસ્મ પ્રમાણે ઉલટું હોય, અને ખુદરતના કાયદાને અનુસરતું નહિ હોય, તે તકદીર લેખાય નહિ!

૫૨૨ વાત કરો તો, કોઈના કાન તરફ જોશો નહિ, પણ આંખ તરફ જોવાની તજવીજ કરો! (એટલેકે, તમારી વાત તેને પસંદ પડે છે કે નહિ, તે તેની ચશ્મપરથી માણુમ પડશે).

૫૨૩ નેંકી અને જ્ઞાન સોનાની માફક પોતાની કીંમત ધરાવે છે.

૫૨૪ બહારના ખુશ ચહેરાને લીધે, અને સારી કેળવણીથી ‘પાપતું ઢાંકણું’ થાય છે!

૫૨૫ એક રાસત ચીજપર મક્કમ ધ્યાન આપવું, અને સદા તેને વળગી રહેવું તેને ‘જીત્તી આદમી’ કહેવો નહિ; પણ દબ- (સ્થીર) સ્વભાવનો માણુસ જાણુવો!

૫૨૬ ઉતાવળ, ગડબડ, ગોંધાટ એ એક નબળાં મગજની નીશાની છે !

૫૨૭ વધારે ઉતાવળા થશે નહિ, તેંમજ વધુ ધીમાપણુ થશે નહિ !

૫૨૮ લાયકને લાયક માન આપો, (યાતો, જેને માન આપવા ઘટે તેના તર્ફ હમેશા માનની નજરથી જોવ).

૫૨૯ જેમ એકસી બંદૂક ફીડતાં બીહેછે કે રખેને મને લાગશે, તેમ એક આપએખત્યાર અને હાજર જવાબીથી સૌ કોઈ બીહે છે !

૫૩૦ લાંબો વખત વાતચીત કર્યાથી, મગજને શાંતી હોતી નથી, જેથીકરી મગજશક્તી ચપળ થતી નથી.

૫૩૧ કોઈપણુ માણુમને હાથથી પકડી, તમારું બોલેલું સંભાલો, તેના કરતાં, તમારી ઝબાનને પહેલાં પકડો તો વધુ બહેતર.

૫૩૨ કોઈની શક્ર ભરેલી યા ખોટી વાત જાણુતા હો, અને અગર, તમોને સવાલ કરવામાં આવેતો, નમનતાધથી 'ના' પાડજો ! કારણ, 'ના' અક્ષર સૌ આફટો આવતી અટકાવેછે !

૫૩૩ આપના ગુણોની આગળથી ખબર આપતું હોય, તોતે એક આનંદી ચહેરો છે !

૫૩૪ જેઘણી આંખને અને કાનને ખુશીકરે, તે આખેરીયત ફત્તેહમંદી મેળવે છે !

૫૩૫ તમારી અક્રલને એક ચીજ ખરી લાગે, તેપર ચુસ્ત રહો, અને તેનાં ફળથી તમો ઘડાલેવ ! પણ લોકોના કહેવાપર અને બોલવાપર ચાલશે નહિ.

૫૩૬ તમારા ચાલતા વખતમાં દરેક સારો અનુભવ, જેમ બને તેમ, મેળવવાની કોશિશ કરો; સખબ, એક વખત એવો આવશે, કે, એક ઢાળની માફક તમારું સંરક્ષણ કરશે !

૫૩૭ જે માણસ બેદરકાર હોય છે, તે વખત ગયા પછી નહિસ થાય છે, અને મોડે, યા, વહેલે, પોતાની કીંમતી જીંદગીને ધુળમાં રગડે છે !

૫૩૮ ટાલ ટપ્પા કરવા અને લોકની કહા મશ્કરી કરી ઊંચમાં નામ ખપાવવું એ એક અયામી માણસનું કામ છે; એમાં અફલ મળતી નથી, પણ અફલ બીજને મુક્ત વહેંચાય છે !

૫૩૯ કદાપી કોઈને દુખ દીધેલું દરગુજર થાય, પણ તીરસ્કાર અને બદનજર માફ નહિ થઈ શકે !

૫૪૦ તમારા ગુસ્સા અને બડીપર સરસાઈ ભોગવો, નહિ તો, તે, તમારાપર ભોગવશે ! અને દિલના લોહીને તાવી નાંખશે !

૫૪૧ સાચો રસ્તો દેખડાવતાં એક દોસ્તને ખોવો, તેના કરતાં, મશ્કરી અને હસાઈ કરી એક જાની દોસ્તને ખોવો, એ બોવકુંદાઈ ભરેલું છે.

૫૪૨ ખોદા તફની ફરજ, અને તેના કાયદાને માન આપવું, એ માટે, તે બારેહક્કતાબાએ સમ્યાઈ જાહેર કીધી છે !

૫૪૩ જંગલના એક ફકીરની સીંહ અને વરૂના દેખાવ જોઈ જોઈને છાતી ઘાડી થાય છે, તેમજ હર વખત લોકોની ગરીબાઈ જાહેર થતાં, પૈસાદારોના દિલ, અને ધર્મપર તરેહવાર જાતના ચુંડણા થવાથી કોંમનાં દિલ પીગળતાં નથી. માટે આ બે ચોજ બાબે ઝખાંનથી અને કલામથી ફરજ અદા કરવાનો નથી પણ, તમારા દિલોજનથી ફરજ પાર ઉતારવાની છે !

૫૪૪ જે માણસે પોતાના જનની પરવાર નહિ કીધી, તે માણસે, આલમપર સરદારી ભોગવી !

૫૪૫ બપોરના સુર્યની રોશની માથાંપર ફરી વળે છે, તે વખતે તેની રોશની વિશેષ હોય છે, છતાં, કોઈને પણ બાળ્યા વગર મગટી નીકળે છે !

૫૪૬ તેમજ આપની આફત વખતે જો હમેંશા મધ્યમપાયું રાખ્યું હોય, તો, આપણા દુઃખદાયક દિવસો, સાધારણ દિવસની માફક માલુમ પડશે !

૫૪૭ મરદ હમેંશા ઈજ્જત આબરુપર, અને સ્ત્રી ડગલે ને પગલે પોતાની ખુબસુરતીપર ચકચુર હોય છે !

૫૪૮ નમનતાઈ એ એક એવી ચીજ છે, કે ઇનશાનની ધર-ખમ છાતીને પીગળાવે છે, અને તેજ તલવારને કોતાહ બનાવે છે !

૫૪૯ દારૂનો તેમજ બીજાં વ્યસનો ઉપયોગ કરીશ નહિ, નહિંતો, દારૂમાંજ જીંદગી રદ થશે ! અને એના લખથી ઈજ્જત મળશે નહિ.

૫૫૦ જુગાર કોઈપણ દિન ખેલીશ નહિ; હારેલો જુગારી વધુ રમે, તેમ કોઈપણ દિન, માલમતા અને ધરખાર વેચવાં પડશે !

૫૫૧ શેરસટ્ટો અને રેસથી હમેંશા દુર રહેજો ! નહિંતો કોઈ કાલે વતન છોડવું પડશે ! અને કોઈ વખત આપઘાતને શરણ થવું પડશે !

૫૫૨ ઇશકમાં ચકચુર થશો નહિ; રફતે રફતે મેળવેલી દોલતનું તળીયું આવશે ! લાજ, જગેજગ યુંમાશે ! અને આખર ખેહાલ થવું પડશે !! જેઝાએ, આ ચાર શબ્દોની દોસ્તી કીધી,

તેઓને પહેલાંતો જીવને રાહત મળશે, પણ, થોડાજ વખતમાં, તેમનો દયાજનક દેખાવ થઈ પડશે !

૫૫૩ એક માણસ પોતાની ગળ ઉપરાંત ખર્ચ કરેતો, તે ઉડાઉ હોય છે! માણસ શકતી ઉપરાંત સખાવત કરે તો તેનું, મજ્જ સ્થીર હોતું નથી! હૃદયથી જ્યાદા હિંમત બતલાવવી એ હુલડાઈની નીશાંની! સર્વે જગોએ સાવધપાણું, એ હિચકારાપાણું કહેવાય! અને ઘણું શીખેલાઓ પોતાના કામમાં તુંડાઈ બતલાવે તો, તે થાપ ખાય !

૫૫૪ તમારાં મેળવેલાં જ્ઞાનને હમેંશા ભીતરમાં રાખો! પણ જ્યારે તમોને સવાલ કરવામાં આવે, ત્યારે તમારું થોડું ઘણું પાણી તેઓને બતલાવશો!

૫૫૫ મોટેથી અને સદાઈથી વાંચવા, યા બોલવાથી, આદમોનાં ફેફસાંમાં, તાકાત વધુ થાયછે!

૫૫૬ જે છોકરાં તોતડું બોલતાં હોય, તેઓને મોંઢામાં ગોળ પદાર્થ આપીને બોલવાથી, સદાઈ બોલતાં શીખેછે!

૫૫૭ ચોપડી વાંચી, યા, મંડળીમાં ફરી, એકદમ તેના પર મત બાંધશો નહિ પણ સચ્ચાઈ શામાં રહીછે, તેને બહાર લાવવાને, તમારા પગપર ઊભા રહો! પારકાના પગની મદદ લેઈ, કદી ખોટી રીતે ચાલવાને બાંધશો નહિ!

૫૫૮ જો કોઈ શબ્દ ભાષાપર સારો કાણુ ધરાવતો હોય, તો તેને ખરો અક્કલી બાંણી, અંબઈ જશો નહિ; કારણુ તેની આગળ અને પાછળ દુન્યાની 'કરોડો ચીજનો બંડાર' ઊભો રહેવો છે !

૫૫૯ મતફરીની બાબદમાં, કોઈબી માણસ ભૂલચૂક કરે અને તે જો તેનાં ખરાં જીગરથી (બીન જાણવે) થઈ હોય, તો તે ડપકાને પાત્ર લેખાય નહિ! પણ તેના તરફ દયાની નજરથી વર્તવું જોઈએ!

૫૬૦ જેમ, આંખનો અંધાપો દયા ઉપજાવવા જોગ છે, તેમ અકલનો અંધાપો દયા આણવા જોગ છે. માટે, કોઈએ, એ બાબે, તેવા શખ્સને ઊંઘાડો પાડવો, એ પોતાને ઊંઘાડો પાડવા બરોબર છે!

૫૬૧ તમારે માટે લોકો ચાહેસો બોલે, પણ જો, તમારું અંતઃકરણ સ્વચ્છ હોયતો સુપકીદી અખત્યાર કરો!

૫૬૨ તમોને જ્યાં સુધી કોઈપણ બાબદની પુરવારી મળે નહિ, જ્યાં સુધી કોઈપણ કારણ રૂબરૂ તમારી આગળ આવે નહિ, ત્યાં સુધી, તમારે એવી નીચ બાબદોપર લક્ષ દેવું; અને જીવને રંછિદા કરવો, એ દરસ્ત નથી!!

૫૬૩ દુન્યાના જેટલાં માણસો, અને દુન્યાના જેટલાં કામો, તેટલીજ ઝખાંન પણ, માટે બેરાદર! દરેક જણને પકડવા જતાં કેમ પરવડે!

૫૬૪ દોલતવાળા શખ્સો પૈસાનો લખલૂટ ખર્ચ કરી બે હાલ થાય છે! તેમ, માણસ લાંબો વખત, નકામો બેસવાથી પોતાની પાયમાળી પોતાને હાથે કરે છે!

૫૬૫ ભાઈઓ! કલાકને પકડવા, ના જતા, પણ એક મીનીટને પકડો; એટલે કલાક તમારી આગળ ચાલતા આવશે!

૫૬૬ એક કામ સરખામ ઉતારવું હોય તો, ગંભીરાઈથી પાર ઉતારો અને બીજાં કામપર તરાપ મારો!

૫૬૭ એક કામ હાથ ધરીને ઉપરાસાપરી બીજાં કામો માથે લેઈએ, તો 'પૂરેપૂરું' એકે થશે નહીં ! અને મગ્ગપર સદાનો બોલો પડશે !

૫૬૮ જે માણસ ચોક્કસ કાયદાપર અમલ કરે છે, અને વખતને ચોરની માફક હાથ કરે છે, તે માણસ પંડે ખટપટીએ હોય છે ! અને તેનાં ઉઠાવેલાં કામો હસ્તે ચહેરેનાં રમકડાં હોય છે.

૫૬૯ જે ઇનશાંતો ઘણી પતરાળ રાખીને, લોકોને મન મનાવે છે, પણ જ્યારે તે લોકોનો ખપ પડશે ત્યારે 'નામરદનો પટ્ટો' કમરપર બાંધશે !

૫૭૦ ગાડીના પૈડાંને જો એક નાનો ખીસો મૂકી અટકાવ કરીએ નહીં તો, તે પૈડું ટેકા વગર ભોંયપર ગબડી જાય છે, તેમજ જહાંનમાં જે ઘણીને આગળ યા પાછળ આસરે (ટેકા) નહીં હોય, તો તે પોતાનો વખત કેમ ચુલ્લરે ! એતો સર્વ ખોદાને માલુમ છે !

૫૭૧ એક તવંગર માણસ કોઈની પાસે પૈસાની માગણી કરતો નથી ! તેમજ ઇજ્જત આખરૂમાં રહેનારો શબ્દ પોતાની કીરતી જાહેર કરતો નથી, તેમજ પારકાનો માન મરતબો નાહકનો મેળવી, સમાગમમાં આવતો પણુ નથી !

૫૭૨ પારકાનું લજુ કરવામાં લલાઈ, અને પોતાના જાનની પરવાર ન કરતાં, સચ્ચાઈ એખત્યાર કરવી, એ બેમાં નેકીની મકસદ સમાયલી છે !

૫૭૩ એક દેશનો ભોમીએ આપણને ઘણી વેળા તુંકશાંનીમાં મૂકી શકે પણુ નેકી જેવો ભોમીએ, કોઈ પણુ નેંક આદમને ફાંદામાં ઉતારવાની કોશિશ કદી કરી શકે નહીં !

૫૭૪ નેકી એ એક એવી ઉમદા ચીજ છે કે બિમારીને હાંકી કાઢી તેના જીગરને હરેક પ્રકારે સંતોષ પેદા કરે છે, જેવો ગુપ્ત સંતોષ તેની મદદે પહોંચનારા શખ્સો પણ આપી શકે નહીં !

૫૭૫ જેમ એક જવાહીર પડી જાય છે, તો તેને મેળવવાની આશા ફીકટ છે, તેમ ઇનશાંતોમાં માથાપને પેટે 'દિકરી' પણ એક જવાહીરનો પ્રકાશ આપે છે ! માટે આ અમુદ્ય રતનને ગુપ્ત રાખવું. જો આ ચીજ, એક વેળા હાથમાંથી ગેઇ, તો તે ઝલકતો તારો ગુમ થયો એમ જાણજો !

૫૭૬ સગાંવહાલાં અને દોસ્તોને માનપાનથી વંચાવી લેવામાં બેહદ તત્પર છે, પણ, ખોદા જેવા સખી દાતારનો ખ્યાલ પણ કરી શકતા નથી, એ કાંઈ દુન્યાને થોડું ઘણું શર-માવનાર નથી.

૫૭૭ ગાનારને તો જોડણું માન છે તેના કરતાં વધુ માન ગીતના જોડનારને છે, પણ, રંગબેરંગી કારીગરી શણગારવાથી કાંઈ મૂકનારને માન મળતું નથી; પણ કારીગરીના બનાવનાર માન મળે છે; માટે આવી વખતે તમારી ચશ્મ રોશન કરો !

૫૭૮ બે જાણુનો ફેસાદ, તેઓએ પોતાની નાકેશ અક્કલ પ્રમાણે ચૂકવવો અને ખુશી થવું પણ ત્રીજાને લવાદ નેમવો નહીં ! કારણ કે એકને ખુશાલી પેદા થશે, બીજાને દલગીરી, અને ત્રીજાને નફામાં ફરમનાઈ મળશે !

૫૭૯ હક્કની રાહ પીછાંણવાનો, અને પાપની તોજેશ કરવાનો વખત હજી ગયો નથી માટે આજથીજ એવું કામ શરૂ કરો, અને જીંદગીનો ફાયદો જોવા ઇચ્છતા હોતો જીગરને જઈ પૂછો !

૫૮૦ જેઓને કરતું છે, અને દુન્યામાં ભડું નામ મૂકી જતું છે તેઓને વખતનો કાંઈ ટોટો નથી, પણ જેઓને દુન્યાની લાલચો-માં પોતાની છાંદગી રોકવી છે તેઓને હજારો તરાહનાં બાંના છે

૫૮૧ ખૂબસુરતી-પૈસા તથા આખરનું ઘર છે, અને અકલ-ખુદરતની રાહ પોછાણવાનું ઘર છે

૫૮૨ જેને ખૂબસુરતી છે, તેને, બદનનાં શણગારની જરૂર નથી.

૫૮૩ ઉદ્યોગ-મગ્નને અને ખૂબસુરતીને ખીલવે છે પણ બીન ઉદ્યોગ બંને ચીજોનો ખીલકુલ નાશ કરે છે !

૫૮૪ ખુદરતનો એવો ઈન્સાફ છે કે જે બખતે ઈનશાંનો પોતાનું નામ સચ્ચાઈને ખાતર ભૂલી જશે ત્યારે તેઓ ગરો, હેંકરાઈ અને તીરસકાર દુર કરો, આ જેહાંનને પવનની એક લેહડી સમજશે !

૫૮૫ ગયત્રો વખત પાછો હાથ લાગતો નથી, તો તેપર વિચાર કરવો, અને હાથ મસલવા એ એક બીવકુફ માણસનું કામ છે !

૫૮૬ તમારે પચાસ વર્ષનો અનુભવ ફકટ થોડાં વર્ષમાં મેળવવો હોય તો, હાલ ચાલતા વખતનો રૂડો ઉદ્યોગ કરો ! પણ તમારા કાયદાની વાતને એક કોરે મૂકીને આતું કામ કરતા રહો !

૫૮૭ જો એક માણસ બૂરાઈપરજ બેઠો હશે તો તેને તુરત ફળ મળશેજ ! પણ આખરે તેને પસ્તાવો લખી આપેલો છે !

૫૮૮ એક ભલા આદમીને ભલાઈ કરતાં, કશી રીતનો કાયદો પહેલાં હાંસલ થતો નથી, તેથી તેને દલગીર થતું નહીં જોઈએ કારણ, તેના ફૂળ અને ફળની સુગંધી આવતાં લાંબા વખતનો ભોગ આપવો પડે છે ! અને જે ફળથી દુન્યાને એકવાર હેરાન થતું પડે છે !

૫૮૯ એક નછવા હુનરને બહારનો ભપકો આપીને દીપાવવો, એ એક હુનરમંદીનું કામ કહેવાય ! તેમજ એક ખરી બાબતને બીજી

૨૫માં બોલી લોકોતું ધ્યાન ખેંચતું, એ એક બોલનારની કુનેહ અને ચપળાઈની વાત કહેવાય!

૫૯૦ એક ઘર ખલકતમાં એવું નહીં હશે જે કંઈ આ કંકાસથી દૂર હોય! એક ઘર એવું નહીં રહ્યું હશે, જેને ત્યાં મોંત નહીં થયું હોય! એક ઇનશાંન એવો નહીં રહ્યો હશે! જેનો દુશ્મન પણ નહિ હોય (હોવોજ જોઈએ) ભાઈ! એવું દુન્યામાં ચાલતું નહીં આવું હોય, તો ખુદરત અને નેંકીની પીછાંણ તે, કેમ થાય! અને સખક (ધડા) તે તમોને કેમ મળી શકે!

૫૯૧ નેક ચાલનારા શખસને મુસીબતનો કાંઈ પારજ નથી. પણ તે, તો અંતઃકરણમાં સારી રીતે સમજે છે, કે, મુસીબત, ખોદા તર્ફના આશીરવાદ તથા ન્યામત છે!

૫૯૨ જે કામમાં, તમોને કંઠાજો લાગે, તેમાંજ તમારો અંદગીનો ફાયદો સમાયલો છે.

૫૯૩ જે માણસો ખોદાને માન આપનારા છે, તેઓ, પોતાના માતપીતાને અને હરેક જણને એક સરખી રીતે ગણે છે!

૫૯૪ જેમ સાંકળ એક કળીથી બીજી કળી સાથે જોડાયેલી છે, તેમ આ દુન્યા પણ એક ખરી સાંકળ છે!

૫૯૫ તમારાં સગાંવહાલાં એજ તમારાં ભાઈબંધો નથી, પણ આ દુન્યાના તમામ ઇનશાનો એક બીજના ગાંઠથી જોડાયેલા છે!

૫૯૬ ભાષા જાણી, એટલે કેળવણીની નેમ સચવાઈ એવું ધારવું બેહુકું છે; કારણકે કેળવણીની મુળ મતલબ, એજ, કે, દરેક ખૂરાશ તથા, નીતીમાન, તેમજ ખાલેસ અંદગી ગુજારવી!

૫૯૭ એક શખ્સનો જાન જતી વખતે, અને ગયા બાદ તેના રૂઢને ભલી દુવાઓ ગુજારવી કે જેથી તેને અનેક રીતના ઘડા મળે, અને તે ખુશ ખુશાલ રહે !

૫૯૮ જેમ એક માણસને મુસાફરી દરમ્યાન અટકાવવામાં આવે છે, તો તે નાસીપાસ થાય છે, અને માર્ગમાં કાંઈપણ રીતનો હરકત જોય છે.

૫૯૯ તેમજ, એક, રવાનના રૂઢપર પાછળથી તરેહવાર જતનું રૂઢન કરવું, એ, તેની સલામતીના અર્થે નથી, પણ માર્ગમાં તેને મુંઝેલીમાં વધુ ગેરફતાર કરવાને માટે છે !

૬૦૦ તમારી નમનતાઈના પ્રમાણમાં, આગળ વધવાનું હમેંશા તેજસ્વી હથીઆર રાખો !

૬૦૧ જેને તમે હર વખત ગુસ્સો કહો છો તે ‘ગુસ્સો શબ્દ’ નથી, પણ કમૂર, જહરમાં લાવવાનું ‘અપસપાતપણું’ છે !

૬૦૨ કોઈ જોદાનો બંદો રાત દિન તેની દરગાહમાં સવાલ કરતો હશે કે તારો ધન્સાફ એવો તે શું છે કે દુન્યા તરેહવાર જતની હાલત ભોગવે છે ?-નાકેશ અકલ પ્રમાણે જવાબ એટલોજ મળી શકે કે:—

૧) જો દુન્યા એક સરખી હાલત ભોગવતી હોય, તો બદ્દી એટલે હદ સૂઝી લંબાય, કે, હરેક જણુ, પોતાનો જાન પોતાના હાથથી લાવી શકે !

૨) કરણીના કાયદા પ્રમાણે હરેક જણુને રાખવામાં આવે છે જેની હંદગીની તમામ આગાહી, પરવરદેગારને માલુમ છે.

૩) હરેક જણે પોતાની હાલતપર સંતોષ રાખી, પોતાને પોતાની સ્થિતીમાંથી પસાર થવાનું છે.

૪) અને તેના ગુનાહનો બદલો તેની હાલતપરથી લેવાય છે!

૫) દરેક માણસ એક સરખાં હોય તો, બદી અને નેકીની પીછાંણુ થાય નહિ! અને ખોદાને કોઈ જાણી શકે નહિ.

૬) દરેક જણ એક પંક્તીમાં હોયતો, વંધો રોજગાર કરે નહિ અને દુઃખ સુખ જેવું હોયજ નહિ!

૭) જો ખોદાએ આ રીતનો કાયદો નહિ રાખ્યો હોતે તો બેહસ્ત અને દોષખની પરીવાર કોઈ રાખતે નહિ, અને પોતાને કોઈ સુધારી શકતે પણ નહિ.

૬૦૩ વિચાર, એ, એક એવી ચીજ છે કે, જો તમે ચોક્કસ માણસને માટે સારો વિચાર કરશો તો તેને સારો અસર થશે અને ખુરો વિચાર, જો, તેને માટે કરશો તો, ખુરી અસર થશે!

૬૦૪ તમારા કામ અને વાતચીતની આગળથી પુરવારી રાખજો, કારણકે સવાલ જવાબ થયા વગર રહેશે નહિ!

૬૦૫ તમે તમારા પૈસાનો સારો ઉપયોગ કરો, તેના કરતાં પારકાના પૈસાનું કામ કરવામાં બેહદ કરકસર કરો, એમાં તમારી ખરી કીર્તી છે!

૬૦૬ પરવરદેગારે પહેલાં દરેક ચીજ બનાવી રાખી હતી જ્યારે, તે બહાર થઈ ત્યારે 'જેહાંન' શબ્દ બહાર આવ્યો.

૬૦૭ કીરતારે દરેક ચીજની હદ રાખી છે, માટે તેજ હદમાં રહીને કામ કરવું. પણ નેકી અને અફલની બીલકુલ હદ રાખી નથી, કારણ, જેમ માણસ વધુ હદ આજંગી જાયછે, તેમ તેના ચલકાટથી, અંધારી ચીજ બહાર આવે છે!

૬૦૮ ખેરાદર! રાસ્તી અને અશોધ એ કાંઈ સોખન નથી તેમજ એ કાંઈ ખાવાનો ખેલ પણ નથી!

૬૦૯ રાસ્ત ખોલનાર, પારકાના પગપર ઉભો રહેતો નથી! તેને નીચ ખુશામત જેવું હોતું નથી! કાયદાપર અમલ કરે છે! અને વખત આવે બીજાને દબાવે છે! પોતાના જીગરથી પળેપળ ડરે છે તેથી ખોદા સમાન બીજાની પરવાર કરતો નથી! પોતાના કામપર ચોક્કસ રહી, વખતને આધીન થાય છે, તેથી કોઈની રાખરખાવટપર, આસરો બાંધતો નથી; અને આખેરીયત, તેનો વખત એવો બદલાઈ જાય છે કે પોતાના તનની સુખાકારી ન ચહાતાં, પારકાં માટે પોતાનો જાન ફીદા કરે છે!

૬૧૦ એક રાજા પોતાના તખ્તપર ખેસીને અફસોસ કરશે, કે, મારા રાજ્યનું શું થશે! એક ગંજવર દૌલત ધરાવનાર શખ્સ, પોતાના દૌલતની ચોરીના અર્થે, સંભાળ રાખવા રાતદીન નિરાંતથી જપ લેશે નહિ! એક, ત્રણસોનો કમાનાર રંજ ખેંચી, મહિનામાં, ખુલ્લા હાથનો થઈ જઈ, પસ્તાવો કરશે! ત્યારે ખરો બંદો, અને પોતાના ન્યામતપર હક્કતાલાનાં લાખોલાખ શુક ગુજરનાર તેનેજ બાંછો, કે, જે પોતાજોગું ધન મેળવી, તેપરજ પોતાનો અને પોતાનો ફરજંદાનો નિરવાહ (ગુજરાંન) કરે!

૬૧૧ જ્યારે તમો દુન્યાની લાલચોને વશ કરશો ત્યારે તમારા પોતીકા જીવપર પુરતો કાબુ મેળવશો, અને સાદા અને સુતરા ખોરાકપર રહેવાનું પસંદ કરશો!

૬૧૨ જીવ પોતે આંધલો છે, અને હમેંશા રહેશે! પણ મજબૂદાર્થથી તેને હંફાવી રોશન કરવો એ સર્વે તમારા હાથમાં છે!

૬૧૩ જે વખતે, દુન્યાની બદીઆને વશ કીધી, કે તુરતજ ખુદરતી પ્રકાશ તમારા છવ સાથે સદાકાળ રહેલો છે, તે પોતાના તપ્તપર આવી બીરાજશે! અને ફકટ તમેને ફરમાન આપશે. પણુ તેનો કરનાર! પાલનાર! મુસીબતીનો ખેંચનાર! અફલનો દેખાડનાર! અને મગજનો શાંત રાખનાર! તે તમે પોતે નહી કહેવાય પણુ તે તો ફકટ તે છે! તે છે! ખોદાઈ પ્રકાશ છે!

૬૧૪ હાથીને માવતનો અગત છે, સીંહને બંદુકની, ઘોડાને આબૂકની, માણુઆને ખેડુતની, જેરી જાનવરોને ખેલાડીની અને આગને પાણીની જરૂર છે, જો આ ચીજોનો ઉપરી કોઈ નહી હોય, તો, દુન્યામાં અનેક મુશકેલી, અને આફત ઊભી થાય!

૬૧૫ તેવીજ રીતે, બીનધર્મ, અનીતી, અને બદનનો ચકચકીટ શણુગાર, છૂટાપણું, અને તેથી નીપજતું આખરે છકેલપણું એ ચીજોને માંથે એક ચીજની ફકટ જરૂર છે, અને તે છે માત્ર ‘અંદાજસર આંકોશ’, અને આંકોશની લગામ રાખનાર પરવરદગારે નીમી આપેલાં માબાપો. માટે, જો, માબાપો, ખોદા તર્ફની આ મુખ્ય ફરજ ભૂલી જાય, તો એક સોખનથી માની લેવું, કે એ ચીજો ઉપર મવકલ કાણુ ધરાવનાર ભારેમાં ભારે સેતમ છે, યા કહો કે એની ટોંચપર ખોદાઈ ચમત્કાર ઊભો રહેલો છે! માટે જણુજેવું કરશે તેણુ તેવું પામશે! એમાં કાંઈ અજાણ્યબી નથી.

૬૧૬ દાકટરને નાણુક દરદપર નાણુક ઉપાય, અને જલમ દરદપર જલમ ઉપાય કરવો ઠીક છે કે જેથી કરી દરદ નાણુદ થાય.

૬૧૭ તેવીજ રીતે, માઆપોને, પોતાના ફરજદ તરફ છૂટની વેળા છૂટ અને ધમકીની વેળા ધમકી આપવા લાયક છે, કે જૈથી કરી, તે બરચુ નીતીમાન બંદગી ગુજારે !

૬૧૮ તમારા કામકાજમાં સેંકડો ચીજો નજરે પડે છે, માટે હરવખત, તેને બારીકીથી તપાસી, તેના ગુણો બહાર લાવવાને કોશિશ કરવી જોઈએ !

૬૧૯ જેમ, તમારી અશોધ વધુ હશે, તેમ, ધનશાનોની પીછાણુ તમો ફકટ ચશ્મપરથી કરી શકશો !

૬૨૦ લોકો જ્યારે આપો વખત વાત કરે છે ત્યારે તેમની મજબૂત શક્તિ વધુ ચપળ થાય છે, પણ બનજાય છે કે જ્યાં ખુદરત સંબંધી વાત આવી, ત્યાં, મજબૂત શક્તિ બીલકુલ નાતવાન બની જાય છે.

૬૨૧ દુન્યાને નાચરંગમાં જોડેલો જોઈએ તેટલો વખત મળે છે, પણ હક્કતાળાની બંદગી આવી, ત્યાં, બીલકુલ ફરસુદ મળતી નથી. હું નહિ જાણુતો કે, ખોદાનો શું કાયદો હશે કે બંદગી કેવા શખ્સોએ કરવી અને કેવાઓએ નહિ કરવી!!!

૬૨૨ જો તમારે લોકોનો કડવો સોખન નહિ સાંભળવો હોય તો, તમારા કામ અને ઝખાંનની છૂટ કોઈને આપો, ના.

૬૨૩ દલીલ (તકરાર) રજુ કરવી સહેલ છે, પણ અજાંમ (છેડો) લાવવો મુશ્કેલ છે !

૬૨૪ દલીલ એવી હોવી જોઈએ કે જેમાં ગંભીરપણું હોય ! અક્કલ ખીલતી હોય ! અને જેનો છેડો સુખશાંતિમાં આવતો હોય ! પણ એથી ઉલટું જે પરીણામ આવેછે તે પરવારતાં માણુસોની લેહજત છે !

૬૨૫ તમારી રજૂનો હલકો ખોરાક તમોને લેહજતદાર લાગશે, અને થોડો ખોરાકને ગનીમત સમજશો, પણ જેઓ હાડકાં કસીઆ

વગર ઊરાક મેળવેછે, તેઓને તે સ્વાદીષ્ટ લાગતો નથી, જેથી તેમને વધુ ખાવાની હોંસ થાયછે !

૬૨૬ લોકોને જ્યારે જ્ઞાન નહિં હતું ત્યારે કુકટ ઍકીનની રાહ ચાલતાં હતાં, પણ જ્યારે હવે જ્ઞાન મળ્યું છે ત્યારે બદીની રાહ ઐખત્યાર કીધી છે !

૬૨૭ જ્યારે નજર કડુંછું ત્યારે ઐકુન્યા ! તું બહારથી હેતવંતી અને કદરવંતી અને ભેટ સોગાદી માતા લાગેછે ! પણ અંદરખાનેથી તારો ઐક ઐક પડદો ફાડીને જોઈછું ત્યારે તું હજારો બદીથ વીંટળાયેલી શાખા લાગે છે !

૬૨૮ સેતાંનયતપણાપર અને ઐમરવતપણાપર સ્વારી કરવાની છોડી દેવ; કારણ કે રાજવંશીઐઐ પોતાનું રાજપાત ઐમાં ખોડી દીધું છે. પેગંબરી નામ ગુમ થયું છે ! અને ખાંદાંની વડવાઐની નામપર કાળી શાહીનો છેકો પર્ચો છે !

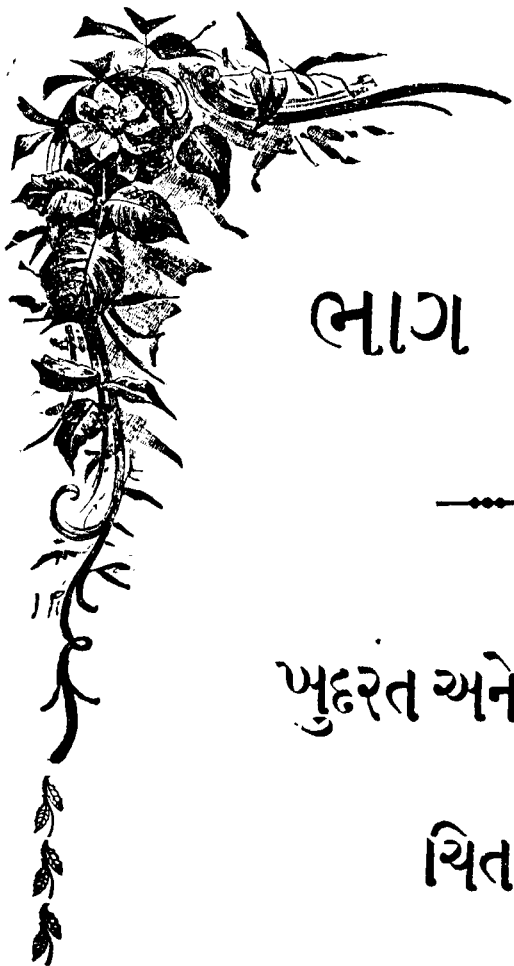
૬૨૯ ખરી હલાલનો પૈસો સાથે નથી આવતો, તો ‘મારૂં’ ‘મારૂં’ કરીને મેળવેલી મતા સાથે કેંમ આવશે ? માટે, ઐવા ખોટા હકો મેળવી, તમારા જાંતને નુકશાંન ના કરો, પણ, તમારી ફરજ શામાં સમાઈ છે તેનો પહેલાં વિચાર કરો !

૬૩૦ તમે જનમ્યા ત્યારે ખાલી દફતર લેઈને આયા હતા પણ ખાલી દફતર લેઈને પાછું ફરવવાનું નથી !

૬૩૧ ઝખુંન ફરમીને મારી હયાવનાર ખુશી ખુરમીનો હિંગામ છે !

૬૩૨ દરેક બાબદનો વિચાર પહેલાં સામન્યરીતે કરો અને પછી ઊંડાણમાં ઊતરી, કાળી અને ઘોળી બાબુનો સંપૂર્ણ દરયાફત કરો !

૬૩૩ ખૂરાઐને મદદ કરો તાંગી વખત, બલાઈની આશા રાખવી, ઐ પોતાને હવામાં અધર રાખવા બરોબર છે !

ભાગ ૨ જી.

પુદ્ગલ અને ખલકતનો

ચિતાર.

ખુદરત અને ખલકતનો ચિતાર.

૬૩૪ જ્યારે જાન પોતાના બંદીખાનામાંથી રણુમાં પડે છે ત્યારે રાસ્તી તેના શરપર તાજ વ તખ્ત ધરે છે.

૬૩૫ જો તમે દુન્યાનો અને ખુદરત ચિતાર સંપૂર્ણ જોવા માંગતા હો તો, ખાલી, સ્થીલ પેન, શાહી, અને કાગળનો ઉધ્યોગ કદી કરશો નહીં

૬૩૬ દાનેશમંદો ! ચિતાર રજુ કરવા માંગતા હોતો, સર્વે આડની કલામ બનાવો ! દુન્યાના દરિયાના પાણીને શાહી બનાવો, અને દુન્યાના આડના પાતરાંને કાગળ બનાવી, એકી વખતે લખવાનું શરૂ કરો !

૬૩૭ ખોદાને યાદ કરવાના રસ્તા રાત દિન અનેક છે, તેમજ તેને મળી જવાના રસ્તા પણ અનેક છે. માટે, તેની શોધમાં દુર જશો નહીં !

૬૩૮ પરવરદેગારે કોઈને આલા તો કોઈને અદના બનાવ્યા છે, પણ તેની નજરમાં સર્વે એક છે; કારણ તેનો ન્યાય અને કાયદો સર્વતર્ફ એકજ છે !

૬૩૯ તેવીજ રીતે, જો એક માતપીતાને સાત ફરજદ હોય, તો તેઓનાં હેત, તેમની તરફ એક સરખી રીતે હોતાં નથી તેથી તેઓ ગુનાહને પાત્ર કહેવાય નહિ !

૬૪૦ જો, એક માતપીતા, ફરજદ તરફ ન્યાય અને કાયદો એક નહિં રાખે, અને, તેમને અપમાનની નજરથી જોતાં હોય તો, તેઓ ગુનાહને લાયક છે.

૬૪૧ માબાપ, એ, ખોદાના પ્રતીનીધી છે, માટે, તેઓએ ખોદાના કાયદાને માન આપવું જોઈએ, અને પોતાના ફરજદોને, તેજ પગલે ચાલતાં શીખવવાં જોઈએ !

૬૪૨ ઘરમાંથી, બહાર નીકળો તો, બનતાં તલક તમારું સર નીચું રાખીને ચાલજો ! (પારકાંઓ સાથે નેસ્ખત રાખશો નહિ)

૬૪૩ તમારી બાંને બાબુએ કોણુ જાય છે ! તેની પરવાર કરો, તેનાં કરતાં, તમારું કામ શું છે, તેની પહેલાં પરવાર કરી, હમેંશાં સીધો રસ્તો કાપતા જવ !

૬૪૪ ભાઈઓ ! તમો જીવપર કાબુ મેળવવા ચડાતા, હોતો, તમારી ઝખાંનને શાંત રાખો ! અને ચશ્મને નીચી ફંકો !

૬૪૫ ઝખાંન પાંચ વાતે સારી છે ! ને પચાસ વાતે બેહદ ખરાબ છે ! જો ભાઈ ! જો એક શખ્સ ! લોકોથી ખરેખર રીતે હિંજીતો હોય, અને પોતાનો લાજ ગુમાવતો હોય, તો, તે ફકટ 'ઝખાંન'થી છે !

૬૪૬ ચશ્મ કાતીલ છે માટે, અને શરખતની મીસાલ બનાવવાની કોશિશ કરો ! જો, એક શખ્સ ! દુન્યાના ભલાને ખૂરા ખેલમાં મૂકાતો હોય તો તે પહેલાં 'ચશ્મ'થી છે !

૬૪૭ ચરમ હોવા કરતાં, એક અપંગ આદમી સો દરજ્જે બહેતર છે! સખબ, તે કોઈપણ દિન દુન્યાના ખેલોમાં આવતો નથી તેથી ખૂરાઈ શું ચીજ છે! તે, તે સમજતો પણ નથી!

૬૪૮ મૂગાં અને અપંગ આદમીઓએ, ખોદાના શુક્ર હર પગે ગુજારવા ઘટે છે! કારણ તેઓ ખોદાની નજરમાં નીરદોષ છે! અને, તેમનો 'વાલી' ફકટ તેજ છે!

૬૪૯ એક અપંગ યાતો એક નાતવાન માણસ તમારી પાસે દાદ માંગે, તો, બનતી જોગવાઈએ મદદ કરે અને તેમની હાલત પર દરયાફતકરો કે એવો વખત ખોદા ન કરે ને હમારો હોત! તો હમારું પણ શું થાત!

૬૫૦ તમારા અંતકરણની લાગણીને, દયાનું રૂપ આપવા માંગતાહોતો, લાચાર બેચારોની કદર બુજતા રહો!

૬૫૧ બહેરાં, મૂગાં અને અપંગ આદમીને, માયા મહેરબાની બતલાવતા રહેજો! પણ કદી ચિત્કાર બતલાવશો નહિં, સખબ, એઓના દુવા અને કદૂવા મૂંઝે મોઢેના છે!

૬૫૨ મોંજ એક એવો ખડક છે, કે જ્યાં ઘણા ખરા સઘળા બુવાનોનું વહાણ આવીને અડડે છે, એ મોંજની શોધમાં, તેઓ બેસુમાર સઢો ચઢાવીને ઝીપલાવે છે, પણ તેઓ રસ્તો ખેડવા એક હોકાયત્ર વગર જાય છે, અથવા વહાણ ચલાવવા માટે, એક પુરતી અજમાએસ, અને બુધ્ધીવાળા સુકાની વગર નીકળી પડે છે, જેથી કરીને તેઓની સફરના બદલામાં, તેઓને મોંજને બદલે, દુઃખ અને શરમ સીવાય બીજું કંઈ મળતું નથી!

૬૫૩ વાંચતીવખતે, દરેક બાબદ આપણે તપાસીએ છઈએ અને તે ઉપર વિચાર કરીએ છઈએ! તેમજ મોંજ ભોગવતી

વખતે, જેથી ચીજ આપણે, જોઈએ યા સાંભળીએ, તેપર બરોબર તપાસ રાખવી તથા ધ્યાન આપવું જોઈએ !

૬૫૪ કામ દુશ્મન છે ! અને મોંજ દોસ્ત છે !

૬૫૫ આખો દહાડો કામ કરતાં, આપનાં દિલના જુસ્સાઓને નરમ પાડવા મોંજ (ખરી) આપણને મદદ તથા લેહઝત બક્ષે છે ! પણ, આળસુ માણસ મોંજનો ગેરઉપયોગ કરે છે !

૬૫૬ જેને માંચે કોઈ પૂછનાર યા પરછનાર હોય નહીં જેને ખોદાનો ખોદ હોય નહીં; તેને દુન્યાની લાજ તે કયાંથી હોય ?

૬૫૭ જેને છોડી લાજ તેને મન્યું અરધું રાજ !

૬૫૮ મોહતાજમંદો ! પૈસાદારોનું જોઈને, તમારી ઝુંપડી તોડીના પાડતા, નહીંતો, મહેલ લેવા જતાં, ખેહાલ થવું પડશે !

૬૫૯ પૈસાદારો ગમે તે રીત અપત્યાર કરે પણ ગરીબોએ તે રસ્તે ચાલવું નહીં ! સખબ, એ ખોદાનો કાયદો તોડવા બરોબર છે ! અને ખુદરતી નેમેલી ચીજને અપમાનકરવા જોગ છે !

૬૬૦ માલિકો ! ઇનશાંનને જપંકતીમાં મૂક્યાં હોય, તેજ પંકતીમાં રહી, પોતાનું યુજરાણુ કોઈ પણ પ્રકારે કરવું ! એમાં ખોદારાજ છે ! અને પાછળથી તેના સુખમાં, હર્મેશનુ સુખ સમાયલું છે !

૬૬૧ સારી ઝખાંનનો ઉપયોગ કરનાર, બીજાઓનો ધ્યાર હરણુ કરી લે છે ! અનેક વાર તેનાં યુનાહ યુધ્ત રહે છે, અને, તેના-પર કોઈથી રીતનું તોહમત આવી શકતું નથી.

૬૬૨ દાનેશમંદ ! તેને જાણો, કે, જો સો સોખનને ફકટ પાંચમાં મૂકીશકે !

૬૬૩ જે માણસ પોતાના જીગરમાંથી ફકટ દાનાઈના સોખન કાઢે, તે પોતાની જીભને તાણું મારેછે, અને જ્યારે તેનો ખરો ઉધોગ કરવાનો હોય, ત્યારે તેને ચાવોથી ખોત્તે છે !

૬૬૪ અખાનનું કામ પૈસાની લાલચ દખાવે છે ! જીગરનું કામ ફકટ ભલાઈનો માર્ગ બતાવે છે !

૬૬૫ સેંકડો રૂપીયા મળે છતાં, જૂઠા સોગન ને જૂઠી ગવાહી પૂરશો નહિ; નહિંતો એ ખરેખરી પાયમાલીની નિશાની છે !

૬૬૬ ભાઈ ! કોઈને સતાવવાનું કારણ શોધશો નહિ; વખત આવે, તે દુઃખી માણસ પોતાના બદનમાંથી હાથ મારેછે, ત્યારે તે શબ્દને નહિ, તેના કુટુંબને નહિ. પણ આખા ગામને ઉજ્જડ વેરાન કરી નાંખે છે !

૬૬૭ પોતાના જીગરને કદુવા દેવા અને જાણી જોઈને લોકોનું મન મનાવવું, એ કાંઈ સાચા માણસનું કામ કહેવાય નહિ.

૬૬૮ તમો નેંક આદમી હો, પણ, તમારી ચાલચલણ બીજાઓને પસંદ નહિ પડેતો, ત્યાંથી દુર રહેવું તમારા લાભમાં છે ! પણ ફેસાદ કરવો એ તમારા ગેરલાભમાં છે !

૬૬૯ ફકીરી હાલત, તવંગરીમાં ફેરવાય છે ! અને તવંગરી ફકીરીમાં ફેરવાય છે ! માટે દલગીર થવાનું કશું કારણ નથી !

૬૭૦ જે માણસ પોતાના માતપીતાનો એક હોય, અને તે જો બેહુદ લાડથી ઉછેરાયો હોય, તો, તેનો લાડ તેના ઘરમાં શોભે ! બહાર શોભાવા જઈએ તો, તે, અને તેના માતપિતા અપમાનમાં મૂકાય !

૬૭૧ ચાર ચીજ-૧ દુસ્મન, ૨, ઔરત, ૩, દારૂડીઓ, અને ૪, 'મંડ' એઓ રસ્તામાં મળે, તો, એઓના રસ્તા મૂંગે મોઢે ખુલ્લા કરી આપજો!

૬૭૨ જે માણસ ધરતીપર ઘણું કૂદે, તેને ખુશીથી કૂદવા દેજો! કારણ, એક કૂદકા સાથે પાછું ધરતીને નમન કરવાનું છે!

૬૭૩ જેના ઘરમાં, આવક કરતાં ખવક વધારે હોય, તેઓથી ડરીને ચાલજો! અને, દોસ્તી રાખવી હોય, તો દુશ્મનાઈને પણ સાથે લાગ્યો કરજો!

૬૭૪ દુન્યાનો બોલો માથાંપર લેઈને હજી કેટલો વખત લંબાવશો? અને નાહકનો ધરતીપર કાંય ભાર બોજ કરી રહ્યા છો? માટે, એવા તકલીદી ભારને હવામાં ઊડારી દેવ!

૬૭૫ જો તમારામાં કદર અને ભીતરની લાગણી હોય તો, દશ માણસનો ખોરાક બીજા દશ માણસ ખુશીથી ખાય, અને પાંચ માણસની બેઠકપર, બીજા પાંચ, ઘણી આસાનીથી બેસી શકે, અને પાંચનું જોર દશ માણસની ખરાબર થાય!

૬૭૬ હરેક જોઈતી ચીજ હમેંશા પાસે રાખો કારણકે એપર ખર-ચેલો પૈસો ઘણો ખરહક છે, અને એના ઉપાય નવારેલા આવી પડેછે!

૬૭૭ જે ચીજ હસ્તીમાં છે, તે પરવરદેગારની છે, અને જે નથી તેપણુ પરવરદેગાર તર્ફથી છે.

૬૭૮ દરેક માણસને એક ગણો, યાતો દરેકના એક થઈ રહ્યો, પણ સદાકાળ મતલબથી દૂર રહ્યો!

૬૭૯ જે માણસ દરેકની કીમત એક સરખી ગણે છે, તેવા શખસને ખબર નથી કે મારી પોતાનો કીમત શું છે!

૬૮૦ તકસીર માફ કરવામાં મોંઠાઈ તથા માન સમજો, પણ હરઘડી માફી બક્ષવામાં અપમાન સમજો !

૬૮૧ એક ગુનેહગારને ત્રણ મરતબે તપાસો ૧, ફરજઆત કામ કરવું પડ્યું છે કે નહિ, ૨, જાણીજોઈને ગુનાહ કરવામાં તેને શું ફાયદો હાંસલ કીધો ૩, કોણની ઊશ્કેરણીથી તેને કામ કરવું પડ્યું. આનું પરીણામ જે આવે તેપર તમે તેને ફાયદા ભરેલા રસ્તા દેખાડો અને રહેમદીલી બતલાવો, જેમાં, તમારી ખરી નેમ છે !

૬૮૨ તમારા સદ્ગુણો અને કામ કાજને આગલ ખીલવવા એક તેજસ્વી હથીઆર બનાવો; જેનો ચલકાટ અંધારા રસ્તાને રોશનીદાર કરશે (કુનેહ અને છતાં એવી રાખો કે દરેક જણ તાનુબ થાય !)

૬૮૩ દુન્યાના ખેલો ખારીકીથી તપાસવા હોય તો ફકીરી હાલતથી તપાસતા રહેજો ! અને જ્યાં જવ ત્યાં નિરદોષ અને કમ-અફલી માણસનો દખાવ દેજો !

૬૮૪ ગામના લોક ગરીબાઈથી, કેળવણી, હુનરમાં પચાત હોયછે, પણ, તેઓ આચાર વિચાર અને કામકાજમાં કુનેહબાજ હોય છે !

૬૮૫ શહેરના લોક કેળવણી અને હુનરમાં આગળ વધેલા હોય છે ! પણ જ્યારે ખપ પડે છે, ત્યારે મુંખ્યકરી નાનુકપણાં સીવાય, બીજું કશું મળતું નથી !

૬૮૬ શહેરના લોક, જ્યારે એકાદ ગામમાં પગ મૂકે છે, ત્યારે તેઓ એવું સમજે છે કે, હમારા જેવા અફલમંદ અને

મુધારાવાળા, બીજા નહિં હશે, પણ, દરયાઈ કરતાં બુલી જાય છે કે, ગામના લોકો, ઝટ વારમાં, સર્વેનું તોલ કરેછે!

૬૮૭ ઘરમાં તરેહવાર જાતનો ઉધ્યોગ કરશે તો, કોઈ જોવા આવવાનું નથી, પણ, ઉધ્યોગ સાંમે લાજ રાખશે તો, સૌ કોઈ જશે!

૬૮૮ એક સ્ત્રી મરદ કરતાં, ઘણી નાજુક અને નાકોવત હોય છે છતાં, તેજો, આખો દિવસ ઘર સંસારી મહેનતમાં પડે તો, એક આળસુ માણસને, પોતાની હથેળીમાં રાખી શકે છે!

૬૮૯ તમારે ખેહદ થાંડી, સરદી, અને ગરમીને કાપવી હોય, તો, તમારે માટે સહેલો ઉપાય એજ છે કે, જે કામોમાં તમોને તીરસ્કાર છૂટે, તેવાં કામો પહેલાં હાથ કરો, જોયો, તમારી મગજ શક્તી, બીજાં બધું બુલી જશે!

૬૯૦ લોકોના કામની વખાણુ કરવી, તેના કરતાં તમો ઉત્તમ પ્રકારના કામો કરી, બીજાઓને તમારી વખાણુ કરવા દો!

૬૯૧ જો એક ખડકે લાઘેલી સ્તીમરને બીજી સ્તીમર આવીને મદદ ન પહોંચે, તો દરયાઈ મોજા ધીમે ધીમે તેનો કચડવાન કરી નાંખે છે, અને સેવટે કેપટન પણ દરિયાની તળેટીમાં જતો રહે છે. તેમજ જો એક દુઃખના દરિયામાં સપડાયલી કોમને તેના તરનાર મદદ નહિ પૂજે, અને શોર બકોરપર, લેશભાર ધ્યાન નહિં આપે, તો સેવટે, કોમ નાજુદીના પરડામાં ફરવાઈ જાય છે. અને તેના ઉપરીઓ પણ આખરે ખે હાલ થઈ પડે છે!

૬૯૨ જો તમો યુદ્ધરતનો ચમત્તકાર જોવા માંગતા હો, તો દુન્યાના રંગને બરોબર તપાસો, અને ત્યારબાદ ખાલેસ દિલથી બને ચીજોનો ઊંડો વિચાર કરો.

૬૯૩ લોકોના ચહેરા તર્ફ જુઓ, અને વાતચીતમાં વખત પસાર કરો, તેના કરતાં, દિવસના એક કલાક તમારો પોતાનો ચહેરો છાપની માફક મગજ પર ડસાવવાની કોશિશ કરો, અને તમારા અંતરના બેદના પડદા ખુલ્લા કરવાની તજવીજ કરો, કે જેથી-કરી તમારું મગજ એવાજ કામ પર લક્ષ દેશે!

૬૯૪ ખોદાતો તમારી નજદીક છે, પણ તમે તેની નજદીક નથી; માટે હિંમત, ખંત, અને હુશયારીથી એની આગળ વધો!

૬૯૫ ભાઈ! દુન્યા તજ, ખોદાની શોધમાં બીઆબાન જંગલ અને પાહડો ખેડવા, તેના કરતાં, આ દુન્યાને ખેડી, એકાંતવાસો અહીંજ ભોગવવો, એમાં ખરો કીર્તી છે!

૬૯૬ એક ચોગી (ખોદાને માનનાર) પોતાના બાળ બચ્ચાંને દુન્યામાંથી છોડી જઈ, બહાર જવાની હિંમત કરે, તેના કરતાં, એક અશો માણસ ફકટ આ દુન્યામાં રહી, સો માણસને, સો સોખન આપી કોઈબીરીતે પોતાનો અને પોતાના ફરજંદનો નીંભાવ કરે, તો, તે ખરો બખ્તાવર અને ખરું એકીન (ચુસ્ત) રાખનાર છે, એમ જાણો!

૬૯૭ જો તમેએ નેકીનાં બી, આ જેહાંનમાં વાવ્યાં હોય! જો તેનાં, પુષ્પ અને ફળોની સુગંધી, લેવા ઇચ્છતા હો! જો તેની લેહજતમાં દિવાના બની જતા હો! તો, તે સર્વે ત્યાં છે! ત્યાં છે! પેલી જેહાંનમાં છે! પણ અય ખાકી જેહાંનના રંજ ખેંચનારાઓ! તે આ પાપી જેહાંનમાં નથી!

૬૯૮ જેમ એક વાસણમાંનો પ્રવાહી પદાર્થ બીજી ચીજમાં (વાસણમાં) નાખવાથી એકી વખતે બે ખ્યાલ કરવા પડે છે; અગર

જો એ ઉપર સંપૂર્ણ ધ્યાન નહિ પુગાડીએ તો તે મવાહી પદાર્થ એકે વાસણમાંથી ગળી જવા વગર રહેતો નથી.

૬૯૯ તેમજ એા ઇનશાંનો! ઘરમાંથી બહાર નીકળો તો, આ બેદિલ દુન્યા અને ચમત્કારીક ખુદરતનો એકી વખતે ખ્યાલ કરતા રહેજો!

૭૦૦ ભાઈ! દુન્યા મજ્જારી, ને ફરેબ છે; ખુદરત ચિત્રવિચિત્ર છે; એક કામ કરો તો હમેશા તપાસીને કરતા રહેજો!

૭૦૧ જેમ એક મઝબુત ઇમારત સદાકાળ રહેતી નથી; પણ રફતે રફતે આખી ઇમારત ભોંયપર તૂટી પડે છે! તેમ છંદગી પણ ધીમે ધીમે ખૂંજતી જાય છે, અને એકાએક એવ તેમાંથી એવો નીકળી જશે કે લેશભાર ટક પણ આપશે નહિ, માટે હમેશા ચેતીને ચાલજો!

૭૦૨ જો એક આખી બત્તી સંપૂર્ણ તેલથી ભરી હોય, અને જો તેને સળગાવવામાં આવી હોય, તો તેની પહેલી રોશની ભભુકેદાર હોય છે; જેમ, તેલ પસાર થાય છે, તેમ રોશની કમી થાય છે; જ્યારે, તેલ બળી રહેવાની આણીપર હોય છે, ત્યારે પ્રકાશ સહેજ માલુમ પડે છે; અને જે વખતે તેલ ખલાસ થાય છે, ત્યારે ફકટ ભીજવાયેલા કાકરો બળતો રહે છે!

૭૦૩ તેવીજ રીતે, તમારું ભર જીવાનીએ, લોહી ઉછરી જવાનીનો પુરતો પ્રકાશ ફેંકે છે; જેમ જીવાની પસાર થાય છે, તેમ લોહી કમી થતું જાય છે, જ્યારે ખૂબાપણુનો વખત આવે છે, ત્યારે લોહી ચાલ્યું જાય છે, અને આખર, જીવાનીમાં જે કસાયલાં હાડકાં હોય છે, તેનો માત્ર ઉખોગ થાય છે!

૭૦૪ જર, જોખન, ને છંદગી, ભલા કોઈની રહી નથી માટે, એા ભાઈ! એપર મદારત કદી બાંધતા ના.

૭૦૫ તમારા વાજબી હક્કને છોડો નહિ; પણુ ગેરવાજબી હક્ક હમેંશા તોડો; તોજ તમારું પ્રમાણીકપાતું જળવાતું રહેશે!

૭૦૬ જો એક શબ્દ દુન્યાની દૌલત ધરાવતો હોય, જો તે, તેનાથી એક મીનારો આસમાન તલક બાંધવાનું શરૂ કરે! છતાં, તેને માથે આસમાની ચક્ર લમે છે! અને નીચે મોં ખુલ્લું કરી ધરતી માતા ઊભી રહીછે, માટે, એના વખત આવવે, એ ખાકમાં ગરક થશે! જેથી, લાઇઓ! એવાં એવાં તકલીદી કામો કરી જેહાંનમાં મરહુર થવું, એ કાંઈ પરોપકારીનું કામ કહેવાતું નથી!!

૭૦૭ બાગ બગીચા, જર જવાહીર, દૌલત, મુનું રૂપું ને બાદ-શાહી મહેલો, એ સૌ ક્ષનાં થઈ જવાનાં!! અને, આ નાનુક અને ખૂબસુરત, ઝળકતું ને ચળકતું શરીર પણુ ખાકને સ્વાધીન થવાનું! માટે, આ સર્વે રંજ ખેંચીને, બળાપો કરવાનું છે!

૭૦૮ ખાવો પીવો, ને છૂટા હાથથી મુશ્કેસોમાં ખેરાત કરો, અને ખોદાની બક્ષેશ તમારા સરપર ધરો!

૭૦૯ ઘર, રાજતો મહેલ અને આ ખલકત, એક મુસાફર-ખાનાની માફક છે!

૭૧૦ એક દરવાજો આવવાનો, અને બીજો દરવાજો ગુપચુપ પસાર કરવાનો; અને તમારી ખાલી પડેલી બેઠક પર બીજો આવીને વળી, મુકામ કરવાનો; માટે, આ દુન્યાના રંગો તો એવા છે એના-પર ભરોસો રાખીને બેસશો તો ખત્તા ખાશો!

૭૧૧ જેઓ લલાઈ કરવા બહાર પડે છે, તેઓને ઝખાંન નથી જેથી તેઓ આ જેહાંનમાં મુગાં પ્રાણી લેખાય છે! અને જેઓ લલાઈ નથી કરતા, તેઓને તેજસ્વી ઝખાંન છે, જેથી તેઓ બાહોશ અને કુંનેહબાજ આદમી ગણાય છે!

૭૧૨ જેઓ સમજેછે તે 'એક' છે અને જેઓ સમજતાં નથી તે પણ 'એક' છે અને તે છે ફકટ હક્કતાળા.

૭૧૩ જેઓ થોડું ખોલે છે, તે એટલાજ ખાતર કે તેઓ બીજાઓ પાસેથી વધુ જ્ઞાન મેળવવાની આશા રાખે છે !

૭૧૪ જો એક દેશમાં બે રાજા હોયતો તે આખા દેશને નુકશાનકારક છે, તો ધારો કે દરેકજણ પોતાને ઘેરના પાદશાહ તરીકે સમજતા હોય તો તે ફેટલે હદ સુધીની નુકશાની છે !

૭૧૫ એક લેહજ્જવાર અને એક હિંમતી સોખન આગળ, સો માણસની પૈસાની મદદ નકામી છે.

૭૧૬ જરથોસ્ત જેવા નામાકીત પેગમ્બર, (જેવનના રૂહપર હજારઘણી આકીન હોજો !) એક વેળા સરચાઈની હદ ઓળંગી ગયા હતા ! જેને ઓદાતાલાએ પોતાની ખુદરત અને ખલકતના પદ્ધતિ ખુલાકરી, કુલપનથી વધાવી લીધા હતા !! તેનો જગ આશ્કારા થયેલો મહજબ, જો તેની બુલંડીપરથી પાતાલમાં પણ એકવાર જઈ પડે, છતાં, તે કદી દૂબનાર નથી ! તેનો ચલકાટ કદી નાશ પામનાર નથી ! તેનું પવીત્ર રૂહ તેનાથી કદીપણ છૂડું પડનાર નથી ! અને ઓદાની નેગેહબાની, રૂઝે કયાંમત સૂઝી તેને છોડનાર નથી ! તો મારા જ્ઞાની બંદુઓ ! જેમ તમારાથી બને તેમ એનાપર જાનફેશાની કરો ! અને હિંમતથી હાર ન ખાતાં, તેની રેશની એકવાર ફરીથી આ જગતમાં પાંથરો, અને એમાંજ તમારું ખરું સુખછે એમ જાણો !

૭૧૭ જવાન ! તું શરાબ ! શરાબ કરી આ જેહાંનમાં શોર-બફોર કરી રહ્યો છે; પણ તારી સમજમાં બેહદ ભૂલ છે. તું જાણુ કે, જે ચીજ તારી અકલને ગુંમ કરે છે ! તારા જીગરને નુકશાન

કરે છે ! તારી ઇજ્જત આપરનો ભંગ કરે છે ! તારા પૈસાની ઘુળધાણી કરે છે ! એ ચીજ શું તે ખોદાને વહાલી છે !

૭૧૮ તું સારાબખી એટલે કે તું શરખત (અમીર) જેવી ચીજ છે તે તારા જીગરમાં દાખલ કર, તે ફકટ 'ખોદાઈ ઇશક' છે !!

૭૧૯ જે માણસ ખોદાને મળી જવાની શોધ કરે છે તે પોતાના અંતકરણને હદથી જ્યાદા ખુશ ખુશાલ કરે છે !!

૭૨૦ જ્યાં પોતાનો લાભસચવાતો હોય, ત્યાં દીલપત્રીર દેખાવ હોય છે, પણ જ્યાં ખીજનો કાયદો સચવાતો હોય ત્યાં પઝમુન્દે (નાખુશી) દેખાવ થઈ રહે છે.

૭૨૧ દુન્યા પોતે મક્કરથી ભરેલી છે, તો, તેનામાં શક્કર જેવી ચીજ કેમ દાખલ થઈ શકશે !

૭૨૨ માનમરતબાની કુનેહ ઘણી સારીરીતે પીછાણાછો. પણ તેની પીછાણ કરાવવાને વાસ્તે અમલ કરતા નથી એ અજબ જેવું છે.

૭૨૩ બામદાદનો વખત એવો છે કે તમો એક કલાક કામ કરોતો તે, દિવસના બે કલાકની ગરજ સારે છે. અને મજબૂત શાંતી બક્ષે છે.

૭૨૪ ખૂરા માણસો પોતાની હૈયાતીમાં ખોદા સાથે દુરથી દુશ્મનાઈ રાખે છે, ત્યારે તેઓની હૈયાતીબાદ ખોદાની નજદીક જશે, તો, દુશ્મનાઈનો પાર રહેશે નહીં. માટે એવી વખતે તેઓનો મુકામ ક્યાં થનાર છે, એ વિચારવું સેહલ છે !

૭૨૫ જ્યાંસુધી એક ખૂરા માણસ પોતાને સુધારતો નથી ત્યાંસુધી તે, પરહેજગારને વહાલો લાગતો નથી, તેવીજ રીતે, જ્યાંસુધી,

આપને અશો થતા નથી, ત્યાંસુધી ખોદા તર્ફ જવાને આપને શક્તી-
વાન કદી પણ થનાર નથી.

૭૨૬ ઘરબારને સ્વચ્છ રાખો, અને લુચ્છો કે સફાઈ રાખવાથી
તમારું મન કેટલું ચલકતું થાયછે!

૭૨૭ ઘરની સુવ્યવસ્થા હશે, અને ઇતિહાસની પોતાની પણ
હશે, તો, એક એવનું ઢાંકણ થશે!

૭૨૮ ચોરવર (ઝાડ) અને ગાય ગોસપંદ (ખાણી) એઓના
તરીકા મુજબ તમો પોતે થજો!

૭૨૯ ઝાડ આપનને વનસ્પતી અને ફળફળાદી બક્ષે છે, અને
ગાય ગોસપંદ આપનને દૂધ, તથા બીજી ચીજો આપેછે, ત્યારે,
આપને તેઓને દુઃખ દેવું નહિ જોઈએ! પણ સંપૂર્ણ ફાયદો દેખ-
ાવી, આપના જાતલાઈઓ તર્ફ ભલાઈથી વર્તવું ઘટે છે!

૭૩૦ જો એક શખસ પોતાના માત પિતાનો એક હોય, અને
જો તેનાં સગાં સ્નેહીઓ, એક ઘડી પણ તેનો ખીછો નહિં છોડતાં
હોય, તો તે નરને કહેવું સજવર છે તેમજ આગમજથી દિલાસો
આપવો રવા છે કે, મારાં મરણબાદ, આખા શહેરને જમાણુ આપવું,
અને શહેરના લોકને લોકમ ફરમાવવો કે 'જિને ત્યાં કોઈનું મરણુ કદીપણુ
નીપજ્યું નહિ હોય, તેઓએજ ફકટ ઇજનને માન આપવું!'

૭૩૧ તમોએ દુન્યાના મેવા બધા જોયા હશે! અને બધા
ખરીદ્યા હશે! પણ પોતીકી માતાસમાનનો મેવો, દુન્યામાં
આજદિનસુધી હાથ લાગો નથી.

૭૩૨ જો એક માતા પોતાના બચ્ચાંને ઘેરમાંથી બહાર કાઢે,
જો તેને બે સોખન કડવા બોલે, જો તે બચ્ચું તેની માતાને રંજ

આપે, છતાં, આખરે, તેની માતાજી તેને પ્યારની નજરથી જોશે! આ ભાઈ! ખુદરતનો ખરેખરો ચમત્કાર એમાં સમાવેલો છે, માટે, હમેશાં એને નમીને ચાલજો!

૭૩૩ ઘરમાં ગમે એવી આફટ આવી પડે પણ તેનો અટકાવ-કરનાર, અને, તમોને ઝીઘારનાર તમારી પોતીકી માતા છે!

૭૩૪ જેની માતા આ જેહાંનમાંથી કૂચ કરી ગઈ, તો તમો ખાતરીથી માનજો, કે તેનાં ઘરનો માન અને મોંઝો, સલાહ સંપન્ન ને સુખ! તેની સાથેજ ગયું.

૭૩૫ જો, તમો પોતે દુખી હો તો તે દુખી છે, જો તમો પોતે સુખી હો તો તે સુખી છે! માટે દુખમાં ને સુખમાં, માતા જોવો વહાલ, આ દુન્યામાં બીજું કોઈજ નથી ધરાવતું!

૭૩૬ જેમ એક ઝાડપર ફળ આવતાં, તે ફળ હમેશા, તેને નમન કરેછે (સુઝેછે) પણ, ઝાડની ટોચપર કદી ઉગતાં નથી! તેમ ફરજંદો! તમારી માતાને હમેશા માન આપીને ચાલજો, પણ તેની ઉપરી કદી થતાં ના!

૭૩૭ ગુલાબનું ઝાડ વેલામાંથી ઉગતું નથી, પણ કાંટામાંથી પસાર થાય છે, અને તે પહેલાં પોતાની કળીનો પ્રકાશ બહાર કાઢે છે, અને ત્યાર બાદ, એકાએક પોતાનો દુખાવ પુર બહારમાં નીકળી, સર્વે લોકોને આંછ નાંખે છે!

૭૩૮ તેવીજ રીતે તમો ભાઈઓ! દુખના દરિયામાંથી પસાર થતા રહેજો! તમારી જીવાનીનો પડછાયો ધીમે ધીમે બહાર કાઢજો! અને ત્યારબાદ ન ધારેલીરીતે દુન્યાને તમારાં ભલાં કામોથી હેરત કરી નાંખજો!

૭૩૯ ઇજ્જત આબરૂ સૌ કોઈને વહાલી હોયછે, અગર હોય તે હુચ્ચો યા હોય તે સાચો શુરવીર.

૭૪૦ ઇજ્જત આબરૂ પારકાની લેવો તેનો કરતાં તમો પોતે આબરૂમાં રહો, એજ લાખ દરજ્જે કીમતી અને એની શોભા જીંદગી સુધીની છે!

૭૪૧ રાસ્તીને કાંઠે જનાર હોતો, હમેંશા તેના કાંડાપર જઘને મુકામ કરજો! પણ અરથે દરિયે જઈ, નામ ખૂડાવશો નહિ!

૭૪૨ રાસ્તીથી (અપક્ષપાતપણે) તમારો દોસ્તો અને શેઠો અઝોવાર ટકશે નહિ! હરેક જગ્યાએ નાહકના હીણાશો! દુન્યા, સતાવવાતું કારણ શોધશે! નીચ મતલબો તમારાપર ગુજરશે અને આખર તમોને એકાંતવાસો ભોગવવો પડશે! પણ બેફીકર રહેજો, 'એક' છે અને 'એક' રહેશે જે તમારી કદર પળે પળ ખૂબશે!

૭૪૩ જો તમારો મગજનો વિચાર સામેત હશે, તો, જે ચીજ બીજાંઓ અધારામાં જશે તેજ ચીજ તમોને ઉજ્જરડાંમાં માલુમ પડશે! (નાલાયક માણસોની ચશ્મપર હમેંશા સીહા રંગનો પડદો ફરી વળેલો હોય છે!)

૭૪૪ મુરજની રોશની બામદાદ વખતે, ઘણી થંડી હોય છે પણ બપોરના સમયે પુર તેજમાં હોય છે, તેમ, તમારું એકાદ સહાસ કામ પહેલાં, વધુ દીપશે નહિ. પણ આસ્તે આસ્તે તમો આગળ વધશો, તેમ તમારું કામ પુર ચલકાતમાં ફેરવાઈ જશે!

૭૪૫ જ્યાંસુધી લોખંડ આતશમાં જતું નથી ત્યાં સુધી તેનો મેલ સંપૂર્ણ નીકળી ચોખ્ખું થતું નથી. તેવીજ રીતે, જો એક માણસ બીકટ મુશ્કેલી ખચ્યા વગર, એશઆરામમાં દિવસ કાઢે, અને

જણાવે કે હું પવિત્ર છું તથા રાસ્ત છું, તો, તે માણસ ખુદરતને ઠગવાનો દાવો કરે છે !

૭૪૬ કરકસર એ ઉત્તમ ચીજ છે, પણ જેઓનો હક્ક થતો હોય, તે ને વાજબી રીતે અદા નહિં કરીએ, અને કાપકુપ કરવાનો વિચાર રાખ્યે તો, તે કરકસર નહિ, પણ નહિં માફ થઈ શકે એવો ગુનાહ છે.

૭૪૭ એક તર્ફ પૈસો, અને બીજી તર્ફ ધ્યાર, આ બે ખુન-ખાર લડાઈ છે, એની મદદે જેઓ ગયા તેઓ પાયમાળ થઈને પાછા ઘરે ફર્યા એમ માનજો !

૭૪૮ લોકોને હેરાન કરવા, અને નાહકના ગિંધાડા પાડી લાયક કામોનો અટકાવ કરી, પોતાની નોક જાળવવી તેનાં કરતાં તો બીખ માંગી બે ઇજ્જત થવું સૌ ઘણું કીંમતી છે !

૭૪૯ વારે ઘડીએ મીઠસ ખોઈને વાત કરવી, એ બીવકુદ્ અને બીનવિચારનું કામ છે ! પણ એ કાંઈ 'તરફરની નીશાની' કબુલોતી નથી !

૭૫૦ જે, માણસ સર્વેનું ગુપચુપ હમેશા સાંખી જાય, અને તેઓના ખોલ (વખત આવવે) તેઓનાજ ગળામાં પાછા મૂકે, અને તુરતજ તેનો પતાવત કરે, તો, તે ગ્રહસ્થ, દાનાવ, અને આપ-એખત્યાર માણસ લેખાય !

૭૫૧ ચોપડી ઘણી વાંચી, એટલે જ્ઞાની બની ગયા એવું ધારવું દરસ્ત નથી, પણ થોડી લાયક ચોપડી વાંચી, હમેશા ચોક્કસ બારીકી પર અમલ કરવો, એ એક ગિંધા મજ્જની નિશાની કહેવાય !

૭૫૨ હમેશા ચોપડી યા કોઈપણ ચીજ વાંચો, તો, તમોને જે સાફ લાગે, તે, એક ફાલતુ ચોપડી પર નોંટ ડાઉન (ઉતારો

કરવો) કરી લેજો! જે ચીજ ફરસુદના વખતે, તમોને આરાંમ આપશે, અને જીવનમાં તે કોતરાર્થ રહેશે!

૭૫૩ કિસ્સા કહાંણી અને રમુંજી કુચકા ઇનશાંનને ઘડીભાર રમુંજી બંદો છે, પણ મગજને અચોક્કસ બનાવી બોધાની તારીફ અને ખલકતની ભલાઈથી દૂર રાખે છે!

૭૫૪ ચોપડીઆ હમેશા તેની મતલબ સાથ વાંચજો; નહિ સમજણ પડે તો, આગળ વધશે નહિ! તમો એવી બાબદોમાં બેદર-કારી વાપડો, તો, લખનાર ધણીની મતલબ બીજી હોય, અને, તમારી સમજણમાં કંઈ બીજું માલુમ પડે, કે જોઈ, તમોને જોડે માર્ગે જવાની ફરજ પડે! માટે, હમેશા બબરદારીમાં રહેવું, એ તમારા પોતીકાં ભલાંને કીજે છે!

૭૫૫ ઝખાંન કોઈવેળા નમી જાયછે અને કલમ દિલના જુરસાને ટેકો આપે છે; માટે, બારીકીપર ઉતરવું હોયતો ઝખાંન બહેતર છે!

૭૫૬ ઝખાંનનો કોઈ શાક્ષી નથી, પણ કલાંમતો પોતે શાક્ષી છે!

૭૫૭ ખુદરતી ચીજના આકારને ઇનશાંન, ગમે એવું સારું રૂપ આપવા ચાહે પણ, જે એનો આકાર છે, તેજ રહેછે! તેમ આ-પની ચાંમડી ડીપાવવા ગમે એવો સારો રંગ કરીએ, પણ આપરે તો જેવું તેજ છે!

૭૫૮ ઊઠો અને કરો; સવારના પહોરમાં જલદીથી ઊઠો, માલે-કતું નામ ઝખાંન પર મૂકી, ધંધો રોજગાર કરો, અને આજસાધના ઘરને જહમુંજી તોડી નાંખો!

૭૫૯ થોડું અને વિચારથી બોલેલાં માણસને દુન્યા મીંજસી તરીકે પીઠાંણુ છે, અપક્ષપાતવાળા (સાચા) આદમીને, દુન્યા મગરૂખ કહેછે, માટે, હમેશા સીધો રસ્તો લેતા રહેજો!

૭૬૦ રાસ્ત આદમીએ પહેલાં ખોદાનો ડર અને પછી દુન્યાનો ડર રાખવો જોઈએ !

૭૬૧ બીનરાસ્ત આદમીએ, પહેલાં, દુન્યાનો અને ત્યારબાદ ખોદાનો ખોદ રાખવો; કારણકે તેઓને દુન્યા સાથે જીવેદાંનમુઠ્ઠી કામ લેવાનું છે !

૭૬૨ પારકી પીડા માથે લેશો નહિ, અને તેનો વિચાર પણ કરશો નહિ; કારણ એવાં કામથી ઈનશાંન દીવાનો બને છે, અને, મોં આગળ શુભ કાર્ય હોયછે, છતાં, તેને દેખાતું નથી !

૭૬૩ પારકી ખબર દાનાવ ગ્રહસ્થાને પૂછવાનું દરસ્ત વિચારતા ના; નહિંતો, થોડો ઘણો વાતચીતનો વહેવાર પણ તૂટી જશે !

૭૬૪ ખાંદાંની આદમી, કોઈપણ ગણાય અગર તે પૈસાદાર હોય યાતો તે ગરીબ !

૭૬૫ જે ઈનશાનો ! ભલાઈને ખાતર, ન્યાત જાતનો સહેજ પણ તક્ષવત રાખ્યાવગર પોતાનો જાંન ફીદા કરે છે ! જેઓ લાચાર ખેતારોની મદદ માટે, હથીઆર બાંધી ઉભા રહે છે, તેઓજ ફકટ ખાંદાંની આદમી લેખી શકાય !

૭૬૬ જેમ એક ઘંટ ચોક્કસ સમયે, વાગ્યાથી ઈનશાંન પોતાના કામપર ચોકેલો રહે છે, તેમ મરવાનો અવાજ પણ આદમીઓને પોતાના કામપર હુશ્યારી રાખવાને આગમજથી ચેતવણી આપે છે.

૭૬૭ રસ્તામાં, મરવાનો અવાજ મળ્યો હોય, તો તે શુભ સગન છે, પણ મુસાફરી દરમ્યાન ઘુવડનો અવાજ મળે તો, તે અપસગન છે !

૭૬૮ જેમ બીલડીંગનો પાચો નાંખતાં તરેહવાર જાતનાં વિચાર કરવા પડે છે ! પછી તે શરૂ થતાં, તેપર મજલો ચઢાવવામાં આવે છે, પણ જ્યાં સુધી, તેમાં રાચરચીકું યા કુટુંબ આવીને વસ્તું નથી, ત્યાંસુધી, તે ઘર રોનકદાર દીપતું નથી !

૭૬૯ તેજ, પ્રમાણે, એક કામ આરંભવાને તરેહવારરીતે વિચાર કરવા પડે છે, ત્યારબાદ કામકરી જો, તરેહવાર જાતની યુક્તીઓ રચીને, તેને બહાર લાવવાની કોશેશ નહિ કરીએ, તો તે કામતમોને નહિ, પણ કોઈનેબી જોય આપી શકશે નહિ !

૭૭૦ દુન્યામાં, ઇનશાંતોને જન્મતાં સાથ, એ ચીજ અર્પણ કરવામાં આવે છે, તેમાંની પહેલી એક ખામી, અને બીજી ખુદ-રતી 'લાઈન' !

૭૭૧ જે ખાંમી હોય તેને પહેલાં સુધારવી ઘટે છે, અને જે મુખ્ય લાઈન હોય, તેને કોઈબી રીતે ચીવત વળગી રહેવું જોઈએ; જો, આ બે બાબતોમાં સંપૂર્ણ ધ્યાન નહિ પુગાડીએ, તો, હંદગીમાં ન ધારેલા ફેરફારો થઈ જશે, અને તે પસ્તાવો આપનાસિવાય બીજા કોઈને નથી !

૭૭૨ ઊંઘવું થવું અને જાનવું જવું આ બે ચીજની કીંમત એક છે; કે જે વખતે દુન્યાની જહોજલાલી તે શું અને માલમતા તે શું તેનો ખ્યાલ વટીક આવતો નથી ! જ્યારે જીવતાં જીવત આપના જાનની ખબર નથી, તો મરણ બાદ એના શું હાલ થશે ! તે કેમ માણુંમ પડશે ?

૭૭૩ એક 'શબ્દ', એક 'કસૂર', અને ફકટ એક 'જીત' થી સો નુંકશાનીમાં ઊતરવું પડે છે, અને હજારો માણસમાં દુશ્મનાઈ ઊભી થાય છે !

૭૭૪ જેમ ફુકાનોનો શણગાર થોડો હોયછે, તેમ તેમાં હુરચાઈનું પ્રમાણ થોડું હોયછે, તેવીજરીતે જેમ બદનનો શણગાર કર્મી હોયછે, તેમ તેમાં બદીનું જોર ઘણું કર્મી હોયછે !

૭૭૫ જે માણસ પોતાનો ખોટો સોખન ખરો કરાવવા માંગે છે, તે એકની દશ વાત કરેછે !

૭૭૬ એક ફાયદા ભરેલો સોખન ઝેર સમાન લાગે છે, ત્યારે કોઈને નાહકનો સોખન જાહેર કરી સંતાપ આપવો, તો, તેવા સમયે તેના દિલની લાગણી શુ થતી હશે, તેના શાંતપણે દરયાક્ત કરો !

૭૭૭ એક માણસ ખોદાની ખુદરતને માત્ર સમજે છે, તે, જુદું છે ! અને બીજો ખુદરતને માન આપી, ચાલે છે, તે, તેનાથી જુદું છે ! માટે, આવી વખતે, ખારીકી, હમેંશા મતફેરીમાં આવ્યા વગર રહેતી નથી !

૭૭૮ એક શાંત મગજનો માણસ પાંચ લાખ માણસની સાંમે હરેક સવાલ જવાબમાં સહેલાઈથી હરીફાઈ કરી શકેછે; કારણ કે તેને ખોદા તરફથી, વીજળીની માફક આગાહી મળે છે !

૭૭૯ બહાર પડી લોકો પાસે મતો માંગવાં, તેના કરતાં, તમારી અફલનું મત પહેલાં પૂછવાની તજવીજ કરો ! તો બહેતર !

૭૮૦ અભ્યાસીઓનું મત અભ્યાસમાં રમેં છે, અને કસાયલા આદમીનું મત, દુન્યાની તમામ ચીજો પર ફેરે છે, માટે, એ વધુ ટેકાને પાત્ર છે !

૭૮૧ સોખન બાજુ તથા કૌવત છે પણ ઘણું બોલવું એબછે !

૭૮૨ જ્યાંસુધી થંડીનું જોર નરમ પડે નહિ ત્યાંસુધી, ગરમી કદીપણુ આવી શકે નહિ તેમજ, જ્યાં તલક ખુરી ટેવો જાય નહિ ત્યાં તલક શુભ લક્ષણુ શું છે તે સુજ પડે નહિ !

૭૮૩ નમનતાઈ આદમીને નીચ પંકતીમાંથી ઊંચ પંકતીમાં લેઈ જાય છે, પણ ગરૂરી ઊંચ પંકતીમાંથી હરેકને નીચ પંકતીમાં મુકી, ખાનાંખરાખીનો નીશાની જાહેર કરેછે!

૭૮૪ બધી ચીજોનો વખત આવવે, યા, આગમજથી વિચાર થઈ શકે, પણ દુઃખનો વિચાર કોઈ કાળે થાય નહિ!

૭૮૫ તાંન, મન, ને ધનથી મદદ કરો! આ ત્રણ પયકી એક ચીજપર જોણે અમલ કીધો નહિ, તે ખોદાનો બંદો નહિ પણ કોઈ હેરેમનની આલાદનો બંદો છે, એમ જાણો!

૭૮૬ ખોદા તમોને ફક્ત પૈસાથી દુઃખ ટાળવા કહેતો નથી! તમારી પાસે પૈસો નહિ હોય તો, મનના સારા વિચારો જાહેર કરી, લોકોને સીધા રસ્તા બતાવવી, દુઃખમાંથી બચાવો!

૭૮૭ તમારા તનપર દુઃખ ખમી, દુઃખો આદમીનું દુઃખ ટાળો! ભૂખ્યાંને દાંન આપો; નાગાંને અંગવસ્ત્ર આપો; તરસ્યાને પાણીથી તરસ મટાડો વિગેરે વિગેરે! આ સર્વે લલાઈ છે!

૭૮૮ મોઠાઓને ત્યાં જવું મહેલ છે, પણ ત્યાંથી પાછો પગ ફેંમ ખસેડવો એ એક આશ્વ સમાન છે; માટે, ભાઈઓ, મોઠાઓની મુલાકાત કરવો, એમાં કાંઈ માનપાનનો ઉમેરો થતો નથી!

૭૮૯ જે આપનો સમજણમાં નહિ ઉતરે, તેપર શક્તી નજરથી જોડું; પણ ધિક્કારની નજર બતાવવી નહિ!

૭૯૦ દુર્ગંધી જગાપર હમેશા કીડા ચાલેછે, પણ સ્વચ્છ જગા પર કાંઈ જોવામાં આવતું નથી, તેવીજ રીતે આપનું બદન પણ મટ્ટી મીસાલ છે, તે જો ખૂરું હશે, તો, તરેહવાર જાતના કીડા રાતદિન ડાખશે અને આપણને ફરમાવશે કે, પાપથી દૂર રહો!! પણ, જેનું બદન પવિત્ર હશે, તેવા માણસને કશી રીતની ફીકર નથી!

૭૯૧ કારણ વગર કોઈપણ ચીજ બનતી નથી એ તમો જાણો છો પણ તે ચીજ શાપરથી બની તેનું તારણ કરવાની, (જાણવાની) પહેલાં કોશિશ કરો!

૭૯૨ દુન્યા સાથે થોડી ઘણી સોહબત રાખો, પણ તમારા બદન પરની ચાર ચીજ (આંખ, કાન, ઝખાંન અને નખ)ની બીલકુલ મહોબત રાખશો નહિ.

૭૯૩ આંખ-પલકારાની લેહજત છે, પણ તેમાં ઝેર છે!

કાન-ખરૂં, ખોટું, જાહેરમાં લાવવાને માટે, માણસને ઈજ્જતથી બે ઈજ્જત કરે છે!

ઝખાંન-નેંકીની બરબાદી કરી, સહેજવારમાં દુશ્મનાઈ ઉભી કરે છે.

નખ-એક જાતની ખુશી પમાડે તેવી ગીલી છે, પણ ગીલી ખતમ થયા પછી, તેના ઝેરથી, દુઃખ દરદ ઉત્પન્ન કરે છે!

૭૯૪ એક ચીનગારીને લીધે, બીઆબાન જંગલ નાશ પામે છે, તેમ ખુરી દયાનતોનેલીધે, વનસ્પતી, ઝાડપાન, ફળફળાદી નાશ પામી, દેશમાં ફકાળ થઈ રહે છે!

૭૯૫ તમે હરઘડી તમારી ખુટનો વિચાર કરો છો, પણ નાત-વાન માણસોની એટલી બધી ખુટ છે, કે તેનો તો તમો દરીયાઈ-વટીક કરતા નથી!

૭૯૬ દુન્યા તમારી છુટ, પ્રમાણીકપાયું, અને નમનતાઈને-માટે, બહુ ઈતેજારીથી રાહ જોય છે, માટે, હમેંશા મધ્યમપાયું રાખતા રહેજો!

૭૯૭ કોઈની અરધીનો હાથ ગળવામાં રાખશો નહી, નહી
તો પશોમાનીથી હાથ ધોવા પડશે !

૭૯૮ મુંશકેલી ખેંચ્યા વગર, અભ્યાસ થતો નથી, અને
અભ્યાસ કર્યાવગર જ્ઞાનની આશા ફીકટ છે.

૭૯૯ પૈસા કરતાં, વિકા લલી, અને વિકા કરતાં, વખતનો
બારીક ઉપયોગ શ્રેષ્ઠ.

૮૦૦ ઉદ્યોગી માણસ ગમે એવી મુંશકેલી ખમે ગમે એવો
દેશ પરદેશ ખેડે પણ એવા માણસને કામનો ટોટો નથી.

૮૦૧ જે માણસ અજાણ્યું હોય, તે આંધળું બરાબર !

૮૦૨ જે માણસ કુન્યાનો અને ખુદરતનો થોડો વણો પણ
અનુભવ નહિ ધરાવે, તેને જંગલી કહેવો તેનાં કરતાં તુરતનું
જન્મેલું બાળક કહેવું બહેતર છે.

૮૦૩ જેમ એક કપડું બીજા સાથે જોડીદેવાથી નીકટ સંબંધ
બતલાવે છે, તેમ વિદ્યા સાથે નીતી, અને ધર્મનું જ્ઞાન, ખાલેસ
મગ્ગ બતાવે છે !

૮૦૪ તમારામાં હિંમત હોય તો જુઠા માણસને રૂબરૂ
ખે સોખન કહો, પાછળથી ખોલો, એમાં કંઈ ફાયદો નથી.

૮૦૫ બચ્ચું બોલશે બોદા ! નાલાયક અને લાયક બોલશે,
આ બોદા !! પણ બોદા જેવો બોલ આ જેહાંનમાં છેજ નહિ,
એવો સોખનતો હરવડી અપમાનને લાયક છે.

૮૦૬ બોદાઈ સોખન તો એવો હોવો જોઈએ કે એકવાર
એના ખ્યાલમાં ઊતારયા અને જો તેનો છાપ મગ્ગપર બેઠો, તો,
તમો નક્કી માનજો કે તમારાં દીલનાં રૂવે રૂવાં ઊભાં થશે ! આ

જેહાંન એક ખાક સમાન ગણાશે! અને તે દાદગર દાવરપર તમારો જાન હરપળે દિદા દિદા કરશે!!

૮૦૭ પગે દુન્યાની ચીજો કચરાય અને ઝખાંનથી પરવરનું નામ પોકરાય, એ તે લાઈ કેમ બને!

૮૦૮ કોઈનો હક્ક કાલે અદા થતો હોય તો આજે કરજો, અને આજે અદા થતો હોય તો તેજ ઘડીએ કરજો, એમાં તમોને ખેવડો ફાયદો છે. પણ જો એ બાબે નાંખતી કીધી, તો પૈસા જેવી ચીજ બીજા રસ્તા દેખડાવવાને ઘડી પણ ચૂકશે નહિ.

૮૦૯ જો તમો દુન્યાનો ખરો અર્થ સમજવા માંગતા હોતો એને છરીતે તપાસો:—

૧, નાટક, ૨, મકતબ, ૩, શેતરંજનોદાવ, ૪, બાગ, ૫, બાંદીખાનું ૬, દોજખ.

નાટક-જેમ એક નાટકમાં, એક જણ રડે છે, બીજો મશકેરી કરે છે અને ત્રીજો પાડ ભલ્લ બતલાવેછે, તે મીમાલ આ દુન્યા છે.

મકતબ-જેમ પાઠશાળામાં, જ્ઞાન મેળવી, ઊંચા દરજ્જા પર જવાય-છે તેમ, તમારે પણ દુન્યામાં રહી ખોદાતાલાના માર્ગ પર ચાલી આસ્તે આસ્તે કોઈ ઊંચે દરજ્જે અહિંથી પસાર થવાનું છે.

શેતરંજનો દાવ-જેમ શેતરંજની બાજુ રમતાં, તરેહવાર જીતના વિચારો એકી વખતે કરવા પડે છે, અને તેપરજ તમારું ચીત લગાડી ફતેહ મેળવવાની આશા રાખોછો તેવીજરીતે તમારી ફરજ શામાં સમાઈ છે, તેનોજ માત્ર ખ્યાલ કરો અને તે પાર પાડવાને જાનંદેશાની કરો.

બાગ-જેમ બાગમાં, પુષ્પ અને ફુલોની સુગંધી થઈ રહેછે અને થોડા દહાડામાં કરમાઈ જાય છે તે પ્રમાણે, તમારે પણ નેંકીની સુગંધી પાંથરી, અહિંથી કુચ કરી જવાનું છે !

બંદીખાનું-એક કેદીને ચોક્કસ બંદીખાનું બોગવવું પડે છે, અને તેની નેમેલી હદ પ્રમાણે તેનો છૂટકો થાય છે, પણ જો તેની વર્તાણુંક ફરીથી ખૂરી માલુમ પડે તો તેને ફરીથી સજ્જ કરવામાં આવે છે ! તેજ મીસાલ દુન્યા પણ એક બંદીખાનું છે, જેમાં દરેક જણુ વધતા ઓછા પ્રમાણમાં ગુનેહગાર છે. માટે તમારી વર્તાણુંક સારી હશે તો ફરીથી આ જેહાંનનાદિદાર જોવાની ફરજ નથી.

દોજખ-નાચીજ બંદાનો એક સોખન કપ્પલ રાખો ! કે જો કાંઈ ખોદાને ત્યાં દોજખ જેવું હોય ! જો કાંઈ તેને ત્યાં મરણુ બાદ પાપની તોજેશ કરવાની અમુક જગા હોય ! જો કાંઈ તેના ઇન્સાફની અદલ પરિક્ષા કરવી હોય ! તો, તે આ છે ! આ છે ! દાનાવ પેદર અને માદર ! તે આ ફકટ 'જેહાંન' છે !

૮૧૦ અગર તમો ફુલની ખાએસ રાખશો તો તમને તે (ખેહસ્ત) મળ્યા વગર રહેશે નહિ. અને અગર તમો કાંટાની ખાહેસ ધરાવશો તો તુરત તે (દુન્યાની લાલચો) તમને મળશેજ.

૮૧૧ જેમ લાકડાંનો ખોરાક આતશ છે, અને આતશનો ખોરાક લાકડાં છે, જ્યારે આ બે ચીજ મળે છે, ત્યારે બંને બળીને, ભસ્મ થઈ જાય છે.

૮૧૨ તેમ, તમારું તાંત એ લાકડાં મીસાલ છે, અને દુન્યાની લાલચો આતશ સમાન છે માટે એનાથી તમો દુર રહો, નહિ તો તમારો સેહજવારમાં દયાજનક દેખાવ થઈ પડશે !

૮૧૩ જે કોઈ તમારી નજદીક બીવકુદ આદમી આવી પુગે
તો તેથી ધીરજ ધરી જે સોખને। તમે બોલતાહો તેથી શાંત રહેવું
તમને સજવર છે, કારણ કે નાદાંન બચ્યાંઓની આગળ, બચ્યાં
જેવી વાત કરવી ઠીક છે. યાને આણસમજીની નજદીક હક્કતાલાને
પહોંચવાની વાત કરશો તો તેથી તમારું દિલ આનુરદ થશે અને
લોકો તમારી વાતને મંજુર નહિ રાખશે !

૮૧૪ જે માણસનું દિલ હક્કતાલાથી ભરપુર છે, તે ગોયા
પેલી જેહાંનમાં પહોંચ્યા બરોબર છે.

૮૧૫ જ્યારે તમે જીવવા અને મરવાથી છુટા થયા ત્યારે
તમેને દુન્યાના કોઈપણ બંદીખાનાની પરવાર શા સારું કરવી
જોઈએ ? (દુન્યાના માણસોનો હર રાખવામાં કશો શુ ?)

૮૧૬ પરહેજગારનો હાથ દરદ સારું કરેછે, અને તેનો સોખન
નજીમી (ભવિષ્ય) જાહેર કરે છે !

૮૧૭ પુદરતી પેદાયશો અનેક છે, પણ તેની એક એક પેદા-
યશને ત્રણ ત્રણ પંકતીમાં વહેંચી નાંખી છે; અને તેના ગુણમાં, અનેક
રીતે ફેરફાર માલુમ પડે છે, જેથી, ઇનશાંનને સજવર છે કે, એની
ખુબીનો હરપજે દરયાફત કરી, માનની નજરથી જોતા રહેવું.

માણસ-મરદ, ઓરત, અને છોકરું.

આતશ-આતશ બહેરાંમ, આદરાંન, અને દાદગાહ,

પાણી-દરિયો, નદિ, ને કુવો

રૂતુ-ઓમાસું, શીયાળો, ને હુંનાળો

દીવસ-સવાર, બપોર, અને રાત

ગુંરીચીજો-સૂરજ, ચંદ્ર, અને તારા

હાલત-તવંગરો, મધ્યમસ્થિતી, અને ગરીબાઈ

ઉંમર-નાદાનીયત, જુવાની, ને ખુબાપો !

શક્તી-શરીરી, જીવન, ને આત્મીક

ખોદા ! ખોદા !! તારી ખુબીની કાંઈ હદ નથી ! તારી ખુદરત કાંઈ અચુક નથી ! તારા એક એક ગુણોની તારીફ કરવી એ તો જીંદગીને વિચીત્ર રૂપમાં ફેરવવા બરોબર છે !

૮૧૮ કોઈ પણ પ્રકારનું લખાણ કરો યા કા. લખો તો તેને ઉપલો અને નીચલો ભાગ એવો ઝમકદાર બનાવો કે, વચમાંની સર્વે એબને ઢાંકી નાંખે, અને તમારી કીર્તી જગેજગ ગવાય !

૮૧૯ કોઈની લખેલી બાબદપર જાણીજોઈને તમારી સહી મુકશો નહિ ! ભાઈ ! એમાં ઘણી પુછપરછનું કામ સમાયલું છે !

૮૨૦ તમારા મોંઢા તરફ હીરા જડેલા હોય, તેમ સૌ કોઈને જોવા દેજો, પણ તમે તો તમારા કામપરજ ધ્યાન આપી બીજાઓ તરફ નજર ફેંકવાને દરૂસ્ત વિચારશો નહિ !

૮૨૧ જે મરદ પોતાની કીંમત એક નાદાંત બચ્ચાંની મીસાલ ગણુતો હોય, તો તેવા મરદને ઘટેચક કે, પોતાને મરદ તરીકે એલખાવવો નહિ !

૮૨૨ તમારી ખાસ મતલબ જે છે, તે ખુદ બગલમાંજ છે, માટે તેનાથી તમે જુદા પડી, તમારું સર ફેરવશો નહિ !

૮૨૩ તમારો જાંત પાક છે, માટે હમેશા તેને ખોદા તરફ રાખો, અને તમારું તન ખાક છે, માટે તેને ખાક જગાપર રાખવું જોઈએ; કારણ કે સુનાંની કીંમત સુનાંમાં, અને ધુળની કીંમત ધુળમાંજ થશે !

૮૨૪ જ્યાંસુધી, જમીનમાંથી વેજો પોતાનું માથું બહાર કાઢતો નથી, ત્યાંસુધી, તેના પર ફળ ફલાદી આવતાં નથી, તેજ પ્રમાણે જ્યાંસુધી, ધનશાંતો પોતાનું માથું હકકતાળાતરફ રાખતાં નથી ત્યાંસુધી, તેના ગુણોના ફળો ચાખતાં નથી !

૮૨૫ જનવરોને શીંગડાં બધ્યાં છે, તેતો તેઓના ઉપયોગના અર્થે છે, પણ ઘણાં માણસો માથામાં શીંગડા રાખી, લાયક અને નમાના ધનશાંતો પર એકદમ ધસારો કરે છે, એ બહુજ દલગીરીની વાત છે !

૮૨૬ નાહકનો માનમરતબો બૂલવો અને મશ્કેરીકરી કોઈને ઊંઘાડો પાડવો આ બે ચીજ એવી છે કે તે માણસને એજાંન બનાવે છે !

૮૨૭ શેઠાઈ જેવું બુલંદનામ તેની પૈસાની તવંગરી પર હોતું નથી પણ હાતમ દિલ પર હોય છે. (પછી તે હોય કરોડપતી યા મુશ્કેસ)

૮૨૮ જે માણસ ખુદરતને નમે તે બલકતને કાંય નહિ નમે ?

૮૨૯ લોકોની તરેહવાર જાતોની વાતો કરવી અને ખાંમો શોધવી તેના કરતાં વધુ કીંમતી એજ છે કે તમારી કસુર અને ફરજ પર પહેલાં ધ્યાન આપવાની કોશિશ કરો !

૮૩૦ તમે તમારા કામ પર ઘણા ખટપટીઆ હોતો વિચારને આગમજથી મુંસીબતી આપજો, કે જેથી અરધું કામ પાર ઉતરશે અને બાકીનું જે રહે તે, તમારી ઝખાંન ને હાથ પગ કર્યા કરશે.

૮૩૧ ભાઈ, તમે તો બીજાઓને પીછાનતા નથી પણ બીજાઓ તમારી સારી રીતે પીછાંણુ કરે છે. માટે ગાર્ફલ રહીને અપમાનમાં મુકાશો નહિ !

૮૩૨ તમારું પોતીકું નામ તમારા મુરખીનું નામ અને તમારી આખરને નેંકીની લાકડી બનાવો. અને જ્યારે તેના ટેકા સાથે જોહાંનમાંથી કુચ કરો ત્યારે જોદાને અર્પણુ કરો ! અને દુન્યામાં, તેની રોશની પાંચરો !

૮૩૩ પહાડપર ઉભેલો શખ્સ નીચેનાંને ગોળીથી વિંધી નાંખે તો તેમાં કાંઈ અન્યયબી નથી પણ નોચેનો શખ્સ ઉપરનાંને ગોળીથી ઠાર કરે તો તેમાં ખરી નામવરી છે !

૮૩૪ તેમજ પૈસાદારે ખેરાત અને ભલાઈ કરે તો તેમાં લોકોને કાંઈ વધુ અન્યયબી નથી પણ એક લાચાર ખેચાર સાધન વગર પરોપકારીનાં કામો કરે તો તેમાં તેની ખરી કીર્તી ને બાહોશી છે !

૮૩૫ એક કામ કરવાને તમારો જીવ (રાજ) હા કહેશે તો તમારી અકકલ (વજર) ના કહેશે. આ બે વચેની ઝપાઝપીમાં પરવરદગારે એક લવાદ નેમેલો છે તે ફકટ ખુલ્લી અને આપ-એખત્યાર ચશ્મ છે, માટે, તમારા ધ્યાનમાં આવે તેવું કરતા રહેજો ! પણ જોદાને તેમજ દુન્યાના ધનિશાંનને દોષ દેશો નહિ !

૮૩૬ તમારી ગરીબાઈ-ખાંમી-મશ્વાતાપ-અને અજ્ઞાનપણું કદી કોઈને જણાવશો નહિ પણ ગંભીરાઈ રાખી, તમો પોતાને સુધારતા રહેજો !

૮૩૭ તમારા હાથને જોદાની દરગાહ તરફ રાતદિવસ નમાવો, અને તમારા નાંકને જમીનપર ઝુંકાવો તોજ તમારા જીગરમાં ખુદરતનો પ્રકાશ વ્યાપી રહેશે !

૮૩૮ કપડું સીકું કાપવાનેખાતર, કાતર જોઈએ જઈએ, પણ જો કાતર વાંકી ચુકી નીકળી જાય તો કપડાંને રદ કરી નાંખે છે.

૮૩૯ તેમજ તમારી ઝખાંન સાચો રસ્તો ખતલાવવામાં ઘણી ઉધ્યાગી થઈ પડે છે. પણ જો તેનો રૂડો ઉધ્યાગ નહિ કીધો, તો, તમો પોતે તેને રદ કરી નાંખો છો, અને ફરમનાઈ સિવાય બીજી હાંસીલ થતું નથી ! માટે, હમેશાં એને કાબુમાં રાખો !

૮૪૦ મરાણુ બાદ, આપના પહેરણુથી બંધ બાંધવાના છે. એક ઈંચ જમીન પણ જતસ્તી મળનાર નથી ! સર્વે એક જગ્યાપર જઈ મળવાના છે ! માટે મારા પ્રીય વાંચકો ! લોકો સાથે અણુ-બનાવ ના કરો ! તમો ચોક્કસ બારીકીપર ઝતુંન ખતલાવી, પાછા નમનતાઈ અને ખાલેસ દિલના ગાંડથી જોડતા રહો, તોજ તમો ખોદાના ખરેખરા બંદા ગણાવ !

૮૪૧ વાતચીતનો વહેવાર કોઈ સાથે નહિ રાખો, તો ભણે, પણ, તમારા મળતા ભાઈઓને, ‘ખિરાડીયત’ પુછતા રહેજો ! અને જમના હાથને લાંબાવતા રહેજો ! કે જેથી લોકો તમારેમાટે ગરૂરીનો ખ્યાલ નહિં કરે અને તમારા કામમાં, હિંમત વધતી રહે !

૮૪૨ જે માણસ ખોદાના શુક બર નહિ લાવે, તેને દવ તરીકે પીછાંણો, અને તમારો કટ્ટો ફરમન ગણો !

૮૪૩ જ્યારે દુખી આદમી બાગમાં ફરે છે, ત્યારે રૂંઝો અને કુતોની મુગંધીથી પોતાની ભુખ અને દુઃખ વીગરી જાય છે.

૮૪૪ તેવીજરીતે કંબુસ આદમી પોતાના એકઠા કીધેલા પૈસાના ઉકરડાપર ખસે છે, ત્યારે તેની બદખોથી ભલાઈ જેવી ચીજ વિસરી જાય છે !

૮૪૫ જો તમો ખરનો પોશાક તથા ખિરાક કરો ! તમારી સલાહ ભરેલી દાસ્તી રાખો ! તમારી લાયક વર્તાયુંકે કરો ! અને

તમારી ઝખાંતમાં કજીઆ કંકાસ વખતે પણ મીઠાશ રાખો ! તે કોઈ ઇનશાંતની સત્તા નથી કે તમોને હાથ લગાડે યાતો તમોને પાછળથી આંગળી બતાવવાની હિંમત કરે ! માટે આ સર્વે તમારી નાકેશ અકકલપર લટકેલું રહે છે. પણ પારકાની અકકલપર નથી હોતું !

૮૪૬ માબાપો પોતાના ફરજંદના કસુરો જાણી તેમને સીધે રસ્તે દારવે, એ તો ખોદા તર્ફની એક આંધન ફરજ છે, પણ વખતના વહેવા સાથે ફરજંદો પોતાના માતપિતાને બે સોખન કીંમતી કહેતો, તેમાં તેમની ખરી કીર્તી તથા શોભા છે; માટે માબાપોએ એ બાબે ચતુર રહેવું એ તેઓના ગુણમાં, ફાયદા ભરેલું છે.

૮૪૭ પરોપકારી, અને સહાસ કર્મવાળા પાંચ મળશે, દશ તેના સલાહકારક દોસ્ત, પંદર શકમંદની નજરવાળા, વીસ કામને ખોખરું કરવાવાળા, અને બાકીના પચાસ તે શુભ કામને જડ મુળથી ઉખેડી નાંખવાવાળા ! માટે આ ભાઈઓ, એવાઓને તો, સાબેત દાખલો બેસાડજો ! અને હરપળે ખોદાની યારી તમારી ઝખાંતપર રાખજો !

૮૪૮ તમારી હાલની ઊંમરને ત્રણ ભાગમાં વહેંચી નાંખો અને બારીકીથી તમારાં અંતઃકરણને સવાલ કરો કે પહેલાં સ્થિતી શું હતી, પછીથી શું આવી, અને હાલમાં કેવા પ્રકારની સ્થિતી બોગવું છું ! અકકલ હુશ્યારી પહેલાં કેવી હતી, અને હાલમાં કેવી થઈ છે ! તમો આગળ કેવાં કામો હાથ ધરનાર હતા અને હાલમાં શું કામો કરવાનો પ્રસંગ મળ્યો છે ! ઘર બહારનો પહેલાં વહાલ અને છુટ શું હતો, અને આજે શામાં સમાયલો છે ! તમારું પોતીકું સુખ કેવું હતું અને આજે શામાં ફેરવાઈ ગયું છે ! એનો જે જવાબ મળે તેનાપર વાદવીવાદ ચલાવો, અને ખોદાને નમ્રપૂર્વક અરજ

કરો કે તેં કાંઈ લલું યા ખુરં કીધું, એ સર્વે મારા પોતીકા લાલમાં હતું પણ બીનસમજથી તારી દરગાહમાં જ કાંઈ બોલાયું હોયે, એ બાબે તું મુંજને દરગુજર કર !

૮૪૯ દુઃખ અને આફતના ફોગ, ચાખતાં, વરસો થાય છે, પણ તેનો માવો લોકોને ચખાડતાં વખત લાગતો નથી.

૮૫૦ ગરીબની એબ - ગરીબાઈમાં પંથરાય, અને માવે તોજનારનો એબ હવા સાથે ઉડે !

૮૫૧ મોં જોઈને તીલા તાંણી! તેના કરતાં અક્કલજોઈને તીલા તાંણી ! કારણ કે અક્કલનું કામ જવેદાંનસુધીનું છે !

૮૫૨ જેમ ખુરાશોનો દાર અને જુલમાત વિશેષ હોય છે, તેમ નેંક આદમીને હિંમત, અને અક્કલમાં વિશેષ વધારો થાય છે, કારણ કે, એ બધું શીખવાનું અને અમલ કરવાનું ખુરાશોની ચાલચલાણપરથીજ મળે છે !

૮૫૩ દિવાલમાં ફાટ પડે તો પાછી સુધરી શકે, પણ જો એક વેળા ધર્મમાં ફાટ પડી તો કદી સુધરનાર નથી; અને સુધરવા જશે તો વધારે ફાટ પડતી જશે.

૮૫૪ શીખેલા આદમી તો દરિયાના ખડક છે, પણ જેઓ જ્ઞાન મેળવીને અમલ નથી કરતા તેઓ દરિયાના મોંજ છે, કે જે મોંજ ઉછરી, ઉછરીને આવે છે, અને પાછા સદાના ગુમ થઈ જાય છે !

૮૫૫ દીવાના ચલકાટને અને તમારા પડતા આંખોને કોઈ પકડી શકતું નથી; તેમ, જે શખસો પોતાના મગજને તરે-હવાર રીતે કસી જોઈ, લોકોના આચારવિચારનો ચોક્કસ હદ

બાંધી કલાંમ અને ઝખાંનને મધ્યમ માર્ગમાંથી પસાર થવા દેય તો, તેનો ચલકાટ આ દુન્યામાં કોઈ માણસ પકડી શકે નહિ !

૮૫૬ જેમ બાગમાં રંગબેરંગી ફુલ અને ફળનો પમ-રાત થઈ રહે છે, અને થોડા દહાડામાં તેઓ કરમાઈ જાય છે, તેમજ આ દુન્યાં પણ એક બાગ સમાન છે અને તરેહવાર જીવો પેદા થઈ, પાછા રવાના થાય છે. માટે આ ભાઈઓ ! ઔદાની મહોબતપર તમારું દિલ લગાડો !

૮૫૭ દુન્યાના તમામ લોકો મતલબી છે, સીવાય કે જેઓ સત એકીનથી ચાલનારા છે, પોતાની થોડી ન્યામતને ગનીમત સમજી શુક ગુજરનારા છે ! અને જેઓ માત્ર પોતાનો હક પ્રમાણિકપણે મેળવનારા છે !

૮૫૮ બાતેનમાં ઔદાને પછાંણો (ઔદાઈ ફકીરી) અને બહારથી દરેક જણ સાથે મળતાપણું રાખી ઔદા ગુણો શું છે, તે જાણવાની કોશેશ કરો !

૮૫૯ સરચાઈ જાહેર કરવાને ખાતર વાઘની મીસાલ મસ્તબનો, અને ત્યારબાદ તમામ આલમને લોકડીની માફક દેખાવ આપો (ખેહદ નમનતાઈ રાખતા રહો)

૮૬૦ એક મીઠી ચીજનું નામ દીધાથી કાંઈ મોંઢામાં સ્વાદ આવતો નથી, તેમજ દુઃખમુખ વખતે ઔદાનું નામ બોલ્યાથી, ખુદરતનો ખરો ખ્યાલ તમારા જીગરમાં કોતરાતો પણ નથી, માટે પહેલાં તમો જેહમત ખેંચો અને પછી તેને પીછાણવાની તજવીજ કરો !

૮૬૧ ભુખ અને દુઃખથી કંઠાળેલો માણસ ચોરી લુટકાટ કરી પોતાનું પેટ ભરે છે એ તો એક આરજ ચીજ છે, પણ

લાચાર બેચારોની મહેનતનો બદલો જેઓ દુખાડવાની કોશિશ કરે છે, તેઓ તો ચોર કરતાં પણ સારો દરજ્જો ભોગવે છે માટે એવાઓને દુર રાખજો, કારણ કે વખત વખતને ભુલાવતો આવે છે.

૮૬૨ જેમ દુકાનદારો પોતાની દુકાનને શણગારેલી રાખી, બહારનાઓનું ધ્યાન ખેંચે છે, તેમજ ઘણા માણસો, બહારથી પોતાને શણગારેલા રાખી ફાજલ સમજે છે, પણ બાતેનમાં તેઓ જાહેલ તથા બદીમાં અનેક રીતે પિંટળાયેલા છે.

૮૬૩ જેઓ ડગલે ને પગલે પોતાનો માન મરતબો અને લાજ, જીવની માફક સાચવે, તેઓ એક ‘કમાનડર’ તરીકે લેખાય છે, અને તેમની આસપાસનું લોક, ‘લશ્કર’ તરીકે ઓળખાય છે !

૮૬૪ તમારા રસ્તામાં, એક બાબત નદીનો પ્રવાહ ચાલે છે, અને બીજી બાબત દરિયાના મોંઝા ધમધમે છે !

૮૬૫ નદીનું પાણી જીવને રાહત બદ્દે છે, પણ પગ સરી જવાની ધાસ્તી છે, એટલે કે દુન્યાની લાલચોપર ધ્યાન ના પુગાડતા !

૮૬૬ દરિયાનું પાણી ખારું છે, પણ તમારો પગ ત્યાં હંમેશામુઠી જોરબર છે, એટલે કે ખુદરત જેવી મક્કમ ચીજ તમોને સદાકાળ મદદે પુગતી રહેશે !

૮૬૭ જ્યાં લાલચ છે, ત્યાં સેતાનનું જશદાર ઘર છે.

જ્યાં જીવને રાહત નથી ત્યાં ખુદરતનું વશદાર સર છે !

૮૬૮ જો એક રાખસની કસુર તેને બલમનસાઈથી નહિ સમજીએ, તો તે પોતાની બુલ જાણ્યા છતાં, હઠ પકડવાને વધુ

પસંદ કરશે ! માટે એવા શખ્સને એકાંતમાં સલાહ દેવી દરૂસ્ત છે !

૮૬૯ તમારો સર્વે ભરમ મુઠીમાં રાખો અને નહિં સચવાય તો જખાંનને સોંપો ! ને પછી પસ્તાવો કરો !

૮૭૦ જે ગુનેહગાર કોર્ટની શેરીએ ચઢ્યો, તે પોતાનું અરકું લોહી સાંભળનારને આપતો આવ્યો, અને આખર, નાલાયક શખ્સોમાં મુક્ત પંથરાઈ !

૮૭૧ તેજ ઘોડો હરીફાઈ વખતે નાભોશી લગાડે છે, તેમજ તેજ જખાંન ચલાવનાર લાયક કામ કરતી વખતે તુકશાનકારક થઈ પડે છે !

૮૭૨ પારકાના કળ્યા કંકામમાં ભાગ લેવો તેના કરતાં ઘરના ફેસાદને પહેલાં હોલવો, કે જેમાં તમારી મોટાઈ સમાયલી છે !

૮૭૩ જો આ દુન્યામાં બધા પરેહગાર હોય તો જમીન આસમાનનો દોસ્ત થાય !

૮૭૪ જો આ દુન્યા તમામ નાલાયક માણસોથી ભરપૂર હોય તો સેતાનને ખુદરતનો દાવો કરતાં ઢીલ થાય નહિ !

૮૭૫ ઘણું હસ્યે અને ઘણું ખેલ્યે તો આપનો તમાસો આપના હાથથી જોઈએ !

૮૭૬ દુન્યાની દરેક લાલચોને વશ કરો, પણ રખેને લાલચો તમોને વશ કરે નહિ તેપર ચોંકેલા રહો !

૮૭૭ કામ કરે ત્યારે ત્રણુ આંગળી વચ્ચે એક કલાંમ પણ આપ્યા શરીરના ભાગને રાતદિન લોહીનું પાણી કરે ! અને દુન્યાને સ્વપ્નાની મુસાફરી બનાવે !

૮૭૮ જે ચાલ્યા તે શોભામાં, ને રહ્યા તે ખાલી તોખામાં!
૮૭૯ બેસીએ એવું જોઈ કે ઊડાડે કદી ના કોઈ !

૮૮૦ જે માણસ કીડી જેવી ચીજને પણ રસ્તો માકલો કરી
આપે, તો તેના જેવો, માયાલુ અને પરેહજગાર બીજો કોઈ પણ
નહિ હશે !

૮૮૧ દિવાના આદમી અને વિચીત્ર આદમીમાં ઘણો ફરક છે
તેમજ કરકસર અને કંજુસાઈમાં છે !

૮૮૨ અરથો દિવાનો કરતાં પૂરેપૂરો દિવાનો આદમી ભલો !
તેમજ અરથો બહેરો હોય તેના કરતાં સંપુર્ણ હોય તો ડીકાડીક !
કારણ અરથું મગજ જ્યાંસુધી એઓ તર્ક રોકીએ નહિ ત્યાં
સુધી તેઓ સાંભલે નહિ અને સુધરે પણ નહિ.

૮૮૩ કરકસરથી સેંકડો ફાયદા આવી મળે છે ! અને કદી
વખત ગેરફતારીમાં આચો હોય, છતાં કરકસર બંધાવો લે છે !

૮૮૪ જહોજલાલી વખતે પણ ઉદાઉ ખર્ચ સારો નથી,
કારણકે જહોજલાલી અને ઉદાઉ એ બંને બહારના તકલીદી
દાસ્તો છે, પણ ખાતેનમાં, તેઓ હમેંશા કદા શત્રુ છે !

૮૮૫ પરવરદગારે સંપુર્ણ ન્યામત આપ્યા છતાં, જેણે ભલા-
ઈને ખાતર કંજુમાઈ વાપરી, પૈસાને સુંગયા કીધો, તેનો મેળવેલો
પૈસો ગેબી રીતે સખીના હાથમાં નીકળી જશે !

૮૮૬ ઉદાઉ ખર્ચ કદી ના કરતા, પણ સ્થિતી જોઈને મધ્ય-
મપણું રાખજો; તમારી ખાએસ, ઉદાઉનો રસ્તો ખતલાવતી હોય,
તો તેને, આગળ પાછળની આગાહી પણ પુછતા રહેવું !

૮૮૭ હમેશા રાતદિન છાતીના ભાગને ગરમ પહેરણથી ઢાંકેલો રાખજે ! જેથી કોઈ રીતનું નુકશાન નહિ પહોંચે !

૮૮૮ જેની છાતીનો પાચો નબલો, તેનું આખું શરીર પગથી માથાં સુધીનું નબલું એમ બન્યો !

૮૮૯ જેમ અંધારામાં ઊભેલો આદમી, દિવા આગલ ઉભેલા માણસને બરાબર જુએ છે, પણ દિવા આગલ ઉભેલો શબ્દ અંધારામાં ઊભેલાંને જોઈ શકતો નથી !

૮૯૦ તેમ, ખોદા જો કે અંધારામાં છે, છતાં, તે સર્વને સારી રીતે જોઈ શકે છે, અને કરણીનું સંપૂર્ણ તોલ કરે છે; પણ અકસોસ ! છે કે આપને સર્વે રોશનીમાં હોવા છતાં, તેને જોઈ શકતા નથી (તેના ગુણ ગાતા નથી)

૮૯૧ જે દેશોમાં વેપાર વનજની ઉડલપાડલ થતી હોય, જે દેશોમાં એશઆરાંમ અને મોજમજનો પાર હૃદયી જ્યાદા હોય ! ત્યાંનાં લોકો, અકલ છતાં ગરીબાઈ સમજતાં નથી; નીતીનો ફેલાવો છતાં, અનીતીની હદ હોતી નથી; ધર્મની બારીકીઓપર તરેહવાર જાતની તકરાર છતાં, એકીન ડામાડોલ હોય છે; અકલ હુશ્યારી મલવા છતાં, ગોલામગીરી વધુ પસંદ કરે છે; માટે એવા દેશોમાં, રાસ્ત માણસ યોડા મલે છે, અને બાકીના ક્ષત્રેતીખોરા, ક્ષીતના-ખોરા, ખુશામતીઆ, અને આપમતલબીઆનો પવન પંથરાયેલો હોય છે, જેથી, હરપલે સાવચેતીમાં રહેજે !

૮૯૨ જેમ, આતશપર ચીજ બાહ્યાથી, આતશ હમેશા ખુદરતનો ખ્યાલ આપે છે, તેમ તમારી સાથે કોઈ પણ બાલક યા માણસ વાત કરેતો હમેશા તેને ખુદરતનો ખ્યાલ દેખડાવતા રહેજે ! પણ દુન્યાની વાત એક કોરે મૂકજે !

૮૯૩ જો એક મટ્ટીના કોરાં (સાક) વાસણમાં પાણી નાંખ્યે, તો તે પાણી સર્વ ચુસાઈ જાય છે !

૮૯૪ તેમ, જો જવાનીના પુર બહારમાં, આપનું લોહી કાણુમાં નહિ રાખ્યે તો તે સર્વે લોહી ગુમ થઈ જાય છે, જે ફરીથી મલવાની આશા ફેકટ છે !

૮૯૫ જો એક બત્તીનો કાકરો બરાબર નહિ કાપી તેને સલગાવવામાં આવે, તો તેમાંથી ધુમાડો નીકળે છે, તેમ, જો આપના પોતીકા કામમાં અદબઆદામો નહિ રાખી, તેની સાથે 'ચેડા' કાઢવામાં આવેતો તે કામની કીમત ધુમાડાની મીસાલ ગણાય છે !

૮૯૬ ભાઈઓ, સુરજ યા માહબોખતારને તમો બીઆબાંન જંગલમાંથી પણ જોશો તો હમેશા સીધા લાગશે ! તેમજ તમારી આગલ ઈનશાંનો તરેહવાર જાતની વાતો લાવે, છતાં નમનતાઈથી તેમના રસ્તા સીધા કરી આપજો !

૮૯૭ જ્યારે એક રબરના બોલને અંદરથી હવા ભરવામાં આવેછે, ત્યારે, તેને જમીનપર ફેકતાં એકાએક ઉછડે છે; પણ જો તેનામાં એક હોલ પડેતો જમીનપરથી પાછો ઉછલતો નથી !

૮૯૮ તેમ જો ઈનશાંનો ! દરેકના શરીરમાં હવાછે, તેથી દરેક જાણુ ફરહર કરેછે, પણ જ્યારે બદનમાંથી હવા (આત્મા) નીકલી જશે, ત્યારે શરીર પાછું જમીનપરથી ઉડનાર નથી !

૮૯૯ આ દુન્યાના દરેક આદમને, પોતાની બેચીજ વાહલી હોય છે, જેમાંની એક પોતાની હક્કદાર માતા, અને બીજી જન્મમુ'મી !

૯૦૦ જો એક દાડમના એક દાણાને સરો લાગેતો રફતે રફતે આખા દાડમને રદ કરી નાંખે છે, તેમ જો એક ખુરો આદમી, સારી મંડળીમાં બીરાજે તો ધીમે ધીમે તેના છાંય દરેક જાણને ઉડી, આખી મંડળીને રદબાતલ કરી નાંખે છે માટે આ વાંચકો ! એવા શખ્સથી હમેશાં દુર રહેજો !

૯૦૧ જેમ એક વિજળી, ચમકારા સાથે પડે છે, તે જાય છે, તેમ વિચારો એક વિજળીની માફક આવે છે, અને પળવારમાં જતા રહે છે ! પણ વિજળીની મીસાલ તેનો ઝલકાટ મગ્ગ પર ઠસી રહે છે !

૯૦૨ ઘરને રાતદિન ખુલ્લી હવાનો માર્ગ કરી આપવો પણ દરેક ચીજ બંધબસ્તકરી હવાને કદી ધેરવી નહિ.

૯૦૩ હવા બંધકરી, કોઈએ સઘડી બાળવાનું ઓરડામાં દસ્ત વિચારતું નહિ કારણ જ્યારે ધુમાડાને પસાર થવાનો માર્ગ નથી મલતો ત્યારે તે ઝેરી ધુમાડો બદનમાં પેવસ થઈ જાનને તુકશાંન કરે છે !

૯૦૪ જો એક માણસને ઊંઘમાંથી ઉડી, ઊંઘમાંજ ફરવા-હરવાની ટેવ હોય તો તે બીચારાને હમેશા અલાહેદો સુવા દેવો નહિ, તેમજ તેવા શખ્સ આગળ દીવો બત્તી કદી રાખવો નહિ અને બારણાં તેમજ બારી મઝખુતરીતે બંધ કરવાં જોઈએ. જો આવાં માણસની, કોઈએ પણ બેદરકારી વાપડી તો તેનાં ફળ તુકશાંનકારક થઈ પડશે !

૯૦૫ જો એક ઇનશાનના કપડાં પોતાના બદન પર અકસ-માત રીતે સળગતાં હોય તો તેના કપડાં આંગપરથી ફાડી નાંખવા

કરતાં જમીનપર સુવાદીદઈ એક જગ્યાએથી બીજી જગ્યાએ તેને ગબડાવવો બહેતર છે ! યાતો મટ્ટી અથવા રાખ છાંટી દેવી ઉત્તમ છે,

૯૦૬ જો એક માણસ દરિયામાં ડુબતો હોય તો જે શખ્સને તરતાં નહિ આવડતું હોય, તેને હુલડાઈથી પગલું ભરવું નહિ પણ મદદ માટે બીજાને બોલાવવો સજ્જવર છે !

૯૦૭ જે માણસ ધૂબતાં આદમીનો જાન બંચાવવા જાય, તો તે તરનારે હમેશા, પહેલાં હાથ પકડી તેના બદનની પછીથી સલામતી ઇચ્છવી ! પણ આ બાબદમાં મેહેજ ગફલતી થઈ તો તે ડુબતો શખ્સ ન ધારેલી રીતે તરનારને દરિયાની તલેટીમાં ફેંકી દેશે !

૯૦૮ જેમ વાદલાં સૂરજની રોશનીને ઢાંકી નાંખે છે, છતાં તેનો પ્રકાશ ચાલુજ હોય છે, તેમ ખૂરા આદમીઓ નેંક ઇનશાંતોપર ગમે એટલા ક્ષાવવાની કોશિશ કરે છતાં આખરે નેંકોનો પ્રકાશજ પ્રગતી નીકરે છે !

૯૦૯ જેમ બીલડોંગને માથે આસમાન છે, તેમ ઇનશાંતોને માથે, પરવરદેગાર છે !

૯૧૦ જો તમે બોદાને બોદા તરીકે નહિ પીછાણતા હોતો (તેના તરીકા સુજબ નહિ ચાલનાર હો) તો બીજા બોદાની શોધમાં સુખેથી જજો ! અગર બીજા બોદા નહિ મલેતો તમે કોઇને બોદા તરીકે માની લેજો !

૯૧૧ જો એક શખ્સ આધ્વેદાર હોય, અને તે પોતાનું શરીર ઉંચું રાખી ગરીબની પરવાર વધીક નહિ કરતો હોય, તો, તેવા શખ્સને વિચારવું ઘટે છે કે પહેલાં મારી સ્થીતી કેવા પ્રકારની હતી !!

૯૧૨ પાંચ મૈલનો રસ્તો કાપતાં, પહેલાં તમોને ઘણો બીકટ લાગશે, પણ દરરોજ તેજ રસ્તો કાપતા જશો તો તેનો ખ્યાલ વઘીક લાગશે નહિ.

૯૧૩ તેવીજરીતે એક બીકટ કામપણુ હાથ ધરશો તો પહેલાં ભારી માલુમ પડશે પણ વખત આવે તે એક બરચાંનો ખેલ થઈ પડશે !

૯૧૪ જેમ કીડી ચોમાસાનાં ચાર માસને માટે દાણો આગળથી સંગરી રાખે છે, તેનો ઉપયોગ ફકટ તાંગીમાં કરવામાં આવે છે, તેમ તમારી પ્રમાણીકપણે મેલવેલી દાલત એકડી કરતા રેહજે જે તમોને તાંગી વખતે (બૂઠાપણામાં) કામ આવશે.

૯૧૫ દુન્યાના આડો તથા ફળફલાદી ઉગતાં જોશો પણ દાલતના આડ ઉગતાં જોશો નહિ !

૯૧૬ જો તમો પૈસાના આડ ઉગાડવા માંગતાં હોતો પહેલાં આખો દહાડો જેમ બને તેમ રંજ ખેંચો, એટલે આપોઆપ વગર પાણીએ અને વગર સંભાળે પૈસાના આડ થશે અને તેપરજ તેના તરેહવાર બતના મેવા ચકચકીત રહેશે !

૯૧૭ જો દુન્યાને કોઈ ચીજ લલચાવતી હોય પણ પોતે લાલચ નહિ સમજતી હોય ! જો ખલકતના લોકને તે ચીજ દખતી આંખે અપંગ કરતી હોય પણ પોતે અપંગ નહિ બનતી હોય ! તે ચીજ સર્વે કોઈને બદીમાં મૂકતી હોય પણ તે બદી જેવું નહિ સમજતી હોય ! તે ચીજ ઇનશાનો પાસે રાતદિન રંજ ખેંચાવે, પણ પોતે રંજનો ખ્યાલવઘીક કરતી નહિ હોય ! તેની સંભાળ પજેપળ લીધી હોય, પણ તે તો હમેશાં બેકદર હોય ! તો તે છે 'પૈસા' માટ બલાઓ ! આ બેકદર ચીજ પર તમારું દિલ ના દખાડો !

૯૧૮ તમેને જે મળે તેપરજ સંતોષ ગુજરજે ! પણ એવડા દોલતની લાલચમાં તમારા જાનને હેરાનગતીમાં નહિ મૂકશો !

૯૧૯ જો ગરીબ તેમજ મધ્યમ પોતાની ન્યામતપર શુક નહિ ગુજરે ! જો તેઓ જાતી અક્કલથી પોતાની સ્થિતી અને આખરનો ખ્યાલ નહિ કરતાં હોય, તો તે છે, રૂકટ ‘**ચૈસાદાર લોકોનો ઠાઠમાઠ જોઈને**’ ! માટે ! આ સમજીઓ તમારી અસલ સ્થિતી તમેને કીંમતીમાં કીંમતી છે એમ જાણો !

૯૨૦ જો એક રાજા પોતાના માણસને ફરમાવે કે “અમુક ચીજ એક દિવસમાં હાજર કરવી ! અગર તે ચીજ ચોક્કસ વખતે હાજર નહિ થઈ શકશે, તો ડોકું ખાકને સ્વાધીન કરવું પડશે !” તો તે દરમ્યાન, નોકર તેની શોધમાં રહે છે, અને પળેપળ તેના રસ્તામાં આવતી દુન્યાની ચીજો અકારી થઈ પડે છે, કારણકે ફરમાવેલી ચીજ બળલાવતાં, તે દિવાનો બની જાય છે !

૯૨૧ તેમ આ દાનેશમંદો ! તમારા પળેપળના કામમાં દુન્યાની લાલચોપર લેશભાર ધ્યાન ના પુગાડતા, પણ દિલમાં, તમારા દાતારનો માત્ર ખોડ કોતરી રાખી, સીધો રસ્તો કાપતા રહેજો !

૯૨૨ દુન્યાના રાજ કોઈ એવા મળશે કે જેમ, તેના ધ્યાનમાં આવશે તેમ કરશે ! તેનેમન ઇન્સાફ અને ગેરઈન્સાફ સરખો છે; માટે આ ભાઈઓ ! એવાઓની તાબેદારી ના કરતા તેમજ તે રાજને તમારાથી દૂર રાખજો ! (મુકામ કરશો નહિ.) નહિં તો એક વેળા તલવારનો ઇન્સાફ મળશે !

૯૨૩ રાજાની દરબારમાં સર્વે કોઈ રાજાનું યા દશાનું ભલું કરવાને ખાએસ રાખતા નથી, પણ દોલતનો આઈતો લાભ લેવાને, અને પોતાનું જ ભલું ઇચ્છવાને પસંદગી બતાવે છે !

૯૨૪ જે દેશમાં રાજ્યનું અધેર હોય, તે પ્રજા ખેદાદીમાં હોય છે! તાંગી અને હાજતમંદી વિશેષ હોય છે! જેથી લોકો ઘણું વિકરાળ અને દગલખાજ થતાં જાય છે, તે દેશ કદી સુખો તથા આખાદી ભરેલો હોતો નથી, તેથી ત્યાંના હાકેમોએ પ્રજાના જાન માલની પહેલાં પરવાર કરવી, અને પછી પોતાની કરતા રહેવું!

૯૨૫ જે રાજ્યમાં અંન (ખોરાક) જેવી ન્યામત પર પોતાની ખરાબ નીશઠા ચલાવી, તે તે રાજ્યની પડતી દશા આવી ચુકી એમ જાણવું! કારણ કે અંનના કદુવા આખા દેશને નુકસાન-કારક થઈ પડે છે !

૯૨૬ જ્યાં કાયદો અને ન્યાય (અદલા તેમજ આલાને) એક હોય, ત્યાં રાજ્યની સંપત્તી વધુને વધુ થતી રહે છે !

૯૨૭ સાધું ભાઈઓનો ભરસો કરશો નહિ, નહિ તે એકાદ ચીજ ચમત્કારીક રૂપે બતલાવી પૈસાની ખુવારી કરશે ! માટે વિચારકર્યાવગર કદી અંજઈ જશો નહિ !

૯૨૮ કીમીયું હંદગીમાં કરશો નહિ; કારણ કીમીઆગરો પોતાના ઘરને, અને પોતાના માતા પિતાને હવા પર મૂકી આદ્યા ગયા છે ! એમાં અરધીનો ફાયદો નથી, પણ લખા રૂપીઆની ખરબાદો છે ! અને આખેરીયત, ઇનશાંત પોતાનું મગજ ખોઈ બેસે છે ! માટે ખાએસ રાખતા હોતો જીગરમાં છૂપો ઉસ્તાદ છે તેને જગૃત કરો; એજ તમારું **હંદગીનું કીમીયું ! !**

૯૨૯ એક લશ્કર લડાઈ કરવાને રણુધીરે છે, તેમ આ મજદયસનાંતો! કમર ઉપરની કસ્ટી હંમેશાં દરેક કામ કરતી વખતે કમર કસવાને ફરમાવે છે !

૯૩૦ જેમ મહાતાબ પોતાની રોશની રાતની વખતે આ બલકતને આપે છે પણ મહાતાબની અંદર ધાભાં માલુમ પડે છે, તેમ આ દુન્યાનાં માણુસોના અંતકરણના વિચાર (ભલા તેમજ બુઝા હોય) છતાં, બહારથી, નેંકનામીની રોશની રાખવાને સર્વે તત્પર હોય છે !

૯૩૧ મતેફરી વગર કોઈ પણ કામ સરઅંજમ ઉતરી શકે નહિ ! માટે જો બાબે મીનાકેસો યા દુશ્મનાઈ રાખવી, બીલકુલ નારવા છે !

૯૩૨ જો મતેફરી ઝગુંનમાં હોય, તો કામ કદી સંપૂર્ણ હોતું નથી, પણ ન ધારેલી રીતે બીજાં કારણો ઊભાં થઈ, આખરે દરેક બાબત પડતી મુકાય છે ! અને જેમાં દુશ્મનાઈ સીવાય બેઉ બોરફુને કશો ફાયદો મળતો નથી !

૯૩૩ જો એક મતેફરી સમજુતીથી પતાવત કરી નરમાસ-પાથું અને અપક્ષપાતપાથું એખત્યાર કરવામાં આવે, તો ઝડને-પટ નીકાલ આવે છે, અને દરેકને આનંદ ઉપજે છે !

૯૩૪ જો એક માણુસનું મરણ નીપજતું હોય ! જો એક બાળક જન્મ લેતું હોય ! જો એક સારો યા માઠો બનાવ બનતો હોય ! તો આપણુ સર્વેને તેજ ઘડી માલુમ પડે છે, પણ બારેહક્રતાલાને જ્યારથી દુન્યાનો પાયો રચ્યો, ત્યારથી સંપૂર્ણ આગાહી છે !

૯૩૫ પરવરદગારથી જે કંઈ બને તે રાસ્ત છે, અને તે અદલ ઈન્સાફથી છે, માટે ખુદરત આગળ દરેક માણી લાચાર છે, જેથી દિલને પઞ્ચમુરદ (દુઃખી) કરવું નહિ !

૯૩૬ જે માણસ પોતાના શીખેલાંમાં અને ઘંઘાધાપામાં ખાલીકોલ રાખતો હોય, તો કોઈક દિન, તેનો અંદરનો પડદો ખોલવાની કોશિશ કરતો જેથી ‘પોકળ’ સીવાય બીજું કશું માણસ પરશે નહિ !

૯૩૭ ધનશાંતો ચાર રીતે દિવાના બને છે:-

- ૧) ખોદાની ખુદરતનો રાતદિન ખ્યાલ કરવાથી.
- ૨) લાંબો અભ્યાસ અને તેપર હરેકરીતની જોડેજોડે કરવાથી.
- ૩) દિલના ગંભીરી અને ઘાસ્તીથી.
- ૪) ન ધારેલી રીતે એક પછી એક આફતોથી.

૯૩૮ દુન્યાના દરદોનો ઉપાય થશે પણ શક અને ભીતરના ગંભીરી કદી ઉપાય થશે નહિ જેનો ધંધાજ કરવો દરદીના હાથમાં છે ! (ખોદાઈ સખુરી)

૯૩૯ ઉત્તમ દવા મોંત છે, નકારામાં નકારું દરદ દુન્યાની ખાલી આશા છે !

૯૪૦ દુન્યાના તમામ લોકો જન્મતાંને સાથ એક ઉત્તમ ચીજ લાવે છે, તે જાનને બચાવે છે, અને વળી વણી વેળા જાનની બરબાદી કરે છે, તે છે માત્ર દુન્યાની ‘આશાઓ’

૯૪૧ નથી આ જગમાં રહી કોઈની આશ.

નથી આ ખાકી જગમાં, તંન રહ્યું કોઈ પાસ.

દુન્યામાં કોઈની આશા રહી નથી, અને ઇનશાનનું યા પ્રાણીનું ખાકી શરીર આજદિન સુધી હોવાત રહ્યું નથી !

૯૪૨ ચશ્મ હોવા છતાં આદમી ત્રણ રીતે આંધળો બને છે, એક પૈસાથી બીજો પ્યારથી અને ત્રીજો મતલબથી, માટે તમે આ ત્રણ બાબદથી દુર રહેજો જેમાં તમારી શોભા છે !

૯૪૩ એક જંગલનો છોડ યા ઝાડ વગર પાણીએ, અને વગર સંભાળે ઊગી નીકળે છે, પણ તેને ઊંધારનાર કોઈ માણસ હોતો નથી !

૯૪૪ તેવીજરીતે જો તમે બેહદ ગેરફતારીમાં મુકાયાં હોય અને તમોને આ જેહાંનમાં કોઈનો પણ આસરો નહિ હોય તો ફીકર કરશો નહિ, અને ખૂબ તબક્કાપર રચાશો નહિ; પણ તે પરવરના ફરમાનમુજબ ચાલવાની કોશિશ કરતા રહેજો ! જે તમોને જેબી મદદ પહોંચાડતો રહેશે ! અને તમારી હિંમત અને સખુરીમાં વધારો કરશે !

૯૪૫ રોપો જેને નથી પાંદડાં અને જેને નથી ફુલ યા ફળ છતાં, તે હજારો દુઃખ દરદના કામમાં આવે છે !

૯૪૬ તેવીજરીતે જો એક નાવારસ યાતો ગાર્ફલ બાળક હોય તો તેને કદી ધીક્કારશો નહિ, પણ મેહર કરતા રહેજો, કારણ તે બાળક પાછળથી આ જેહાંનને ઘણું લાભકારક થઈ પડશે !

૯૪૭ દુન્યામાં સર્વે ચીજો જે પેદાયશમાં મૂકાઈ, તે સર્વે ચીજોમાં, કાંઈને કાંઈ ગુણ હસ્તી થરાવે છે, માટે હરેક ઇનશાંનની આંઈન ફરજ છે કે, એક નજીવી જીવવાળી ચીજને પણ કદી તીરસ્કાર કરવો નહિ કારણ કે એ તો ખોદાની ખડગી ક્રેવા બરોબર થયું !

૯૪૮ દુન્યાના ઝાડો કોઈ મોઠાં હોય છે, તો કોઈ વળી નાનાં હોય છે, પણ તેની મોસમ આવવે, તેનાપરથી પાંદડાં તેમજ ફુલ ફળ ખરી પડે છે, જેથી ઝાડ ગોયા આજેજ (દુખી) થઈ જઈ, પરવરદગાર પાસે ફરીથી પોતાનો નવો પોશાક

માંગે છે, જ, તેને રક્તે રક્તે પાછો અદા કરવામાં આવે છે, (એટલે વસંત રતુનો હિંગામ પાછો ખેસે છે)

૯૪૯ તેમજ આ જોહાનના માણસો ! કોઈ આલા હોય છે તો કોઈ અદના હોય છે ! કોઈ પાદશાહ હોય છે તો કોઈ ફકીર હોય છે ! પણ આ સ્થિતી જીવેદાંન સૂંચી રહેતી નથી, પણ ઉલટ-પાલટ વખત આવવે થઈ જાય છે, માટે એપર શુક્ર કરવા સીવાય બીજી ફરજ તમોને અદા કરવાની નથી.

૯૫૦ ભલાને જુરા તે ફકટ આ જોહાનના ! પણ તે હક્ક-તાળાની નજરમાં કેવા તે કોઈને ખબર પડતી નથી ! માટે નેક દનિશાંન ! કોઈના ઘોલવાપર ધ્યાન આપશો નહિ, પણ વિચારથી વાત કરજો !

૯૫૧ લડાઈ કરવા બહાર પડો તો હમેશા ઢાલ જીતીને આવજો ! યા, ઢાલપર સુઈને આવજો ! પણ ઢાલ મુકીને પાછા ઘર ફરશો નહિ ! (એટલે લડાઈ જીતીને આવજો યા જાન મુકીને આવજો, પણ નામરદ થઈ, પાછા ઘેર ફરશો નહિ !

૯૫૨ નાહકતું વારેઘડીએ લડાઈ, ટંઠામાં ઊતરતું, તેના કરતાં વખત આવવે લડાઈ કરવી બેહદ કીમતી છે ! કારણ હર-ઘડી ફેસાદ કરતાં લોહી કમી થતું જાય છે, અને જ્યારે ખરાપણું કરવાનો વખત આવે છે, ત્યારે જીત યા નામના મેળવીશકાતી નથી !

૯૫૩ જેમ એક લશ્કર દુશ્મનના લશ્કર સાથે રણધીરે છે ! તે જ્યારે ઝતુંન પર આવે છે, ત્યારે તે નથી જોતું જાન યા નથી પરવાર કરતું લોહીના રેલની ! અને આખરે જ્યારે તે દુશ્મનના લશ્કર

ને માત કરે છે, ત્યારે તે લશ્કર તેના રાજને હાથ કરે છે ! અને તેના આખા દેશપર ફત્તેહનો ઝુંડો હાદ છે !

૯૫૪ તેમ આ ભાઈઓ ! જુઠાઈને તોડો, અપમાણીકપણું છોડો, નીચ મતલબોને હાંકી કાઢો, અને બાકી રહેલા દિલ-ના પુરા હવશેને, જડમુળથી ઊંચેડી નાંખો ! અને આખર પ્યાર (બદનજર) જે એક રાજનીમીસાલ ગણાય છે, તેના પગમાં ખેડી પોઈ, બંદીખાનામાં રાખો ! અને પછી તમે જુઓ કે, કુન્યા-ને તમેએ એક હાથ કીધી છે કે નહિ (સંપૂર્ણ ફત્તેહ મેળવવી)

૯૫૫ બેબુનું એ એક ગાંતીની મીસાલ છે !

૯૫૬ આ કુન્યામાં ફીલસુફીનું કામ છે ! અને પેલી કુન્યા-માં યુનાહની માફી છે !

૯૫૭ ચાર કામપર ભલાઈનો પાયો સમાયલો છે:-જ્ઞાન-કામ છાતીની સલામતી-અને પરહેજગારી. જ્ઞાન-તે દીન અને કુન્યાની જરૂરની ચીજોને પીછાણવો, કામ-તે જ્ઞાનને લગતાં કામે કરવાં. છાતીની તદ્દરેસ્તી તે કીનો અને અદેખાઈનો નાશ કરવો. અને પરહેજગારી-તે દરેક કામોમાં ગભરાત તથા સંશુધી પકડવી !

૯૫૮ જ્ઞાન અને કામ તે શરીર અને આત્માની માફક એક બીજ સાથે જોડાયલાં છે જો તે બેમાંનું એક એકલું હોય તો તેનાથી કરો કાયદો થતો નથી !

૯૫૯ છુટકારો કરવાના ત્રણ રસ્તા છે. સાચો માર્ગ-પર-હેજગારી-અને હલાલ રોજ.

૯૬૦ તવંગરી પૈસાથી નથી, પણ આપણને જે મળે તેપર સંતોષ રાખવાથી છે !

૯૬૧ જે માણસ લોકો પાસે કશીરીતની માંગણી કરતો નથી તે સર્વનો ચાહ મેળવે છે. તેમજ તે અપક્ષપાતપણાંથી ઝાળખાય છે!

૯૬૨ સંતોષી માણસ ગમે એવો ભુખ્યો હોય છતાં તે તવંગર હોય છે, પણ લોભીને દુન્યાનો ખજનો મળે છતાં, તે ગરજવંત હોય છે !

૯૬૩ એ દુન્યા વચ્ચે દાદર છે, જેપરથી લોકો ચઢ ઊતર કરે છે!

૯૬૪ આ દુન્યામાં તમારું કામ છે, પેલી દુન્યામાં કામનો બદલો છે !

૯૬૫ તમારી અને મોતની વચ્ચે એક પરદાનો અંતર છે, માટે પરદો ઊંચકાય, તે આગમજ તમારું સર્વે કામ પારપાડીલેવ !

૯૬૬ જેમ એક ગાંતીમાં દાણો દળાય છે, તેમ ભેજમાં, કોઈબીરીતનાં વિચારો મુકવામાં આવે, તો તે દળાતા રહે છે, અને તેવાંજ તેને પોતાને ફળ આપવાં પડે છે !

૯૬૭ કોઈ પણ જનવર, પ્રાણીનો યા નીરદોષ કીડીનો જાન લેવાને ખુશી થશે નહિ; કારણ કે, જેવો જન તમોને વહાલાં છે, તેવોજ એઆને છે.

૯૬૮ આગથી તારાજ થયેલી, રેલથી તણાઈ ગયેલી, અને ધરતીકંપથી ગરક થયેલી સર્વે માલમતા, તમોને કોઈને કોઈ કાળે પાછી મળશે, પણ એક મતા જે ચોરાઈ ગેઈ તો તે તમોને પાછી મળનાર નથી, તે છે ફકટ 'મોંત' માટે આ શબ્દો, સર્વે લાલચો તણ દઈ, એનાથી તમો ચોકેલા રહો !

૯૬૯ ખુંની આદમી, કોઈપણ રીતે આ જહાંનમાંથી દગો રમી છૂટી જાય, પણ આ મોંતના જલમ પંજમાંથી, કોઈ પીર

યા પેગંઝબર છૂટવા પાંચો નથી, માટે પળેપળ ડર રાખી, ન્યાત, જાતમાં, ભલાર્થ કરો! અને 'હું'પણુ' છોડી દેવ!

૯૭૦ એક દુશ્મનને તલવારથી જર કરવો, તેના કરતાં ઝખાંનથી જર કરવો, એમાં ખરી નામદારી છે, અગર, ઝખાંનથી નહિ અને તો, તો, તમારે માટે બેહતર એજ છેકે, તેને દાસ્ત તરીકે ગણતા રહો!

૯૭૧ હજારો રૂપીઆની ખુવારી કરી, લોકોને જણાવવા, કોઈ તકલીફી કામો કરી, માનપાન મેળવવું, તેના કરતાં, કામ એવું કરવું કે, જગેજગ તેની તકતી, અને તેનાં ઉમદા ગુણો હંદગીમાં, અને હંદગીબાદ વ્યાપીરહે! એજ જાવેદાંન તલકની કીર્તી તથા ભલા આશીરવાદ સમાન છે!

૯૭૨ દુન્યાની પાંચ જાતો * (દ+ધો + મોં + મા + સી) નો નિંદરોજ અપ પડેછે, તેમાં પહેલા ત્રણનો ભરસો, કદી કરવો નહિ, એકવું કદી કરજ કરવું નહિ, અને એકની દાસ્તી કરવી નહિ; જોએએ આ બાબદપર વિશેષ ધ્યાન નહિ આપ્યું, તેઓને પસ્તાવા સીવાય બીજું કશું મળતું નથી!

૯૭૩ તમે જોરાવર હોતો, તમારું જોર, દેલાવરો સાથે અજમાવતા રહેજો! પણ નખળા સાથે હિંમત કરશો નહિ, કારણ કે, એનાથી ઘણી વેળા બોંયને નમન કરવાનું થાયછે!

૯૭૪ જેમ, નદીને ફાંટા ઘણાં હોયછે, તેમ ઈનશાંનોને બેજાંના ફાંટા અનેકતરાંહનાં હોયછે!

* નામ સમજ લેવાં

૯૭૫ દુન્યાના આદમીને બહારથી એક ઝખાંન છે, પણ અંદરખાનેથી બીજી બે રહેછે!

૯૭૬ એક માણસ પહેલાં, એક ચીજની કબુલાત આપશે બીજી ઝખાંનથી પાછો 'ના' પાડશે, અને ત્રીજી ઝખાંનથી ફરી એક વેળા 'હા' પાડશે! માટે તમો એવા શખ્સો સાથ કામપાડો તો, ત્રણવાર તમો પણ દરયાફત કરતા રહેજો !

૯૭૭ કોઈ પણ પેગંમબર સાહેબના ફરમાન મુંજબ, જોકોઈ શખ્સ નહિ ચાલે, અને તેના ધર્મ પુસ્તકમાં, કોઈપણુરીતે સુધારો કરી, માન મરતખો મેળવવાનું ડોળ રાખે તો તે શખ્સને બીજી પંથ સ્થાપવા દેજો ! કે જેથી કરી તે પોતાની પેગમ્બરીનો દાવો ત્યાં કરી શકે ! એવા શખ્સને, તમારી મંડળીમાં દાખલ કરશો નહિ.

૯૭૮ તમારાથી ઉમરે પુગેલાંને માન આપજો અને ઉતરતા-ઓને ઉત્તેજન આપજો ! પણ જો તેઓ બરચાંની માફ બેલ કરે તો ત્યાંથી દુર રહેજો !

૯૭૯ દુન્યાના માણસો બે ટેક રાખેછે, એક 'ખરો' અને બીજો 'ખાલી ડોલ' રાખવાનો !

૯૮૦ જો એક શખ્સ પોતે ફકીર હોય, યા પૈસાદાર હોય અને તેજો ખરો ટેક રાખી આ ખલકતમાં વાસો કરે યા બીઆ-ખાંન જંગલમાં જાય, છતાં, તેનો આગળ એક દેવ પણ નમી જાયછે, કારણ એવો ટેક રાખવામાં ઘણીવાર જાનફેશાની કરવી પડેછે ! અને એમાંજ ખુદરતાનું ખર્ચ ફરમાન અદા કરવાનું છે !

૯૮૧ જો એક ઇનશાન પોતે પોતાની બડી ઢાંકવાને ખાતર ખાલી ટેક રાખી બીજાઓને દેખડાવવાનું ડોલ રાખે છે,

તે વખતે પહેલાં તેનાજેવા બીવકુદ શખસો માન આપશે ! પણ પાછલથી તેજ નરો તેની હસાઈ કરશે ! માટે આ શખસો ! દુન્યામાં રહી, ખોદાને જીલતા, નાજવ અને તેના ફરમાનને ગેરવાજબીપણે તોડી ગરૂંપર મુસ્તકીમ ના રહે !

૯૮૨ દુન્યાની હરેક ચીજે જે હસ્તીમાં આવો તે સર્વે ઉપયોગી છે માટે તમારી જીંદગીમાં એક કાગલનો ટુકડો, ડોરો, યા ગાડના તણખલાંને પણ મીકારની નજરથી, બેદરકારી વાપડશો નહિ ! કારણ વખત આવવે તમારું કામ એની ગરજથી પડતું મુકાશે !

૯૮૩ જો એક મોંઝમમાં કેરીનો પાક ઘણો ઉતરે છે, તો તે રેવરેવ થાયછે, અને પૈસાદારો, તેમજ ગરીબો તેની દરકારવધીક કરતા નથી !

૯૮૪ તેમજ નોકરો ડગલે ને પગલે રેવ રેવ થાય તો તેની પરવાર રસ્તે ચાલતો રાહદારી પણ કરી શકે નહિ ! માટે ભાઈઓ ! આગળા વખતને પકડી નારહો પણ જાતી ખુશી અને જાતી હાલતથી તમારી જીંદગીનો પુરતો દરયાફત કરો ! ને, એશઆરા-પાણું છોડીદેઈ વખતનો બારીક ઉપયોગ કરો !

૯૮૫ ભાઈ ! જીંદગીપર ભરૂંસો રખાતો નથી અને એલમનો તો પાર રહ્યો નથી, માટે તમોને સજવર છે કે તમારું પોતાજેઁ જ્ઞાન મેળવી કાંઈ ધંધો યા હુનર હાથ કરો ! પણ મુખ્ય બાબદ તજ-દેઈ આયદે ‘નિરદોષપણું’ જાહેર ના કરો !

૯૮૬ ધનશાં ! જેને નથી જીવ યા નથી જેને હાથ યા પગ છતાં દુન્યાના લોકોને પોતાના શરીરપર જેમ બને તેમ ખીચી ખીચી, એક જગ્યાએથી બીજી જગ્યાએ લેઈ જવાને પોતાના મોંઢા-

માંથી માત્ર વરાળ બહાર કાઢે છે, તે છે ફકટ 'ત્રેન' અને 'સ્ટીમર'

૯૮૭ તેમ દાનાવો ! અગર તમે ભોંચે પડેલા હો, અને ખોદા સમાન તમારી દાદનેા લેનાર, આ જોહાંનમાં હોય નહિ, છતાં તમારી બનતી જોગવાઈએ, દુખી આદમીઆતરૂં તમારું દીલ પહેલાં દોડાવજો ! અને તેઓને દુખમાંથી ઉગાડવાં એમાંજ તમારું ખરું સુખ સમાયલું છે !

૯૮૮ આ દુન્યામાં પૈસાદારોજ ભલાઈ કરવા આયાછે એવું નહિ સમજવું; પણ દરેક જણ કોઈ પણ પ્રકારના ભલાઈના ગાંડથી બંધાયેલો છે !

૯૮૯ એથીજ-પણી અને આગનો સોખવ કરશે નહિ અને કરે તો ઘરે પાછા ફરશે નહિ !

૯૯૦ ખૂરાશ એ એક એવો તીર છે કે જેને દરેકજણુ અટકાવવાને સામર્થવાન થતું નથી.

૯૯૧ જેમ દરિયો, જંગલ, તથા પાહાડ ખેડતાં, આદમી કંટાળી જાયછે, તેમજ ખૂરાશ જેવી ચીજમાંથી પસાર થતાં, આદમી લોહીનું પાણી કરે છે !

૯૯૨ હક્કતાળાને પહોંચવાને પહેલો તબક્કો એજ છે કે ખૂરાઈને તણ રાસતી વખતે પોતાની જખાંનને ખોલવી (એટલે કે હરેક બાબદોમાં નાંખતો કરવી, પણ ખરાપણું જાહેર કરવામાં લડત ચલાવવી)

૯૯૩ જેમ ફરજ દોના અધિપતી માખ્યાપ છે, તેમ ગરીબ લાચારોનાં અધિપતી દૈલતમંદ છે.

૯૯૪ પૈસાદારોને જે ન્યામત બક્ષી છે તે પોતાના મુખને ખાતરજ નથી, પણ હજારો આદમીનું ભણું કરવાને માટે છે; અને એજ એઓની મુખ્ય ફરજ છે !

૯૯૫ મુખ એ રીતના હોય છે. ૧) મતલબી, અને ૨) આપ-એખત્યારી. જેને આપએખત્યારી મુખ સાચવ્યું તેના આચાર વિચાર કુંનેહ અને તેનાં ગુણોને કોઈ ફરી વળતું નથી.

૯૯૬ નવરો બેઠેલો માણસ સો બઢીની જળઆસપાસ પાંથરેછે.

૯૯૭ આજસાઈ પળભારનો દોસ્ત છે, પણ અંદરથી દૂશ-નાઈના કિલ્લા બાંધી કીંમતી જીંદગીને ધુળ કરે છે અને મગજને જાલકુ બનાવે છે !

૯૯૮ દરેક ઝડુંની માણી અને ઈનશાંનોનો અટકાવ થાય પણ તોફાની પવન અને દરિયાને કોઈ અટકાવી શકતું નથી.

૯૯૯ જે પોતાની લાજ અને શરમને બેમરવત ગણી, હડે ચોક હવા સાથે ઉડે છે, તે તમારો માનમરતબો, માયા અને મહેરબાનીની કદર કેમ બુજશે ?

૧૦૦૦ જે માણસો ખોદાની અપરમખાર ગુણોની તારીફકરે, અને ખોદા તર્ફ પોતાનું અપલેપાતપાથું જળવે, તેવા માણસોને દુન્યાસાથ કોઈ પણ તરાંહની નીસબત નથી.

૧૦૦૧ કોઈના સગાં સ્નેહીઓનાં કજઆમાં ભાગ લેશો નહિ, કારણકે જેઓ ચોક લોહીના છે, તેઓ આખરે તેજ લોહીમાં મળી જશે ! અને ભાગ લેનાર નાહકનો દુખમાં આવી પડશે. !

૧૦૦૨ જેઓ રાતદિન રંજ ખેંચી, પોતાનો જીવ ખોદાને હવાલે કરે, તેમનો આગળ અકલ કાંચ નહિ સલામ કરે ?

૧૦૦૩ એક નરની ખોટ બીજો પુરે પણ તેનું નામ, નીશાન અને જહોજલાલી કોઈ નહિ પુરે !

૧૦૦૪ જે માણસ ઉધોગપર મરચો રહે, તે પોતાના ભવિષ્યને ગુલાબનું ફુલ બનાવેછે, અને તેની સુગંધી, તેની જવાનીમાંજ ખહાર પડતી જાય છે !

૧૦૦૫ વરસાદના ટીપાંથી જેને ત્યાં પૈસાના બીઆં રોપાતાં હોય, અને તેના વેળા ઉગતા હોય તો માખાપોએ પોતાના ફરજદાને હૃદયથી જ્યાદા છૂટ અને લાડથી ઉધારવાં, એમાંજ ખરી કીર્તીના ગુણ સમાયલા છે !

૧૦૦૬ નાલાયક માણસની ઝખાંનને ફીકાસ કરવા માંગતા હો તો તમારી પોતીકી ઝખાંનને મીઠાસ કરો !

૧૦૦૭ જેને ઝખાંનપર કાબુ મેળવ્યો ને મગ્જને શાંતરાખ્યું તે નથી જાણતો પોતાના દોસ્ત અને દુશ્મન ! યા પાદશાહ તથા તવંગર.

૧૦૦૮ જે માણસે પોતાની બોલતી ઝખાંનનો આસરો નહિ માંગ્યો ! તેને પોતાનાં ભલાં કીજે બીજના આસરાની કશી જરૂરીયત નથી !

૧૦૦૯ જ્યાંસુધી કસુરપર ગંભીરપણું નહિ દેખડાવીએ અને તેનાથી ડરેલા નહિ રહીએ, ત્યાંસુધી, તેનો ઘડો તમારા જીગરમાં તે કેમ કોતરાય ?

૧૦૧૦ તમારું કામકાજ કોઈ બીજા પાસે કરાવવા માંગતા હો પણ તેની મરજ નહિ હોય તો જે બોલમાં પતાવત કરજો ! પણ

જખરજ્જતી કરશે નહિ; કારણકે તેના જગરના કદવા તમને નુક-
શાંતકારક નીવડે છે !

૧૦૧૧ તમારી કરણીનો ફેરો સફળ કરવા ઈચ્છતા હો તો
લોહીમાં વધારો ના કરો, પણ લોહીનું પાણી કરો !

૧૦૧૨ જેઓ પોતાના પગપર ખડા રહે છે! તેઓને ભાડેના
પગની જરૂર નથી !

૧૦૧૩ ગુનાહના ઝાડો કયા જંગલમાં છે, અને તેને કોણ
ઉધારે છે, અને તેનાં ફળ કેટલાં છે, તે સર્વે જોદાને માલુમ છે,
પણ તેનો ઝેંનદાર અને લેઝતદાર સુગંધી મુંગે મોઢે આવને,
ચોક્કસ વખત સુધી ખુશ કરે છે !

૧૦૧૪ ઘણાં માણસો, પોતાની ભૂરી કરણીનો ઢાંક પીછાડો
કરવા ખુશી ખુરમી વખતે સેંકડો રૂપિયાની ખુવારી કરી લોકોને મન
મનાવે છે, પણ જોદાને તો સર્વે રોશન હોય છે ! માટે ભાઈઓ!
તેનો તારીફ કરો તો ઘણી હુશ્યારીથી કરજો !

૧૦૧૫ સારથા અને પ્રમાણીક માણસને પૈસાની લાલચ નથી
તેમ પોતાના ભરમની પણ લાલચ રાખતો નથી સખખ તે સારો-
રીતે સમજે છે કે દુન્યામાં એવી તે કેઈ ચીજ છે કે જે વફાદારીનો
ગુંથુ ધરાવતી હોય!!

૧૦૧૬ દુશ્મનોની ગરમી, ઠંડી કરવા માંગતા હોતો તમારી
પાસે મુંગે મોઢેની ભલાઈ છે જે પારકાંમાં જાહેર કરો !

૧૦૧૭ જેઓ ફક્ત પોતાના પેટ ભરવાને ખાતર રંજ ખેંચે
તેઓએ બે ઘડી સમજવુંજોઈએ કે જોદાનેત્યાં પેટ ભરવાના

રસ્તા બંધ હતા કે તમોને આ ખાકી જેહાંનમાં એવી રંજ ખેંચવાને ખાતર મોકલી દીધા !!!

૧૦૧૮ જ્યારે તમારું જીગર તમારાં પેટને દુર રાખે, અને ભલાઈને રોજબરોજ આગળ ખોલાવે, ત્યારે તમે નિશ્ચય માનજો કે **‘ખોદાની અમુલ્ય ખદેશ’** તમારા શીરપર ઉતરી છે !

૧૦૧૯ તમારું જીગર નેકીના અને સહાસકર્મના અર્થે, પારંવાર ઉશકેરાતું હોય, તો લોકોના ખોલવા ચાલવાની શા સારું પરવાર રાખો છો? અને તે **‘સુનેરીટક’** ગુમાવશો તો સુતું ખર્ચતાં પાછી મળનાર નથી એમ જાણજો !

૧૦૨૦ મજ્જનો કાબુ રાખવો મેહેલ છે, પણ જીગરનો કાબુ રાખતાં વરસોનો કીંમતી ભોગ આપવો પડે છે !

૧૦૨૧ એક માણસ મજ્જના કાબુને ફેરવી શકે, પણ જીગરના કાબુ (ખુદ એકીન) આગળ શમશીર કામ કરી શકતી નથી !

૧૦૨૨ જો તમારે ખોદાપરસ્ત થવું હોય, અને આ દુન્યા-માંજ રહેવું હોય, તો લાયક કામ કરી લાયક પૈસો મેળવવો એજ તમોને પુરતો છે !

૧૦૨૩ જોણે દુન્યાના આચારવિચારો તપાસ્યા, જોણે દુન્યાની ચીજોની સંપૂર્ણ કસુર જાણી, તેપર હરપજો ઉસ્તવારી રાખી, તેવા નરને **‘દાલાવ’** કહેવો ઘટારત છે !

૧૦૨૪ દરેક કોમના આચાર વિચારો તરેહવાર રીતના હોયછે, ધર્મના ક્રીયાકામો જુદાં હોય છે, ખોલીમાં ફરક છે, મોંઢાની મફતીમાં તફાવત હોય છે, અને પહેરવેશ પણ જુદા હોય છે,

માટે એમાં ખુદાનો શું ગુણ સમાયલો છે, અને ખુદાઈ મતફેરીતું કારણ શું, જે બાબે તકરાર કરવી અને કોઈ પણ પંથને ઊંચ યા નીચમાં અપાવવો, એ તેના ફરમાનને બીલકુલ અપમાન કરવા બરોબર છે !

૧૦૨૫ અએ ઇનશાંન ! તને જે કામમાં પેદા કીધા હોય, તેજ કામને હમેશાતલક, માન આપ તેમજ તેના ધર્મને કુલપાનથી વધાવ ! પણ, જો, તું તે કામના વંશવેળાને છોડી જવા પસંદગી બતાવતો હોય, તો, તારી ઉંમદા અક્રલ પરવરદેગારથી પણ વધુ છે; કારણ કે તે મહાજાની સાહેબે જન્મથી તારેમાટે કાંઈક ભૂલ કીધી છે કે જેનું કારણ જાહેરમાં લાવવા, ખોદા સાથે સરકસી કરતો રહેછે ! અફસોસ ! સદ હજાર અફસોસ !

૧૦૨૬ જે માણસ ખોલીને હસે, તે કદી કોઈને કસે નહિ !

૧૦૨૭ ખોદાની રાતદિન પરસ્તેશ કરી દોજખી આતશથી છૂટકારો મેળવો, એજ તમારી આંઈન ફરજ છે !

૧૦૨૮ જે માણસ ખોદાની દાસ્તીમાં મચ્યો રહે છે ! તેની આગળથી ધીમે ધીમે ઊંઘ, ભુખ, અને દુઃખ ઊડતું રહે છે !

૧૦૨૯ ખોદા હરેક માણીને ભૂખ્યાં ઉઠાડે છે, પણ ભૂખ્યાં સુવાડતો નથી ! તો હવે વિચાર કરોકે તમારે માટે બીજી કંઈ ફરજ બાકી રાખી છે ? માટે સચ્ચાઈપર ઉભા રહો !!

૧૦૩૦ ઇનશાંનો ! આ દુન્યામાં લાખો વર્ષ જીવી, રાતદિન તેની એબાદતમાં મરગુલ રહી, ફકત તેની તારીફ કરો, છતાં, તેના એક બાલ જેટલો પણ ઉપકાર અદા કરશો નહિ ! માટે તમે વિચાર કરો કે ખોદા એ તે શું ચીજ હશે !!

૧૦૩૧ જેમ દરિયાના પાણી રાતદિન અછરપછર કરી રહેછે ! તેમ તમે તમારા કામમાં ડગલે ને પગલે ખટપટીઆ થઈ રહો !

૧૦૩૨ આમલીના ઝાડ કરતાં, લીમડાનું ઝાડ એહદ શ્રેષ્ઠમાં શ્રેષ્ઠ છે !

૧૦૩૩ આમલીના ઝાડની હવાથી એક કોવતમંદ આદમી પોતાનું જોર બોધે છે ! પણ લીમડાની હવાથી એક નખળા આદમીના બદનમાં તાકાત વધે છે ! તેમજ હવાને હમેંશા સ્વચ્છ બનાવે છે !

૧૦૩૪ એક કીંમતીમાં કીંમતી ચીજ પણ કોઈ શખ્સથી અજાણપણે ભાંગી જાય તો તેને એક સોખન પણ બોલવો દરુસ્ત નથી; સખબકે કોઈપણ અકસમાત, ન ચારેલીરીતે બને, તેમાં કોઈનો કસુર જાહેર થઈ શકે નહિ ! માટે ખુદરત આગળ સર્વે જાણુ લાચાર છે !

૧૦૩૫ દરિયાની જમીન થાય છે ! જમીનનો દરિયો બનેછે ! જંગલનું ગામ બને છે ! ગામ જંગલમાં ફેરવાઈ જાય છે ! કુંગરના જવાબાનું ખી પહાડ બને છે ! પહાડો કુંગરમાં ફેરવાઈ જાય છે ! માટે આવા મહાભારત બનાવો બોદાના હોકમથીજ માત્ર બનતા રહેછે ! જેથી કોઈએ આ બાબદમાટે વધુ પૂછપરછ કરવી નહિ જોઈએ !

૧૦૩૬ જેમ ટીપે ટીપે સરોવર ભરાય છે ! તેમ ખર્ચમાં ફકટ ચાર આને દોઢયું બચાવીએ તો દોઢીઆના રૂપીઆ થાયછે !

૧૦૩૭ જો એક શખ્સ દુન્યાની દરેક ચીજથી ગાર્ફલ હોય ! પણ જો તેનું હગર હાજી તલક હાજર જવાબ દેતું હોય તો

તે ફકટ ખે ચીજ છે, જે તેની 'ભલાઈ' તથા 'ખૂરાઈ' !!

૧૦૩૮ દુન્યાના હરેક ઇનશાંનો તરેહવાર જાતના નમુના છે, જેમાંના ઘણા ભલા તથા ખુરા, અને ઘણા અફલી તથા કમઅફલી, અને ખાકીના લોકોનું જોઈને પોતીકી અફલ વેચી ચોખ્ખા નમુના બની રહેછે !

૧૦૩૯ જેમ માલ માલમાં ફરક છે, તેમ દરેક કોમ કોમમાં ચોક્કસ રીતનો ફરક છે !

૧૦૪૦ માલની કીંમત એક હોતી નથી તેમજ હરેક ઇન-શાંનની કીંમત એક હોતી નથી !

૧૦૪૧ ઘણા માણસો દુન્યામાં રહી, એકબીજાને પગવવાનું પસંદ કરે છે; જેમાં, તેઓ એક મરતખે ઇજ્જત સમજે છે, અને બીજી મરતખે સામા ઘણીનું દિલ દુખાવે છે ! માટે એવાઓને વાતચીતનો તેમજ દોસ્તીનો લાભ તુજ આપશે, જેથી તેઓ પોતાની ભુલનું કારણ બરાબર સમજે !

૧૦૪૨ ઘણા નરો માન ચાંદના ભૂખ્યા હોય છે, પણ તેઓ સમજતા નથી, કે જ્યારથી ચાંદ ગજો લટકાયો, ત્યારથી તેઓની આપએખત્યારી, અને અપક્ષપાતપાતું રહેતું નથી પણ ઉપરથી ફરજનું દબાણ થાયછે ! માટે જો તમોને કોઈ ચાંદની નવાજેશ કરે તો તેને પાછો સ્વાધીન કરજો ! કારણકે પરવરદેગારે તમારા નામનો અને આખરનો જે ચાંદ બક્ષ્યો છે, તેજ તમોને પુરતો છે ! અને એનાપરજ તમારી છાંદગીનો આધાર રચાયલો છે !

૧૦૪૩ દિવાનખાનામાં સીસોલીનો અવાજ નગારાં આગળ કાંઈ નથી તેમ પુરવીનો આગળ ટુંક શીખાઉ કાંઈ બીસાદમાં નથી પછી તે હોય બીચારા અફલી અને દાનાઈના સોખનથી ભરપુર.

૧૦૪૪ લડવા કરતાં ચુકતી ભલી, અને ગભરાત કરતાં સખુરી ભલી !

૧૦૪૫ જે માણસ પોતાની અક્કલ અને ચુકતી બીજથી શ્રેષ્ઠ સમજે છે, તેનાથી સચ્ચાઈ દૂર નાસે છે !

૧૦૪૬ દુન્યામાં નુકશાની ત્રણ છે—જેની આગળ દરેક ચુકતી રહે છે—સગાં વહાલાંની દુશ્મનાઈ, ધંધાદારીઓની અદેખાઈ અને પાદશાહોની અક્કલની ખાંમી.

૧૦૪૭ સુખ, છંદગી, અને માલ ખજાનો આ ત્રણ ચીજ સંતોષકારક નથી.

૧૦૪૮ તમારે ખુશી ચહાવી હોય તો ત્રણ ચીજ તમારી પાસે રાખો—તમારાં નસીબપર રાજ રહો, એકઠું કરી રાખવા સાડાં વધારે કોશિશ ના કરો અને ખોદાની બંદગી કરવામાં (ખનતાં સુધી) વખત ગુજારો !

૧૦૪૯ ચાર ટેવ ધરાવનારને કોઈપણ પ્રકારની નુકશાની નથી:—હલાલખાતું ખાવું, ભણે સ્વભાવ રાખવો, સાચું બોલવું, અને દેખાનત સાફ રાખવી.

૧૦૫૦ ગુસ્સાની વખતે શીક્ષા ના કરો પણ માફી બક્ષો કે જેથી તમે માયાહુ બનો !

૧૦૫૧ આફતની વેળા ગભરાવ ના પણ સખુરી ધરો જેથી, તમેને ખુદરતી ભલા વિચાર ઉત્પન્ન થાય !

૧૦૫૨ કોઈપણ બક્ષેશ તથા ભલાઈ કરવામાં પછાત ના પડો પણ ઉતાવળે થાવ જેથી લોકો તમેને તાબે થાય (માન આપે)

૧૦૫૩ મોતી ધુળમાં પડ્યાં હોય તો ચારણીનો ઉચ્ચોગ કરો, અને આફત આવીપડીહોય તો દાનાવોના મત એકઠાં કરો.

૧૦૫૪ જે માણસ દોલતપર મગર નથી, તેનેમન દુઃખ સુખ સરખું છે!

૧૦૫૫ દરેક માલમતા મેળવતી વખતે નાશનો વિચાર કરો, અને ચઢતી હાલત વખતે પડતીનો દરયાફત કરો! તોજ તમારાથી તે સાચવી શકાશે! અને ખુશાલી ઉત્પન્ન થશે!

૧૦૫૬ બહાદુરીનો ખપ બંધાને પડે-બુધ્ધીની ગરજ દુન્યાને પગેપગ હોય, અને મોડી જુખાનપર દરેક જણ લોભાય! આ ત્રણ પયકીનો માણસ કેકે પણ સંકટ આવી પડવાથી દિલમાં ડર રાખતો નથી! કારણકે તેને પાળવાવાળા ઘણા મળે છે!

૧૦૫૭ એકાંત ખેસતું અને દુન્યા તજવી તે લોકોના માલપર તકાપ નહિ મારવાને ખાતર છે અને ખૂરાશને દુર કરવા કીજે છે!

૧૦૫૮ એકાંત માણસ (એકમાર્ગી) એવો હોવો જોઈએ કે દીલને ગફલતથી, જીવને ખૂરી ઇચ્છાઓથી, અને જુખાંનને કઠંગુ બોલવાથી, હમેશા સાચવી રાખે!

૧૦૫૯ ફરજ એ આ દુન્યામાં એક મોટું ફરજ છે!

૧૦૬૦ ઇનશાનોને માથે જે ફરજ મૂકવામાં આવી છે, તેજો તેઓથી બરાબર અદા કરવામાં ન આવે તો તેઓએ હમેશા ચુપ રહેવું, પણ આ જેહાંનના લોકોને ખોટું સમજાવવું એ તેઓ પોતાના હાથે ખોદાનો દશઘણો ગુનાહ માથે લે છે!

૧૦૬૧ દરેક જણને કસી જોજો, અગર સુંનાને કસીજોશો તો તેપણ વજનમાં બરાબર ઉતરશે! પણ **મીંઢા અને એકમાર્ગી** આદમીનું કદી તોલ થઈ શકશે નહિ!

૧૦૬૨ મીંઢો ને, એક માર્ગી આદમી હરવખત, પોતાનો જાતી લાભ તજી ગુપચુપ દુન્યાના રંગો તપાસે છે! એનું તોલ

કદી થાય નહિ ! અને કરવા જવતો વખતે નમી જાયછે ! વખતે વજનમાં ઊંચકાય છે અને ઘણી વેળા સમતોલ પણ થાય છે ! માટે એની પીછાણુ કરવામાં તમે ખૂંડ પકડશો તો વારંવાર ખટ્ટા ખાશો !!

૧૦૬૩ તમારા કામને જેબ (શોભા) આપવા, અને તમારી અફલ હુશ્યારીમાં વધારો કરવા માંગતા હોતો પહેલાં તમારા વખતને નમીને ચાલજો, અને લોકો સાથે લેવડ દેવડનો ઘાડો સંબંધ રાખશો નહિ !

૧૦૬૪ વખતના ગીત, વખતે ગવાય, કવખતે તે ખીરાજે નહિ ! અને જ્યારે ખીરાજે નહિ ત્યારે તમારી માનસાઈ પીછાળ તે કોણુ કરી શકે ?

૧૦૬૫ ઘણીવેળા હાથ કામ કરતો નથી પણ નખ કામ કરે છે ! તેમ ઘણી વખત, જેટલું અફલ કામ કરતો નથી તેટલું કુનેહ, કામ કરી શકે છે !

૧૦૬૬ કોઈ સાથે ખાનગી કામ યા વાતચીત કરતા હોતો તો ચાર ખાનુ બરાબર તપાસજો ! કારણુકે ઘણીવેળા દિવાલને ખુદરતી કાંન ઉભા થાય છે.

૧૦૬૭ જે માણસ પોતાના જીવનેજ વહાલો! ગણુ છે ! અને તેને ખુશી રાખવા, પોતે ક્રીદા ક્રીદા થાય છે ! તેવા નાદાન માણુ-સે દરયાક્ષ કરવો લાજમ છે, કે તે અહુરમજ્દને આ કુન્યા પેદા કરવાતું કારણુ શું ? અને પોતાને એમાં જન્મ લેવાનો શું સખખ છે ?

૧૦૬૮ જ્યારથી કોઈ બચ્ચું પેદા થયું ત્યારથી પોતાના નામની, તકદીરની, કરણીની, અને મોંતની તકતી સાથે લેતું આવે છે ! પણ તે તકતીનો સારથો વાંચનાર આ જહાંનમાં બિદા સમાન, મેં કોઈને જોયો નથી !

૧૦૬૯ એક માણસ પોતાનું મોંત કોઈ પણ મકારે લાવવા માંગે યાતો આ જેહાંનથી છૂટકારો કરવા ખોદાને આજીવથી બોલાવે, પણ જ્યાંસુધી તેની અજલ (મોંત) આવી પુગે નહિ, ત્યાંસુધી તદખીરો ચલાવવી ફાકટ છે !

૧૦૭૦ જો એક માણસ ઝેર ખાઈ છૂટકારો પામે, પણ તે, તેના પાપથી કાંઈ છૂટકારો પામતો નથી ! અને ખોદાની દરગાહમાં પણ જઈ પૂગતો નથી ! પણ જ્યાંસુધી તેની નેમેલી ફરજ તેના શીરપર છે તે, તેને પોતાને કોઈખીરીતે અદાકર્યાવગર આ જેહાંનમાં છૂટકો નથી !

૧૦૭૧ જેમ એક દિવાલ બાંધતી વખત સીમીત અને મોંટો ભાગ કોલનો ખપ પડે છે ! પણ જ્યારે તેમાંથી સીમીત તથા કોલ નીકળી જાય છે ! ત્યારે દિવાલનો પાચો મઝબુત રહેતો નથી !

૧૦૭૨ તેમજ આ ઇનશાંના ! શરીર દિવાલ છે ! મહેનું પર્વ એ સીમીત છે ! અને લોહી એ કોલ છે ! માટે આ બે ચીજને તમારી જીવાનીમાં નહિ સાચવી, તો તમારા આખા શરીરનો પાચો હાડખીંજર થયો, અને હાંદગી રદબાતલ થઈ એમ જાણુજો !

૧૦૭૩ જો એક નદીની પાણમાં હોલ પડે તો ધીમે ધીમે પાણી તેમાંથી બહાર નીકળી જાય છે, અને તેના ઘોઘથી પાણ ફૂટીજઈ ચોમેર પાણી પંથરાઈ જાય છે !

૧૦૭૪ તેમ તમારો પૈસો કમાર્જે ખર્ચો તો આસ્તે આસ્તે આવક જતી રહેશે, અને ત્યાર બાદ તમોને બીજા અનેક ખરાબ રસ્તામાં ઊતરવું પડશે જેથી આખરે તમામ ફાલત બીજાઓના હાથમાં પંથરાઈ રહેશે !

૧૦૭૫ જેહાંન ફનાં છે ! તમામ હસ્તીવાળી ચીજ ફનાં છે !
તો તમે પોતે પણ ફનાંતો થવાનાં ! માટે ભાઈઓ, ‘ફના’ જેવા
એક શબ્દને સુનેરી તકતીમાં કોતરી રાખો અને યાદકરતારહો,
જેથીકરી બદીથો તમે ડરેલા રહો !

૧૦૭૬ તમારા ફરસુદના વખતે દોસ્તની રાહ જોતાહો તો
ગુણુગારી કેતામેને રોજબરોજ દોસ્તતરીકે બોલાવજો !

૧૦૭૭ દરેકની અંદગી એ દરરોજનું દફતર છે માટે બૂર
લખાયું હોય તો તેને છેકી લખું કરો અને લખું લખાયું હોય તો
તેથી પણ લલાઈ કરવાની કોશિશ કરો !

૧૦૭૮ જે માણસ પોતાનો માન મરતબો અને લાયકી
નથી પીછાંણી શકતો, તે બીજાઓનો હક્ક કેમ પીછાંણી શકશે ?

૧૦૭૯ નોકરોને મહેરની નજરથી જોવ, અને કમુર થવ
હોયતો બનતાંમૂંઝી ખમી જઈ એકાંત જગાપર તેમને સલાહ દેઈ
તોજ તે કામબજાવવામાંઈમાન લાવશે ! અને તમારી તાબેદારી કરશે !

૧૦૮૦ આખી દુન્યા બોદાતાળા આગળ એક ‘કિડતુ મચ્છર’
છે, તો જ્ઞાની કહે ! મુજની, તુજની ગણતરી શી બાબદમાં થઈ શકશે ?

૧૦૮૧ દુન્યામાં લલાઈ કરવા છતાં, તાંગી વખતે જે કોઈ
પારકાંની લલાઈ લેતો નથી, તે લોકોનો વડો હુકેમ ગણાય !

૧૦૮૨ હાય પગ તે પાદશાહની રૈયત, અને માથું તે
રોહનશાહ પોતે ! આ બે ચીજો એક એકસે મલતી નથી, ત્યારે,
જાણુવું કે દશની પડતી દશા આવી પહોંચી ! !

૧૦૮૩ જે માણસ બોદાના બેદાનો વિચાર કરે છે, તેની
જાતી ખુદીમાં, અને અંતર જ્ઞાનમાં વધારો થતો રહેછે, અને જે,
નથી કરતો, તે દુન્યાની લાલચોમાં, સદા લપેટાયેલો હોયછે !

૧૦૮૪ જેની પાસે ખજાનો નથી તેને આખરૂં નથી, જેને ફરજંદ નથી, તેની આંખે રોશની નથી ! જે કોઈને ભાઈ બહેન નથી, તેને બાળુનું કૌવત નથી; અને જેને ઔરત નથી, તેને ખુશી મેળવવાનું નસીબ નથી ! પણ જેઝાને આ સામટી ચાર ચીજ નથી, તેને કશીરીતની દીલગીરી નથી !

૧૦૮૫ ઊંમરે પુગેલાંઝામાં અફલ જેવી ચીજ નહિ હોય તો, તેઝા વગર પાણીનાં નાળાં મીસાલ છે !

૧૦૮૬ ઘોડાનો ખોરાક, ઘોડાને રૂચે ! મોરના પીછાં મોરને શોભે ! અને હંસની ચાલ હંસને બીરાજે ! તેંમજ ઝા ધનશાંતિ ! તમારી હાલતનો પહેલાં વિચાર કરો, પણ તકલીદી મગજના ફાંટાને માન આપો ના !

૧૦૮૭ જે લોક પોતાનાં અંતકરણો વધારે ‘સુંદર કપડાં’ ઉપર લગાડી પોતાને વધુ શોભાયમાન, અને વધુ પૈસાવાળા દેખાવવાની કોશિશ કરે છે એ કેવળ મૂર્ખાઈ છે તેંમજ ભવિષ્યનો પસ્તાવો આગમજથી ગવાહી આપે છે !

૧૦૮૮ જે સ્થિતી પરવરદેગારે બસી હોય, તેજ સ્થિતીમાં રહેવું, એમાં આપનું ખરૂં સુખ અને માન છે !

૧૦૮૯ આપણી ગરૂરી, તરેહવાર જાતના ઉઠાઉ ખર્ચો કરી કરાવી, પોતે ખસી જાય છે, અને આપણને કઠંગી તેંમજ હસી કાઢવાજોગ હાલતમાં ફેંકી દે છે !!!

૧૦૯૦ અય શખ્સ ! દુન્યા સાથે ‘સમશીર’ (કાવાદાવા) ઉઠાવશે, તો તેના બદલો, તેઝા અધિકારમાં આપશે, પણ અગર, તેં ખુદરતી પેદાયશ, તેના ફરમાન, અને તેના ધર્મસામે સમશીર ઉઠાવી તો ચોક્કસ વખતે, તને રોશનીમાં ચુકી, તારા

કપડાંનાં ચીઠરે ચીઠરાં હવામાં ઉડાવશે. (ખેહાલ) યાતો તારા બદનના દુકડે દુકડા ઉડાવી દેશે! (સદાકાળ બિમારીનું બીજાનું) માટે જો તું બધીવાત કબુલ નહિ રાખતો હોય તો નાદાનનો આ કીંમતી સોપન છંદગી તલક યાદ રાખ!

૧૦૯૧ ખૂરા માણસો, ખૂરી નસીબત કરનારને કુલ પાંનથી વંધાવી લેછે, પણ જેઓ કાયદા ભરેલા સોપનો કહી સંભળાવે છે, તેઓપર **ઝેરી સાપ**ની મીઝાલ ડંખ મારવાને તત્પર હોય છે.

૧૦૯૨ એવો તે કયો પાદશાહ, ઉમરાવ યા મરદ થઈ ગયો અને થશે કે જેઓએ મતલબની નજદીક આવી પોતાનો આલા દરજ્જો ટેકવી રાખ્યો હોય?

૧૦૯૩ એવા તે કેટલા રાજસો તમો હસ્તીમાં જશે! કે જેઓ પોતાના હરેક જતી લાલ તણ દઈ, મુશ્કેલી હાલત બોગવી નિરા-પક્ષપાતપણાંનું રણધીરે છે?

૧૦૯૪ જીવાનીમાં કેળવણી નહિ હોય તો, તે વગર કુલની વાડી છે!

૧૦૯૫ દાનાવ આદમી દોલતને, **અજઘા** સમજે છે, અગર જો તે **અજઘા** પાસે આવે, તો, લોકોનાં ભલાંકીજે તેને હાંકી કાઢે છે!

૧૦૯૬ પરહેજગાર રાજસ કુન્યાનો લોભ તજે છે, અને કુન્યા જેવી ચીજપર પોતાનો માણ કાઢી આપતો નથી, તેમજ કુન્યામાં રહી, પોતાને કંગાળ હાલતમાં રાખતો નથી કે જેથી તેને લોકો કુન્યા તજનાર કહી શકે!

૧૦૯૭ અકલ માણસનો પાસબાન છે અને માણસ માલ મતાનો પાસબાન છે!

૧૦૯૮ નહિં માગ્યા વગર બક્ષેશ કરવી, એમાં ખરી કીર્તી તથા કૃપા છે ! પણ માગ્યા પછી, આપવું એતો માંગણીનો બદલો છે !

૧૦૯૯ તમારા પીતાકરતાં સાર્યા ઉસ્તાદોને વધુ માન આપો, કારણ કે પીતા તો ફક્ત તમારી નાશથનાર હાંદગીને હસ્તીમાં લાવે છે, પણ સાર્યા ઉસ્તાદો તો હમેશની હાંદગી બક્ષે છે ! (ખાદાને પીછાંણવા સાથે લલી હાંદગી ગુજારવાનું જ્ઞાન આપે છે)

૧૧૦૦ જે માણસ દુરઅંદેશી હોય અને આગળથી પોતાની તક સાચવી રાખે છે, તે ધીરજવંત હોય છે !

૧૧૦૧ જે તમો મોંતને નજદીક ખોલાવશો તો તે દુર જશે, અને તેની જગ્યાએ દાલત અને આબરૂ આવશે !

૧૧૦૨ માલ અને દાલત તે જીવને શાંત રાખવા, તથા જીવની નર્ચીતાઈ સારું છે, પણ જીવ કંઈ માલ એકઠોકરવા સારું સરજ્યો નથી !

૧૧૦૩ બંદગી કરવી ખાદાને સારું છે, પણ કંઈ માણસોને જણાવવા સારું નથી !

૧૧૦૪ તમોને પરવરદેગારે હાથ પગ આપ્યા હોય તો અશક્ત આદમીઓના હાથ પગને ટેકો આપી ચલાવો !

૧૧૦૫ આંખ પરથી બદીનો પડદો દુર રાખો, અને ઝખાંન પરથી બદ સોખનને મારી હઠાવો, કે જેથી, તમો ખરા મહુસ્થ આદમી તરીકે લેખાવ !

૧૧૦૬ જે માણસ પોતાના કામપર યા ખાદાની એબાદતમાં ચુસ્ત હોય તેવા આદમીને કૃપા દેશો નહિ અને મારવાનું કારણ શોધશો નહિ, કારણ કે તે બીચારાને ખાદાનો ગુપ્ત માર પડે છે એજ તેને બસ છે !

૧૧૦૭ ઓ લાઈ! લોખંડનો પુલ તેના વખત આવે જમીનદોસ્ત થાયછે, પણ પહેલવાન જેવું શરીર માશુકના પળકારાથી નુરત જમીનદોસ્ત થાયછે! માટે, લલાઓ! હમેંશા દયાનત પાક રાખજો!

૧૧૦૮ જે માણસ સૂરજના અસ્ત પામવાની રાહ જોય છે, તે પોતે આળસુ છે! પણ, જે ઘણી સૂરજના ઉગવાની રાહ જોય છે તે પોતે ઉધ્યોગી છે!

૧૧૦૯ મોંત, સૌ કોઈ બોલે છે! પણ, મોંત ક્યારે અને કેમ, તે કોઈથી અંકતુ નથી!

૧૧૧૦ જવાની પછી બૂઠાપો આવશે પણ બૂઠાપો પછી જવાની આવવાની નથી! માટે, તમારા ચાલતા વખતમાં, એક બીજા સાથે લલાઈ કરી લેવ! કારણ કે આખરે લોકો બધું ભુલશે પણ તમારા ‘લાયક સોખન’ અને ‘લલાઈ’ નહિ ભુલશે, એ સત્ય કરી જાણજો!

૧૧૧૧ જેમ સરોવરનું ઝાડ સીધું છે, પણ તેનાંપર ફુલ ફળ આવતાં નથી! તેમજ સાચો આદમી હમેંશા સીધો છે, પણ તે, આ દુન્યાની ખુશીખુરમી યા, પારકાંની સુખશાંતી કદી બોગવી શકશે નહિ!

૧૧૧૨ મુરખીઓ કરતાં બેઠાઓ દુન્યામાં, નામવારી બોગવે, તો તેમાં કાંઈ અજ્ઞયબી નથી! કારણ કે કોટલાંમાંથી બદાંમ નીકળે છે! અને બદાંમમાંથી સ્વાદીષ્ટ મીઠ પેદા થાયછે!

૧૧૧૩ કોઈના દિલની વાત તેના ફેલથી પીછાંણો, કોઈના સોખનપર ધ્યાન ના પૂગાડો.

૧૧૧૪ ઊંમદામાં ઊંમદા નેકી 'ચુપકીદી' છે, અને ખૂરામાં ખૂરી બદી, બે ફાયદે અને બીન વિચારનો 'સોખન' છે!

૧૧૧૫ સમુદ્ર તે 'ખોદા' પોતે અને સમુદ્રના પાણીનું એક ટીપું તે આ જેહાંનનો ફકત એક 'જીવ' તો ઇંનશાંનો ધ્યાન ધરો કે તેના કાયદા અને એન્સાફને આપણે માન કાંય નહિં આપીએ? અને તેની ન્યામતના શુકાના બર કાંય નહિં લાવીએ? અને તેની પરસ્તેશ (બંદગી) તે શાસાઈ નહિં કરીએ?

૧૧૧૬ બંદગીનો કદ્દેશત્ર આળસાઈનું મૂળ છે!

૧૧૧૭ બંદગી કરો, ત્યારે તમારાં ખાકી બદનને પોશાક મીસાલ બનાવો, અને ભૂખ અને તરસને તમારું દિલ કે જે આ છે તેને શીદાર બનાવો! કે જેથી તમારું મગ્ગ ખાલેસ બને! અને દુન્યાની તમામ ચીજોને તમો ભૂલી જાવ!

૧૧૧૮ જેઓ ખાવા પીવા મગ્ગ અને સૂવામાં પોતાનો વખત લીએ છે, તેઓ એક 'જુદાઈના જંગલ'માં પડેલા છે કે જ્યાં સેતાન સીવાય કોઈની હસ્તી નથી!

૧૧૧૯ ખૂજેરગી, મોંટાઈ, તકોબરી, અને પાદશાહીનો ખ્યાલ ભૂલી જાવ, કારણ કે એઓ ખોઆબની મીસાલે છે!

૧૧૨૦ તમારો દંભ પવન સાથે છે કે જે પવને મસ્તીમાં આવી હજારો બદીમાં ફંકી દીધા છે, માટે એપરથી હાથ ઊઠાવો અને ગાર્ફલીયતમાં વખત ના કાઢો!

૧૧૨૧ 'હુ'પાણુ' અને 'તુ'પાણુ' આ બે ચીજની દિન રાત કતલ કરો, અને 'તે' જે ખાકી રહ્યો તેની આગળ તમો જાવ,

કારણ કે 'તે' તમારી ઘણી નજદીક છે પણ તમે તેનાથી ઘણા દૂર થઈ ગયા છો !

૧૧૨૨ મેં એવા દુન્યાના ઘણાંએને જ્ઞાયા છે કે જેઓ જાહેરમાં શીલસુદ્ધી વાચાને અને લખાંશો કરી કરીને પોતાના અંગત લાભ સાચવવાને માટે, બીજાઓને કશી રીતની અસર કરી શકતા નથી !

૧૧૨૩ મેં એવા કમમાં કમ જ્ઞાયા છે કે જેઓ ખુદ જગત-માંથી બાગેબુલંદ અવાજે બહારકાઠી, સામાંમાણસોપર વિનળી ઝડપે અસર કરેછે !

૧૧૨૪ તમારો દુશ્મન તમારી આગળ આવી બેઠક લીએ તો પહેલાં દ્રવ્ય તમારી છે કે તેને આદરસત્કારથી બોલાવવો, કારણ કે, તમારી આગળ આયો, એ બોલાવો બરાબર થયું !

૧૧૨૫ તમે દિવસમાં અને નિંદ લેવ, તે આગમન દિલમાં જેવા વિચાર લાવશો, તેવા વિચારોનો છાપ, તમારી સ્વપ્નાની તાસીરમાં જશે ! કારણ કે ખુદરતનો ખરો ચમત્કાર, દરેક ધન-શાંતને સ્વપ્નામાં જોવાનો છે !

૧૧૨૬ બોદા સન્યાસીને દુન્યા ધુળ સમાન છે ! તેમજ ગંભીર આદસીને પૈસો ટકો તથા મુનું ધુળ બરાબર છે !

૧૧૨૭ જેમ, ચોરી કરનાર આદમીને બંદીખાનાની સજા ભોગવવી પડેછે ! અને તેની નેમેલી સજાએ તેનો છૂટકારો થાયછે ! તેમ જ એ 'બંદીવાન' છે ! અને શરીર એ 'બંદીખાનું' છે, માટે જ્યારે સંપૂર્ણ શીક્ષા પુરી થશે, ત્યારે જ છૂટકારો થશે ! ત્યાં-સૂંથી તો હરેક હસ્તીમાં આવેલી ચીજને નીમી આપેલાં રૂપ લેઈને આ બેવકા દુન્યામાંજ મૂકામ કરવાનો છે !

૧૧૨૮ આ જેહાંનમાં ખુનીને ધનસાક્ષી થોડી થણી મહેર કરવામાં આવેછે, પણ ખુદરત તેને યા કોઈનેપણ મહેર કરી શકે નહિ, સખબ 'તેનો ન્યાય એક' અને 'કાયદો સાચ્યામાં સાચ્યો છે !

૧૧૨૯ એક ચીજ એવી છે, જે નાપાયદાર છે, પણ બીજાને તળભાર પાયદાર બનાવે છે! તે ચીજને ખોરાકની કશી અગત્ય નથી, પણ દરેકને ખોરાક બદો છે! તેને કોઈ જાતનું રૂપ નથી, પણ બીજાઓને હરેક જાતનું રૂપ આપે છે! તે ચીજમાં બદી જેતું કરું નથી, પણ બીજાઓ બદીમાં લલચાય છે! તે ચીજ બે દિલ બેવફા નથી, પણ બીજાઓ બેવફા છે, તો તે ચીજ આ મારા મીય બંદુ આ જેહાંન છે! માટે, આ ભાઈઓ! આ નાપાયદાર ચીજ પર તમો ગરૂ ના રહો! કારણ કે આ ચીજ પોતે ના પાયદાર છે, તો તમો ગરૂરી પર પાયદાર કેમ રહેશો? માટે આ કાતીલ ચીજ (ગરૂરી)ને હાંકી કાઢો !

૧૧૩૦ આ જેહાંન ફક્ત એક કુંચી છે, પણ તે કુંચીની માલીકી તે મહાન પિતાના હાથમાં છે!

૧૧૩૧ જેમ સુરજની ચક્રચક્રીત રેશનીને વાદળાં હાંકી નાંખી, આ જેહાંનમાં, એકાએક અધિકાર બનાવી દેછે! જેની લેશ ભાર ખબર નથી પડતી, કે હરખળે, શું બનનાર છે!

૧૧૩૨ તેમ આ દાનાવ! જ્યારે આ પાપી જેહાંનની ચાવી ખોદા તર્ફથી બંધ થઈ જશે, ત્યારે, કોઈને પણ એક ખ્યાલ કરવાની ટક મળશે નહિ, માટે, હમેંશા નેંકીના બીઆં વાવતા રહો! કે જેથી, તમારા જીગરને આફત વખતે ખરા આશીરવાદ સમાન થઈ પડશે!

૧૧૩૩ પરવરદેગારે, આ કુન્યાને સુધારવા માટે, ચાર દિશા તરફ ચાર આફત મૂકી છે. ૧, આગ, ૨, રેલ, ૩, ધરતીકંપ, ૪, મહાભારત લડાઈ! અને એની માલીકી ધરતીને અરપણુ કરવામાં આવી છે! માટે, હરપણે ચાર દિશા તરફથી ચોકેલા રહેજો; સખખ કે આખી ખલકતને આ ઉપલી ચાર ચીજથી ઘેરી લેવામાં આવી છે!

૧૧૩૪ જો એક નવી છરીનો કસો ઉધોગ નહિ કરીએ અને તેને સાચવીને રાખી મૂકીએ તો તેના પર દિનપર દિન કીત ચઢે છે, અને આખરે, તેની કીંમત રદ થાય છે!

૧૧૩૫ તેંમ, જો તમારા મગ્ગનો રૂડો ઉધોગ નહિ કરો, અને, કંટાળો લાગે એવું ધારી, તેને, તમે તમારા ચાલતા વખતમાં, કસો નહિ, તો આખરે તમારી કીંમત પાણીના મુળ સાથે થાય છે!

૧૧૩૬ જ્યાંસુધી કોઈપણ ચીજ ઉધોગમાં, તેંમજ પુરતા સંબંધમાં આવે નહિ, ત્યાંસુધી, તેના ચલકાટની ખુબી બહાર પ્રગટી નીકળે નહિ!

૧૧૩૭ જો, તમોને જીડાનો તીરસ્કાર હોય, તો, તમે પોતે પણ જૂઠું ખોલવાથી પરહેજ રહો! (દુર રહો)

૧૧૩૮ જો હક્કતાળાએ, વીસ લાખ માણસે, બે પાંચને પણ ખુદરતી દુખ તરેહવારજાતનું મૂકી, જ્ઞાની, અને મગ્ગના ફરાવન નહિ બનાવ્યા હોતે, તો, આ જેહાંનના પાપી માણસો, કુન્યાનેજ નહિ, પણ આસમાન ઉપરની જુરે ચીજોમાં ઉડલ પાડલ કરવામાં ચૂકતે નહિ!

૧૧૩૯ તમે મજને આગળ ખોલાવો, તો, સજને પણ સાથે ખોલાવતા રહો; કારણકે, આ બે ચીજ એકબીજા સાથે મુખ દુખના ગાંઠી જોડાયેલી છે!

૧૧૪૦ તમારો હાથ એક કોંમ તરીકે લેખાય છે !

૧૧૪૧ હાથનાં આંગળાં પાંચ, તે કોંમના પાંચ માણસની પંચ ગણાય છે !

૧૧૪૨ જેમ, દરેક આંગળાં સરખાં નથી, તેમ પંચના આ-ચારવિચાર સરખા નથી !

૧૧૪૩ જેમ પાંચ આંગળીના એક અંગુઠો ગણાય છે તેમ પંચનો એક સરનશીન લેખાય છે !

૧૧૪૪ પાંચ આંગળી સરખી નથી, છતાં, જ્યારે વાળીએ ત્યારે, એક સરખી ઝુંઢી બને છે, તેમ પાંચ માણસો મતફેરી છતાં, આખરે એકસરખી સમન્વતીપર આવી શકે છે !

૧૧૪૫ માણસને હાથ હોય પણ હાથ સાથે આંગળાં નહિ હોય તો કામ થઈ શકે નહિ, તેમ, જો, એક કોંમ હોય, પણ કોંમ સાથે પંચ જોડું નહિ હોય, તો, કોઈપણ કામ સરન્નમ ઊતરી શકશે નહિ; તેમજ તે દુઃખના દરીયામાં ઝોંકા ખાશે અને આખરે, કોંમમાં બહરેલીને પવન વ્યાપી રહેશે !

૧૧૪૬ જો, તમારું તકદીર બુલંદ હોયતો, હમેંશા તમારું સર નીચું નમાવીને ચાલજો ! સબબ, બુલંદ તકદીરથી આ જેહાંને ઘણું શખ્સોને ગાર્ફીયતમાં મૂકી દીધા છે ! અને ખોદાના માર્ગની પીછાંણુ કરવા દીધી નથી !

૧૧૪૭ કમનસીબ આદમી આ દુન્યાને બીલકુલ વહાલો નથી, પણ, તે કીરતીવંન કીરતારને બેહદ વહાલો છે ! કારણુ બેનસીબ આદમી પોતાની ઝખ્યાંન અને સર, ખોદાના નામ સાથે લગાડે છે !

૧૧૪૮ તમે બેનસીબ હો, અને, તમારા કામકાજમાં ફાવી શકો નહીં, છતાં, જીવનને કદુવા દેશો નહિ, અને નાસીપાસ થઈ, તકદીરને યાદ દરી, હાથ પગ જોડી બેસશો પણ નહિ, પણ કાંઈને કાંઈ સાધન મેળવવાને ખાતર અને હિંમત રાખજો !

૧૧૪૯ કુનયાના બીઆબાંન જંગલો વસ્તીમાં ફરવાઈ બચછે, અંધકાર પડેલા રસ્તા નવા થાય છે, દરેક ચીજોના ડાઘા હરેક એસીડથી સાફ થાય છે ! પણ એક ચીજનો ડાઘ કદી મુંદરતો નથી, તેમજ પાછો સાફ પણ થઈ શકતો નથી, જે ફકટ **નામ નીશાંન** છે ! માટે નેક ધંનશાનો ! તમારા નામને કદી એબ લગાડશો નહિ, કારણકે જીંદગીમાં અને જીંદગીબાદ, તેની યાદગારી જળવાઈ રહેશે !

૧૧૫૦ સાંભળેલું તેમજ નજરથી જોયેલું ઘણીવેળા નાપડેછે માટે, હંમેશા તેની પુરતી સાબીતી વગર, કોઈને પણ કારણ દરશાવતું નહિ; અગર દરશાવવામાં આવે, તો, ભારખોજથી કહેવું નહિ; પણ શકક અને નમનતાઈ વાપડવી !

૧૧૫૧ તમારા કામકાજમાં, ધંધાધાપામાં, અને લડાઈમાં **જીત** મળેતો તેથી એશ આરામ ભોગવો, મગરૂર રહેશો નહિ, કારણ, ધંનશાનને **જીત અજીત** બનાવે છે ! તેમજ ખૂરા લાલચોમાં ફંકી દીએ છે !

૧૧૫૨ કોઈ દીવસ જૂઠું બોલવાથી લાલ થતો હોય, છતાં એવું કામ કદી કરશો નહિ, પણ કોઈનો નાહકનો જાન જતો હોય, તો, બોલવામાં ચપળાઈ વાપડી તેના જાનને ઊગાડવો, જેમાં, તે ખોટા રાજ છે !

૧૧૫૩ ગરજ એ એક એવી ચીજ છે કે, રસ્તે ચાલતા ફકીરને **તુરતની પાદશાહી** આપે છે, પણ, જ્યાં ગરજની ફરજ અદા થઈ કે તેની પાદશાહી પર શીહારંગતું વાદળ ફરી વળે છે !

૧૧૫૪ લોકો પાદશાહીના કેદખાંનાને બેહદ દર રાખે છે, પણ અજબ છે કે જીવ બંદીખાનામાં પડેલા છે, તેને છોડવાને લોકો બોલકુલ દરકાર રાખી શકતાં નથી ! એટલેકે નીતીમાન અંદગી ગુજરતાં નથી.

૧૧૫૫ ભાઈ કોઈ સાથે ગેલ (લાડ) ના કરતા કારણકે ગેલની હદ ક્યાંથી ક્યાં સૂઝીની છે. તેની કોઈને લેશભાર ખબર નથી !

૧૧૫૬ જ્યારે જીવ બેહદ ત્યાં થાય છે, ત્યારે, કાદવ કચરાનું પાણી પણ પીજાય છે, તેવીજ રીતે જ્યારે માણસ પર બેહદ આદેશ આવી પડે છે ત્યારે ગમે એવી રજક રોજ હાથ કરી લે છે !

૧૧૫૭ જેના પર જ્ઞાના વાદળાં વણાં ભમતાં હોય, તેવા શખ્સે માની મૂકવું કે ગુપ્ત વરસાદ તેનાં પાપને ઘોઈ નાંખી અંશે બનાવે છે ! માટે હીંમતથી હાર ન ખાતાં, અને દલગીર ન થતાં, ખુશી સાથે દિવસ ગુજરવો !

૧૧૫૮ પડતાને ટેકો તથા હિંમત આપો, અને ચડતાને જગા આપો !

૧૧૫૯ પુણ્યનું કામ કરો તો ખોદાનું મોંદું જોજો, પણ આ દુન્યાનું મોંદું કદી ના, જોતા. કારણકે ખુરાઓ તે ટકનો વધુ લાભ લેઈ, તમોને બેઈજગત કરવામાં ઢીલ કરશે નહિ !

૧૧૬૦ જો તમારી કદરનો ખુજનાર આ જેહાંનમાં હોય નહિ તો, તે તમારો ખોદા છે, જો, તમારી ચારીનો લેનાર કોઈ નહિ

હોય તો દેનાર દયાળુ માહેબ છે, માટે જ્યાં સુધી, તમારા મગ્ગમાં એક ખ્યાલ રમે નહિ ત્યાં સુધી એકદંભ પગલું આગળ ભરશે નહિ !

૧૧૬૧ પિયાર છુટથી જણાવો, અને ડાબા તથા જમના હાથને તે વેળા ભુલી જાવ (કોઈની રાખરખાવત રાખો નહિ.)

૧૧૬૨ બોલો થોડું અને કરો ઘણું અને એટલું પણ ન થાય તો મુગું ખેસવું ભણું !

૧૧૬૩ જેનું બોલવું એક, ને કરવું બહુ તેના પર એતેકાદ રાખશે નહિ ! અગર, રાખશે તો તમે ગેરફતારીમાં મૂકાશે.

૧૧૬૪ તમારા આખા દહાડાની મહેનત, એ પણ એક ખરી કસરત છે; પણ તમારો દિવસ, એશઆરામમાં જતો હોય તો, સવાર અને સાંજ, શરીરને ચાલુ કસરત આપજો ! અને તમારા પોતીકા પગ પર મુસાફરી ચાલુ રાખજો.

૧૧૬૫ કોઈપણ કસરતથી અંગને તાજગી મળે છે ! તેમજ કોવત વધે છે ! મોંઢાને તેજસ્વી નુરમાં ફેરવે છે ! અને એકંદર રીતે જ્ઞેતાં, તે ઇનશાંન ખુશખુશાલ તથા તંદુરસ્ત રહે છે !

૧૧૬૬ ઘરના બારી બારણાં ચોરની ધાસ્તીને લીધે બંધ કરવામાં આવે છે, તેમ ગુનાહના બારી બારણા લાલચોની ધાસ્તીને લીધે, રાતદિન તાળાં કુંચીથી બંધ રખો ! કે જેથી તમારું જીગર શાદમાન રહેશે !

૧૧૬૭ ખુદરતી પોકાર બરપા થાય છે, કે આ લલા કવિઆ ! અરે આ શુરવીર શાયરો ! જેવારે મારું નામ તમે ચીતરો, ત્યારે હમેશા મને તુચ્છકારીથી (તુંથી) નવાજજો ! ત્યારે તમે

જ્ઞાનીઓ સમજો ! કે જોદા જ્યારે માનપાનનો ભુજ્યો નથી તો તમોને માન અકરાંમ તે શાનું જોઈએ ? અને હું પાણું રાખવાનું કારણ શું ?

૧૧૬૮ જ્યાંસુધી રાજા પોતાના માથાપર તાજ પહેડતો નથી ત્યાં સુધી, તેને રાજા તરીકે કોઈ માન આપતું નથી ! તેવીજ રીતે જવાન નરો પોતીકા આપદાદાનું તાજ માંથે રાખે નહિ ત્યાં સુધી, તેમની માનસાઈ પીછાંન કદી થાય નહિ !

૧૧૬૯ ચતુર કરતાં દોઢ ચતુર પાણીના મૂળે રેવરેવ થાયછે અને, તેની કીંમત ઓછી, છતાં, હવને રાહત મળે છે ! પણ જો, તમો દાનાવ થવા માંગતા, હો તો, એપર કદી ઓભાશો નહિ !

૧૧૭૦ કોઈનો ગુનાહ જાણવા વગર તકસીરવાર ના ઠેકવો નહિતો, તમોનેબી, કોઈ જોડું તહોમત મૂકશે !

૧૧૭૧ લોકોની તાંગી પૂરી પાડો જેથી જોદા તમોને તાંગી વખતે સહાયે કરે !

૧૧૭૨ દુઃખી આદમીઓની ફરીયાદ પહોંચો, જેથી દુખ વખતે તેપરવર, તમારી ફરીયાદ લેય !

૧૧૭૩ સવળાંઓને હેશાંનના છત્ર તળે રાખો કે જેથી તમોને પેલી દુન્યામાં આસાનીનું છત્ર મળે !

૧૧૭૪ જે માણસ ભલી ઓરતને તથા લાલચધી ભુંડી ઓરતને લાયો તે હંદગોની જળના ફાંડામાં સપડાયો !

૧૧૭૫ એક માર્ગી થવાનું પસંદ કરો; કારણકે અગરજો તમો પોતાના કરતાં ઉતરતા સાથે દોસ્તી કરશો, તો તેઓ નાદા-

નીથી, તમેને દુખી કરશે! અગરજો ચઢતા માથે બેલાશે તો તેઓ મગફરી ધરાવશે! અગરજો, બરોબરીઆ માથે સંગત કરશે તો તેઓ તમારી ઉપર અદખાઈની નજરે જશે!

૧૧૭૬ મરદને કરતુકથી પીછાંણો, અને ઝારતને મકરથી પીછાંણો!

૧૧૭૭ તમારા હક્કમાં દુવા ના ચાહો પણ દુન્યાના ભલાં બાપે રાતદિન દુવા ચાહો! કારણકે, જોદાને જે આપવું છે તે તમેને જરૂર આપતોજ રહેશે!

૧૧૭૮ જે માણસ ખુલંદ દરજજે ચઢે છે, તેનાપર અદખાઈનો પાર હોતો નથી!

૧૧૭૯ એક ભાષણુ કરનાર યા એક માણસ પોતાનાં શીખેલાંપર અમલ નહિ કરે અને લોકોને અમલ કરવા કહે, તે એક **મસાલચી** છે કે જે બીજને રોશની દખાડવા મસાલ ધરી આગળ ચાલે છે! અને પોતાને અંધારામાં રાખે છે!

૧૧૮૦ લોકો દાનાઈ અને પરહેજગારી ખરાં અંતઃકરણથી સમજતાં હોય, તો હું નહિ ધારતો કે તેઓ તેની પુક પકડવામાં જરાપણ આંચકી ખાય!

૧૧૮૧ પાદશાહીથી ધર્મનો પાયો મજબુત હોય છે, અને ધર્મથી પાદશાહી વધારે મજબુત હોય છે! પણ જ્યાં આ બે ચીજ એકબીજાથી દુર હોય છે, ત્યાં ખાનાં ખરાબીનું શુર હોય છે!

૧૧૮૨ બદીની તુકસાની બદી કરનારને ભારી, પણ પાદશાહની અને હાકેમની ગરૂરી આખા દેશને ભારી!

૧૧૮૩ દાનાવોના સોખન બહારથી કડવા ઝેર જેવા છે પણ અંદરથી, સરખત કરતાં વધુ લેહજતદાર છે. પણ નાદાંનોના સોખન બહારથી મીઠાસદાર છે, અને અંદરથી ઝેર કરતાં બદતર છે!

૧૧૮૪ પરહેજગારી ઇચ્છતા હોતો તે મુજબ ચાલો અને દાનાઈ માંગતા હોતો, તેના ફરમાનને હરપળે માન આપતા રહો!

૧૧૮૫ ભલાઈ કરવી અને ડહાપણ મેળવવું, તે માટે કાલપર ભરોસો રાખવો નહિ, પણ આજથી તે કરવા માંડવું! કારણકે આવતી કાલે તમારે બીજાં કામો હાથ ધરવાનાં છે.

૧૧૮૬ જે માણસ ગુનાહ કરી, ફરીથી તેજ રસ્તે જાય પણ પસ્તાવો કરે નહી, તેના જેવો બેશરમ આ જેહાંનમાં બીજો નહિ હશે!

૧૧૮૭ પાઠશાહને દાનાવ વજીરની અગત છે! આરતને મરદની! ઘોડાને ચાબુકની! અને તલવારને પાણીની છે! જો આચાર પચકી ચીજ એક એક સાથે જોડાયલી નહિ હોય તો તે ભલી શક્તી ધરાવતી નથી!

૧૧૮૮ માણસોની સરસાઈ અને ભલા ગુંજો દોલત મેળવવે મલી આવતા નથી! પણ તેતો છાતીમાં ગુપ્ત રહેલા છે; માટે ખુરા ગુંજોને મારો હથાવો કે જેથી તેનો પ્રકાશ બહાર દીપી નીકળે!

૧૧૮૯ દુન્યામાં જે નાલાયક કામો રોજબરોજ નવાં ને નવાં સંભળાતાં રહેછે, તેમારા અનુભવ પ્રમાણે, **સલાહ કારકોની** મોટો ભૂલગણાયછે! કારણકે, દુન્યાને એવી વખતે કયાં નાંખતી કરી જવી, અને કયાં નહિ કરવી, કયાં તમાચો (સખ્ત પગલાં) લગાવવો અને કયાં નહિ લગાવવો, કયાં સો સોખનોથી વાત કરવી,

અને ક્યાં પાંચ સોખનોથી વાત કરવી. અને તેનો વેળો ખરાબ છે કે તેનું મુળ પોતે ખરાબ છે ! એ, તેઓ ખુદશરી રીતે સમજતાં નથી ! અને તેના બદલામાં એવીતો ચકચાર ચલાવે છે કે, એક તર્કથી બધી વધુને વધુ જોર પકડે છે ! અને બીજી તર્કથી, બીચારા સમજીલોકો ગાર્હલીયતમાં મુકાઈ જાય છે !

૧૧૯૦ લોકો બીજાઓને તરેહવારજાતનું અપમાન કરવામાં એક લેહજાત અને મીઠી જુઆંન સમજે છે, પણ, તેના બદલામાં તેઓને અસરકારક સોખનો કહ્યા હોય, તો તેઓ વેશ ભાર સાંખી શકતાં નથી, માટે તેમને ઘટેયકે, તેઓને સાંભળવું રવા નથી તો કોઈનું દોલ દુખાવો જોલડું એ પણ રવા નથી.

૧૧૯૧ જે મરદ, મરદાને જીતી નહિ શકે, તેવા મરદને જ્યારત જરૂર જીતી શકશે (જે મરદ પોતાનો આલા દરજ્જો ટેકવી રાખતો નથી તે મરદ પોતાની હસાર્ધ બીજાઓમાં સેહેલાઈથી કરાવે છે)

૧૧૯૨ જે તમારું તકદીર ખુલડીએ મુકવા માંગતા હો ! તમારા દુખ સુખનો ભાગીઓ ઇચ્છતા હો ! અને તમારી જાંદગીની સલામતી ચાહવા માંગતા હો તો તમારા લાયક વખતે, અને, તમારા હાથપગપર મુસ્તકીંમ રહી, પવીત્રના ગાંઠડી જોડાવ !

૧૧૯૩ જે સ્ત્રી કુળવંતી હોય (પછી તે પૈસાદાર યા ગરીબ) જે ખચોળ નહિ હોય, પણ આણુઘટતા ખર્ચને હિંમતથી તોડે, જે શરીરને પંપાજો નહિ, પણ પોતાના કામને પંપાજો, અને ફરમાન ખરદારીપર મુસ્ત હોય એવી સ્ત્રી જેને ત્યાં ગેઈ તેને ત્યાં હેરાત કરી નાંખે એવું એક ગુલાબી ઝાડ ઉત્પન્ન થયું, જે હમેંશ મૂંઝી કરમાતું નથી; અને જ્યારે કરમાયય ત્યારે સદાનું ગુંમ થાય છે.

૧૧૯૪ નાદાન થતાં વાર લાગતો નથી પણ દાનાવ થતાં વરસોતો બોગ આપવો પડે છે; અને સેંકડો જાતની ઠોકરો ખમી, ઝખાંનના દરવાજા બંધ કરવા પડે છે !

૧૧૯૫ જો એક માણસ, તલવાર અને લાકડી સહીત તમારી સાંમે થાયતો, એકદમ ગરદાન આપવા તૈયાર થજો, યા, બંને હાથ જોડી ઉભા રહેજો ! જેવા જોરથી, તમે નમનતાઈ બતલાવશો, તેવા જોરથી આ બે ચીજો તમોને નમન કરશે !

૧૧૯૬ તમે ગમે એવું શીખેલા હો, પણ જે કામ તમારાથી થઈ શકે, તે જો તમે બીજાને કરવા આપો તો, તમે કદોબી દુનિયામાં આગળ વધશો નહિ ! અને લડું કામ નજર આગળ હશે પણ તેનાથી તમે હમેંશા ગાર્ફલ રહેશો !

૧૧૯૭ દાનાવ શબ્દને તલવારનો ધા રૂબ આવશે, પણ કોઈની ઝખાનનો ધા રૂબ આવશે નહિ !

૧૧૯૮ ગરજવંત માણસને લોકોમાં નીચું જોવું પડે છે, પણ બીનગરજવંત કોઈની લેશભાર પરવા પણ કરતો નથી.

૧૧૯૯ દુન્યા તો તે માલેદ્રે પેદા કીધી છે ત્યારે તમે દુન્યામાં રહી લડું કામ કરો, તો તે કરનાર તમે પોતે નહિ કહેવાવ !

૧૨૦૦ જાન મુકનાર અને લેનાર તે સાહેબ છે, માટે નેંકી કરતાં જાન પણ છોડી જવો પડે તો, તેમાં કાંઈ તમોને લેશભાર ધાસ્તી નથી.

૧૨૦૧ જ્યાંસુધી પુરાઈના ગુંથો જાંથો નહિ ત્યાંસુધી લલાઈ શું ચીજ છે તે પીછાણો નહિ !

૧૨૦૨ દિવસના ચોવીસ કલાક તમે અફલ અને એકીનથી
ખાદાઈ પીછાંણુ કરો છતાં, તે થોડી ને થોડીજ છે!

૧૨૦૩ જે માણસ આ દુન્યામાં મતલબ રાખતો નથી, તે
પેલી દુન્યાને માટે સવાખનો પાયો નાંખે છે.

૧૨૦૪ તમે ગુસ્સાથી જ્યારે ગરમ થાવ ત્યારે એકદમ
ખાદાનો ખોદ તમારી સન્મુખ ધરો !

૧૨૦૫ હુન્નર યા એલમ વગરનો પાદશાહ, વડીલ, યા
કોઈપણ શખ્સ દેવાલપરના પુતલાં મિસાલ છે; ખુશી વગરની દોલત
દાખખ સમાન છે; ભણું કહેવું પણ, પોતે તે પ્રમાણે કરવું નહિ
તે પવનની લેહકી છે.

૧૨૦૬ જે માણસો ખુરાઈપર ધ્યાન આપી લોકોને સીધે રસ્તે
દારવે અને કડવા સોખન ખોલે પણ ખોટું ખોલે નહિ, તેઓ આ
દુન્યામાં દાનાવ વજીર ગણાય છે !

૧૨૦૭ જ્યારે સઘળી ઇન્દ્રિયોનો નાશ થયો, અને હરેક
સ્વાદીષ્ટ ચીજો બરબાદ થઈ ત્યારે ‘કયામતનો દહાડો’
(ઇન્સાફનો દિવસ) આવી પુજો એમ જાણો !!!

૧૨૦૮ દુન્યામાં ખુશી અને દલગીરી બંને મુકવામાં આવી
છે, માટે ખુશીની વેળા દલગીરીને યાદ કરો અને દલગીરીના વખતે
ખુશીનો વિચાર કરો કે જેથી તમોને કદીબી નાઉમેદ થવું નહિ પડે!

૧૨૦૯ સખુરી છે તે તમારું ઇમાન છે. અને એમાંજ
ખાદાઈ પ્રકાશ છે!

૧૨૧૦ એલમ તથા હીકમત હાંસીલ કરવા માંગતા હોવ તો
તમોને ઘટેચ કે પ્રથમ નાદાનીનો અસખાખ ફર કરો !

૧૨૧૧ નીચ પેશાયો (ભૂરાં કામથી) તમારા પૈસાની થેલી ભરાશે પણ, તમારું દીલ ધમિનથી હંમેશા ખાલી રહેશે !

૧૨૧૨ ખોદાઈ એલમ શીખવા અને જાણવા પાછળ ખર્ચ કરતો કારણ કે એ શીખવા તથા જાણવાનો નફો **રૂપા** તથા **સુનાથી** જ્યાદા છે.

૧૨૧૩ રૂપું તથા સુનું ફના થશે પણ રંજ ખેંચીને એલમ હાંસીલ કીધેતો કદી ફના થશે નહિ. (એલમ એ કાંઈ ભાષા નથી પણ ફક્ત ખોદા સંબંધી જ્ઞાન.)

૧૨૧૪ કોઈની એબની વાત ખોલશો નહિ પણ તે વાતથી તમે નસીબત લેજો !

૧૨૧૫ નેકીનાં બીઆં વાવવા માંગતા હોવ તો તુરત ચોખ્ખું પાણી તેનાપર નાખી દેજો નહિ તો ખુરાઈનું પાણી તેનાપર ફરી વળશે !

૧૨૧૬ એલમા લોકો (દાનાવો) તવંગરીની ખુજરગીને જાણે છે પણ તવંગર લોકો એલમની કદર તથા ખુજરગી જાણતા નથી એ ઘણું દલગીરી ભરેલું છે !

૧૨૧૭ પરવરદગારે એવું દરદ પેદા કીધું નથી કે જેનો ઉપાય આ જેહાંનમાં નહિ હોય !

૧૨૧૮ એવું સુખ પેદા કીધું નથી, જે આ દુન્યામાં જન્મેલાં તલક નીંભી શકે !

૧૨૧૯ એવા ગુનાહ નથી કે જેને ખોદા, ઇન્સાફથી માફ નહિ કરી શકે !

૧૨૨૦ તકદીર કોઈનું એવું નથી રહ્યું કે જે જીંદગી સુધી બદલાયું નહિ હોય !

૧૨૨૧ એવો શખ્સ આ જોહાંનમાં પેદા થયો નથી, જેને તે કીરતારે અકલથી નહિ નવાજ્યો હોય !

૧૨૨૨ એવો જીવ સરજ્યો નથી કે જેને ખોદાએ ભુખા ને તરસ્યો હોમેંશાં રાખ્યો હોય !

૧૨૨૩ એવો કોઈ શખ્સ નહિ હશે કે જેણે પરહેંજગારી બળવ્યા છતાં, ખોદાથી દુર થઈ શક્યો હોય !

૧૨૨૪ આખેરીયતની તરફ હોમેંશા નગર કરતા રહેવું તે જીવની તથા બદનની સલામતીને અર્થે છે !

૧૨૨૫ કમીનાં તથા નીચબંદ પાસે ખજાનો હોય, તે ગોએઆ (જાણિકે) ખરાબજગાપર સખજો ઉગેતો હોય તે મીસાલ છે !

૧૨૨૬ દુન્યાનો નફો હોય, ત્યાંથી દુર રહેજો, પણ જીંદગી પછી, જે નફો મળવાની આશા હોય, તેને પહેલાં હાથ ધરજો !

૧૨૨૭ તમારા જીવની ખાએસને તોડજો; અને પાંચ હવસો આંખ, કાંન, નાક, મોંહ, અને શરીરની લેહજ-તથી સદાકાળ દુર રહેજો !

૧૨૨૮ જે શખ્સ પીછાંણે કે જમાનો બેવફા છે તે આ દુન્યામાં રહી, અશો થવાની કોશિશ કરે છે !

૧૨૨૯ દેશમાં ગમે એવો દુકાળ તથા આફત પડે પણ જો પાદશાહનો ધનસાફ અદલ અને કદરવંતો હોય તો ધાસ્તી નથી.

૧૨૩૦ ઝાભાઈ ! બેત્રણ રજકરોજી એકી વખતે સાથે મળતી હોય, તો, જે, પહેલાં નકકી થાય, તેજ તુરત હાથ કરજે ! ભલે ને

તે ઝાંછા પગારની હોય!! પણ જો વધુ પૈસાની આશા પર, યાતો કોઈના ભરોસા પર રહ્યો, તો એકે પણ મળતાર નથી! કારણકે અય રફીક (દાસ્ત) આ જમાનાનો ફાંટો ઓર રૂપ ધરાવે છે!

૧૨૩૧ જેભગ્યો તે અભાગ્યો! કારણ બંને ચીજની કીમત એક સરખી છે! માટે અય શબ્દ! પરવરદેગારે તને હાથ પગ આપ્યા હોય, તો હરેક કામો પર તું પોતે મુશ્તકીમ રહે! જેમાં તારી સુખશાંતી છે! (પડતીના વખતે બાપ પોતાના બેઠાનો થતો નથી અને ચડતીના વખતે બેઠો પોતાના બાપને ગણુકાવતો નથી તો વળી ભાગ્યો તને શું સુખ ચખાડનાર છે?

૧૨૩૨ સેંકડો રૂપીઆનો માલ ઊધાર આપે, તેના કરતાં તેને વેચવોજ નહિ એજ ઉત્તમ છે! કારણ કે, આ જમાનો બહેર કરે છે કે 'ઊધાર અને તેનાં ફળથી તારાં ભવિષ્યને સુધાર'.

૧૨૩૩ બખીલ આગલ, સખાવતનો દરવાજો ઉંઘાડવો તે, પોતાની આબરૂ ગુંમાવવા બરોબર છે.

૧૨૩૪ આડ કલાક ઊઘ્યોગ કરો, આડ કલાક નીંદ્રોવ અને બાકીના આડ કલાકને, બોદાઈ બંદગી, મોંજ મળ, બહારનું જ્ઞાન, અને પરોપકારીમાં ગુળરો કે જેથી તમારું મગજ ખાત્રેસ રહે, અને તમારી જીંદગી સુખશાંતીમાં રહે!

૧૨૩૫ સૂરજ, ચંદ્ર કરતાં મોટો છે, તેમજ એ આવો દરજ્જો ધરાવે છે, છતાં સૂરજને જેવું જોઈએ તેવું માન મળી શકતું નથી, પણ ચંદ્રને, મહિને દહાડે ફરીથી ઉગતો જોવાને દુ-યાના લોકો આતુર હોય છે, અને તેને નમન કર્યા વગર રહેતાં નથી.

૧૨૩૬ તેવીજ રીતે, તમો પણ, સગાંસ્નેહીઓની, અને દાસ્તોની વારંવાર મુલાકાત ના કરો, પણ, થોડો વખત ગુમ થઈ જઈ, પાછો દેખાવ કરો કે જેથી, તમોને ઈજ્જત આપડ મળતી રહે, અને તમારો મલાલો સચવાતો રહે!

૧૨૩૭ એક ધ્યાનમાં બે તલવાર રહેતી નથી, તેમ, દુન્યા પર દિલ બાંધી, આક્રંટ વખતે, ઓદાને યાદ કરવો, એ બની શકે નહિ !

૧૨૩૮ જેવો દેશ, તેવોવેશ, પણ હાલત જોઈને કરીએ, તો સર્વે શ્રેષ્ઠ !

૧૨૩૯ ઓદા બહાર કરે છે, કે અયબંદા ! આ દુન્યા તારે માટે પેદા કીધી છે ! આ દુન્યાની લાલચો અને ન્યામત તારે માટે છે, પણ ક્યામતને દહાડે એનો હિસાબ તારી પાસેથી લેવાનો છે, માટે વિચારીને વાત કરજે !

૧૨૪૦ જો તમો નાટકને જીવનો શોખ સમજો, તો બહેતર છે કે એને પૈસાનો શોક સમજો ! જો તમો નાટકને જીવનો કાણુ જાણો તો એ છે ફકટ ખુદાઈ ચાણુક !

૧૨૪૧ ગાયન અને વાજંત આખા દહાડાનું કાંઈ કામ કહેવાય નહિ ! પણ કામ કરી રહ્યા બાદ જીવનો રાહત અને દાસ્ત કહેવાય !

૧૨૪૨ ઓદાએ મરદાને જે પેદા કીધા છે, તે એટલાજ ખાતરકે તેઓ દુન્યાની તમામ છતપર કાણુ મેળવશે પણ ફકટ એક ચીજપર તેઓ કાણુ મેળવી શકશે નહિ, અગર મેળવે તો

તે ખરી મરદ કહેવાય! તો, તે ચીજ દુન્યાની તમામ લાલચો દૂર કરી, ખોદાઈ એકમ હાંસીલ કરવો!!

૧૨૪૩ ખોદાઈ એકરતોને જે પેદા કીધી છે, તે એટલાજ માટે કે, તેઓને દુન્યાપર જીત મેળવવાની યા, તેના કારોબારમાં આવવાની અગત્ય નથી! પણ ફકટ એકજ ચીજની તેમને માટે ફરજ મુકવામાં આવી છે, અગર તે અદા થાય તો તે ખરી એકરત ગણાય! તો, તે ચીજ, પવીત્રાઈપર મુસ્તકીંમરહી, પોતાના ધણી સાથે સાચી વશાદારી બતલાવવી!!

૧૨૪૪ દરિયાના ખલાસીને મોતીની ખાએસ હોય છે, અને દાનાવ આદમીને, રાતદિન અફ્રલ મેળવવાની ખાએસ હોય છે!

૧૨૪૫ બે દુસ્શન તો નામે થંડા છે! પણ તેઓની આસ-પાસનું મતલબી લશકર થંડીને વધુ ગરમી આપે છે!

૧૨૪૬ હાથીના કાંત પંખા જેવા હોય છે, પણ તે કાંઈ હવા ખાવાને ખાતર સરજ્યા નથી, પણ મચ્છર તેને જમીન દાસ્ત નહિં કરે એટલા માટે છે!

૧૨૪૭ તેવીજ રીતે દુન્યામાં પહેલવાનો સરજ્યા છે તે કાંઈ નખળાપર હાકમાઈ કરવા માટે નથી પણ દશનો જુલમાત દૂર કરવા અર્થે છે!

૧૨૪૮ ઘોડાને લગામ નહિ હોય તો, તોફાંન કરી આખી ગાડીને ભાંજ નાંખે છે અને તેમાં બેસનારને પણ ધજ થાય છે!

૧૨૪૯ તેમજ, જો ઘરમાં વડીલપણું નહિં હોય તો, તેનું કુટુંબ પહેલાં હવા સાથે ઊડે છે, અને ઉડતાં, ઊડતાં આખરે

આખા ઘરની પણ પાયમાલીકરી અને, તેની પાસેના રહેનારાઓને નુકશાની પહોંચાડે છે!

૧૨૫૦ ઇનશાંત બીલકુલ હક્રદાર નથી, જે વગર વિચારે અને એ કાયદે સોખન ખોલે!

૧૨૫૧ તમે ખારે હક્રતાળાની પીછાંણુ કરવા માંગતા હોતો તમારી કીંમતી ઉમરને દુન્યાની બાબદોમાં ના ખર્ચો!

૧૨૫૨ જે ચીજ તમોને કરવી લાયક નથી, તેનો વીચાર પણ કરવો લાયક નથી!

૧૨૫૩ બેફિકર તથા બીન વિચારથી આ દુન્યામાં જીવશો નથી; કારણકે બીનવિચારનું આદમી, મુરદાંની મોસાલ છે!

૧૨૫૪ તમે નીંદ લેવા જવ, તે આગમજ વિચાર કરજો કે **લાયક** તથા **નાલાયક** કામ શું કીધું? અગર, તમેજો લાયક કામ કીધું હોયતો તે પરવરના શુક ગુજરજો! અને નાલાયક કામ કરવામાં આવ્યું હોય, તો પશોમાન થજો! અને તમારા જીવને તમે પોતે ધમકી આપી ચાલજો!

૧૨૫૫ જે માણસ નીંચ મતલબથી, બીજને વારતે પૈસા એકઠો કરે, તે માણસ બૂરામાં બૂરો છે!

૧૨૫૬ જે શખ્સનો જીવ તેના બદનઉપર ગાલેબ તથા શરજોર નહિ હોય, તે શખ્સનું બદન, કબરની મીસાલે અને તેનો જીવ મુરદાંની મીસાલે છે!

૧૨૫૭ જાનવરો ઉપર ઘણી આફતો પડે છે, તે તો વગર વાચાથી, અને નહિ બોલવાનાં સબબથી પડે છે, પણ આદમીઓને,

તે સાહેબે વાચા, તથા ઝખાંન બક્ષી, છતાં, તેઓ આશ્વ અને બળામાં ગેરફતાર થાય છે, એ અશ્વસાકારક છે !

૧૨૫૮ હેકમત તથા દાનાઈ છે, તે પેલી જેહાંનમાં ચઢવાની શીહીડી છે !

૧૨૫૯ જે માણસ દોલત જોઈને મસ્ત થાય, તે અફસને ! ભંડાર એકરો કરે નહિ !

૧૨૬૦ આ ભાઈ ! ખૂરો આદમી તને સતાવવાનું કારણ શોધે, તો તું એક સોખન બોલના, પણ તે માલેક પાસે, તેની ભલો ફવા આહ ! કારણ કે ભલો પોતાની ભલાઈ નહિં છોડનાર ! અને ખૂરો પોતાની ખૂરાઈ નહિં તોડનાર ! છતાં, જો ખૂરાને સમજવશો તો તે રાહ પર આવશે ! પણ, જો ભલાને ખોટી રીતે ઊંઘાડો પાડશો તો, તે વધુ ભલાઈ કરવો !

૧૨૬૧ એક હાથ પર લોકોને હરેક કામમાં રાજી રાખવાની કોશિશ કરો અને બીજા હાથ પર તેઓને યજ્ઞદાનનો રસ્તો બતાવો, કે જેથી તમારા ગુંજોની તારીફ થાય, અને સારે રસ્તે ચાલવાનું નેમને ભાંત થાય !

૧૨૬૨ જંગલના માણસોને કોઈ કેળવણી આપતું નથી તેમજ તેઓ પાસે સાધન નથી, તેથી તેઓ જંગલી કહેવાય છે, પણ જેઓ ખીન હરકત કેળવણી મેળવે છે, અને તેઓ જો તાલમતવાજો છોડી દેઈ, હરેક વખત હસાઈ, અને મશ્કેરી અને બદીનો વેશ ધારણ કરે, તો તેઓ હજારથાળાં બલકે હજારથાળાં જંગલી છે !

૧૨૬૩ તમોને તો આખો વખત નિયમીત ધોરાક મજે છે, પણ લાચાર બેચારોને આખો દહાડો સૂકી રોટલીનો ટુકડો મેળવતાં મુંઝેલી થઈ પડે છે, માટે તમારો તંગદસ્ત મ્યાનમાંથી બહાર કાઢો, અને તેની અરજ પર નેંગાહ રાખો !

૧૨૬૪ જેઓ દીલના સાહેબ છે તેઓ ગુલાંમ નથી ! પણ જેઓ દિલના ગુલાંમ છે, તેનું શરીર મુઝેલું છે, કે જેની કીમત પણ મુરદાંની મીસાલ છે !

૧૨૬૫ આ દુન્યાનો શોખ, પગ અને હાથને બેડી નાખે છે, અને આ દુન્યાની માયા અને મહોબત પર અફલ ખરચવી, એ પોતા માટે બંદીખાનું બનાવે છે !

૧૨૬૬ મુંડી ખસલતો હમેશા હરેકને નીચાણમાં રાખે છે (એટલેકે દાખખનો રસ્તો બતલાવે છે) અને નેંક ખસલતો હમેશા ઉપર લેઈ જાય છે (એટલે બહેસ્તનું મકાન બનાવે છે)

૧૨૬૭ દાનાવોને ઘટે છે કે ખલકતથી દૂર નહિ થાય કારણ જે, દુશમની ઉભી થશે ! અને વળી ઘટે છે કે ઘણી સોખત પણ નહિ રાખે, કારણ જે, ખોદાતાલાની બંદગીથી તેઓ એ નસીબ રહેશે !

૧૨૬૮ જે ચીજને કર્યાથી શરમ લાગે, તે ચીજને ખોલવાથી પણ શરમાવું જોઈએ !

૧૨૬૯ એક ઝખાંન અને બે કાંન બધ્યા છે, તે એટલા માટે કે થોડું ખોલો અને ઘણું સાંભળો ! અને ચરમ બક્ષી છે તે એટલા માટે, કે બદ નજર છોડી દઈ દયાનત સાદ રાખો !

૧૨૭૦ સોખન નહિ બોલવાનો નરો છે, તે સોખન બોલ્યા ના કરતાં જ્યાદા છે !

૧૨૭૧ સોખન છે તે ધનશાંતનો ગુલામ છે, કે જ્યાંસુધી તે મહોંડાંમાં રહે, પણ મોઢાંથી બહાર ગયો કે, તે, તેનો શેઠ છે !

**સોખન જન્મ થ'ખી-ને મહોંડું જન્મ જાળ
એ જાળમેથી ગયલો-બોલ લાવેય જ'જાળ**

૧૨૭૨ સોખન બહાર આયો, કે તેની એબ યા હુનર બહાર પડી, અને જ્યાંસુધી તે અંદર છે ત્યાંસુધી સર્વે હાલ છૂપો છે !

૧૨૭૩ દાનાઈનો સરદાર છે, તે સારી ખસલત છે !

૧૨૭૪ દુન્યાની માયા અને મહોબત છે, તે ધનશાંતને સારા સખકો (વંડા) ની વાત સાંભળવાથી બહેરો, અને દિલને આંધળો કરે છે !

૧૨૭૫ આરત પોતે ખુદરતી આતશ છે અને જ્યારે તેનાં બદનપર ખુશબોઈ તથા કીંમતી દ્રેસ કરવામાં આવે છે, જેથી, આતશ વધુ સલગે છે !

૧૨૭૬ જ્યાં બેલ ખુશી તથા શરાબની જાંમ હોય, ત્યાં **પરહેજગારી** નાસી જાય છે !

૧૨૭૭ જ્યાંસૂધી, તમારી અફલને તમારાપર અમીર કરે નહિ અને તેનાં હુકમ પ્રમાણે ચાલે નહિ, ત્યાંસૂધી બદરૂની દૂર થઈ શકશે નહિ ! તેમજ દુન્યાની આગળ કદીપણ વધી શકશે નહિ !

૧૨૭૮ અગરજો તમો નેકી તથા ખુબી હાંસીલ કરવામાં મહેનત, તથા જેહમત બેચરો તો તે બર તરફ થશે, અને નેકી સદાકાળ રહી જશે !

૧૨૭૯ તેવીજ રીતે, અગરજો તમે ગુનાહનું કામ કરતાં લેહજત મેળવશે પણ, લેહજત દૂર થઈ જશે અને ગુનાહ સદાકાળ રહી જશે !

૧૨૮૦ તમારી સફરનો (જીંદગીનો) અસખાખ તૈયાર રાખજો કારણકે માલુમ નથી કે કુચ કરવાનો વખત કયારે આવશે !

૧૨૮૧ તમારા હાથ પગ હીલે છે, ત્યાંમૂઘી, ખોદાતાલાનો હક્ક અને ખલકતનો હક્ક અદા કરી લેજો !

૧૨૮૨ દુન્યામાં અદલ છે, તે કીરતારનું તરાજુ છે, જેમાં સારાં નરસાંનો હિસાબ તોલાય છે !

૧૨૮૩ તડખુચ દખાવમાં ઘણું કદાવર હોય છે, પણ જ્યારે તેને કાપવામાં આવે છે, ત્યારે તેમાંથી થોડો ઘણો માવો મળે છે, અને બાકીની જાડી છાલ, બીઆં, અને પાણીનો સમાવસ થયેલો હોય છે !

૧૨૮૪ તેવીજ રીતે થોડાક કદાવર દિલના માણસો, દખાવે પહોડ જેવા લાગે છે, પણ જ્યારે તેઓ સાથે કામ પડે છે, ત્યારે થોડી ઘણી હિંમત બતલાવો, હાડખીંજરનો દખાવ રલ્લુ કરે છે !

૧૨૮૫ લાયક અને નમાનો આદમી જ્યારે એકલો હોય છે, ત્યારે તેનો ભાવ પૂછાતો નથી પણ જ્યારે લોકોમાં કામ પડે છે, ત્યારે તેના ગુણોની તારીફ થાય છે !

૧૨૮૬ દારહી બળે છે પણ દારહીનો ગાંઠ (વળ) બળતો નથી તેમજ નાલાયક આદમીને સલાહ આપશે તો તેટલોજવાર અસર કરશે પણ તેની ટેવ કાંઈ તુરત જવાની નથી !

૧૨૮૭ વાંસ છે તો પોકળ પણ જ્યારે બળે છે, ત્યારે બંદુ-
કની માફક અવાજ કરે છે, તેમ, ખૂરા આદમીઓ છે પોકળ પણ
જ્યારે સવાલ કરવામાં આવે છે, ત્યારે ગ્રહસ્થપણાંનો અવાજ
બહાર કાઢે છે !

૧૨૮૮ જેઓ કામ કર્યા વગર આઈતા પૈસાપર કૂદેછે,
અને તુંડાઈ રાખે છે, તેઓ પોતીકાં હાડકાં ચૂસે છે, અને બિમારી
પેદા કરે છે ! પણ જેઓ પ્રમાણીકપણે ઉદ્યોગ કરી, છાંદગી ગુબ્બરે
છે, તેઓ પારકાંઓના હાડકાં ચૂસે છે ! અને તેપરજ સંતોષ પકડે છે !

૧૨૮૯ ખૂરા આદમીઓ રાસ્તમાણસોપર ફાવી શકતા નથી
પણ માત્ર તેઓના પૈસાપર લૂંટ ચલાવે છે ! કારણ, અગર, તેઓ,
પૈસાની ચીજમાં આવે, તો તેઓ નીચ ગણાય છે, અને અગર નહિ
આવે, તો તેમાં તેમની શોભા રહે છે ! અને તેનો ઘડો લઈ બીબ્બાને
તે રસ્તે જતાં, મજબુત અટકાવ કરે છે !

૧૨૯૦ તમોને તો તમારા જીવનીશીકર છે, પણ ખારે
હક્રતાળાને આખી દુન્યાની શીકર છે !

૧૨૯૧ ઘોડો આગળે પગે લાટ મારતો નથી પણ પાછળથી
મારે છે, તેમ, નાલાયક આદમી મોંઢાપર મોંઢો છે, પણ પીઠ
ફેરવી કે એબ, તથા હસાઈ કરવા તત્પર છે !

૧૨૯૨ પક્ષીઓને પ્રેરણા (ખુદરતી) બુધ્ધી બસી છે, જેથી
તેઓના માળામાં આજ દિન સુધી કશો ફેરફાર માલું મ પડતો નથી !

૧૨૯૩ પણ ધનશાંતિને પ્રેરણા બુધ્ધી નથી, પણ દુન્યાની
ઠોકરો ખાઈ ખાઈને અકલ મેળવવાની ફરજ પાડી છે, જેથી,

તેઓમાં તરેહવાર જાતનો ફરક માલુમ પડે છે, જે ફકટ અક્રપર સમાયલો છે ! અને એટલાજમાટે નવેદિને તરેહવાર જાતની નવી ઈમારતો, અને અજબ હુનર કળા વ્યાપી રહે છે ! માટે, તમોને ઘટેચ કે તમો પણ પોતાને એજ રીતે સુધારો ! અને બીજા સુધારા કરવાના મુકી દેવ !

૧૨૯૪ ખોદાઈ એલમ તથા હેકમત, આરસીની મીસાલ છે, જેમાં, એજ, હોનર તુરત માલુમપડીશકે છે !

૧૨૯૫ જે માણસ દુન્યાની મહોબતપર દિલબાંધે, તે, મરતી વેળા મુશ્કેલ હાલતે જશે, અને જે સખુરી રાખતો હશે, તે મરતીવેળા તવંગર હાલતે જશે !

૧૨૯૬ જવાબ આપતીવેળા તુંડાઈ તથા ગરમી કરવી, તે, ફસી જવાનો સોદો છે !

૧૨૯૭ બદનની તવંગરી, માલ તથા પેસાથી છે, અને જીવની તવંગરી દાનાઈ તથા અકકલથી છે !

૧૨૯૮ જે માણસ લોકોને જણાવવા સારું નેક કામ કરે તે પોતે, બદકાર છે !

૧૨૯૯ ફકીરી તથા મુશ્કેલી, જાહેલી તથા નાદાની કરતાં ખુરી નથી !

૧૩૦૦ હક્કની રાહ એખત્યાર કરો કે જેથી આ દુન્યા તમારો શીકાર થાય ! (તમારી તાબેદારીમાં રહે)

૧૩૦૧ એલમ શીખવો અને નહિ સાંભળેલો સોખન સાંભળવો આ બેમાં, બેહદ લેજાત છે.

૧૩૦૨ કોઈ પણ ઝેરી માણીનો જીવલેવ તો, તેને મરણુતોલ હાલતે મુકી પાછા ફરશો નહિ, કારણકે, તેજ જાનવર, તમોને મટતે વખતે ડંખ મારવાને ચૂકશે નહિ !

૧૩૦૩ કુન્યા મફારી છે, એ ફરેખ છે, એટલું જાણવા છતાં, અને હરરોજ જ્ઞાન મેળવવા છતાં, તેનો પીછો છોડતાં નથી એ એહદ તાબુખી ભયું છે !

૧૩૦૪ જે તમો ખુદરતી રીતે દુઃખ ખમોછો, તે દુઃખ નથી પણ સદાનું સુખ છે, અને જેને તમો વારંવાર સુખ કહોછો તે, પોતે સુખ નથી પણ હંમેશાનું દુઃખ છે !

૧૩૦૫ ડગલે ને પગલે માફ શબ્દ સૌને પ્યારો છે, પણ જ્યારે માફ કરવાનો ખરો વખત આવે છે, ત્યારે તેનાપર ચોખ્ખો કાપ મૂકાય છે, તો, એ શબ્દ ન્યારો નહિ ગણાય !

૧૩૦૬ બીમારી છે તે બદનનું બાંધીખાનું છે ! અને ગંભ તથા ગુસ્સો છે, તે જીવનું બાંધીખાનું છે !

૧૩૦૭ દાસ્તોને તાંગી તથા શખતીની વખતે પીછાંણી શકો ! તવગંર વખતે તો સૌ કોઈ પીછાંણુ કરી શકે !

૧૩૦૮ જે સવાખ, લોકો પચીસ વર્ષે હાંસિલ કરે, તો, તે, સવાખ તમો પાંચ વરસમાં હાંસિલ કરશો ! માટે, એ બાબે ખાંતની તથા એકીનની ઘણી જરૂર છે !

૧૩૦૯ જે કાયદો જીલમ કર્યાથી મજે, તે કાયદો નથી, પણ એવડો જીલમ છે !

૧૩૧૦ તમારો જીવ, બીજના જીવમાંથી પેદા થયેલો છે, માટે એ સદાની જીંદગી નથી પણ મોંતની જીંદગી છે !

૧૩૧૧ ગેર કાયદે, અને ગેર વખતે હરબું, એ પોતાને રહવા બેસેલ છે !

૧૩૧૨ તમારા શરીરપરના ડાગ કાઢવાને બીલકુલ પછાત પડતાં નથી પણ ગુનાહના ડાગ નહિ કાઢતાં તેને વધવા દેવછો, અને તેનાં ફળ ચાખોછો, એ અશ્વેસકારક છે !

૧૩૧૩ જ્યાં પુરાસ તથા ધાસ્તી માલુમ પડી, ત્યાં તમોને અરધી સલામતી મળી ચૂકી એમ જાણો !

૧૩૧૪ જે ચીજ તમો જાણોછો, તે ચીજ બીજાએ જાણતા નથી, અને જે ચીજ બીજાએ માલુમ છે, તે ચીજની તમોને ખબર નથી, માટે હમેશા **સમતોલપણું** રાખજો, પણ કોઈને અપમાન કરશો નહિ !

૧૩૧૫ ઘા રૂજ લાવવા, દા. દવાઈ કરેછે, પણ ચાંમડીની દવા કરતો નથી, તેવીજ રીતે, છુપાયેલો હુનર બહાર પાડવા, તમો તરેહવાર જાતની અકલ ચલાવોછો, પણ તે હુનર અને કળાનો બતાવનાર, અને બતાવનાર તમો પોતે નહિ કહેવાય ! પણ તે તો **હુકકતાળા** છે !

૧૩૧૬ ખૂદાપામાં જે ચીજની તમોને જરૂર જણાય, તે **જવાનીના અઝાર**માંથી ખરીદી લેજો !

૧૩૧૭ દવા ખાવી રવા નથી પણ બીમારી વખતે ખાવાની ફરજ પડેછે, તેમ ગુસ્સો કરવો રવા નથી, પણ પુરાસ વખતે ચોકસ સમયે અંદાજસર ગુસ્સો કરવાની ફરજ પડેછે !

૧૩૧૮ પોતાના જીવને પીછાંણવો, અને બેઠ બરમોના પદ્મ
ખુલ્લા કરવા, આ બેચીજ, તમામ દુન્યાની ચીજો કરતાં મુશ્કેલ છે!

૧૩૧૯ આદમીઓ ખુરં કામ કરવાથી, એક બીજાથી શરમાય
છે! પણ બેઠ શરમ તથા અફસોસ છે, કે તેઓ હક્કતાબાથી
શરમાતા નથી!

૧૩૨૦ જે શખ્સો એલમ હાંસેલ કરે, અને લોકોમાં ફેલાવે,
તે હમેંશા જીવતા છે!

૧૩૨૧ દુન્યામાં નાદાંનો કરતાં, દાનાવો ઘણાં જુજ છે,
જેથી એઓ પરદેશી તરીકે ગણાય છે, અને એટલાજ માટે,
રંજ બેચીને એકઠાં કીધેલાં મોતી, મંદો બજારમાં આવી
પાણીના મીસાલે વેચી નાખે છે!

૧૩૨૨ બીજાંઓને બહેતર જાણો, અને તમો પોતાને
કમીનો જાણો!

૧૩૨૩ યુનાહની દવા તોખાહ છે!

૧૩૨૪ નેંકી કરતાં મોંટી નેંકી ત્રણ ચીજમાં સમાયલી છે:—

૧) બે ગરજ થાઈને લોકો સાથે, નમવાની ટેવ રાખવી!

૨) વગર હેશાંને સખાવત કરવી, ઇઆને સખાવત કરી,
લોકોપર ઊપકાર મૂકવો નહિ!

૩) વગર બદલાએ, કોઈની ખેદમત કરવી, (કામ બજાવવું)
ઇઆને કોઈની ખેદમત કરી, ખેદમતનાં બદલો નહિ ચાહવો!

૧૩૨૫ લોકો જાણે છે કે દુન્યા રાસ્ત નથી, પણ, જેઓ
તેની આગળ જાય છે, તેઓને ખોટીરીતે હેરાંન કરવા એના
જવો મોટો યુનાહ બીજો નહિ હશે!

૧૩૨૬ તમારાથી જે કામની ફરજ અદા નહિ થાય, તેમાં ગુપ્ત રહો, કે નેથી ખોદા રાજ છે, પણ જો તમારું **ખરાપણું** દખલાવશે, તો, તરેહવાર જાતના સવાલ જવાબો ઊભા થશે, અને પસ્તાવા સીવાય, બીજું કંઈ પણ મળશે નહિ !

૧૩૨૭ તમારો ઝોધો હોય, તેવો માન મરતબો રાખો, અને જેવો માન મરતબો ધરાવતા હોય, તેવો બદનતો શણગાર કરો ! પણ ખોટી રીતે ઢોંગ કરી શણગાર કરવો, એનીતો બીવકુદ આદમી પણ કીંમત ગણતો નથી, પણ હસાઈ કરે છે !

૧૩૨૮ દરિયામાં, ભલાં ભલાં મગરમછ પળાય છે, મછીઓ પોતાનું પેટ ભરે છે, પણ તેનો પાલનારતો આ જેહાંતમાં હોતો નથી, તેમજ, જો, તમે, સાચો રસ્તો કાપવા માંગો અને ઘણી જેહમંત ખેંચો, તો શું ખોદા તમોને રોટલીનો ટુકડો પણ નહિ પુછશે ?

૧૩૨૯ એક ચીજ એવી છે, જે દરેક જગ્યાએ મુક્ત મળે છે, પણ સાથે લેઈએ તો ખર્ચ એસે છે, તે ચીજ વારંવાર જાન બંચાવે છે, અને શરીરને તાજગી બક્ષે છે, તો તે છે ફક્ત **પાણી** ! માટે એની આગળ સર્વે પીનું યા સ્વાદીળ ચીજ પણ રદ છે !

૧૩૩૦ એક ચીજ એવી છે, જે પોતે લાલ સમજતી નથી, પણ તેને અનેકવાર ગેર લાભ મળવા છતાં, બીજાઓને હજારોનો એકો વખતે લાભ કરી આપે છે, તો, તે છે, તેના **મીઠા સોખન** (સાચો માર્ગ).

૧૩૩૧ એક મીનારો બાંધતી વખતે, અનેક મુશ્કેલીઓ સહન કરવી પડે છે, પણ, આખરે, જો તેમાં, સહેજ કમુર રહી, તો તે, આખો મીનારો એકાએક ભાંયપર આવી પડે છે !

૧૩૩૨ તેમજ સરચાઈ અપત્યાર કરતાં, માર્ગમાં હજારો મુશ્કેલીઓ નડે છે, પણ જો, તેમાં ગદ્ગદીનો આંહિસ યા કોઈ બડી બાકી રહી ગેઈ, તો તે આખા માર્ગના માર્ગને બરબાદ કરી નાંખે છે, માટે, આ નેંક મરદો! એવો રસ્તો કાપતા હોતો ફકટ તમારું દીલ ખુદા તરફ લગાડો !

૧૩૩૩ તમારી ઘણી ચીજોને થોડી સમજો, અને લોકોની થોડી ચીજોને ઘણી સમજો, એમાં તમારી નેંક ખસલત છે !

૧૩૩૪ એક ચીજ એવી છે, કે જ્યારે તે એકલી હોયછે ત્યારે તેને લોકો હાંકી કાઢે છે પણ તેના વગર, પાછું, કોઈને ચાલતું નથી ! તે ચીજ વનસ્પતી (ખીરાક) ને ઘણી કામની છે, અગર જો, તે નહીં હોય તો, બીજી ચીજો રદ થઈ જાય છે ! વળી, ઘણી વેળા તેવી ચીજોને લોકો સગાંન તરીકે પીછાંણે છે, માટે, તે ચીજ આ ભાઈ ફકટ નીમક છે !

૧૩૩૫ નીંમકમાં અને નેંક આદમીની ગણતરીમાં કશી રીતનો ફરક નથી !

૧૩૩૬ અજ્ઞાન આદમી જેટલું માની લે છે, અને અમલ કરે છે તેટલું જ્ઞાની આદમીઓ કરી શકતા નથી, એ ઘાતું નાલાયક છે !

૧૩૩૭ અજ્ઞાન આદમી હંમેશાં કાવદા કાતું ન, અને ફરમાન મુજબ ચાલે છે, પણ ઘણી વેળા જ્ઞાની આદમી જ્ઞાન મેળવી ફરમાનનો ભંગ કરે છે, જે છે ફકટ તેના મગજની રાઈ !

૧૩૩૮ કોઈ પણ કામમાં જે પહેલો તે વહેલો, કારણ પહેલાંને માવે હોય લાગે છે, બીજાને તેનો કશો આખવો પડે છે, અને ત્રીજાને તેનો કુચો હોય લાગે છે.

૧૩૩૯ જો એક પગમાં બોકાયલા કાંઠાને કાઢવામાં આવે
પણ અગર તેની કસર સહેજ પણ રહીએ તો આસ્તે આસ્તે
આપ્પા પગને ચરો લાગે છે !

૧૩૪૦ તેમ ધનસાંતો ! તમારું બાલકું નેક હોય, પણ,
તમારાં અંતકરણનું વિચારણું નેક નહિ હોય, તો
આસ્તે આસ્તે તમારા સાચા માર્ગને દુર કરશો ! કે જીથી કરી
ખોદાની પીછાંણુ તમે કરી શકશો નહિ !

૧૩૪૧ અરેભાઈ ! જરા તપાસ, કે, જે લોકોને નમીને કેમ
બાલકું તેવું હતું તો ભાંન નથી ! અને તે પરવરના સાચા
સોખનો અને તેના **હોકમનો** ભંગ કરી, એક **સીંહ** મીસાલ,
તે **દયાળુ સાહેબ** સામે સર ફેરવે છે, તો તારાને મારા જેવાની
પરવાર નહિં કરે, એમાં વળી નવાઈ શું છે ! માટે, અથ રફીક !
તું એજાથી નાસીપાસ ના થા !

૧૩૪૨ જો દંમ ! અરે જો ખોદાથી બેવશ થયલા
દંમ ! તું તમામ આલમમાં, કપટ, કીંતો ગોશો, બેમરવતી લોભ,
અને તમામ બદીઓનો ફસાદ કરી રહ્યો છે ! **પણ તું યાદરાખ**
કે તારી હંયાતીતા એક થળનો છે, માટે, આ સર્વે ચીજોને હવા-
પર ફેંકીદઈ તારી રાસ્તી જેવાની આંખ છે, તેને, તું, ખોળ, અને
તારા **એ દંમે** લોભમાં આંધળો કીધો છે, અને જુદી સમજમાં
ગાઈલ કીધો છે, માટે તારી અફલતો કાંઈ સુ ઉપચોગ કર !

૧૩૪૩ જો દંમ ! તારી જવાની, મોઠાઈ, અને તકોબરીપર
લાઠ અને નખરાં ના કર; કારણુદે જો ચીજોએ તારાં રોશન દિલને
શીહા બનાવી દીધું છે !

૧૩૪૪ ઝો જીવ ! ઝો અપંગ જીવ ! તું તપાસ કે તારી અસલ અને નસલ (જાત) શું છે ? જ્યારે તું **તેનાથી** છે ત્યારે તું વળી બીજો કોણ સરદાર છે ?

૧૩૪૫ બે ચીજ-ઉછીકો માન મરતબો, અને ખાલી તકોબરી જ્યારે નાશ પામી, ત્યારે નિશ્ચય જાણવું કે દુન્યામાંથી **પોણા ભાગ બદી** નાબુદ થઈ ! ઝો ભાઈ ! જો, એ બાબદમાં સહેજ કમુર હોય, તો, મુંજની હૈયાતીમાં તૂટત ધ્યાન ધેંચજે !

૧૩૪૬ દુન્યામાં સહેલામાં સહેલું કામ **બદી** છે, જે નાદાંન છોકરાંને પણ શીખવવાની જરૂર નથી !

૧૩૪૭ દુન્યામાં ભારેમાં ભારે કામ **નેંકી** છે, જેની સર્વેને સમજ જતાં, તેની પૂઠ પકડવાને ધિક્કારે છે, અને જેઓ પકડે છે, તેઓ **શમશીર**ની પણ દરકાર કરતા નથી !

૧૩૪૮ જો તમે ચાહો કે દુન્યામાં બીન ફોકટ મુંસીબતી નહિ જોવી તો તમોને સજવર છે કે હંમેશા દુન્યાની મહોબત સાથે એકાએક બેળાઈ નહિ જવું !

૧૩૪૯ જો એક કોંમતો શખ્સ પોતાનો ધર્મ નહિં સમજે પણ બીજી કોંમતો શખ્સ તેના બેદ ભરમે જાણી શકે ! એને બીજા રૂપમાં કહીએ તો એવું જાહેર થાય છે કે, એક માણસ પોતે પોતાને પીછાંણી શકતો નથી, પણ બીજાઓ તેના અંતઃકરણના બેદભરમે સારી રીતે જાણી શકે છે ! તો, આ જેવું દલગીરી ભરેલું અને નીચું જોવાડનાર દુન્યામાં બીજું નહિ હશે !!

૧૩૫૦ તમારો પોતીકો માન મરતબો એટલે હદ સુધીનો છે કે, તે, વારંવાર અદા થઈ શકતો નથી, તો વળી પારકાંને માન મરતબો **ઉછીનો** લેવો, એમાં કાયદો શું ?

૧૩૫૧ વળી મેં એવું પણ જોયું છે કે, લોકો માન મર-
તબાની સમજ જાણ્યા વગર તેની હદ જોળંગી જાય છે, અને
નાલાયક ખર્ચો કરી, તેની જગાપર ગરૂરી અને હંકારાળો
પવન ઊડાવે છે !

૧૩૫૨ હાથસે હાથ આપો, અને પગસે પગ આપો તો
તુરત નમન કરો !

૧૩૫૩ લોકોને કુલોનો મખવાસ પસંદ પડે છે, પણ કુલ
જેવો નેંક દેખાવ કરતાં નથી, એ બેહદ અપમાન થવા જોગ છે !

૧૩૫૪ દરેક જાનવરોના અને દરેક પ્રાણીના ડંખના ઉપાય
યાય છે, પણ એક ડંખનો ઉપાય આજ દિન તલક કોઈ મહાન
પેઝખરને હાથ લાગો નથી ! તે છે માત્ર **વાપીહૈયાનો ડંખ** !

૧૩૫૫ ખૂરો આદમી અને જાણીકે, જે જોદા બુલાઉ, ધર્મ
ફુખાઉ, દશ વિસરાઉ હોય, અને, જે, પેટમાં ભરાઈને ખાનાર,
પારખાંતી નોંદા કરનાર, પોતે જુકો હોવા છતાં, અપક્ષપાતપર
તોહમત રચનાર, અને દિલમાં કપટી ગુણો રાખનાર હોય ! માટે,
ઓ ભાઈઓ ! આમાંનો **એકે ગુણનો છાંટે** ઉડ્યો હોય તો
તુરત સાફ કરવાની કોશિશ કરજો ! નહિતો, દરેક ગુણો, આસ્તે
આસ્તે, પોતાનું કામ કર્યો જશે !

૧૩૫૬ એક ચીજ એવી છે, જે લોકોને હરેક જગ્યાએ દેખાવ
ખુશો આપે છે, છતાં, તેની કદર કોઈ ખુજતું નથી ! તે ચીજ હરેક
ધનશાંતને પોતાનાં ગણી, **શરખતનું પ્યાલું** લાવીને આપે છે,
પણ, પોતાની જાતી અફલ જોઈ દેઈ, તે શરખતના પ્યાલાને
ધીકારે છે, અને જેઓ પોતાની ખુદ્ધી વાપડી લે છે, તેઓ તેના

પર સદા કાળ દિવાના (ચકચુર) બની જાય છે, તે છે માત્ર 'અંને જેહાંનની નેહી'.

૧૩૫૭ તમે તમારાં કામમાં ફાવી શકતા નહિં હોતો ખોદાને યાદ કરી, ટક આવવે, એક એક પગલું ભરવાની કોશિશ જરૂરી રાખો, પણ જગરમાં હુવાઈ કીલ્લા બાંધશો નહિ, કારણ કે હવા તેને, બોલ બોલતામાં ઊડાવી જશે!

૧૩૫૮ વાક્યની અંદર જો એક કોમાં (,) બંધબેસતો જગ્યા એ મુકવામાં નહિ આવે તો, આખા વાક્યની મતલબ ઉલટી થઈ જાય છે, જેવી રીતે કે 'અય ઈનશાંન! જુફું બોલીશ નહિ, બોલીશ તો ખોદાનો ગુનેહગાર થઈશ!' (ખરો વાક્ય) 'અય ઈનશાંન! જુફું બોલીશ, નહિ બોલીશતો ખોદાનો ગુનેહગાર થઈશ' (ખોટો વાક્ય) વાંચનાર! આ છેલ્લા વાક્યથી **આસમાન અને જમીન એક થઈ ગઈ**, માટે એવી એવી જુજ બારીકી બોપરથી તમોને કુન્યા અને ખુદરતનો ખ્યાલ ઉતપન્ન કરવાનો છે! અને પળેપળ ફરયારીથી ચાલવાનું છે!

૧૩૫૯ તમે કોઈના વિચારપર ચાલશો નહીં, અને નકલ કરવાનો સોંગ કાઢશો નહીં, કારણ કે તેના આચાર વિચાર અને લાયક સ્થિતી તમારી સમજણમાં નહિ ઉતરયાથી, આખરે, ઉલટપાલટ થઈજવાની નીશાની છે! અને આયંદે ગમખાર હાલતનું બીજાનું, લખી આપેલું છે! તે વખતે તમારી જહોલાલી, મદદગાર થઈ પડશે કે ?

૧૩૬૦ જેમ એક પુખ્તની કળીને, જો કોઈ માણસ ખીલવેતો ખીલાતી નથી, પણ પોતાના હાથથી (ખુદરતથી) ખીલી રહે છે!

૧૩૬૧ તેમ જો લાઈઓ! લોકોનું સાંભળી અને જોઈ,

તમારી વિચાર શક્તી એકદમ તમે ખીલવશો તો તેટલોજ વાર રહેશે! માટે, હંમેશાં મગ્ન શાંત રાખો, અને મગ્ન શક્તીને તમારા પોતાના હાથથી ધીમે ધીમે ફેળવો!

૧૩૬૨ મુસાફરોને ખાતું આપશો, પણ પાંથરાતું આપશો નહિ!

૧૩૬૩ શીરેની હવા, જોયો રાતદિન ચાખતા હોય, તેઓએ દુખી આદમીઓને કદીપણ શીખામણ આપવી નહિ!

૧૩૬૪ એક લાચાર આદમી, યાતો એક શીખેલો રાજસ અકકલને જમણી બાજુ તરફ અને ઈજ્જતને ડાબીબાજુ તરફ ખીરાજે, અને ચારચીજ હિંમત, સચુરી, ખંત, અને કુનેહને વચ્ચે વચ્ચેમાં મુકી, કોઈપણ કામને અર્થે, દુન્યાની હરેણ (આગળ વધવું) માં પડે તો, તે એકલે હાથે ખોદાની મદદથી કાવી શકશે! સમજ, અકકલને ઈજ્જત હાલ છે, અને ઉપર કહેલી ચાર ચીજ તલવાર છે!

૧૩૬૫ જેમ, વખત વખતને આધીન છે, તેમ, જમાને! જમાનાને આધીન છે, (એટલે કે હરેક રીતના ફેરફારો દુન્યામાં થતા રહે છે) માટે, તમારે પણ, તમારી જીંદગીમાં અનેક તરેહના સારા ફેરફારો કરવા જોઈએ!

૧૩૬૬ દુન્યાતું જ્ઞાન, રંજી અને ચોપડીઓ વાંચ્યાથી મળે છે, પણ ખુદરતી જ્ઞાન ચોપડીઓ વાંચ્યાથી કાંઈ એકાએક હાંસીલ થઈ શકતું નથી, અને મગ્નપર અસર પણ કરી શકતું નથી; પણ જ્યારે તમે તેના કાયદાને માન આપશો અને તેની શ્રદ્ધા અરદારી દીનપરદિન કરશો (અશોઈપર ચાલવું) ત્યારે, તમારાં

મગ્જપર ખુદરતી જ્ઞાનનો છાપ બેસશે અને ખુદરતાનાં ગુણોને, તમો પોતે પીછાંણી શકશો !

૧૩૬૭ દિવાની તજે ઉત્તસ નથી. પણ અંધારું છે, છતાં, તેની રોશની દુરનાઓને મળે છે, તેમજ નેક ઈનશાંને આગળનાઓને માણુંમ પડતા નથી પણ દુરનાઓ, તેઓને સારી રીતે પીછાંણે છે !

૧૩૬૮ દુન્યાના લોકો જ્યારે બંદગી કરે છે, ત્યારે, પોતાના દિલનું માથું નમાવે છે અને નિરોધપણાંનો દેખાવ જાહેર કરે છે, પણ, બંદગીથી પીઠ ફેરવી કે, ઘણાંકતો ગરૂરીનું માથું બહાર કાઢે છે, અને વળી બીજાઓ, આ જેહાંન સાથ, અનેક જાતના કાવાદાવા રમે છે, તો હું નહીં જાણુતો કે, તેઓ પોતાના પાપનો અટકાવ કરે છે ! કે વધુ પાપનો બોલો માથે ઊઠાવવાને, ખોદાને કાલ આપે છે !

૧૩૬૯ મને કાંઈ અજબ જેવું શીખવાનું મળ્યું છે, કે થોડા માણસો, પોતાના ધર્મને અને પોતાના પેગમ્બરને વારતે સભા ભરે છે, ચાતો જહેર ફીલસૂફી ભરેલી વાયજો કરી ખતલાવે છે, કેહમારો ધર્મ આવોછે, અને હમારો પેગમ્બર તેવો છે ! એવી રીતે તેઓ ઝખાંનથી રસકસ ચાખે છે ! પણ, તેઓ સમજતા નથી, કે એ તો ખોદાનો મહાભારત ગુનાહ છે ! જ્યારે તમોને તમારા મહમ્મઅનું ઝનુંનમ હોય, અને તમારા પેગમ્બરનો લાગણીજ હોય, તો તેને આગ્રત કરવાને અને ભેદી બાબદો જાણવા, જીગરથી

અમલ કાંય નહિ કરી જતલાવતા? અને તેનાં ગુપ્ત લેહજજતદાર રૂખો, ચાખો, બીજાઓને કાંય નહિ ચખાડી શકતા? દરેક ધર્મવાળાએ સમજવું જોઈએ, કે ઝખાંનથી પોતાના મહજબ માટે તારીફ પર તારીફ કરવી, એ કાંઈ માન નથી, પણ ખોદા સાંમે તમો ગરૂરીનો ખુદ્દો એકરાર કરી બતલાવો છો!

૧૩૭૦ જ્યારે કુન્યા પોતાને ખોદા તરીકે સમજે છે, તો પછી ખુદરત પોતાના તરેહવાર જાતના ફાંટા ફેરવી, ચમત્કાર કાંય નહિ બતલાવી શકે? માટે, એા ભાઈ એમાં કાંઈ અજબબી નથી!

૧૩૭૧ ખુશી છું કે તે કીરતારે **ધરતી પર** ચાલવાનું રાખ્યું છે, કે જેની દયા અને છૂટનો લાભ લેઈ, તરેહવાર જાતની બદી અને લાડ થાય છે! પણ દલગીર છું, એટલામાટે કે, તે પરવરે **છરીની ધાર પર** ચાલવાનું રાખ્યું હતે, તો, તમામ બદી કરવાની સહેલાઈથી ભૂલી જતે!

૧૩૭૨ જો તમારું દિલ શુદ્ધ થી ભરેલું હોય, તો પૈસાની યેળીથી શા સાડું ભરેછો?

૧૩૭૩ તમોએ માતાનેપેટે જન્મ લીધો ત્યારે તમો રહતા હતા અને તમારાં સર્વે સગાં સ્નેહીઓ, તમારી કાંઈ પણ પીછાંણુ ન કરતાં હસતાં હતાં! માટે, તમારી કરણી હરપજે એવી રાખો કે, એા જેહાંનમાંથી કૂચ કરો, ત્યારે **હસીને** જાવ અને બીજાઓ તમારી પાછળ રહતાં રહે (એટલે તમારી ભક્તી કરણીની ખુદ તેઓને હરપજે યાદ આવે.)

૧૩૭૪ ગુસ્સાની તરસ મટાડવા જે માણસ લોહીનો
ગોટ હરવડી, પીએ છે, તેવા માણસને **ઝેરના ગોટની** અસર
કદી પણ લાગુ પડશે નહીં. એટલે કે પલભારનો ગુસ્સો અટકા-
વવાની જે, તાકાત ધરાવતો હોય, તે, સો આફટો એકી વખતે
ફર કરે છે.

૧૩૭૫ જેમ દરિયાના મોંઘ બહાર પડી, પથ્થર સાથે
અથડે છે એટલામાં, પોતે ભાંગી જઈ ગુંમ થઈ જાય છે !

૧૩૭૬ તેવીજ રીતે, **અદનજર** એ એક એવો તોર છે કે
છૂટતી વખતે લેહજત પમાડે છે, પણ સામાં ઘણીને અથડીને તેજ
ઘડી પાછો પોતા તરફ ખેંચાઈ આવે છે, ત્યારે તેમાં બીલકુલ
ઝેર હોય છે !

૧૩૭૭ આળસાઈ, જુડાઈ, કપટ, ગુસ્સો, તકોબરી વિગેરે
આ તમામ **દેવો** છે કે જે દેવો પળભારમાં માણસને લલચાવી,
ઈનશાંતોને ખાના ખરાબીમાં ફેંકી દીએ છે !

૧૩૭૮ પરહેજગાર, રાસ્ત, દાનાવો અને શાયરો, આ ચાર
માણસોને દુન્યાન ! દરવાજામાંથી બહાર રાખવામાં આવ્યા છે
અને એમની ન્યામત રતીભાર પણ જરૂરી હોતી નથી, કારણ
કે એવાને એક ટક મળતાં, દુન્યાને, પોતાની ઝખાંત અને કલાં-
મથી સરખતમાં ઝેર આપવાને બીલકુલ ઢીલ કરતા નથી ! (લોકોને,
માયા મહોબતનો પદ્ડો ખુલ્લો કરી આપી, ફર કરવા, મજબૂત
લડત કરે છે)

૧૩૭૯ કરોમ એ રહીમ ! તમારો પાસે માત્ર ત્રણ ચીજનો
લુખો છે માટે, તમોને સજાવર છે કે તેને તેવો ખોરાક પૂરો પાડવો !

૧) પડતી વખતે રાસ્તી અપત્યાર કરો (ગમે એવો નીચ લાલ મળતો હોય તો તુરત છોડી દેવ.)

૨) તમારી ચઢતી વખતે નમનતાઈ પકડો (હરેક માણસને ખોદાના ગણી, તેઓને સાધનના રસ્તા ખુલ્લા કરી આપો.)

૩) તે માલેક જુએ છે, કે જો મારો ખંદો દુન્યાની લાલ-ચપર દિલ ખાંધે તેના કરતાં જો મારી સાથે દિલ લગાડે, તો હું ખુશ ખુશાલ રહું! એવી આશા રાખવાને તે દયાળુ સાહેબ ઈતે-જાર છે.

૧૩૮૦ હરેક માણસ દુન્યામાં રહી, ખોદાતાલાની લેહજત ચાખે છે, પણ ખરી ખંત, અને કાળજી ધરાવનારા **ખેરોજ-ગારો** દુન્યામાં રહી, **મેંતની** દુવા માંગે છે! માટે તમોને ઘટે-ચક્રે એવાઓની નજદીક જવ!

૧૩૮૧ દુન્યા, દુન્યાને રૂબરૂ ઠગે છે, પણ **મતલબનો ઢગ** એટલો બધો તેની આગળ પડેલો છે કે બીજી ચીજ જોવાનું ભાંત પણ હોતું નથી.

૧૩૮૨ ખોદા સાફ જાહેર કરે છે કે અય ખંદા! જ્યાં મુઠી તું કોઈ પણ પ્રકારનું કામ દિવસમાં કરે નહિ, ત્યાંમુઠી ની બીલકુલ હકદાર નથી, કે **મારી ન્યામત** રતોભાર પણ ચાખી શકે!

૧૩૮૩ જે માણસ દગોફટો રમી પૈસા મેળવે, અને, તેવી દોલતની ન્યામત (રજક) પોતાના દોસ્તોને અને કુટુંબને ચખાડે, તો તેવા શખ્સે, તેઓને આગમજથી, સવાલ કરવો રવા છે કે,

“જેમ મારી ન્યામતમાં તમે ભાગ લેવાને ખુશી બતાવો છો, તેમ, મારા ગુનાહમાં ભાગ લેવાને ખુશી બતાવશો કે નહિ??” અગર, જો, તેઓ કોવા કામમાં સાફ ના પાડે, તો, તે નાદાંન પોતાનાં સરપર ગુનાહનો બોલો, એકલે હાથે શા સાફ ઉપાડતો હશે ! માટે આ ભાઈઓ ! પ્રમાણીકપણે મહેનત કરી તમારી જાંઘી સુખદાંતીમાં રાખો ! કારણ, તમારા સુખમાં બધા ભાગ્યા થશે, પણ તમારા દુખમાં, બધા ભાગ્યા નથી થવાના એમ નક્કી જાણજો.

૧૩૮૪ વાતચીત તથા માર્ગમાં ત્રણ દોસ્ત સારા નથી કારણકે દુશ્મનાઈ ઝીલી થશે ! (એનાં મત એક થશે અને ત્રીજો મતફેરીમાં ઉતરશે)

૧૩૮૫ તમેને કોઈ ફરજ મુકતું નથી, તેમ બળવવા પણ કોઈ કહેતું નથી, પણ તમારું જીગર જો, હર વખતે તમેને શીખામણ આપે છે ! તેની ફરમાનખરદારી કરો, એજ તમારી ફરજ છે !

૧૩૮૬ દુન્યાને ચાર દીશા છે, પણ દાનાવોને તો દીશાઓને પારજ નથી કારણકે એવોતો જ્યાં નજર કરે, અને જ્યાં જાય ત્યાંથી, કાંઈ ને કાંઈ શીખીને આવે છે !

૧૩૮૭ દુન્યા કોઈ ચીજથી ખાલી નથી ! આ ભાઈ ! એમાં એકથી એક સરસ પરેયા છે ! જાહેલ (ખીવકુદ) અને રાજેલ (જ્ઞાની) તે કોણને કહેશે ? અને રૂપાળો અને રૂપસુંદરી તે કોણને કહેશે ? માટે દુન્યા તું હેંકરાઈ છોડી દે ! કારણકે

મોતી જેવી ચીજ દરીયાના કચરામાંથી મળી આવે છે, અને તેથી વળી છૂપી હોય છે, (શીપમાંથી મળે છે.)

૧૩૮૮ હું નહિ જાણતો કે ઓદાએ કય કાંઈ એવો પેદા કરી શું કાંઈ આ દુન્યામાં હાંસીલ કીધો હશે! તેમજ હું નથી તેની દરગાહમાં એકે સવાલ કરી શકતો કે, હાંદગીમાં અને હાંદગી પછી એવોને તેની કરણી મુજબ શું શીકા થનાર છે!

૧૩૮૯ દુન્યામાં, દાનાવો અને પરહેજગારો, (લાંબા વખતે પણ) વણાં માલુમ પડી આવે! પણ ખૂરાઓનો દોર, દગલબાહ, અને જીલમાત એટલો છે કે તેઓ કાંઈ શકતા નથી, અને જેવો આગળ વધે છે, તેઓ આ દુન્યાના નફામાં **એકાંત મુકામ** કરી હાંદગી ગુજરે છે!

૧૩૯૦ ઓ કદરવાન ! મારી વાતને સત્ય કરી માનજે, યા તો મુંજને, તુંજનો સાથી કરી જાણજે, કે આ જમાનામાં બેહદ નમનતાઈ, તાઝમતવાજે, બેહદ પ્રમાણીકપાયું અને અત્યંત સત્યવાદીપાયું ના કર ! પણ **મધ્યમપાયું** રાખ ! સખબ, દુન્યાના કારોબારમાં, દિન રાત તને બીજાની ઝડપે ઊડવું પડશે અને તારા આવા નમ્રી સદ્ગુણો ઉપર લોકો સહેલાઈથી કાંઈ જઈ, તારી કદરના બદલામાં, તેઓ પળેપળ આકૃષ્ટના વરસાદનો મારો ચાલુ રાખશે!

‘માનસાઈ અવ્યવોની સરખામણી’

૧૩૯૧ જીવ, એ રાજ છે-અકલ, વજીર-આંખ, કાસદ-
(યા સેતારો) નાક, કુલનોકદારચીજેને હેખકાવનાર-દાંત, છોટા
મોગરાની કળી-મંજ, ઘંટી-વિચાર, દાંણો-ગોલાખી રોખસાર,
આગ-લાલાસ હોઠ, ગુલેજરો-ખાલ, ઘાસ-નાકના નસકોરાં, જમી-
નના હોલ-જેહજીતદાર સોખન, સરોદી તુત્તી-મોહું, જળ-કાંત-
ગવાહ-પાંપણ, પરદો-ઝખાંત, કાતર-માણસ, આડ-તંતની
સફાઈ, સંગેમરમર-હાથ, આડની ડાંખળી-હથેલી, પંજો-આંગળાં,
કલાંમ-નખ, ઢાળ-હથેલીનાકાપા, આડનાં પાતરાંની નસો-
હાથની બગલ, તે કરણીનો હિસાબ રાખવાની કેતાખ-પગ, આડનું
મુંજ-(યા મુંસાફરી)-બદનની સીધાઈ, સરોવર આડ.

૧૩૯૨ જેનો, ધીરજ, પીતા હોય, માફી, માતા હોય,
શાંત મફતી, સ્ત્રી હોય, સત્યતા, પુત્ર, દયા, બહેન, મનનું સમતો-
લપાયું, ભાઈ, જરીન, જેનું બીછાણું, અમરત તથા અખંડ
જ્ઞાન, જેનું પોષણ હોય, દીશા, રહેઠાણ, એવા ગુણો જે
ધરાવનું હોય, તેવા યોગીને કોણનો ભય હોય? (શ્લોક) જ્યાં

સૂધી, દુન્યાના ગણતરીના પરહેજગારો તેમજ ઊંમદા ફીલમુફી
આવા કીમતી નવગુણો ગુણો ધરાવતા હશે, ત્યાં સૂધી, **ક્યાં-
મતને દહાડો** આવતાં હીલ થશે !

૧૩૯૩ ચાબુક સવારને માટેજ નથી, પણ વછેડાને માટે
પણ છે તેમ **નસીઅત**, બુજરગોને માટેજ નથી પણ બુવાની-
આઓ (મરદ, સ્ત્રી) ને માટે પણ છે ! માટે સમજાવકે, લાયક
નસીઅત તમારે ખાતર છે, પણ બધી નસીઅતો તમારે માટે નથી !

૧૩૯૪ જાહેલ લોકો આતશી ફટકો પણ ખમીશકે ! પણ
નસીઅત જેવો ફટકો ખમવાને તેઓ તાકાત ધરાવતા નથી;
કારણ **નસીઅત એ ફકટ ખુદાઈ ચાબુક છે** જે ચાબુક,
કદમ-બ-કદમ રાતદિન ફર્યા કરે છે, અને, જે, કોઈ તેમાં ફસી
પડ્યો, તેને, એવો તો અસરકારક ફટકો લગાવે છે, કે, તેનાં
દિલનાં રૂવેરૂવાં ઊભાં કરે છે ! જેથી એનું નામ સાંભળતાં સાથ
ઘણાંકોતો, અગમચેતી વાપડી, દુરના દુરજ નાસે છે !

૧૩૯૫ જમાનાઓ થયા, હરેક દાનાવોના સોખનનો ખપ,
આ દુન્યાને પળેપળનો છે. તખ્તપર બેઠેલા બાદશાહથી તે રસ્તે
ચાલતા ફકીર સુધી, અને એક બુજરગપીતાથી તે એક નાદાંન બાળક-
સુધી, પોતાનું અદલ રાજ્ય કરે છે ! માટે જે રાજ્યમાં, કોમમાં,
અને કુટુંબમાં નસીઅત જેવું નથી, એટલે જેના, જેમ ધ્યાનમાં
આવે તેમ ચાલવાનું પસંદ કરે ! અને કોઈના સોખનો સાંભળે
નહિ ! તો ત્યાં અનેક જાતનાં નાલાયક કારણો ઊભાં થાય છે;
અને તેની પડતી દશા આવે, તે આગમજ, થોડો વખત ગર-
રીની લેહકી જગેજગ ઊડી રહે છે !!!

૧૩૯૬ આ દુન્યામાં હરેક ઇનશાંનો, વધતા ઝાઝા, પ્રમાણમાં ગુનેહગાર છે. તેમ તમારો નાચીજ બંદો, દોજખી આતશ-માંથી પસાર થતાં, હરવખત ન ધારેલા ગુનાહમાં સપડાયેલો છે. એવું ખુદલું જાહેર કરીશ તો તેથી કાંઈ મારી મોટાઈ અને માન ઘટી જવાનું નથી ! અને, જો હું ગુપ્ત રાખીશ તો, તેથી કાંઈ મારી અકલ અને ધજજત આખર વધી જવાની નથી ! માટે જો જેહાંનના શખસો ! ગુનાહથી તમો પસ્તાવો કરો ! તમો તેના ફળથી ઘડા લેવ ! નીતીમાન છદ્મગી ગુજરી, બીજાઓને, તેવા ખોટા રસ્તે જતાં, મજબુત અટકાવ કરવાને કિલ્લા બાંધો ! એમાં તમારી આંધન ફરજ કરતાં, બીજું હું કશું વધારે જોતો નથી !

૧૩૯૭ જો એક શખસ ગમે એવો ગુનાહ કરી, પોતાની ખોટી રીતે નોક જાળવવા કબૂલ નહિં કરે, તો તે શખસ, એક ગુનાહમાંથી બચી જવાને માટે, સો જાતના નવા ગુનાહ પોતાના હાથથી પેદા કરે છે ! માટે જો ભાઈ ! યાદ રાખ કે, બાલનાર અને લખનાર, તારા સવાખના યાતો ગુનાહના કામમાં, જવાબદાર નથી થરતા, પણ, આપદે, બંને ચીજનો બદલો તને પોતાને મળનાર છે, એમ, તારો સેવક સત્ય કરી જાહેર કરે છે !!!

૧૩૯૮ આ ત્રણ પાંચ દહાડાની દુન્યા, તેમાં પહેલો દીન આવવાનો, બીજો દીન કરણીનો, ત્રીજો દિન ગુવાનીનો, ચોથો દિન જઈશીનો, પાંચમો દિન કરણીનો અસખાખ સાથે લેઈ કુચ કરી જવાનો ! માટે, ભલાઓ ! તમોને સજવર છે કે, જેમ બને તેમ મુઝે મોઢે, 'નેંકી' કરીને ચાલતા થાવ !

૧૩૯૯ જખ પડેગી તખ ખુજેગી જોર તખસે રોશન ચશમ ખુલેગી !

૧૪૦૦ આરામસે સેતાનકા ઘર પાયે

ઝોર જશસે ખુદરતકા ચમતકાર થાયે!

તેજને તુકારો અમલ કરેતો અકારો પણ આપર તું છે
ખુદરતનો વહાલો!

પહેલી નસીઅત પેટને ખાતર થઈ, પણ નસીઅતનો જથો
કાંઈ પેટને ખાતર થયો નથી! અને નસીઅતનો કરનાર નાકેશ
કલામ, પણ નસીઅતનો કરાવનાર નાકેશ કલામ નથી, પણ
એતો ખુદાઈઝખાન છે!

દુન્યાની આશા તમે રાખતા રહેજો પણ આ આશા પર
કદો મદારત બાંધેશો નહિ! કારણ કે આશા નામે ખાક છે!

અય ખોદાવંદ! ભુલતો નહિ હોઈ તો, તારો બંદો હિમ-
તથી કહે છે કે માણસોને આ દુન્યામાં જન્મ આપી, તે
ઊંચ નામ બદ્યું છે! અને તારા એલમ અને તમામ હેકમતથી
તારો આંડસનો આંડસ (બારીકમાં બારીક છવ) મુકી, અકલમાં
સર્વાતમ ગણ્યું છે! પણ બાતેનમાં તને સર્વે રોશન છે, કે ઈનશાન
તો, માત્ર પુતલું છે!!! અને ફરહર કરવા, તેમજ કામ
કરવા, સાંભળવા વિગેરેને માટે વિજળીક સાંચાએ
ગોઠવેલા છે!!! અને વળી જેને દુન્યામાં આગળ પાડી,
અંદરથી છુપો બેસી તારી ખુબીથી બરપુર કરે છે, યા બીબ
બોલોમાં કહું તો, તારી અપરમપાર શક્તી અને પીછાંણુની,
સંપૂર્ણ કસોટી પર મુકે છે! મને હવે વધુ અગ્નયળી લાગે
કે લોકો પોતાની હૈયાતીમાં, અને હૈયાતીબાદ શું શું આશામાં
ફરતાં હશે! તેઓ મારા નાકેશ વિચારને કેમ કબુલ થશે!

બેત.

જેહાનરા ખુલંદીઆ પસ્તી તોઈ
નદાનમ ચેઈ હરચે હસ્તી તોઈ!

આ દુન્યાની ઊંચાઈ ને નીચાઈ છે તુંજ
હું નહીં જાણતો શું છે, જો છે, તે છે, તુંજ!

અવલપણ તારું નામ ને આખર પણ તું
ખોદાવંદ તાલા પાક પરવરદેગાર!

અય કદરદાન! જેમ એક વારતાનો લખનાર, છેવટે તમામ
ભેદ ભરમ ખુલ્લો કરી દે છે, તેમ મારે એક મોટાઈને ખાતર
નહિ; પણ, તને હરેક નસીઅતથી નવાજ્યો જોઈએ, જેથી
નસીઅતો કેમ ઊત્પન્ન થઈ, તેના ભેદ ભરમો આ ટકે, ટુંકમાંજ
દલગીરીસાથ ખુલ્લા કરી દઉં છું! માટે તું શાંતપણે સાંભલ અને
સંપૂર્ણ ધર!

ખોદાના નામ સાથ, જાહેર કરું છું કે, આ નાદાર
એકવેળા પોતાનો મુધારો કરવા બહાર પડ્યો, તેનાં મોજ
૧૬, વર્ષ તો પુરાં થઈ ચુક્યાં! પહેલાં એક માર્ગો બની,
એક પછી એક સદ્ગુણો ખીલવી, ધીમે ધીમે મગજ પર કાબુ
મેળવતો ગયો! જે અરસામાં સેંકડો જાતની નસીઅતો મળી
ચુકી! માર્ગ પરથી દૂર કરવા, અનેક જાતનું ખોલાઈ રહ્યું!
પાંચથી છ વખત, મોંતના મોઢામાં કોઠોકટ આવી પડ્યો!

તરેહવારરીતે ખંત, ચોક્કસાઈ, અને ઉંમેદો રાખવા છતાં, સરચાઈ, અને તકદીરે ચારી નહિ આપી ! આખરે અંન જેવો ખોરાક પણ લાંબો વખત દૂર થઈ ગયો ! મારી ઝખાંને, લાચારીનો સોખન બહાર નહિં કાઢ્યો ! એવા બીકટ વખતે પણ બીન ગરજવાંત થઈ, **મંદ્યમપણુ** તથા **ઈજ્જતમાં** રહી મારી મુશ્કેલીનો નીંચ લાભ કોઈને નહિ આપ્યો ! મળેલા નીંચ લાભો મારાં ભવીષ્યએ રદ કીધા એવા વખતમાં **સખુરી**એ મને ત્રણ મરતએ શીખવ્યો !

૧, આ દુન્યાની અંદર ભલા ભલા એવા ચાલી ગયા છે, કે જેઓએ હજારો આફટો, શાંતપણું માંચે ઊઠાવેલી છે ! અને જેઓ ઝાડના પાતરાં ખાતાહતા પણ આખરે તેઓ, ખોદાના ગુણો બળુનારા થયા ત્યારે તે સરખામણી કરતાં, આ દુઃખ તો રતીભાર પણ નથી !

૨, આ દુન્યામાં, નાતવાંન આદમીઓ એટલાં બધાં હેરાંન-ગતી ભોગવે છે, કે જેઓને એક પૈસો પણ મળી શકતો નથી. તો તેઓની હાલત જોતાં મારી હાલત સોગણી બહેતર છે !

૩, ગુલામનું ઝાડ વેળામાંથી નથી થતું, પણ, કાંટામાંથી થઈ, પોતાનો પુર ઝલકાટ બહાર કાઢી, તમામ કુવોપર આખરે સરસાઈ ભોગવી, આખા બાગને દીપાવે છે ! અને ઇનશાંનિાને હેરત કરે છે ! તો, એ સરખામણીમાં ઉતરતાં જે કાંઈ હું ખુદરતી દુઃખ જોઉં છું તે તો ખોદાની ખરી બક્ષેશ અને છાંદગી સૂઝીનું ખરેખરું સુખ છે !

આવો રસ્તો કાપવા છતાં તે માલેકનો હરપજો ગુનેહ-ગાર બંદો છું કે મેં એક પૈસા ભારપણુ સુધારો કીધો નથી અને જે કાંઈ, સારચામાં સારચોં સુધારો કરી આત્માને ઊંચે તબક્કે લઈ

જવાનો છે તે તો હું આજે અરધીભાર પણ સમજી શકતો નથી!
અથ લાઈ! જ્યાંસુધી, મારો સર્વે હાલ છુપો હતો ત્યાંસુધી મારા
દિલને હું પોતે અમીર હતો, પણ, ફરજિયાત બે સોખન જાહેર
કરતાં, આજે મારા દિલને હું ફકીર (મુંકજેસ) બન્યો છું!

આ દુન્યામાં, દરિયાના મોતી સમાન દરેક કોમના
આદમીઓ, દુન્યાની રાહરસમ મુજબ ચાલવું, અડખ આડખો
પુરતી રીતે જાળવવો, જ્ઞાન મેળવી પોતાના આત્માને સારે રસ્તે
મુકવો, અને લોકોને નીતીમાન માર્ગપર ચલાવવાં, અને નવીન
હુનરકળા શોધ કરવી જે મારે તેઓ જાનકેશાની કરી **ખરો સુધારો**
કરતા રહે છે, તેવા નેંક બાનુંઆને અને લલા ગ્રહસ્થાને ઓઢાનેંક
તોફીયત બહો! અને પુરતી તાકાત અને બેદી ચાવીઓની નવાજેશ
કરે! એવું આ કમતરીનનું ચહાવું છે!!

મને ચાર દિશા તરફ નજર ફેંકતાં, હવે વિચાર પુજેય
કે આ જમાનો **સુધારો** કરી, પવન ઉઠાવે છે! અને બાગે બુલંદ
અવાજો બહાર કાઢે છે! અને ઘણાંકતો, વળી પોતાને બાદશાહ
તરીકે જાળબાવે છે! ઘણાં જણ, પોતાના ખુદ જવાબદાર
આત્માનેજ, એવજા બદન જેવી મટ્ટી ચીજ આગળ, તુચ્છકારી
નાંખે છે! અને વળી બોજાઓ, પોતાના માત પીતાને હવાપર
રાખી ફેરે છે! તો લાઈ કહે! એ તે વળી કયો સુધારો? આત્માને
ખીલવી ઊંચે તબક્કે લઈ જવાનો? કે, તોફાની દરિયામાં **હવાઈ**
બાદશાહી બોગવી તેની લેહજતમાં એકદમ આવીજઈ સદ
વગરના વહાણમાં બેસી મુસાફરી કરવાનો? કે જ્યાં ગમે
ત્યાં અડી, ફુકડે ફુકડાતો રહ્યા પણ તેનું નામનોશાન
પણ સદા ગુમ થઈ જવું!!!

દુન્યા કંઈ કાલેજ નાશ પામવાની હોય ! તમારી માલમતા
કાંઈ ચોરાઈજ જવાની હોય ! તમારી જીંદગી, કાંઈ મોજ શોખ
અને બદી માટેજ પેદા કીધેલી હોય ! અને મરણ બાદ કાંઈ બહે-
સતના દરવાજાજ ખુલી જવાના હોય ! એવી એવી દાહાદોહી
કરી, તમારા આત્માને નાહકનો શા સારું આજીવ (દુઃખ) આપો
છો ? અરે ભલાઓ ! દુન્યાનો ખોદ ના રાખો પણ જરા
ખોદાનો તો રાખો ! **પહેલાં તમે પેતે, પેતાને તો સુ-**
ધારો ! અને પછી તેનો અનુભવ તો ચાખો કે, **સુધારાનો ખરો**
અર્થ શું થાય છે ? જો તમે સુધારાનાં ખરાં નામને બદલાંમી
નહિ આપવા માંગતા હોવ, તો હું એમજ કહું છું કે જમાના
પછી જમાનાના એવા સુધારાથી, સેતાનયતનું જોર પુરેપુરું
ગ્રેયે ચઢી **કયામતદિન** પણ પસાર થઈ ગયો હોતે!!!

સફરફો જાના હય ઓ મુસાફર કટેગી રાહે અદમ એ ક્યુકર
ન કોઈ સાથી ન કોઈ રહેખર ગુનાહકી ચેલી ધરી હયસરપર !
ફના હય આખર સરાએફાંની, હયે ચારદીનકી હય જીંદગાની !
ન હય ખુલ્હાપા ન હય જવાંની, વો હય ફસાનાં વો હય કહાંની
અય ભલા રહેગી નેકીકી કયામત તલક યાદગારી !
મુસાફર આફે સરાએ ફાંનીમે, સોએ અયસે ક'મી ન જાશે
મગરતો જાશે તો કય કે જખ, કુચકી એહ નૌખત બજી તો જાશે !

તરજુમો.

અરે ઓ બાઈ જરા સમજ ! આ દુન્યાનાં જંગલમાંથી તારે ને
(મારે) એક મુસાફર મીસાલ કુચ કરી જવું છે, તો અય શખ્સ તેં ભલો
રસ્તો એખત્યાર કાંય નહિ કીધો ?

જ્યારે તું ચાલ્યો જશે, ત્યારે તારાં માત પીતા, કોઈ દોસ્ત
યા તારો રાહબર નથી આવવાનો ! તો, તેં તારા બદનની ખુરી લાલચોને
તાબે થઈ, ચુનાહનો બોળે કાંય ઉઠાવ્યો ?

અરે તું નાદાંન જાણુ ! કે તળભારની દુન્યાતું તમામ ફનાં ફનાં
થઈ જવાનું ! અને તારી જીંદગીતો ચાર પાંચ દહાડાની લખાઈ સુકી છે !

કોઈનો બુદ્ધિપો રહ્યો નથી ! અને કોઈની પુર જવાનીનું તાજ
રહ્યું નથી ! તો અય આદમ ! તું કાદવ કીચડના રસ્તામાં કાંય ફસી પડ્યો ?

જો તું કોઈપણ ચીજ પર તારો જાન શીદા કર પણ આખર
જાણુ કે ને કીની યાદગારીજ, કયાંમત સુધી જીવતી છે !

જો કોઈ મુસાફરે (જીવે) આ ફાંતી દુન્યામાં આવીને મુકામ કાઢી,
પણ જ્યારે તે ચાલ્યો જશે, ત્યારે તેનું નામનિશાન પણ સાથેજ જશે !
(હૈયાત રહેશે નહિ.)

પણ અગર તે ચાલતા વખતમાં, નેંકી અને ભલાઇના બી
વાવી ગયો હશે, તો તેનાં વેળા, જાડ અને ફળો હૈયાતી પછી પણ સદા
કાયમ રહેશે !

તાં ૦ કં ૦ અય આદમ ! આ નામનો શાએર, હજી તને નમન-
પ્રાઈ સાથ જણાવેય કે આ દુન્યાની ખેલ, ખુશી, અને મહોબતપરથી
તારો હાથ ઉઠાવ ! બદનજર, ગીબત, અને બદ સોખનને મારી
હથાવ ! કોઈ સારોઉદ્યમ કર ! તાંગીમાં આવેલાંને તાંગી વચરના
કર ! તારી શક્તી ઉપરાંત, જે કાંઈ ન્યામત તને વધુ મળે
છે, એ તારા પોતીકા અર્થે નથી, પણ એ ન્યામતમાં ઘણાં લાચાર
બેચારોના હકક સમાયલા છે, એમ તું મુંજને જાણુ !

ઓ કદરદાન ! હવે હું શું લખું અને શું નહીં લખું ! શું
આબદ હવે હાથ ધરું, અને શું નહિં ધરું ! તેના ખ્યાલમાં પડ્યો

હતો ઝિટલામાં મારી રમણીય શાહી, સરખતમાં મીશ્વણ
થઈ ગઈ છે! જેની ચકચુરમાં આવી જઈ એકાએક, કાગળ તથા
મુંજની જાળુક કલાંમ હાલતુરત ફેંકી દીધી છે! અને તે સરખત
પી જવાથી, બીલકુલ બેશંમ બની ગયો છું! અફસોસ કરું છું!
કે મુંજની નજદીક કોઈ રશીક યા રાહબર યાતો કોઈપણ મદદગાર
નહિ મળે! વધારે અફસોસ ઝિટલા માટે છું કે માતા જેવો
કદરવંતો મેવો પણ નહિ મળે, કે, જે, પણ, કળા અને હેકમતથી
મુંજને હવે જાગરૂત કરે!!!

અય! જેહાંનપનાહ કેતાબ ખત્તમ કરતાં આ તારે
કમીતો બંદો જણાવેચ અને લાખિલાખ શુક ગુજરેચ, કે અગર હું
ગંમ, ને ગેરફતારી, મુસીબતી, ને મુફ્તેસી જન્મથી જોતો આવો
નહી હતે, તો હું એકપણ લાઈન લખવાને, કદીપણ શકતીવાન
થતે નહિ! તેંમજ, તુંજ દયાલુ સાહેબની અદાલતમાં
દરત જોડી, તથા સર ઝુકાવી એક સોખન કાઢવાનું કારણ, મુંજને
પડતે નહિ! પણ અય માલેક! જે કાંઈ, મેં છંદગીમાં મુંધારો
જોયો, અને હવે પછી જોઈશ, જે, કોઈપણ મેં ફરજ બજાવી,
અને હવે પછી બજાવીશ! જેનો સારવો રાહબર અને મુંજ સ્થાપક
મારી પેાતીકી માતા હતી! કે જેણે અનેક જાતની સેંકડો
આફરો શાંતપણે માંચે ઉઠાવી, ગરીબાઈના ટેકાપરથી, જ્ઞાનની
શીડીએ ચઢાવ્યો! પણ, અફસોસ કે તેનાં રોશન દીદાર દુર થઈ
જવાથી, મારી છંદગીનો ખરો મીઠાશ (વેહજત) બીલકુલ રહ્યો નથી!

આપ સમાન દુન્યામાં કીંમતી બર્ગવો નથી.

માત સમાન, નથી, તેમાં કોઈ બુલંદ પચારોને મીઠો મેવો

આપ સમાન બળનો કદી એકે નતીઓ નથી.
એ ત્રણ શીખ છે, તે, તમે માની લેવો!

માણસ જે છે તે બુલચુકનો મુસાફર છે!

બોદા જે છે તે, માફીનો બક્ષનાર, ને, વળી સારથો રાહબર છે!

ગડબડ જે છે તે, સેતાનયત ખુરી શક્તી છે!

શાંતી જે છે તે, ખુદાઈ, બેદ જાણવાની સુનેરી તકતી છે!

જેમ એક બાગમાં ફુલ અને ફળોની મુગંધી વ્યાપી રહે છે! નાનુક કળીઓ રમી રહે છે!! પુષ્પનો દેખાવ, ચશ્મને સરખતમાં દીપાવી રહે છે!!! જે જોતાંને સાથ ઈનશાંનો આ દુન્યાની માયા અને મોહીની તથા દેઈ ફકટ ખુદરતનો ખ્યાલ, પોતાની ચશ્મ અનમુખ ધરે છે! એવા દિલપઝીર દેખાવથી નસીઅત પણ બાગના રૂપમાં ફેરવાઈ જાય છે!

તેમજ આશકો (નસીઅત કરનારા) પોતાની માશુક (નસીઅત) ની તદ્દખમાં, રાતદિન પોતાનો જાન ફીદાફીદાકરી રહે છે! અને તે આશક અને માશુકના લેહજગતદાર સોખનો, સાંભળનારા અને અમલ કરનારા, આ જેહાંનનેખાક સમજ ફકટ પોતાનો જાન, તે દાદગર દાવરપરખે ચે છે!

આ ૧૧ લાંઈનનો બેદ, માત્ર એક લાંઈન ખુદસો કરી રહે, જે છે.

નસીઅતે બાગ-વ-જેહાંને ખાક.

(સમાપ્ત.)

“પ્રાયવેટ ક્લાસ”

‘પ્રાયવેટ ક્લાસ’ સ્પેટેન્ચર માસથી ખોલવામાં આવે છે !
જે, દરેક છોકરા, છોકરીને ઉધ્યાગી થઈ પડે, જેથી દિવસમાં ત્રણ
૩. ક્લાસ ચોક્કસ ટાઈમપર રાખવામાં આયા છે !

૧. **પ્રાયવેટ ટ્યુશન** (દરેક ‘સબજેક્ટ’ શીખવવામાં આવશે, અને કોઈપણ મુસીબતી દુર કરી, સારા સુધારાપર મુકવામાં આવશે).
૨. **‘પ્રેક્ટીકલ ઈંગ્લીશ’** (જેઓ ફક્ત ઈંગ્લીશનું જ્ઞાન મેળવવા માંગતા હોય, તેઓને શરૂઆતથી સારા પાયાપર મુકી આપી, કે જેથી પોતાજોગું જ્ઞાન મેળવી, તેઓ વાંચતાં લખતાં, તથા ખોલતાં શીખી શકે, ઈંગ્લીશ સાથે ‘જનરલ નોલેજ’ (બહારનું જ્ઞાન) પણ આપવામાં આવશે).
૩. **ધર્મ સંબંધી જ્ઞાન** (બંદગીના કલાંમો, તેમજ ધર્મ સંબંધી તમામ નીતીરીતી પાઠો અમલ કરતાં, શીખવવામાં આવશે ! જેથી ઉદ્યતાં ફરજદોને અનેક ફાયદા સમાયલા છે ! એટલુંજ નહિ, પણ, તેઓ નીતીમાન માર્ગપર સહેલાઈથી ચાલવાને શીખશે !)

હમોને એ બાબદનો લાંબા વખતનો સારો અનુભવ હોવાથી, અને ખાનદાંની કુટુંબોમાં, પુરતો ચાહ મેળવવાથી, ખાતરી આપીએ છીએ, કે, કોઈપણ છોકરા, છોકરીને મનમાનતો સુધારો ફક્ત વખતમાં કરી આપીશું ! હઠીલાં તેમજ વિચિત્ર છોકરાંને પણ, સારે રસ્તે મુકી આપવાને સામર્થ્યવાન થયા છે !

દરેકને સંતોષ તેમજ સારો સુધારો મળી શકે એવી મતલબથીજ આ રીતનો ક્લાસ ખોલવાનો નેમ રાખી છે !

દરેક ક્લાસના ટાઈમ દિવસના ચોક્કસ ટાઈમપર રાખવામાં આયા છે, જેથી કોઈને હરકત નહીં પડે !

દરેકને બની આવે, જેથી ફી સાધારણ રાખી છે.

ફરંમરોઝ અરદેશીર આશા, (માસ્તર)
ટેકાણું—૧૫, ઘોંઘા સ્ટ્રીટ, કોટ (મજો યા લખો)

(ગુજરાતીમાં)

‘જંદે બેહમન યશ્દ’ તથા ‘તરબુમો’

૫૦૦) નકલો તુરત વેચાઈ ગઈ છે.

ફત્વાથી મુદ્દારા સાથે બહાર પાડીશું.

નામ નોંધવો.

કીમત માત્ર ૬ આના.

મગડ કર્તા,

સેવક, એફ. એ. આશા.

‘રોશન ફીલદૂધી’

(યાને ગુપ્ત લેદાની નવાનિશ)

નામની ફેતાબ બહાર પડી છે.

જે સહિતેએ નસીબતની ફેતાબ લીધી હશે યાતો હવે
પછી ફેશે, તેઓને ફક્ત ચાર આનામાં આપીશું.

કીમત માત્ર ૬ આના.

રચનાર,

કમતરીન

એફ. એ. આશા (માસ્તર)

